

INŠTITUT ZA SOCIOLOGIJO IN PSIHOPEDAGOGIKO

R A D I O 63

Ljubljana, avgust 1964

Ana STUPAN

V E S T N I K

I.	11
II.	15
A.	23
B.	31
C.	43
D.	51
III.	73
A.	78
1.	78
a.	81
b.	100
c.	103
d.	109
2.	113
a.	113
b.	133
3.	149
a.	149
4.	159
a.	159
5.	165
B.	173
1.	173
2.	183
3.	197
IV.	207
A.	207
1.	213
2.	215
3.	217
4.	218
5.	220
6.	222
7.	224
a.	224
b.	225
c.	226

b) Področje vira	
c) Področje	
IV. INTERESI ZA NEMKATSKO OBKROŽJE	239
1. GOVORNI PROGRAM	239
a) Tedenski zunanje-politični pregled	244
b) Radijska univerza	249
c) Okno v svet	252
č) V torek nasviđenje	254
d) Gremo v kino	257
e) Oddaja za našo vas	260
f) Mladinska radijska igra	263
g) Šolske ure	265
2. GLASBENI PROGRAM	283
a) Četrtek večer	286
b) Izberite svojo melodijo	289
c) Vsak dan za vas	292
č) Naš variete	295
V. POSLUŠALCI POSAMEZNIH ODDAJ GOVORNEGA IN GLASBENEGA PROGRAMA RAIJA LJUBLJANA	299
A. GOVORNI PROGRAM	299
B. GLASBENI PROGRAM	309
VI. OBRUS POSLUŠALCEV DO RADIJSKEGA PROGRAMA	315
VII. INFORMIRANOST POSLUŠALCEV O RADIJSKEM PROGRAMU	329
A. VIRI INFORMACIJ	329
B. POŠNOST INFORMACIJ O PROGRAMU	337
VIII. POSLUŠALCI TUJIH RADIJSKIH POSTAJ	347
A. KATERE TUJE POSTAJE POSLUŠAJO POSLUŠALCI LJUBLJANSKEGA RADIA	351
1. Radio Celovec	354
2. Radio Irst in Radio Gradec	356
3. Glas Amerike	358
4. Radio Dunaj in RAI	360
5. Radio Moskva in BBC	362
B. KAJ POSLUŠALCI PREDVSEM POSLUŠAJO NA TUJIH POSTAJAH	367

2.5. RAZŠIRJENOST RADIJSKIH SPREJEMNIKOV

1. ELEKTRIFIKACIJA IN RAZŠIRJENOST RADIJSKIH SPREJEMNIKOV - PO TIPU NASELJA	34, a
2. RAZŠIRJENOST UKV-RADIJSKIH SPREJEMNIKOV IN POSLUŠALCI NA UK-VALU MED ANKETIRANCI (po izobrazbi), KI IMAJO V STANOVANJU RADIO v primerjavi z rezultati ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962.	34, b
3. ANKETIRANCI, KI IMAJO RADIO V STANOVANJU IN POSLUŠALCI RADIA - PO REGIJI	39, 40
4. POSLUŠALCI, KI SPREMLJAJO RADIJSKI PROGRAM IZVEN DOMA - PO TIPU NASELJA IN VIRU DOHODKOV	41, 42
5. DISTRIBUCIJA RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po izobrazbi) GLEDE NA ZAČETEK POSLUŠANJA OB DELAVNIKIH	49, 50
6. KOLIČINA POSLUŠANJA RADIA OB DELAVNIKIH IN NEDELJAH	69, 70
7. POSLUŠALCI RADIA V DNEH OD 1. do 7. APRILA 1963 - PO DNEVNIH IN BLOKIH	71, 72
8. POSLUŠALCI RADIJSKEGA DNEVNIKA IN POROČIL - po poklicu	107, 108
9. POSLUŠALCI USMERJENIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ODDAJ RADIA LJUBLJANA - po poklicu	129, 130
10. POMANJKANJE INTERESA IN POMANJKANJE ČASA KOT NAJPOGOSTEJŠA RAZLOGA NEPOSLUŠANJA USMERJENIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ODDAJ - po poklicu	131, 132
11. KAKŠNO OBLIKO ODDAJE "LITERARNI VEČER" ŽELE NJENI POSLUŠALCI - po starosti	169, 170
12. POSLUŠALCI ODDAJ "LITERARNI VEČER" IN "VEČERNA KOMENTIRANA GLASBENA ODDAJA" - po starosti	171, 172
13. RAZLOGI, KI ODVRAČAJO OD POSLUŠANJA ODDAJ "LITERARNI VEČER" IN "VEČERNA KOMENTIRANA GLASBENA ODDAJA"	172a
14. KAKŠNIH MATINEJ SI PREDVSEM ŽELE POSLUŠALCI "NEDELJSKE MATINEJE" - po spolu	193, 194
15. a. KAJ RADI POSLUŠAJO V POGOVORIH S POSLUŠALCI V "LITERARNI ODDAJI" - po spolu	196, 197
b. KAJ KAJ V "JUTRANJI ODDAJI" TUDI V POGOVORIH S POSLUŠALCI NA PISMA POSLUŠALCEV	198, 199

16. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po spolu) ZA POSAM- BEZNE GLASBENE ZVRSTI	235,236
LEGENDA H GRAFIKONU 17, 18, 19, 20, 21, 22 ter k tabeli I. (na naslednji strani)	267,268
TABELA I. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA NEKATRE GOVORNE IN GLASBENE ODDAJE RADIA LJUBLJANA (v odstotkih)	269,270
17. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) za ODDAJO "TEDENSKI ZUNANJE-POLITIČNI PREGLED"	271,272
18. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJI "RADIJSKA UNIVERZA" IN "OKNO V SVET"	273,274
19. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJI: " V TOREK NASVIDENJE" IN "GREMO V KINO"	275,276
20. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJO "ZA NAŠO VAS"	277,278
21. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA: MLADINSKE RADIJSKE IGRE IN ŠOLSKE URE	279,280
22. INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA NEKATERE GLASBENE ODDAJE RADIA LJUBLJANA	281,282
23. GOVORNE ODDAJE RADIA LJUBLJANA PO RANGU POSLUŠA- NOSTI	303,304
24. POSLUŠALCI TUJIH RADIJSKIH POSTAJ PO REGIJI (Glas Amerike, Radio Dunaj, RAI, Radio Moskva, BBC)	305,306
25. POSLUŠALCI TUJIH RADIJSKIH POSTAJ PO REGIJI (Radio Colover, Radio Trans, Radio Broder)	307,308

V delu Introduction to Mass Communications avtorji Emery, Ault in Agee opozarjajo na štiri aspekte komunikacijskega procesa; to so: komunikator⁺, sporočilo, kanal in občinstvo.

Uspešen je tisti komunikator, ki razume družbeni pomen svoje vloge in ve, kaj hoče s sporočilom doseči. Zato pa mora poznati karakteristike kanala (sredstva množičnega obveščanja), ki se ga poslučuje; istočasno pa mora poskusiti zmanjšati semantične vplive (vplive izražanja) in vplive samega kanala, sredstva množičnega obveščanja. Pod "vplivom kanala" razumemo vse, kar ovira natančnost prenašanja poročil npr., radijska motnja ali premajhen tisk, skratka, vse vrste motenj, ki nastajajo med izvorom-komunikatorjem in občinstvom. Najpomembnejša za komunikatorja pa je brez dvoma poznavanje občinstva. Občinstvo je namreč eden nepogrešljivih elementov komunikacijske situacije. Vsaka komunikacija, od najpreprostejše do najbolj zapletene, je sestavljena iz treh elementov:

1. komunikatorja, ki želi komunicirati;
2. sporočila, ki ga želi posredovati in
3. konsumenta, ki želi sprejeti poročilo.

Če odstranimo kateregakoli teh elementov, nimamo več komunikacijske situacije. Komunikator mora oblikovati sporočilo tako, da je primerno za posredovanje in da ga konsument lahko razume; v nasprotnem primeru bi nastale motnje v komunikacijskem procesu glede na to, kako iskreni so napori komunikatorja

- Komunikator je tisti, ki izbere, oblikuje in posreduje sporočilo, npr. radio kot institucija, časopisne hiše ipd. Uporabljeno je po: Breda Pogorelec.

in konsumenta. Komunikator si torej sam oblikuje občinstvo. Problem ni samo v tem, kako pridobiti občinstvo, temveč tudi v tem, kako to občinstvo obdržati. Ker je naša raziskava akcijska, želimo komunikatorju - radiu prikazati predvsem strukturo in značilnosti njegovega občinstva. Pri ustvarjanju občinstva je osnovni cilj komunikatorja, pridobiti čim več poslušalcev, bralcev, gledalcev. Posameznik pa se ne obrača namensko do posameznih sredstev množičnega obveščanja. Potrebo po branju časopisov, poslušanju radia ipd. je treba šele ustvariti. V človekovi naravi ni ničesar, kar bi ga sililo k temu, da posluša radio ali bere časopis.

Za uspešno delovanje mora komunikator poznati reakcije, v našem primeru reakcije poslušalcev na program. Samo spremljanje poslušanosti radijskega programa, zbiranje mnenj poslušalcev o posameznih oddajah omogoči komunikatorju, da svoje občinstvo spozna.

Anketa Radio 63, ki jo je v dogovoru z RTV Ljubljana 1963. leta izvedel Inštitut za sociologijo in filozofijo Univerze v Ljubljani, pomeni korak naprej v spoznavanju poslušalcev. Medtem ko smo z anketo o množičnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta ugotavljali predvsem interese radijskih poslušalcev, pa je težišče raziskave 1963. leta spoznavanje mnenj poslušalcev o vsebini radijskega programa.

Reprezentativna vzorca raziskave Radio 63 so vsi Slovenci, stari nad 14 let. Vzorec Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta je zajel 1 % nad 14 let starih Slovencev; za potrebe raziskave Radio 63 smo ta vzorec zmanjšali po predlogu dr. Marijana Blejca takole: iz prvotnih 320 anketiranih okolišev smo po sistemu sistematičnega slučajnega vzorčenja izbrali 40 š, to je 128 anketnih okolišev. V vsakem izbranem okolišu smo določili za anketiranje 50 š 1962. leta anketiranih oseb, kar je približno 2400 ljudi.

ANKETIRANJE

Na anketiranje oseb, določenih v vzorcu, smo 1962. leta uporabili organizirano anketarsko mrežo. Zaradi manjšega števila anketiranih oseb je 1963. leta namesto 13 zadoščalo 7 anketarskih centrov, namesto 200 pa 70 anketarjev. Za anketarje smo izbrali tiste, ki so se pri prejšnjem anketiranju izkazali, poleg tega pa smo mrežo dopolnili z novimi anketarji. Za anketiranje smo jih usposobili na dvodnevni seminarjih 30. in 31. marca 1963. Po enodnevnem predledku se je začelo anketiranje trajalo je od vključno 2. aprila do vključno 8. aprila 1963. Vsak dan so anketirali približno 340 ljudi.

Da bi zagotovili čimbolj točne podatke, smo med anketiranjem organizirali dvojno kontrolo. Namen terenske kontrole je bil preveriti, če so anketarji res anketirali predvidene osebe. Vsaka anketarskih centrov so anketarje kontrolirali tako, da so

obiskali anketirane osebe in se prepričali, če jih je anketar res obiskal.

Poleg terenske kontrole so v vsakem centru pomočniki vodij centrov sproti delali sistematsko in logično kontrolo izpolnjenih vprašalnikov; če so opazili napake, so nanje anketarje takoj opozorili. Tako smo zmanjšali število napak anketarjev.

II. POGOJI POSLUŠANJA

Kot smo proučujemo pogoje poslušanja radia, nam je vsekakor jasno, da je osnovni pogoj dosegljivost radijskega sprejemnika. V razvitih predelih Slovenije, kjer je življenjski standard relativno visok, ima radioaparat takorekoč vsaka družina. Zaradi večje potrebe po komuniciranju so komunikacijska sredstva^V bolj razvitih predelih bolj razširjena kot v manj razvitih področjih. Kot je pokazala analiza podatkov Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta, je največ Slovencev informiranih o pomembnih dogodkih prav preko radia. Precej manj pa valno je občinstvo drugih sredstev množičnega obveščanja.

Če si posameznik nabavi radioaparat, ne zaščeda samo aktiviranost, temveč morajo biti zadovoljeni tudi nekateri objektivni pogoji, kot je elektrificiranost področja, na katerem posameznik živi, zadostni osebni dohodki oz. dohodki gospodinjstva ipd.

Če se posameznika do radia ni odvisen samo od subjektivnih, temveč tudi od objektivnih pogojev poslušanja. Ta "odnos" pa vključuje vrsto problemov, kot so:

- ali bo posameznik sploh poslušal radio, čeprav je osnovni objektivni pogoj (dosegljivost radia) zadovoljen
- kolikšen del svojega časa bo posvetil poslušanju;
- kaj bo poslušal ipd.

V tej analizi bomo poskušali čimbolj točno opredeliti pogoje

poslušanja radia na osnovi podatkov ankete Radio 63. V primerih, kjer bodo podatki primerljivi s podatki Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta, bomo primerjavo seveda i. vedli.

Pogoje poslušanja smo zajeli z naslednjimi vprašanji:

1. ALI IMATE V STANOVANJU RADIO? (če ima) KOLIKO PA ?

- 1 - da, enega
- 2 - da, dva
- 3 - da, tri ali več
- 4 - nima radia
- 0 - b.o.

Anketirancev nismo spraševali, če imajo svoj radioaparat, zakaj osnovni pogoj poslušanja ni lasten sprejemnik, temveč dosegljivost sprejemnika ne glede na to, čigava last je. Torej so anketiranci navajali število radioaparatov, ki jih imajo gospodinjstva, v katerih živijo. Zaradi primerljivosti podatkov s podatki 1962. leta je vprašanje o dosegljivosti aparata v vprašalniku 1963. leta ostalo nespremenjeno.

2. (če ima radio) ALI IMA VAŠ RADIO ULTRA KRATKE VALOVE (UKV)?
(če ima) ALI TUDI POSLUŠATE NA UKV ?

- 1 - ima UKV in posluša
- 2 - ima UKV, pa ne posluša
- 3 - nima UKV
- 4 - ne ve, ali ima UKV
- 5 - nima radia
- 0 - b.o.

Vprašanja o dostopnosti do UKV in šele v letu 1963 smo dali vprašanja smo izločili tiste anketirance, ki imajo radio na UKV. Samo te smo potem vprašali, če tudi poslušajo na UKV. Vprašanje ima enake kategorije odgovorov kot vprašanje v Anketi o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta. Razlika pa je v formulaciji vprašanja. Medtem ko smo v 1962. letu vse tiste, ki se izjavili, da imajo v stanovanju radio, najprej vprašali, če poslušajo oddaje na UKV in šele potem ugotavljali, ali sploh imajo radio z UKV, pa smo leta 1963. napravili obratno, to je, najprej smo ugotovili, ali aparat ima UKV in šele potem smo anketirance, ki imajo v stanovanju tak radio spraševali, če poslušajo program na UKV.

3. ALI POSLUŠATE RADIO VEČKRAT NA TEDEN ?

- 1 - ima radio, ga posluša samo 1-krat na teden
- 2 - ima radio, ga posluša večkrat na teden
- 3 - ima radio, ga ne posluša
- 4 - nima radia, ga posluša samo 1-krat na teden
- 5 - nima radia, ga posluša večkrat na teden
- 6 - nima radia, ga ne posluša
- 0 - b.o.

Anketirance smo uvrščali v odgovarjajoče kategorije na osnovi dveh kriterijev in sicer: glede dosegljivosti sprejemnika in glede na pogostost poslušanja v enem tednu.

Na osnovi kriterija dosegljivosti aparata smo izločili skupino poslušalcev, ki nima radia v stanovanju. Ta problem smo leta 1962. zanemarili in smo anketirance razdelili na poslušalce in neposlušalce na osnovi kriterija, ali poslušajo radio vsaj

enkrat na teden doma ali drugje. Na osnovi podatkov ankete 1963. leta pa bomo lahko opredelili skupino poslušalcev, ki posluša radio izven doma, ker ga doma nima.

Pri določanju radijskih poslušalcev smo 1962. leta izhajali iz operacionalne definicije poslušalca. Po tej definiciji je poslušalec vsak, ki posluša radio vsaj enkrat na teden doma ali drugje. Pojavljali pa so se pomisleki, češ, ali je upravičeno imeti za poslušalce tudi tiste, ki poslušajo radio samo enkrat na teden. Zato smo 1963 leta ugotavljali, kolikšen del poslušalcev posluša radio običajno le enkrat na teden. Odstotek le-teh (3 %) anketirancev je tako majhen, da so pomisleki proti uporabljeni operacionalni definiciji neumesni. V analizi podatkov tudi ne obravnavamo posebej skupine poslušalcev, ki po izjavah posluša radio samo enkrat na teden.

4. KDAJ NAVADNO ZAČNETE POSLUŠATI RADIO OB DELAVNIH?

- 1 - pred pol peto uro
- 2 - med pol peto in 5. uro
- 3 - med 5. in 6. uro
- 4 - med 6. in 7. uro
- 5 - med 7. in 8. uro
- 6 - med 8. in 12. uro
- 7 - začne poslušati šele popoldne
- 8 - začne poslušati šele zvečer
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b. c.

To vprašanje smo uvrstili v vprašalnik na posebno delo Radio Ljubljana. Nekateri poslušalci so namreč v pisnih izražali željo, da naj bi radio začel s programom pred 5. uro. Vodstvo Radia je že pred raziskavo začelo s programom ob 4. uri. Vprašanje o tem, kdaj poslušalci ob delavnikih zjutraj navadno začne poslušati radio, je imelo namen kontrolirati ustreznost in uspešnost tega ukrepa.

5. Količino poslušanja radia smo ugotavljali že v Anketi o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta. Takrat smo ugotavljali količino poslušanja za ves dan skupaj, seveda posebej za delavnike in posebej za nedelje. Da pa bi količino poslušanja lahko razdelili na posamezna časovna obdobja, smo 1963. leta ugotavljali količino časa, ki ga poslušalci namenijo poslušanju, posebnaj za dopoldanski, posebej za popoldanski in posebej za večerni časovni blok ob delavnikih in ob nedeljah.

(Če posluša) KOLIKO ČASA PA OB DELAVNIKIH ZJUTRAJ IN DOPOLDNE NAVADNO POSLUŠATE?

- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 8 - dopoldne navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

KOLIKO ČASA OB DELAVNIKIH POPOLDNE NAVADNO POSLUŠATE RADIO
(do sedmih)?

- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 8 - popoldne navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

ALI OB DELAVNIKIH POSLUŠATE RADIO TUDI PO SEDMI URI ZVEČER?
(če posluša) KOLIKO ČASA PA NAVADNO POSLUŠATE ?

- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 8 - zvečer navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b. o.

ALI POSLUŠATE RADIO OB NEDELJAH DOPOLDNE ?
(če posluša) KOLIKO ČASA PA NAVADNO POSLUŠATE ?

- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 8 - ob nedeljah dopoldne navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

KOLIKO ČASA OB NEDELJAH POPOLDNE NAVADNO NE POSLUŠATE RADIA?

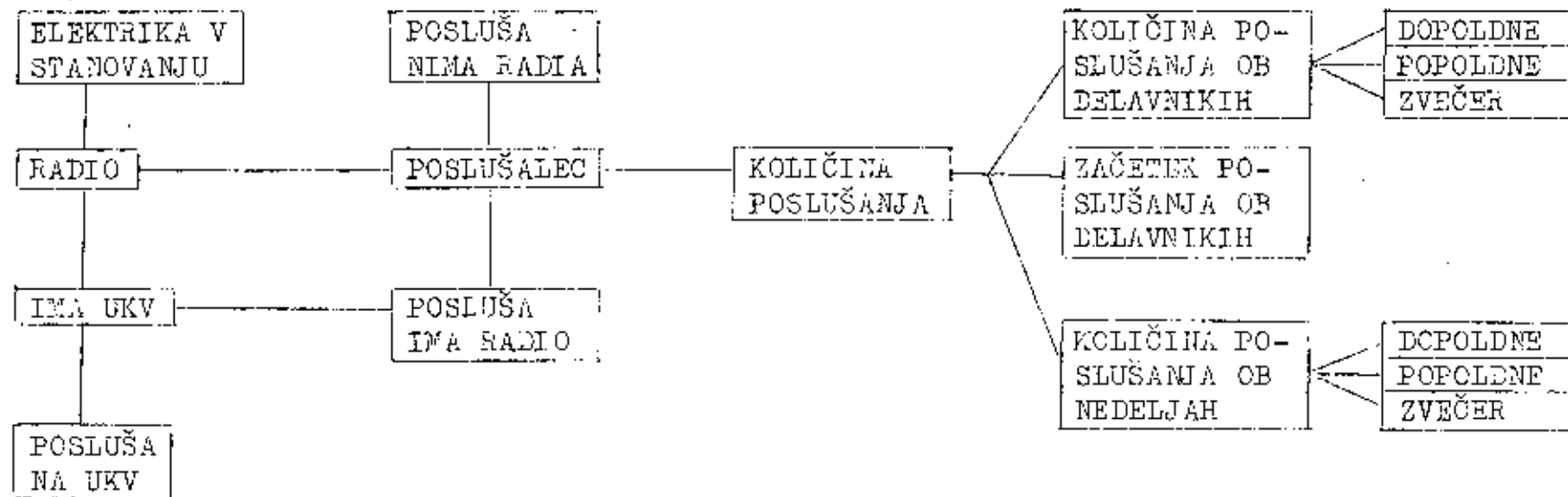
- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 5 - ob nedeljah popoldne navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

ALI OB NEDELJAH TUDI PO SEMI URI ZVEČER POSLUŠATE RADIO?
(če posluša) KOLIKO ČASA PA NAVADNO POSLUŠATE ?

- 1 - eno uro ali manj
- 2 - največ dve uri
- 3 - več kot dve uri
- 4 - ne ve, odvisno od programa
- 5 - ob nedeljah zvečer navadno ne posluša radia
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

SHEMA - POGOJI POSLUŠANJA

P o v z e t o k: Od 1962. do 1963. leta se je število radijskih sprejemnikov zelo povečalo. Leta 1962 je imelo v stanovanju radio 68 %, 1963. leta pa 78 % Slovencev, starih nad 14 let.

Čim višje upravne funkcije ima nasclje, v katerem anketiranci žive, tem večji je odstotek tistih, ki imajo radio v stanovanju in odstotek aparatov z UKV. Poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo imajo najmanj možnosti poslušati radio, saj ima radio v stanovanju manj kot tri četrtine (73 %) anketirancev. Težko bi rekli, da imajo anketiranci z najnižjo formalno izobrazbo najmanjšo potrebo po poslušanju radia. Verjetno je razlog za tako nizak odstotek radioaparator predvsem nižji življenjski standard, manjša kupna moč teh ljudi, saj sta dosežena formalna izobrazba in višina osebnega dohodka v pozitivni zvezi.

Omenili smo že, da je eden osnovnih pogojev za nabavo sobnega radijskega sprejemnika elektrifikacija. Ta pogoj je skoraj v celoti zadovoljen, saj ima elektriko v stanovanju 92 % anketirancev. Seveda pa elektrika v stanovanju še ni zadosten pogoj za nabavo radio. Od anketirancev, ki imajo elektriko v stanovanju, ima radio samo 83 %, od tistih, ki nimajo elektrike, pa ima radio 17 % anketirancev. Le-ti lahko kupujejo samo tranzistorske sprejemnike, ki imajo malo slabši sprejem kot sobni aparati.

Če upoštevamo razširjenost radijskih sprejemnikov v vsej populaciji ne glede na kakršenkoli pogoj, lahko ugotovimo, da ima v stanovanju radio 78 % vseh anketirancev, kar je 16% več kot po podatkih iz leta 1962.

Tabela 1: Razširjenost radijskih sprejemnikov med Slovenci

Ima radio v stanovanju	MKS 1962	Radio 1963
enega	64,5	72
dva	2,4	5
tri ali več	0,2	1
nima radia	31,1	21
b.o.	1,8	1
	100 %	100 %
N =	12.000	2.480

Opomba: b.o. pomeni "brez odgovora".

Pravzaprav se je povečalo število tistih anketirancev, ki imajo v stanovanju en radioaparat, torej so si nove aparate nabavljala v prvi vrsti gospodinjstva, ki jih doslej niso imela. Nekoliko pa se je povečal tudi odstotek tistih, ki imajo v stanovanju dva, tri ali več radi aparatov, kar nakazuje potrebo po večjem številu radijskih aparatov v posameznih gospodinjstvih. Deloma se njihove število veča na račun avtomobilskih aparatov, deloma pa verjetno na račun različnih interesov posameznih članov gospodinjstva. Oba radijska programa nudita do-

koj širok repertoar in programski vsebin, da poslušajo tisti program, ki jih bolj privlači. Ker pa člani gospodinjstva različnih starosti in poklicev, z različno formalno izobrazbo ipd., je jasno, da so tudi njihovi interesi precej različni.

Zanimiv je podatek, da tri četrtine (74 %) aparatov nima UKV in le 19 % poslušalcev izjavlja, da imajo radio z UKV. 7 % tistih, ki imajo radio, pa ni vedelo, ali imajo aparat z UKV ali ne. V primerjavi s podatki leta 1962. ni nobenih razlik. Tokrat je namreč izjavilo, da nima aparata z UKV 75,5 %, da ima aparat z UKV 17,7 % in da ne ve, ali ima njihov radio UKV 6,8 % anketirancev, ki imajo radio v stanovanju. Čeprav je na UKV sprejem mnogo boljši kot na srednjem valu, je tržišče še vedno preplavljeno z radijskimi aparati - tudi v luksuznih izvedbah - ki omogočajo sprejem le na srednjem valu. Zlasti lahko je tak aparat predati kupcu, ki doslej še ni imel radia in verjetno niti ni informiran o prednostih sprejemnika z UKV. Destikrat pa celo ne more izbirati med aparatom z UKV in aparatom, ki ima samo srednje valove, ker prvih enostavno na tržišču ni.

Kakšna je gostota radijskih sprejemnikov v posameznih predelih Slovenije? Glede na družbene in geografske značilnosti smo za raziskavo o množičnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta razdelili vsa Slovenijo na pet geografskih območij. Lendar se je pokazalo, da je taka razdelitev preveč groba in se družbeno-geografske značilnosti posameznih območij niso dovolj pokazale. Namesto na pet smo 1963. leta razdelili Slovenijo na sedem regij. Regionalno razdelitev Slovenije je napravil dr. Vladimir Klemenčič.

Gostota radijskih sprejemnikov je odvisna od mnogih faktorjev, kot npr. od gospodarske razvitosti področja in s tem v zvezi od višine osebnih dohodkov posameznikov, elektrifikacije naselij, kulturnega nivoja prebivalcev ipd.

Število radijskih aparatov posameznih geografskih področjih:

1. Ljubljana - mesto	93 %
2. Gorenjska	89 %
3. Spodnja Štajerska (celjsko področje)	83 %
4. Ljubljana - okolica	79 %
5. Kóp-rsko in goriško območje	76 %
6. Dolenjska in Zasavje	71 %
7. Zgornja Štajerska, Pomurje in Koroška	70 %

N = 2480

Čim bolj razvito je področje, tem večja je gostota radijskih sprejemnikov. To kaže tudi razporeditev radijskih sprejemnikov po posameznih tipih naselij. V naseljih z višjimi upravnimi funkcijami je namreč več radijskih aparatov kot v naseljih z nižjimi upravnimi funkcijami ali brez njih.

Število anketirancev, ki imajo radio v stanovanju, v posameznih tipih naselij:

1. republiški center in sedeži nekdanjih okrajev	92 %
2. občinski centri	89 %
3. sedeži krajevnih uradov	78 %
4. kraji s šolo, pošto ali železniško postajo	72 %
5. kraji brez šole, pošte ali železniške postaje	68 %

N = 2480

Število aparatov z UKV je v republiških in okrajnih centrih, v občinskih središčih, v sedežih krajevnih uradov in v krajih s šolo, pošto ali železniško postajo nekoliko večje kot v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje. Število aparatov z UKV je v republiških in okrajnih centrih nekoliko večje kot v občinskih središčih, v sedežih krajevnih uradov in v krajih s šolo, pošto ali železniško postajo nekoliko večje kot v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje.

Število aparatov z UKV je v republiških in okrajnih centrih, v občinskih središčih, v sedežih krajevnih uradov in v krajih s šolo, pošto ali železniško postajo nekoliko večje kot v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje.

1. republiški center in sedeži nekdanjih okrajev	98 %
2. občinski centri	96 %
3. sedeži krajevnih uradov	94 %
4. kraji s šolo, pošto ali železniško postajo	93 %
5. kraji brez šole, pošte ali železniške postaje	83 %

Število aparatov z UKV je v republiških in okrajnih centrih, v občinskih središčih, v sedežih krajevnih uradov in v krajih s šolo, pošto ali železniško postajo nekoliko večje kot v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje.

Med anketiranci, ki imajo radio, jih ima aparate z UKV v republiških in okrajnih centrih 27 %, v občinskih središčih 26 %, v sedežih krajevnih uradov 20 %, v krajih s šolo, pošto ali železniško postajo 15 %, v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje 13 % anketirancev.

Podobno značilnosti širšega okolja (regije in tipa naselja, v katerem posameznik živi) vpliva na to, ali si bo posameznik nabavil radio in kakšen radio si bo nabavil, tudi dosežena formalna izobrazba in poklicna usposobljenost posameznika.

Podobno značilnosti širšega okolja (regije in tipa naselja, v katerem posameznik živi) vpliva na to, ali si bo posameznik nabavil radio in kakšen radio si bo nabavil, tudi dosežena formalna izobrazba in poklicna usposobljenost posameznika.

anketirancev. Precej bolj se anketiranci z različno formalno izobrazbo ločijo po številu tistih, ki imajo radio z UKV.

Tabela 2: Odstotek radijskih sprejemnikov in sprejemnikov z UKV med poslušalci z različno formalno izobrazbo

Šolska izobrazba	ima radio v stanovanju	število tistih, ki imajo radio z UKV	struktura anketirancev v %
nedokončana ali končana osn.šola	73	15	71,8
nižja strokovna šola ali nižja gimnazija	91	25	17,6
končana srednja šola	94	33	7,5
končana višja ali visoka šola	98	58	2,1

N = 2480

N = 1926

99 %

Opomba: 1 % anketirancev po izobrazbi ni bilo mogoče razporediti in spadajo v kategorijo "b.o."

Med anketiranci s končano višjo ali visoko šolo je radio dostopen veliki večini. 98 % le-teh ima aparat v stanovanju. Od teh pa ima 58 % anketirancev aparate z UKV in seveda s tem tudi največ možnosti za poslušanje na UKV.

Še bolj kot po izobrazbi se anketiranci diferencirajo po poklicni pripadnosti glede dosegljivosti radia z UKV.

Podatki o uporabi radioaparata v Sloveniji leta 1963
 (glej tudi priloženo sliko)
 (glej tudi priloženo sliko)

Poklic	ima radio v stanovanju	radio ima UKV	poklicna struktura anketirancev
uslužbenci	96	33	12,5
kvalificirani delavci	90	20	15,0
deljaki, vajenci, študentje	87	26	9,5
gospodinje	85	18	13,9
nekvalificirani delavci	79	9	7,3
upokojenci	75	14	9,6
domačije	60	13	27,1
delavci v kmetijstvu	58	12	2,9

N = 2480   N = 1926   97,8 %

Opomba: 2,2 % anketirancev po poklicu nismo mogli razporediti.
 Sodiijo v kategorijo "ostalo" in "b.o."

Poklic do neke mere določa družbeni status posameznika, mu zagotavlja določeno višino osebnih dohodkov, terja določeno formalno izobrazbo ipd. Vpliv teh in drugih faktorjev se kaže v številu radioaparata in še posebej v številu radioaparata z UKV. Po številu radioaparata se na prvem mestu uslužbenci (96 %), na zadnjem pa delavci v kmetijstvu, od katerih ima radio v stanovanju komaj dobra polovica (58 %) anketirancev. Najbolj se je v zadnjem letu povečalo število sprejemnikov med nekvalificiranimi delavci (1962 - 61,4 % ; 1963 - 79 % anketirancev ima radio v stanovanju). Večina teh radijskih sprejemnikov je brez UKV. Čeprav so nekvalificirani delavci po številu tistih, ki imajo radio v stanovanju, na 5. mestu, pa

so po številu tistih, ki imajo radio z UKV, na 8., to je, zadnjem mestu. Verjetno so prav ljudje, ki si nabavljajo prvi radio, premalo poučeni o vrstah, kvaliteti ipd. aparatov. Poleg neinformiranosti pa je deloma kriva radijska industrija, ki še vedno izdeluje aparate brez UKV in je tržišče napolnjeno predvsem z njimi.

Če vzamemo kot izhodišče razširjenosti radioaparatov in aparatov z UKV vir dohodkov gospodinjstva, v katerem anketiranci žive, je podoba še bolj jasna. Najmanj radijskih aparatov (60 %) in od teh najmanj z UKV (12 %) imajo anketiranci, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno kmetijstvo. Več sprejemnikov (74 %) in tudi več sprejemnikov z UKV (18 %) je v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je kmetijstvo in nekmetijska dejavnost. Največ sprejemnikov (39 %) in največ sprejemnikov z UKV (23 %) je med anketiranci, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost.

Tri četrtine ljudi, ki imajo v stanovanju radio z UKV, tudi poslušajo na UKV. Z višanjem formalne izobrazbe se večja število anketirancev, ki imajo aparat z UKV in seveda tudi število tistih, ki poslušajo na UKV.

Verjetno del poslušalcev, ki ima sprejemnike z UKV, ni dovolj informiran o prednostih poslušanja na UKV. Ne le, da se na UKV bolje sliši I. program Radia Ljubljana, tudi za poslušanje II. programa je potreben sprejemnik z UKV po vsej Sloveniji, razen v Ljubljani (R = 5 km). Voustvo Radia bi lahko izvedlo propagandno akcijo, ki bi poslušalce seznanila z možnostmi ^{poslušanja} sprejemnikom na UKV.

BREDOVA RADIJSKA POSLUŠALCI

Ena od glavnih značilnosti leta 1962. leta je bilo med Slovenci, starini več kot 14 let, 78 % poslušalcev; v enem letu, 15. marca 1963 pa je število poslušalcev naraslo na 82 %. Lahko pričakujemo, da se bo v naslednjih letih odstotek še povečal. Porast števila poslušalcev je največji v naseljih brez upravnih funkcij (1962. leta 71 %, 1963. leta 78 % poslušalcev), najmanjši pa v republiškem centru, v sedežih nekdanjih okrajev in v občinskih centrih (1962. leta 90 %, 1963. leta 91 % poslušalcev). Jasno je, da je več možnosti za povečanje števila poslušalcev v naseljih, kjer je poslušalcev manj kot v naseljih, kjer že velika večina posluša radio. Kot po dosegljivosti radia v stanovanju tudi po številu poslušalcev najbolj izstopajo anketiranci z nedokončano ali končano osnovno šolo, med katerimi je samo 78 % radijskih poslušalcev. V ostalih skupinah formalne izobrazbe posluša radio več kot 90 % anketirancev.

Kot število aparatov se je v letu 1963 povečalo tudi število poslušalcev v primerjavi z letom 1962. Leta 1962 je poslušalo radio 78 %, 1963. leta pa 82 % nad 14 let starih Slovencev. Povečanje števila poslušalcev je precej manjše (za 4 %) kot povečanje števila tistih, ki imajo radio v stanovanju (za 11%).

Istočasno pa podatki kažejo, da se je zmanjšalo število poslušalcev, ki poslušajo radio izven doma. V letu 1962 je poslušalo radio izven doma 10 %, v letu 1963 pa samo 6 % anketirancev. Tudi ta podatek kaže, da se si v razdobju od marca 1962 do marca 1963 kupovali nove aparate predvsem tisti, ki jih dotlej še niso imeli.

Prebivalci posameznih regij se ne ločijo le po številu tistih, ki imajo sprejemnik v stanovanju, temveč tudi po številu radijskih poslušalcev.

Število radijskih poslušalcev v posameznih geografskih področjih:

1. Ljubljana - mesto	94 %
2. Gorenjska	98 %
3. Koprsko in goriško območje	85 %
4. Spodnja Štajerska (celjske območje)	84 %
5. Ljubljana - okolica	83 %
6. Zgornja Štajerska, Pomurje in Koroška	78 %
7. Dolenjska in Zasavje	75 %

N = 2450

V regijah Ljubljana-mesto, Gorenjska, Primorska in celjsko področje takorekoč ni razlik v odstotku poslušalcev in odstotku prebivalcev, ki imajo radio v stanovanju. V regijah, kjer je manjše število sprejemnikov, več poslušalcev posluša radio izven doma kot v regijah, kjer ima več ljudi radio v stanovanju. Največ poslušalcev posluša radio samo izven doma na koprskem in goriškem območju (10 %), v Zgornji Štajerski, na Koroškem in ^vPomurju (9 %) ter na Dolenjskem in v Zasavju (8 %). Na Gorenjskem med radijskimi poslušalci skoraj ni takih, ki ne bi

imeli radia v stanovanju (manj kot 1 %), na področju Ljubljana-
mesto pa komaj 1 % radijskih poslušalcev nima radia v stanova-
nju.

Tabela 4: Število poslušalcev v posameznih tipih naselij
leta 1962. in leta 1963

tip naselja	odstotek poslušalcev	
	1962	1963
republiški, okrajni in občinski centri	90	91
sedeži krajevnih uradov	78	83
naselja brez upravnih funkcij	71	78

N = 12.000   N = 2480

Število poslušalcev se je od leta 1962 do leta 1963 povečalo
predvsem v naseljih brez upravnih funkcij, to je v naseljih,
ki so komunikacijsko najmanj povezana z drugimi naselji. Kolikor
pa se komuniciranje razvija, se samo enosmerno: od prebivalcev
teh naselij k prebivalcem naselij višjega tipa; ni pa obratne
povezave, povezave naselij z upravnimi funkcijami z naselji
brez njih. Izgleda, da potrebi po informiranju preko sredstev
masovnega obveščanja v naseljih brez upravnih funkcij ni zado-
voljeno in lahko predpostavljamo, da bo število poslušalcev v
prihodnjih letih še naraščalo zlasti v teh tipih naselij. V
najbolj razvitih krajih (republiški center, sedeži nekdanjih
okrajev in občinska središča) pa je število poslušalcev tolikš-
no, da se skoraj ne more povečati. Poslušalcev, ki nimajo radia
v stanovanju, v teh naseljih skoraj ni. V naseljih, kjer so
sedeži krajevnih uradov, posluša radio izven doma 7 % poslušalcev

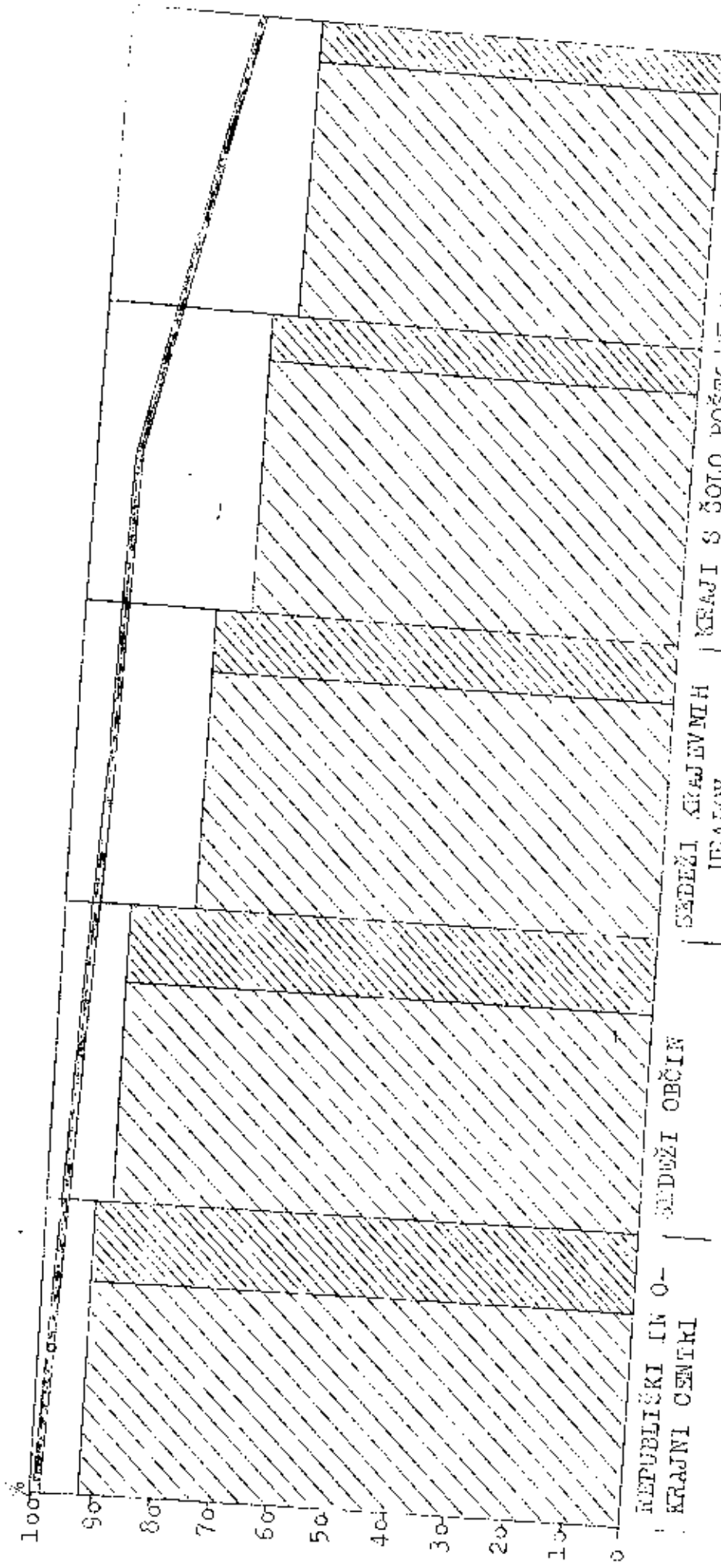
prav toliko je poslušalcev, ki nimajo radia v stanovanju, med prebivalci naselij s šolo, pošte ali železniško postajo; v naseljih brez šole, pošte ali železniške postaje pa poslušajo radio izven doma 10 % poslušalcev.

Podatki ankete 1963. leta potrjujejo ugotovitev ankete 1962. leta, da s starostjo število radijskih poslušalcev močno pada.

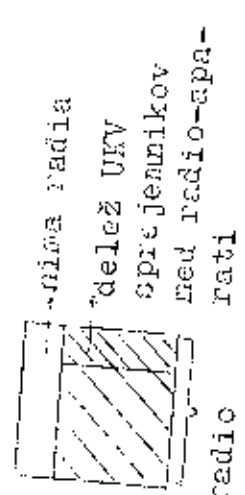
V skupini od 14-19 let (90 %) in skupini 20-27 let (91%) in skupini 28-41 let (88 %) je največ radijskih poslušalcev. Razlika v številu poslušalcev med posameznimi starostnimi skupinami je tako majhna, da verjetno ni pomembna. Šele pri poslušalcih med 42. in 55. letom starosti (81 %) se število poslušalcev občutno zmanjša. Zlasti pa vpliva starost na poslušanje v skupini poslušalcev, starih 56 let in več, v kateri je samo 69 % poslušalcev.

Največ poslušalcev, ki nimajo radia v stanovanju, je v skupini 14-19 let (10 %). Verjetno se del teh šola in stanuje bodisi privatno bodisi v domovih. Če imajo radio doma, jim je poslušanje potreba, zato si tudi med šolanjem poiščejo možnosti za poslušanje. Del 14-19 letnih poslušalcev pa so mladi delavci, ki so se komaj zaposlili in sprejemnika še niso imeli.

Podatki kažejo, da z višanjem formalne izobrazbe raste število poslušalcev. Najbolj izrazito ^{iz}stopajo anketiranci z nedokončano ali končano osnovno šolo, od katerih je samo 78 % radijskih poslušalcev. V ostalih skupinah formalne izobrazbe pa je več kot 90 % poslušalcev. Največ poslušalcev, ki poslušajo radio izven doma, je v skupini anketirancev z nedokončano ali konča-

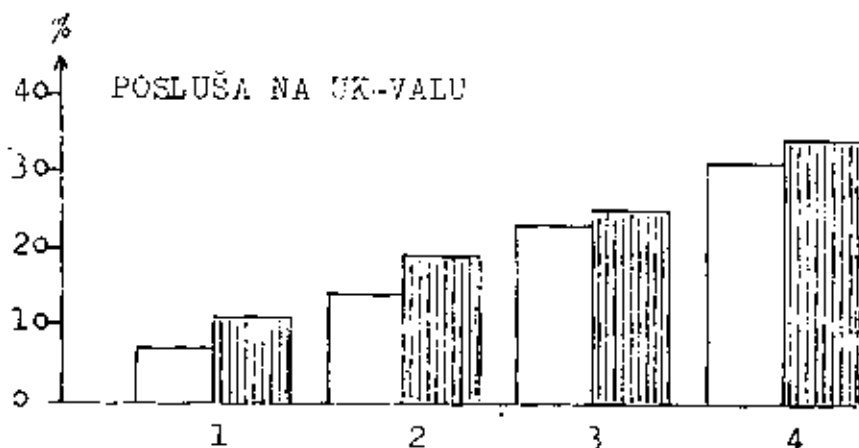
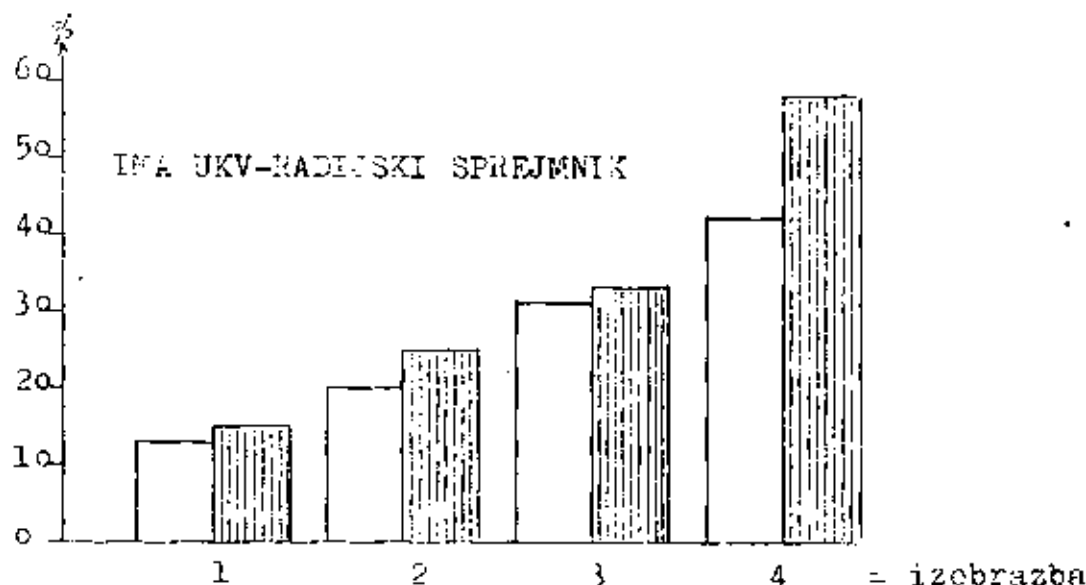
Grafika 1. ELEKTRIFIKACIJA IN RAZŠIRJENOST
 RADIJSKIH SPREJEMNIKOV - PO TIPU
 NASELJA
 N = 2460

ima radio
 ima radio
 ima radio-
 aparati

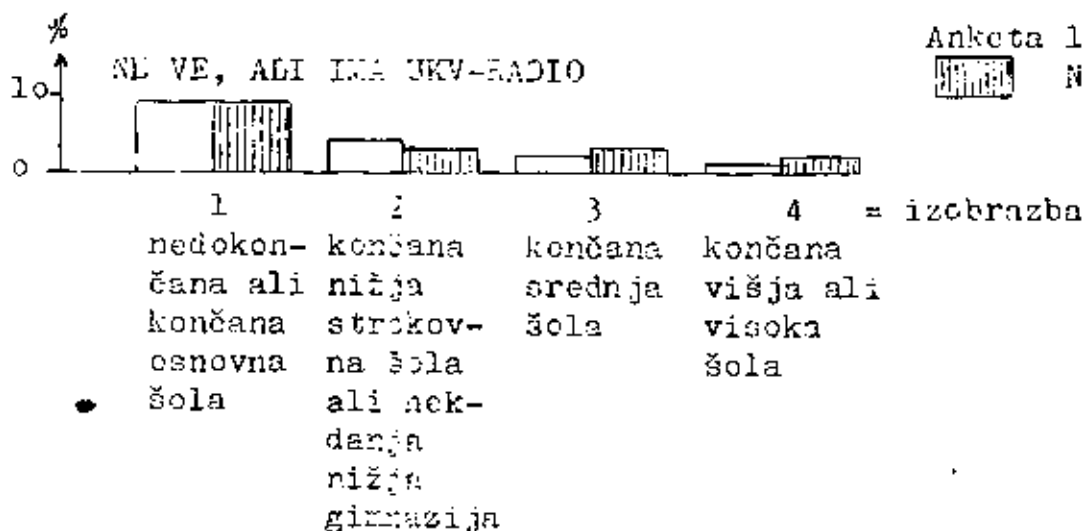
v stanovanju je elektrika =

Grafikon 2. RAZŠIRJENOST UKV-RADIJSKI SPREJEMNIKOV IN POSLUŠALCI NA UK-VALU MED ANKETIRANCI (po izobrazbi), KI IMAJO RADIO V STANOVANJU v primerjavi z rezultati Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962.

Anketa 1.1962
 N=7972

Anketa 1.1963
 N=1926

no osnovno šolo (7 %); v skupini tistih, ki so končali višjo ali visoko šolo pa nihče med anketiranci ne posluša radia izven doma.

Tabela 5: Poslušalci radia glede na poklicno pripadnost 1962. in 1963. leta

Poklic	poslušalci 1962 - %	poslušalci 1963 - %	poslušalci izven doma 1963-%	struktura poslušal- cev po poklicu 1963
službenci	93,7	96	2	12,5
kvalificirani delavci v industriji	92,0	93	3	15,0
delci, vajenci, studentje	91,0	93	7	9,5
gospodinje	85,6	90	6	13,9
nekvalificirani de- lavci v industriji	78,6	86	8	7,3
upokojenci	73,0	80	7	9,6
delavci v kmetijstvu	68,3	74	19	2,9
kmetje, kmečke gospo- dinje in pomagajoči družinski člani v kme- tijstvu	61,3	65	8	27,1
	N = 12000	N = 2480		97,3 %

O p o m e b a: Vsota kolone "struktura poslušalcev po poklicu" ni 100 %, ker ni upoštevanih 1,5 % anketirancev, ki glede na poklicno pripadnost sodijo v kategorijo "ostale" in 0,7 % poslušalcev, ki na vprašanje o poklicni pripadnosti niso odgovorili in sodijo v kategorijo "b.o."

Število poslušalcev se je v letu 1963 v primerjavi s številom poslušalcev v letu 1962 najmanj povečalo med pripadniki tistih poklicev, med katerimi je bilo še leta 1962 več kot 90 % poslušalcev, to je med uslužbenci, kvalificiranimi delavci v industriji ter dijaki, vajenci in študenti. Najbolj se je povečalo število poslušalcev med nekvalificiranimi delavci v industriji (1962 - 78,6 %; 1963 - 86 %), upokojenci (1962 - 73%; 1963 - 80%) in delavci v kmetijstvu (1962 - 68,3 %; 1963 - 74 %). Čeprav porast števila poslušalcev ni v vseh poklicnih skupinah enak, zavzemajo posamezni poklici glede na število poslušalcev v letu 1963 isti rang kot v letu 1962, samo razpon med skupino z najvišjim in skupino z najnižjim številom poslušalcev je bil leta 1962 33 %, v letu 1963 pa 30 %.

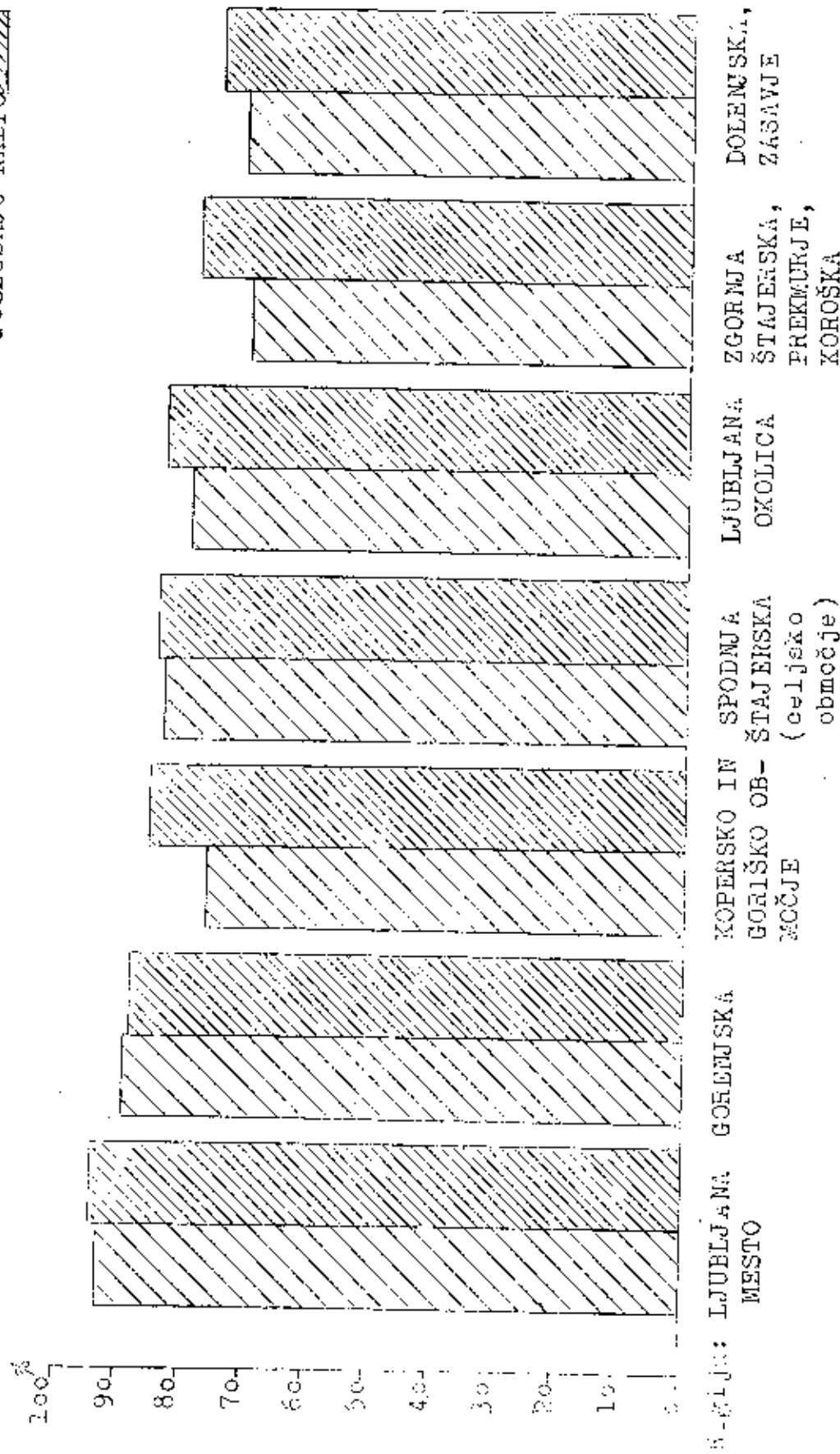
Tudi glede na poklic je večje število poslušalcev - ki poslušajo radio izven doma - med poklici z nižjim odstotkom poslušalcev kot med poklici z višjim odstotkom poslušalcev. Daleč največ (19 %) poslušajo radio izven doma delavci v kmetijstvu, medtem ko je med njimi komaj dobra polovica (58 %) takih, ki imajo radio v stanovanju, pa je radijskih poslušalcev kar 74 %. V vseh drugih poklicih je razlika v številu anketirancev, ki imajo radio v stanovanju, in številu tistih, ki poslušajo radio, mnogo manjša. Od kod tak interes za poslušanje radia med delavci v kmetijstvu? Verjetno na to vplivata predvsem dva faktorja:

- Pod delavci v kmetijstvu pojmujejo vse, ki so zaposleni v kmetijskih delovnih organizacijah, torej delavce z različno kvalifikacijo. Zato je ta skupina bolj heterogena kot druge skupine. Domnevamo, da je število poslušalcev večje vsaj deloma zaradi delavcev z višjo kvalifikacijo.

- Med ravnike na pr. raj večje stvilo poslušalcev kot delavci v kmetijstvu kakor med kmeti sodi tudi različna količina prostega časa pri delavcih v kmetijstvu in pri kmetih. Medtem ko imajo prvi samo osemurno delovno obveznost, pa drugi delajo po 12 do 16 ur na dan. Ker je na podeželju malo možnosti za aktivnosti v prostem času, jim poslušanje radia pomeni skoraj edino obliko preživljanja prostega časa.

IMAJO RADIO V STANOVANJU

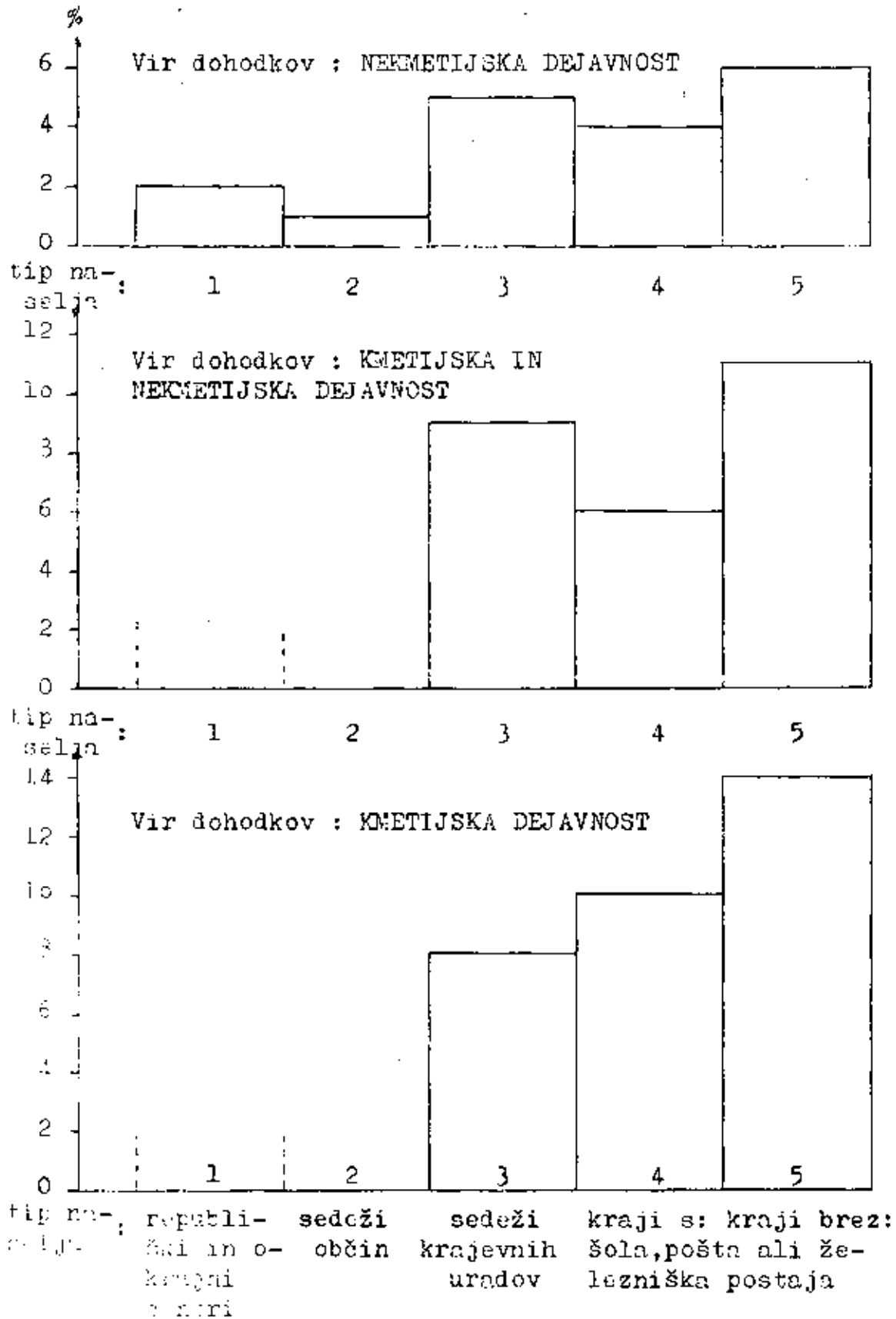
POSLUŠAJO RADIO

Grafikon 3. ANKETIRANCI, KI IMAJO RADIO V STANOVANJU IN POSLUŠALCI RADIA - PO REGIJI
N = 2480

Grafikon 4. POSLUŠALCI, KI SPREMLJAJO RADIJSKI PROGRAM IZVEN DOMA - PO TIPU NASELJA IN VIRU DOHODKOV

N = 2460

C PRVI JUTRANJI POSLUŠALCI

F o v z e t e k : Med 4. in 5. uro začne poslušati radio 19% poslušalcev, kar potrjuje upravičenost ukrepa RTV Ljubljana, ki je 1963. leta začel s programom ob 4.00, namesto ob 5.00. Največ poslušalcev (36%) začne poslušati radio med 5. in 6. uro. Pred 5. uro začne poslušati radio največ kvalificiranih (30 %) in nekvalificiranih delavcev v industriji (30%). Med 5. in 6. uro pa začne poslušati največ uslužbencev (43 %), kvalificiranih delavcev v industriji (41 %) in kmetov (40 %).

Radio Ljubljana je vse do leta 1963 začenjal s svojim programom ob 5.00 uri. Poslušalci pa so v pisnih izrazili željo, da bi se program začel prej. Radio je v marcu 1963 začel s programom ob 4.00 uri. Izkazalo se je, da je bil ta ukrep upravičen, saj podatki kažejo, da 7 % poslušalcev navadno začne poslušati radio še prej pol peto uro, 12 % pa med pol peto in peto uro. Torej začne poslušati radio v prvi uri oddajanja programa kar 19% vseh radijskih poslušalcev, kar je toliko, kot med 6. in 7. uro (20 %). Med 5. in 6. uro začne poslušati 36 % poslušalcev. Po 7. uri pa začne poslušati samo še 12 % poslušalcev. Začetek jutranjega poslušanja je odvisen od začetka dela in od oddaljenosti od delovnega mesta. Domnevamo, da zjutraj ljudje poslušajo radio med opravljanjem jutranjih opravil (umivanje, oblačenje, zajtrk). Verjetno traja jutranje poslušanje le toliko časa, da se poslušalci pripravijo za odhod na delo. Možno pa je, da družinski člani, ki ostanejo doma, poslušajo radio še naprej.

Število poslušalcev, ki začne poslušati radio v posameznih časovnih razdobjih glede na poklic, kaže spodnja tabela.

Tabela 6: Začetek poslušanja ob delavnikih v posameznih poklicnih skupinah

Poklic	med 5. uro	med 5.in 6.	med 6.in 7.	med 7.in 8.	med 8.in 12.	popold- ne	zve- čer	Struk- tura posl.
dijaki, vajenci in študentje	8	19	38	16	6	10	3	9,5
uslužbenci	18	43	19	5	1	11	3	12,5
kvalificirani delavci v in- dustriji	30	41	9	6	1	8	5	15,0
nekvalificira- ni delavci v industriji	30	37	13	1	4	10	5	7,3
delavci v kmetijstvu	17	32	20	7	-	11	13	2,9
kmetje	22	40	18	3	2	7	8	27,1
gospodinje	13	37	25	11	4	7	3	13,9
upokojenci	7	24	23	17	14	10	5	9,6

N = 2.480

97,3%

O p o m b a : Vsota kolone "struktura poslušalcev" ni 100%, ker ni upoštevanih 1,5 % anketirancev, ki glede na poklicno pripadnost sodijo v kategorijo "ostalo" in 0,7 % poslušalcev, ki na vprašanje o poklicni pripadnosti niso odgovorili in sodijo v kategorijo "b.o."

V najbolj zgodnjih jutranjih urah so med poslušalci predvsem zaposleni. Tako začne poslušati radio pred 5. uro največ kvalificiranih delavcev v industriji (30 %) in nekvalificiranih delavcev v industriji (30 %). Kmetje so po številu poslušalcev radija pred 5. uro šele na tretjem mestu (22 %). Če upoštevamo, da so bili podatki o začetku poslušanja zbrani marca 1963, torej še v zimskem času, nam je razumljiv podatek o številu poslušalcev v prvi uri jutranjega programa med kmeti. Verjetno bi bili podatki za pomlad ali poletje precej drugačni. Med 5. in 6. uro začne poslušati radio največ uslužbencev (43 %), spet kvalificiranih delavcev v industriji (41 %), in kmetov (40 %). Pri zaposlenih začetek vstajanja ni odvisen samo od začetka dela, temveč tudi od oddaljenosti od delovnega mesta.

Med 6. in 7. uro začne poslušati radio največ dijakov, vajencev in študentov (38 %), precej tudi gospodinj (25%) in upokoјencev (23 %).

Med 7. in 8. uro začne poslušati radio skoraj izključno tisti, ki niso v delovnem razmerju. Tako v tem času začne poslušati radio največ upokoјencev (17 %), dijakov, vajencev in študentov (16 %) ter gospodinj (11 %).

Med poslušalci, ki začne poslušati šele po 8. uri, to je med 8. in 12. uro, pa izstopajo samo upokoјenci, saj jih kar 14% začne poslušati šele v tem časovnem razdobju.

Začetek poslušanja v posameznih časovnih razdobjih pa lahko dobimo tudi obratno. Izhodišče ugotavljanja razlik v začetku

poslušanja nam ni skupina poslušalcev istega poklica, ampak skupina poslušalcev, ki v nekem časovnem razdobju začno poslušati radio.

Tabela 7: Poklicna struktura poslušalcev, ki začno poslušati radio v posameznih časovnih obdobjih.

Poklic	pred pol peto	med pol 5. in 5.	med 5.in 6.	med 6.in 7.	med 7.in 8.	med 8.in 12.uro
dijaki, vajenci in študentje	4	5	6	20	21	19
uslužbenci	17	12	18	14	10	4
kvalificirani delavci v indu- striji	28	28	19	7	12	4
nekvalificirani delavci v indu- striji	12	13	8	5	1	8
delavci v kmetij- stvu	4	1	2	3	3	-
kmetje	23	25	24	19	8	10
gospodinje	8	11	16	19	21	18
upokojenci	7	4	6	11	20	36
ostalo	1	1	1	2	4	1

N = 100 % -

137   242   719   401   159   73

Podatki kažejo, da je med poslušalci, ki začno poslušati pred pol peto uro največ kvalificiranih delavcev (28 % poslušalcev v tem času) in kmetov (23 %); Med najbolj zgodnjimi poslušalci pa je najmanj dijakov, vajencev in študentov (4 %) ter delavcev v kmetijstvu (4 %).

Med poslušalci, ki začno poslušati med pol peto in peto uro je še vedno največ kvalificiranih delavcev (28 %) in kmetov (15 %). Tudi med poslušalci, ki začno poslušati med 5. in 6. uro je kar četrtina (24 %) kmetov. Šele v skupini poslušalcev, ki začno poslušati radio med 6. in 7. uro so poleg kmetov (19 %) precej udeleženi tudi dijaki, vajenci in študentje (10 %) ter gospodinje (19 %). Med 7. in 8. uro je med tistimi, ki v tem času začno poslušati radio, največ dijakov, vajencev in študentov (21 %), gospodinj (21 %) in upokojencev (20 %). V tem času (med 7. in 8. uro) je med poslušalci le še malo kmetov. V skupini poslušalcev, ki začno poslušati med 8. in 12. uro je kar 36 % upokojencev.

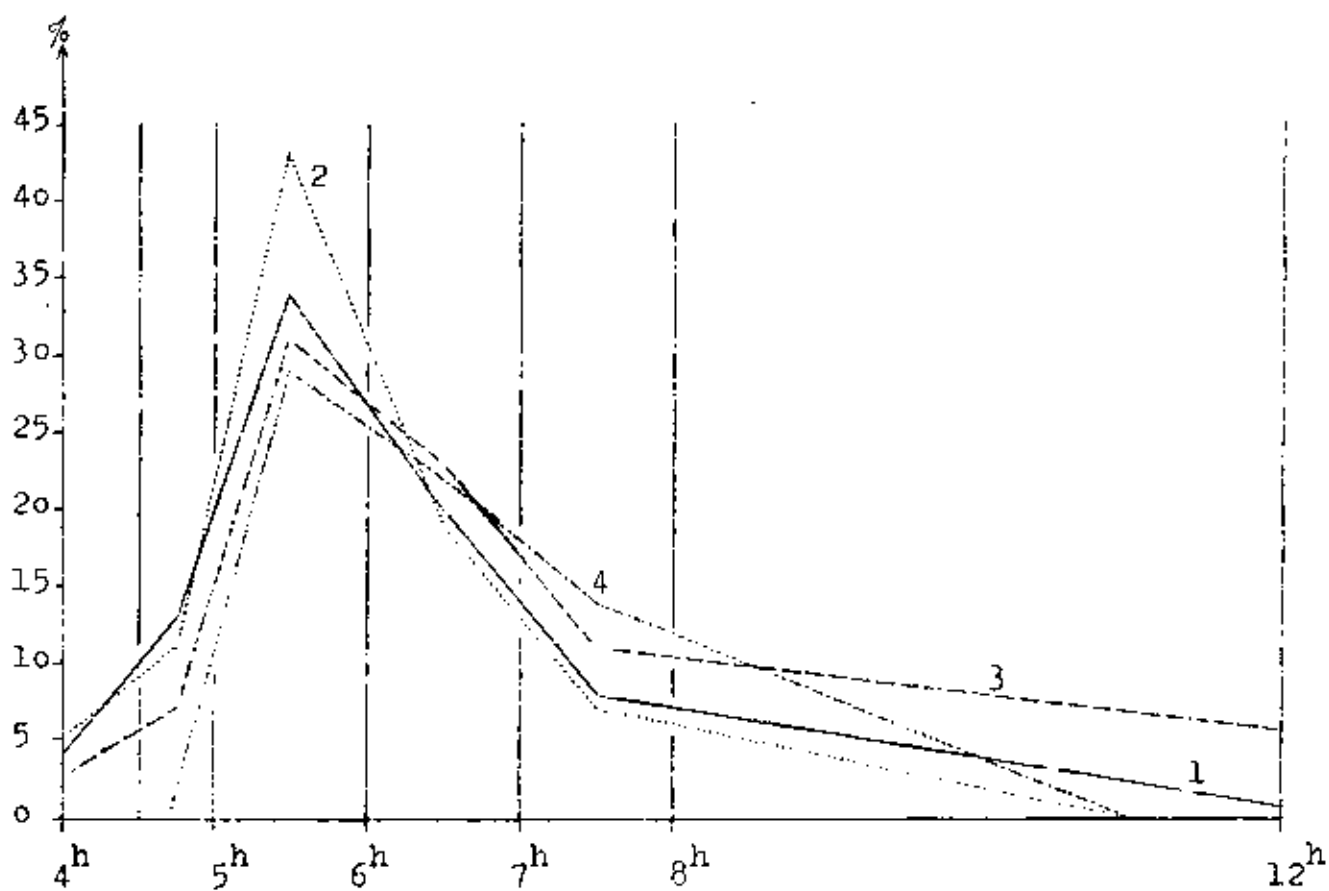
Domnevamo, da jutranji poslušalci radia ne poslušajo dolgo, temveč samo v času jutranjih opravil pred odhodom na delo. Lahko domnevamo, da ^{je} med 4. in 6. uro največ poslušalcev kvalificiranih delavcev in kmetov, med 5. in 6. uro največ kmetov, med 6. in 7. uro največ kmetov, dijakov, vajencev in študentov ter gospodinj, med 7. in 8. se dijakom, vajencem in študentom ter gospodinjam priključijo še upokojenci.

Če pogledamo, kakšna je struktura poslušalcev, ki začno ob delavnih obdobjih običajno poslušati radio v posameznih časovnih obdobjih glede na doseženo formalno izobrazbo, vidimo, da je med poslušalci v vseh časovnih obdobjih največ poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo. Le-ti tvorijo 71,8 % vseh radijskih poslušalcev. Med poslušalci, ki začno poslušati radio pred pol peto, in med poslušalci, ki začno poslušati radio med pol peto in peto uro zjutraj, je kar tri četrtine tistih, ki imajo največ osnovnošolsko izobrazbo.

V skupinah poslušalcev, ki začno poslušati radio med 5. in 6., med 6. in 7., med 7. in 8. ter med 8. in 12. uro pa ima približno dve tretjini poslušalcev nedokončano ali končano osnovno šolo. Za uspešno vodenje radijske politike mora vodstvo Radia upoštevati to izobrazbeno strukturo jutranjih poslušalcev.

Grafikon 5. DISTRIBUCIJA RADNIŠKIH POSLUŠALNIKOV (p. 1. stolpca) GLEDE NA ZAČETEK POSLUŠANJA OB DELAVNIH
N = 2010

- (1) nedokončana ali končana osnovna šola
- - - (2) končana strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija
- · · (3) končana srednja šola
- · · (4) končana višja ali visoka šola

C KOLIKO ČASA LJUDJE POSLUŠAJO RADIO OB DELAVNIKIH IN OB NEDELJAH

P o v z e t e k: Ljudje precej več poslušajo radio ob nedeljah kot ob delavnikih. Radio več poslušajo tisti, ki žive v naseljih višjega tipa kot prebivalci naselij nižjega tipa, kljub temu da imajo manj možnosti za različne oblike udejstvovanja v prostem času. Izgleda, da je v naseljih višjega tipa poslušanje radia prav zdaj doseglo največji razmah, medtem ko se med prebivalci naselij nižjega tipa poslušanje šele uveljavlja, čeprav je že prešlo začetne faze.

Ženske več poslušajo radio kot moški zlasti v dopoldanskem in popoldanskem časovnem bloku. Na količino poslušanja v posameznih blokih vpliva tudi starost. Ob delavnikih dopoldne je največ poslušalcev med najstarejšimi, popoldne med najmlajšimi, zvečer pa v starostni skupini med 28. in 41. letom.

Ob delavnikih poslušajo radio največ gospodinje, najmanj pa kmetje in delavci v kmetijstvu. Najmanj časa poslušajo radio anketiranci z najnižjo in anketiranci z najvišjo formalno izobrazbo. Ker pa ima več kot dve tretjini poslušalcev največ osnovnošolsko izobrazbo, lahko domnevamo, da jih je vedno največ pri sprejemnikih, čeprav v posameznih časovnih blokih poslušajo krajši čas kot poslušalci z višjo formalno izobrazbo.

V letu 1962 smo ugotavljali približno količino časa, ki jo ljudje namenijo poslušanju ob delavnikih in ob nedeljah. Z anketo 1963. leta pa smo skušali količino poslušanja ob delavnikih in ob nedeljah specificirati tako, da smo posebej ugotavljali količino poslušanja za posamezne časovne bloke: dopoldanski, popoldanski in večerni blok.

Tabela 8: Količina poslušanja v posameznih časovnih blokih ob delavnikih

Količina poslušanja ob delavnikih	zjutraj in dopoldne	popoldne (do 19.ure)	zvečer
eno uro ali manj	41	26	27
največ dve uri	23	27	35
več kot dve uri	20	27	24
ne ve, odvisno od programa	1	4	6
v tem času navadno ne posluša	15	16	8

N = 2082

(radijski poslušalci)

100 %

100 %

100 %

Tabela 9: Količina poslušanja v posameznih časovnih blokih ob nedeljah

Količina poslušanja ob nedeljah	zjutraj in dopoldne	popoldne (do 19. ure)	zvečer
eno uro ali manj	12	8	21
največ dve uri	25	26	31
več kot dve uri	49	55	21
ne ve, odvisno od programa	2	3	5
v tem času navadno ne posluša	12	8	22

N = 2032

100 %

100 %

100 %

(radijski poslušalci)

Med količino poslušanja ob delavnikih in ob nedeljah je velika razlika. Ob nedeljah poslušalci dalj časa poslušajo radio kot ob delavnikih. Vsi ljudje, tako tisti, ki so v delovnem razmerju kot tisti, ki niso, imajo več prostega časa ob nedeljah kakor ob delavnikih, zato se lahko več posvečajo aktivnostim, ki so jim všeč.

Dopoldanski blok:

Ob delavnikih naglo pade število poslušalcev od tistih, ki poslušajo radio eno uro ali manj do tistih, ki poslušajo več kot dve uri. Med nedeljskimi dopoldanskimi poslušalci pa je najmanj takih, ki poslušajo radio eno uro ali manj, največ pa takih, ki poslušajo več kot dve uri.

Popoldanski blok:

Ob delavnikih popoldne približno enako število poslušalcev posluša radio eno uro ali manj, največ dve uri ali več kot dve uri. Vsi zaposleni, ki delajo v popoldanskih izmenah, ne morejo poslušati radia več kot eno uro pred odhodom na delo. Več kot dve uri poslušajo radio ob delavnikih popoldne verjetno predvsem ljudje, ki ob poslušanju tudi kaj delajo kot gospodinje, šolarji ipd. Pač pa je nedeljsko popoldne po vsej verjetnosti najprimernejši čas za poslušanje radia. Podatki kažejo, da več kot polovica (55 %) poslušalcev posluša ob nedeljah popoldne radio več kot dve uri.

Večerni blok:

Med večernimi poslušalci je tako ob delavnikih kot ob nedeljah največ takih, ki poslušajo radio največ dve uri, manj pa je poslušalcev, ki poslušajo radio do ene ure ali več kot dve uri. Ob nedeljah zvečer manj ljudi posluša radio kot ob delavnikih. Samo 8 % poslušalcev je izjavilo, da ob delavnikih zvečer ne poslušajo radia, kar 22 % poslušalcev pa izjavlja, da radia ne poslušajo ob nedeljah zvečer. Možni sta dve razlagi, ki se verjetno ne izključujeta, temveč dopolnjujeta:

verjetno večina ljudi nameni zabavi soboto zvečer, v nedeljo pa grejo zgodaj spat, da si naberejo novih sil za šestdnevni delovni teden;

možno pa je tudi to, da del poslušalcev preživi nedeljski večer izven doma, bodisi v kinu, lokalih, v družbi, s prijatelji in znanci ipd.

Tudi po podatkih dnevnega radijskega vprašalnika je poslušnost v posameznih časovnih blokih različna.

Radiojski dan je razdeljen na 7. blokov:

- I. 4.00 do 8.05
- II. 8.05 do 12.00
- III. 12.00 do 14.35
- IV. 14.35 do 15.15
- V. 15.15 do 18.45
- VI. 18.45 do 22.00
- VII. 22.00 do 24.00

Ob delavnikih je glede na število poslušalcev in trajanje poslušanja zelo poslušan program I. bloka (4.00 do 8.05), ko ljudje vstajajo in se pripravljajo za odhod na delo. Število poslušalcev in trajanje poslušanja narasteta v IV. bloku (14.35 do 15.15), ko se ljudje vrnejo z dela in so pri kosilu. Tudi VI. blok ima veliko poslušalcev (18.45 do 22.00). V ostalih časovnih blokih je količina poslušanja precej manjša.

Glavna razlika med poslušanjem ob delavnikih in ob nedeljah je med dopoldanskimi poslušalci. Od začetka nedeljskega programa (6.00) pa do konca IV. bloka (15.15) število poslušalcev raste.

Količino poslušanja vsaj do neke mere določa okolje, v katerem poslušalci žive. Domnevamo, da bodo poslušalci, ki žive v naseljih nižjega tipa več poslušali radio kot poslušalci, ki žive v bolj razvitih naseljih, ker so v republiškem centru, okrajnih in občinskih središčih večje možnosti za udejstvovanje v prostem času kot v naseljih z nižjimi upravnimi funkcijami ali brez njih. Podatki pa so to hipotezo ovrgli.

Ob delavnikih v popoldanskem in večernem bloku največ poslušajo radio poslušalci naselij z najvišjimi upravnimi funkcijami, nato

pa se količina poslušanja manjša vse do prebivalcev naselij brez šole, pošte ali železniške postaje. Obratno pa raste število poslušalcev, ki ob delavnikih popoldne poslušajo radio eno uro ali manj od poslušalcev naselij najvišjega tipa do poslušalcev naselij najnižjega tipa. Pada pa število poslušalcev, ki ob delavnikih popoldne poslušajo radio največ dve uri in več kot dve uri od najbolj razvitih do najmanj razvitih naselij. Tudi med večernimi poslušalci je največ takih, ki poslušajo radio eno uro ali manj, med prebivalci naselij brez šole, pošte ali železniške postaje (35 %), najmanj pa med prebivalci republiškega centra in sedežov nekdanjih okrajev (18 %). Poslušalcev, ki poslušajo radio ob delavnikih zvečer več kot dve uri, pa je največ v republiškem centru in sedežih okrajev (35 %), najmanj pa v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje (16 %).

V količini poslušanja ob nedeljah dopoldne in popoldne med skupinami poslušalcev posameznih tipov naselij ni razlik, pač pa se kažejo razlike v količini poslušanja ob nedeljah zvečer. Število tistih, ki poslušajo ob nedeljah zvečer radio eno uro ali manj, raste od poslušalcev, ki žive v republiškem centru oziroma sedežih nekdanjih okrajev (11 %), do poslušalcev naselij brez šole, pošte ali železniške postaje (28 %). Obratno pa je največ poslušalcev, ki poslušajo ob nedeljah zvečer radio več kot dve uri, med prebivalci republiškega in okrajnih centrov (31 %), manj med prebivalci naselij, kjer so sedeži občin (24 %) in sedeži krajevnih uradov (24 %), najmanj pa med prebivalci krajev brez pravnih funkcij (15 % oz. 14 %).

Kako so varniki za to, da več poslušajo radio poslušalci, ki živijo v naseljih nižjega tipa kot poslušalci iz najbolj razvitih naselij?

Na osnovi podatkov ankete 1962. leta in ankete 1963. leta vidimo, da se je število sprejemnikov in število poslušalcev bolj povečalo v naseljih nižjega kot v naseljih višjega tipa. Na tej osnovi lahko sklepamo, da se v manj razvitih naseljih poslušanje radia kot aktivnost šele uveljavlja, medtem ko je v naseljih višjega tipa poslušanje radia kot aktivnost doseglo ravno največji razmah tako po številu sprejemnikov in poslušalcev kot po količini poslušanja.

Količina poslušanja je brez dvoma odvisna tudi od količine prostega časa posameznika. Količina prostega časa pa je odvisna predvsem od poklicne dejavnosti posameznikov. Verjetno imajo več prostega časa uslužbenci in delavci v industriji kot kmetje in delavci v kmetijstvu. Poklicna struktura prebivalcev posameznih tipov naselij pa ni enaka. Tako je kmečko prebivalstvo skoncentrirano v naseljih nižjega tipa, v naseljih višjega tipa pa žive predvsem uslužbenci in delavci v industriji.

Po podatkih ankete 1962. leta smo ugotovili, da radio pravzaprav nadomešča družinsko ognjišče. Družinski člani se običajno zbirajo okrog radia, ki je v večini primerov v dnevni sobi oz. v kuhinji, če ta nadomešča dnevno sobo. Na osnovi teh podatkov smo postavili hipotezo, da radio več poslušajo tisti, ki živijo v gospodinjstvih z več člani kot tisti, ki živijo sami. Tisti, ki živijo sami, verjetno preživijo več prostega časa izven doma, kot pa tisti, ki živijo v skupnih gospodinjstvih. Podatki

to domnevo potrjujejo. Če upoštevamo samo poslušalce, ki v posameznih časovnih blokih poslušajo radio več kot dve uri, vidimo, da več kot dve uri v vseh časovnih blokih ob delavnikih in nedeljah poslušajo radio v več primerih poslušalci, ki živijo v gospodinjstvih z dvema ali več člani kot tisti, ki živijo sami.

Samo ob delavnikih zvečer dalj časa poslušajo radio tisti, ki živijo sami kot poslušalci, ki živijo v gospodinjstvih z dvema ali več člani.

Tabela 10: Odstotek poslušalcev, ki poslušajo radio več kot dve uri v posameznih časovnih blokih ob delavnikih

Poslušajo ob delavnikih radio več kot dve uri	Živi sam	gospodinjstvo z dvema člani	gospodinjstvo s tremi ali več člani
dopoldne (do 12. ure)	11	18	21
popoldne (do 19. ure)	18	28	27
zvečer	30	24	23

N = 2012 (število poslušalcev)

Tabela 11: Odstotek poslušalcev, ki poslušajo radio več kot dve uri v posameznih časovnih blokih ob nedeljah

Poslušajo ob nedeljah radio več kot dve uri	Živi sam	gospodinjstvo z dvema člani	gospodinjstvo z tremi ali več člani
dopoldne (do 12. ure)	38	45	50
popoldne (do 19. ure)	43	43	57
zvečer	18	20	22

N = 2032 (število poslušalcev)

Statistični raziskovalci preučili čas, ki ga preživijo doma kot moški. Ob opravljanju gospodinj-
 skih del običajno poslušajo tudi radio. Zato smo pri ugotavljanju količine poslušanja izhajali iz domneve, da ženske več
 poslušajo radio kot moški. Podatki ankete to predpostavko po-
 trjujejo.

Tab. 12: Količina poslušanja radia ob delavnikih in nedeljah
 dopoldne glede na spol

Količina po- slušanja dopoldne	delavnik		nedelja	
	M	Ž	M	Ž
eno uro ali manj	50	33	14	11
največ dve uri	18	27	27	23
več kot dve uri	12	26	41	55

N = 2032

Tab. 13: Količina poslušanja radia ob delavnikih in nedeljah
 zvečer glede na spol

Količina poslu- sanja zvečer	delavnik		nedelja	
	M	Ž	M	Ž
eno uro ali manj	30	25	21	21
največ dve uri	35	34	32	30
več kot dve uri	23	25	19	23

N = 2032

Ženske več poslušajo radio kot moški ob nedeljah in ob delav-
 nikih v dopoldanskem in popoldanskem bloku. Mnogo več žensk kot
 moških namreč izjavlja, da ob delavnikih in ob nedeljah popold-
 ne in dopoldne poslušajo radio več kot dve uri.

Med večernimi poslušalci pa so v količini poslušanja med moškimi in ženskami razlike majhne. Lahko rečemo, da ob večerih moški in ženske posvete poslušarju približno enako količino časov.

Na količino poslušanja radia vpliva tudi starost. Ob delavnikih dopoldne v vseh starostnih skupinah največ poslušalcev poslušajo radio eno uro ali manj. Vendar je največ takih, ki poslušajo radio samo eno uro, med poslušalci, starimi 14-19 let (49 %), najmanj pa med poslušalci, starimi 56 let ali več (31 %). Torej s starostjo pada število tistih, ki ob delavnikih dopoldne poslušajo največ eno uro, raste pa število poslušalcev, ki poslušajo ob delavnikih dopoldne največ dve uri ali več kot dve uri. Prav obratno pa velja za količino poslušanja ob delavnikih popoldne. S starostjo namreč raste število poslušalcev, ki ob delavnikih popoldne poslušajo radio največ eno uro, pada pa število poslušalcev, ki poslušajo radio največ dve uri ali več kot dve uri.

Dopoldne lahko poslušajo radio le poslušalci, ki niso v delovnem razmerju, oziroma delajo v popoldanski ali večerni izmeni. Le-ti popoldne manj poslušajo. Pač pa popoldne več poslušajo radio poslušalci, ki so dopoldne zaposleni.

Tretjina radijskih poslušalcev poslušajo ob delavnikih zvečer radio največ dve uri in sicer je med njimi največ poslušalcev, starih 28 do 41 let (33 %), najmanj pa poslušajo zvečer radio največ dve uri skupina poslušalcev, starih 14-19 let (33 %) in poslušalcev, starih 56 let in več (32 %) - najmlajša in najstarejša ^{starostna} skupina. Torej, ob delavnikih dopoldne poslušajo ra-

do največ starih, ob delavnikih popoldne največ starih. Ob delavnikih zvečer pa ureanja starostna skupine (28 do 41 let).

Tudi po količini poslušanja ob nedeljah se posamezne starostne skupine med seboj precej ločijo. Večina poslušalcev vseh starostnih skupin ob nedeljah dopoldne navadno posluša radio več kot dve uri. Največ poslušalcev, ki ob nedeljah dopoldne poslušajo radio več kot dve uri, je v skupini 28 do 41 let (56%) in v skupini poslušalcev med 42. in 55. letom starosti (54%). Ob nedeljah popoldne pa je največ poslušalcev, ki poslušajo radio več kot dve uri, poleg skupine 28 do 41 let (59 %) in skupine 42 do 55 let (56 %) v starostni skupini od 20 do 27 let (62 %).

Kot ob delavnikih tudi ob nedeljah zvečer največ poslušalcev (31 %) posluša radio največ dve uri. Ne samo ob delavnikih, tudi ob nedeljah zvečer je največ poslušalcev, ki poslušajo radio manj kot eno uro, v skupini med 14. in 19. letom (25 %) in v skupini poslušalcev, starih 56 let in več (27 %). Najmlajši in najstarejši poslušalci hodijo ob večerih prejspat kot poslušalci ostalih starostnih skupin.

Koliko časa poslušajo radio poslušalci različnih skupin? Ob delavnikih zjutraj in dopoldne je največ poslušalcev, ki poslušajo radio samo eno uro ali manj med zaposlenimi in šolarji, najmanj pa med upokojenci in gospodinjami. Večina gospodinj posluša radio ob delavnikih dopoldne več kot dve uri.

Tabela 14: Poslušalci posameznih poklicnih skupin, ki ob delav-
nikih dopoldne poslušajo radio eno uro ali manj.

Poklic	rang	poslušá ob delavnikih dopoldne eno uro ali manj
uslužbenci	1	59
nekvalificirani delavci v industriji	2	57
kvalificirani delavci v industriji	3	56
dijaki, vajenci, študentje	4	51
delavci v kmetijstvu	5	39
kmetje	6	31
upokojenci	7	27,5
gospodinje	8	12

N = 2032 (radijski poslušalci)

Ob delavnikih dopoldne običajno poslušá radio več kot dve uri
kar 43 % gospodinj.

V dopoldanskem bleku poslušá radio eno uro ali manj 26 %, naj-
več dve uri 27 % in več kot dve uri tudi 27 % poslušalcev. Vse
tri kategorije količine poslušanja so približno enako zastopa-
ne. Drugače pa je znotraj posameznih poklicnih skupin. Poslu-
šalci, ki dopoldne manj poslušajo radio, ga več poslušajo po-
poldne, razen gospodinj, med katerimi je tako v popoldanskem
kot v dopoldanskem času največ takih, ki poslušajo radio več
kot dve uri (34 %), in najmanj takih, ki poslušajo radio eno
uro ali manj (20 %).

Praviloma pa klasični glasbeni ljubitelji radijske glasbe v večini delavniških popoldne poslušajo radio več kot dve uri, združujejo v nekaj skupin:

	poslušaja več kot dve uri
1. uslužbenci	34 %
a. kvalificirani delavci v industriji	30 %
b. gospodinje	34 %
c. pokojenci	31 %
d. dijaki, vajenci, študentje	29 %
2. nekvalificirani delavci v industriji	21 %
3. kmetje	11 %
a. delavci v kmetijstvu	6 %

V večernem bloku ob delavniških v večini poklicnih skupin največ poslušalcev poslušaja radio največ dve uri, izrazito pa izstopajo uslužbenci, med katerimi je najmanj takih, ki poslušajo eno uro ali manj, največ pa takih, ki poslušajo ob delavniških zvečer radio več kot dve uri.

V nedeljo imajo poslušalci vseh poklicev največ možnosti ukvarjati se z aktivnostmi, ki jih najbolj zanimajo oziroma z aktivnostmi, za katere so dani objektivni pogoji. Podatki kažejo, da je poslušanje radia ob nedeljah mnogo bolj intenzivno kot ob delavniških predvsem v dopoldanskem in popoldanskem časovnem bloku. Dopoldne namreč poslušajo ob nedeljah radii več kot dve uri 49 %, popoldne pa 55 % vseh radijskih poslušalcev.

Tabela 15: Poslušalci posameznih poklicev, ki poslušajo radio v nedeljo dopoldne in v nedeljo popoldne več kot dve uri

Poklic	poslušajo v nedeljo radio več kot dve uri			
	dopoldne		popoldne	
	rang	%	rang	%
gospodinje	1	60	1	62
uslužbenci	2	57	5	55
kvalificirani delavci v industriji	3	55	3	57
nekvalificirani delavci v industriji	4	53	2	59
kmetje	5	41	4	56
dijaki, vajenci, študentje	6	40	7	40
upokojenci	7	37	8	46
delavci v kmetijstvu	8	35	6	54

N = 2032 (število poslušalcev)

Skoraj dve tretjini gospodinj poslušajo radio ob nedeljah dopoldne in popoldne več kot dve uri. Poslušalci poklicnih skupin, ki pri dopoldanskem nedeljskem poslušanju zavzemajo prve tri ränge, skoraj v istem številu kot dopoldne tudi popoldne poslušajo radio. Zelo pa se v nedeljo popoldne poveča odstotek poslušalcev, ki poslušajo radio več kot dve uri med kmeti, dijaki, vajenci ter študenti, upokojenci in delavci v kmetijstvu.

V nedeljo zvečer pa je količina poslušanja približno taka kot ob delavnikih. V vseh poklicnih skupinah največji del poslušalcev poslušajo ob nedeljah zvečer radio največ dve uri. Izjema so le delavci v kmetijstvu in kmetje, med katerimi je največ

takih, ki poslušajo radio ob nedeljah zvečer eno uro ali manj. Verjetno je razlog v tem, ker hodijo zgodaj spat in zgodaj vstajajo, saj morajo pred odhodom na polje opraviti vsa domača dela (krmljenje živine ipd.).

Če pogledamo, kako se razporejajo posamezne poklicne skupine glede na odstotek poslušalcev, ki ob nedeljah zvečer običajno poslušajo radio več kot dve uri, moramo ugotoviti, da so poleg uslužbencev (28 %) na 1. do 2. mestu spet gospodinje (28%). Najmanj poslušalcev, ki ob nedeljah zvečer običajno poslušajo radio več kot dve uri, pa je med kmeti (13 %) in delavci v kmetijstvu (9 %).

Količina poslušanja radia je v precejšnji meri odvisna od formalne izobrazbe poslušalcev. Največ poslušajo radio poslušalci z nižjo in srednjo izobrazbo, precej manj pa tisti, ki imajo največ osnovnošolsko izobrazbo in poslušalci s končano višjo ali visoko šolo. Če želimo na osnovi te ugotovitve vplivati na programsko politiko, pa moramo upoštevati izobrazbeni strukturo poslušalcev:

- nedokončana ali končana osnovna šola	69 %
- končana strokovna šola ali nižja gimnazija	20 %
- končana srednja šola	9 %
- končana višja ali visoka šola	2 %
<hr/>	
(radijski poslušalci - N = 2033 = 100 %)	

Ker ima več kot dve tretjini poslušalcev največ osnovnošolsko izobrazbo, lahko rečemo, da jih je vedno največ pri sprejemnikih, čeprav v posameznih časovnih blokih poslušajo radio manj

časa kot poslušalci z nižjo strokovno in srednjo izobrazbo.

Med poslušalci, ki v posameznih časovnih blokih ob delavnikih in nedeljah običajno ne poslušajo radia, najbolj izstopa skupina poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo. V dopoldanskem in popoldanskem bloku je ob delavnikih in ob nedeljah med vsemi skupinami formalne izobrazbe najvišji odstotek tistih, ki radia ne poslušajo, prav v skupini poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo, obratno pa velja za poslušanje v večernem bloku; ob delavnikih in ob nedeljah zvečer običajno ne poslušajo radia največ poslušalcev iz skupine z najnižjo formalno izobrazbo.

Čeprav je skupina poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo majhna, saj predstavlja samo 2 % vseh radijskih poslušalcev, je programska politika ne sme zanemariti. Najprimernejši čas za oddaje, namenjene tej skupini poslušalcev, je v večernem časovnem bloku ob delavnikih in ob nedeljah.

Tabela 16: Izobrazbena struktura poslušalcev, ki v posameznih časovnih blokih ob delavnikih poslušajo radio več kot dve uri

Izobrazba	poslušajo ob delavnikih več kot dve uri		
	dopoldne	popoldne	zvečer
nedokončana ali končana osnovna šola	22	22	20
končana nižja gimnazija ali nižja strokovna šola	17	36	30
končana srednja šola	15	41	36
končana višja ali visoka šola	4	12	31

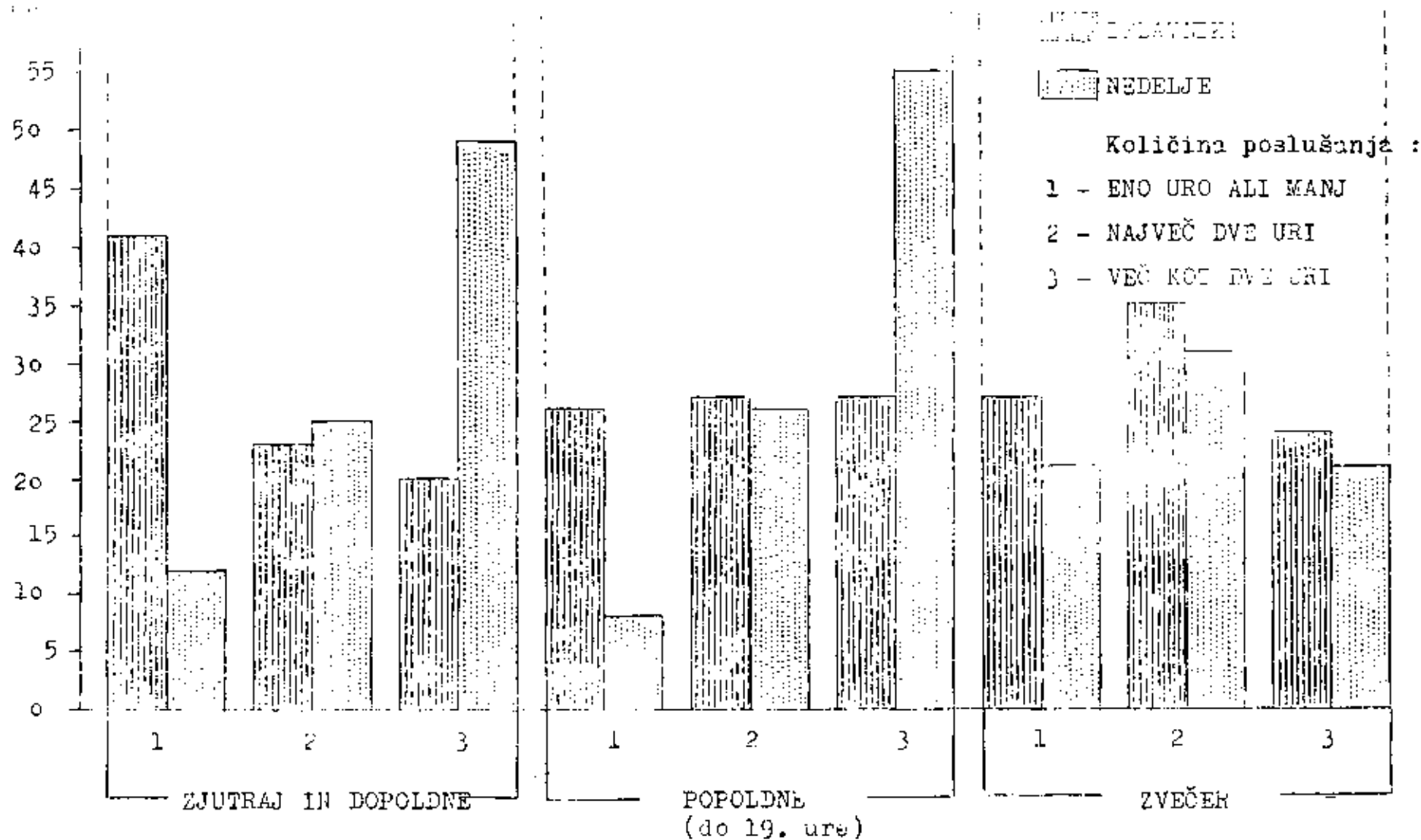
N = 2032

Tabela 17: Izobrazbena struktura poslušalcev, ki v posameznih časovnih blokih ob nedeljah poslušajo radio več kot dve uri

Izobrazba	poslušajo radio ob nedeljah več kot dve uri		
	dopoldne	popoldne	zvečer
neokončana ali končana osnovna šola	48	56	18
nekončana nižja gimnazija ali nižja strokovna šola	55	59	28
končana srednja šola	52	48	26
končana višja ali visoka šola	27	27	29

N = 2032

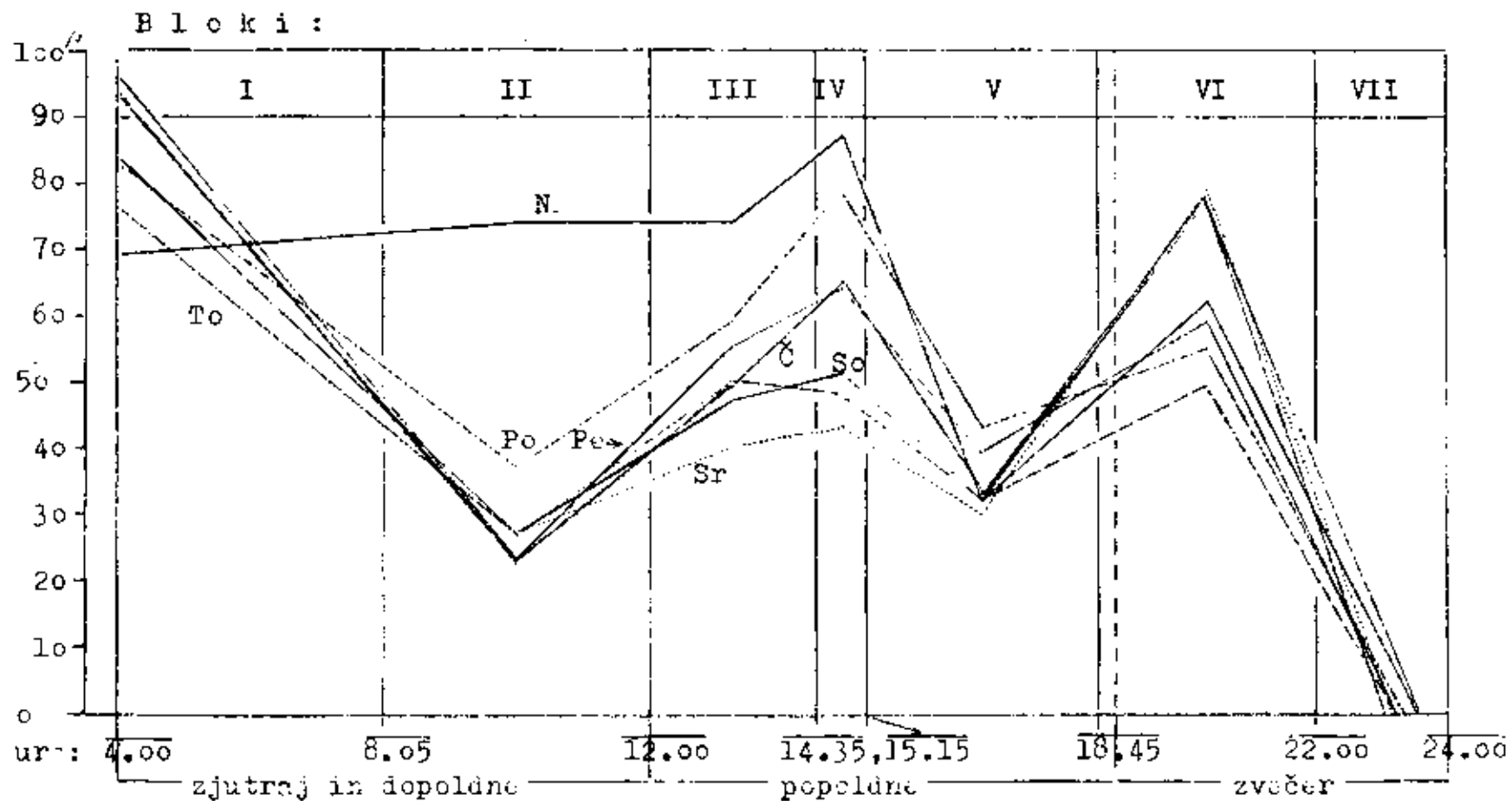
Poslušalci vseh skupin formalne izobrazbe dalj časa poslušajo radio ob delavnikih zvečer kot ob nedeljah. Izgleda, da ob nedeljah zvečer hodijo ljudje zgodaj spat, ker žele spočiti za tisti navadni teden.

Grafikon 6. KOLIČINA POSLUŠANJA RADIA OB DELAVNIKIH IN NEDELJAH

N = 2032

petek (Fr)	220	četrtek (Č)	220
ponedeljek (Po)	238	petek (Pe)	222
torok (T)	195	sobota (So)	228
sreda (Sr)	218	nedelja (N)	240

Grafikon 7. POSLUŠALCI RADIA V DNEH OD 1. do 7. APRILA 1963 - PO DNEVIH IN BLOKIH
N = 1561

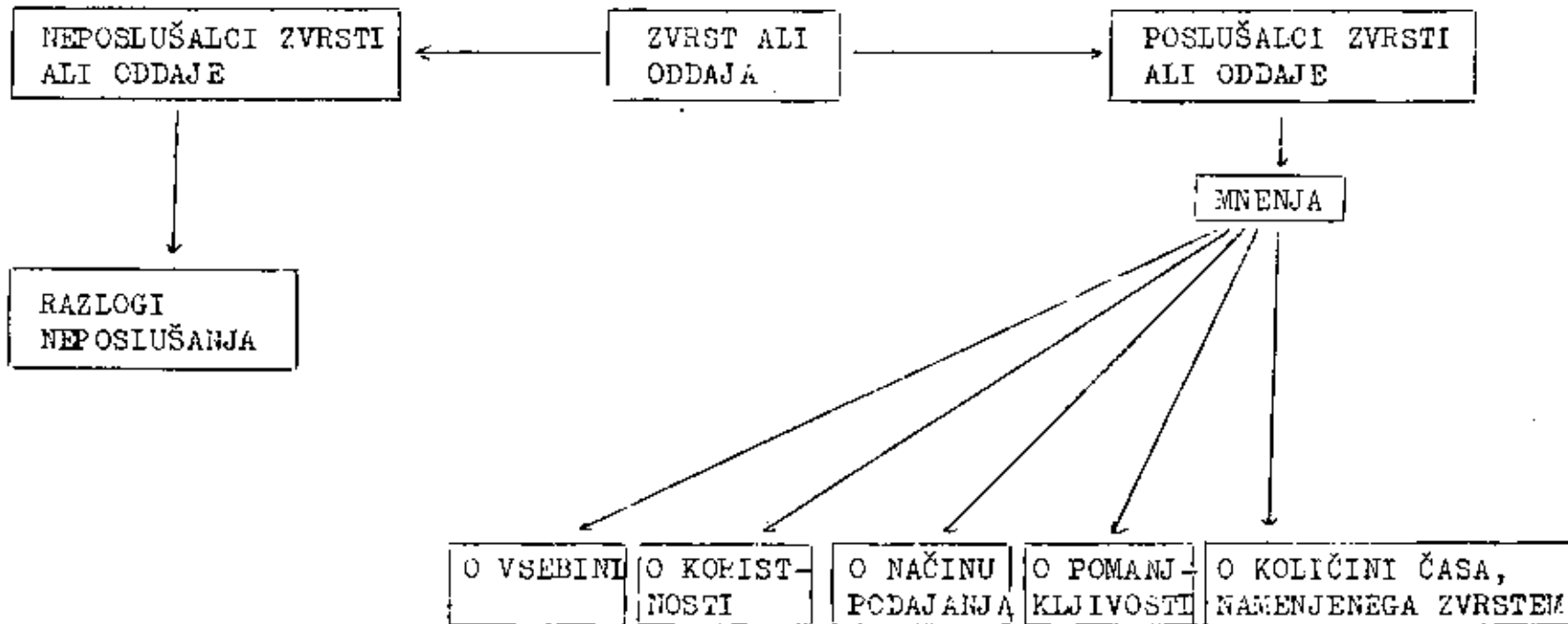
III. MNENJA POSLUŠALCEV O NEKATERIH ODDAJAH IN ZVRSTEH V PROGRAMU LJUBLJANSKEGA RADIA

Radio kot najbolj razširjeno sredstvo množičnega obveščanja opravlja s svojim programom, grobo rečeno, vsaj tri funkcije: informativno, izobraževalno in zabavno. Te naloge skuša realizirati tako z govornim kot z glasbenim programom. Običajno pri posameznih oddajah ne gre za realizacijo enega samega cilja, temveč se največkrat prepletajo zabavne, izobraževalne in informativne funkcije. Na učinkovitost radijskega programa je težko sklepati na osnovi poznavanja efektov ene ali tudi več posameznih oddaj. Radio namreč vpliva na svoje poslušalce z vsem govornim in glasbenim programom. Iz odnosa poslušalcev do posameznih oddaj v radijskem programu lahko sklepamo oziroma govorimo le o učinkovitosti te oddaje. Če pa izberemo dovolj reprezentativne oddaje iz posameznih zvrsti govornega in glasbenega programa, lahko že na osnovi analize in efektov teh oddaj sklepamo na učinkovitost radijskega programa v celoti. Seveda pa je z eno samo raziskavo radijskega občinstva nemogoče dobiti dovolj izčrpno podobo o vlogi, ki je pripisujemo radiu kot enemu izmed sredstev množičnega obveščanja.

Z raziskavami radijskega poslušalstva smo začeli 1962. leta. Podatki Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih so nam dali samo najbolj grobo orientacijo o interesu posameznih plasti poslušalcev za zvrsti govornega in glasbenega radijskega programa in za nekatere konkretne govorne vrste.

Že ti, najbolj orientacijski podatki, so izzvali potrebo po novih, bolj poglobljenih raziskavah. Anketa Radio 63 pomeni korak naprej od Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta. V čem je ta napredek? Namesto gola ugotavljanja občinstva posameznih oddaj, oziroma, ugotavljanja interesa za posamezne zvrsti radijskega programa smo v letu 1963. raziskovali predvsem mnenja poslušalcev o posameznih zvrsteh in oddajah radijskega programa. Zbirali smo mnenja poslušalcev o vsebini, o koristnosti, o načinu podajanja in o pomanjkljivosti nekaterih oddaj. Shema pristopa je bila naslednja: (glej shemo na naslednji strani !)

75

S H E M A :

Pri izbiranju posameznih oddaj in zvrsti smo upoštevali dva vidika:

1. Na željo programskega vodstva smo izbrali oddaje, ki se po njegovem mnenju najpomembnejše, in oddaje, ki jih občinstvo najmanj pozna.
2. Ker je to druga raziskava radijskega občinstva, smo upoštevali v njej tudi oddaje in zvrsti programa, ki so bile vključene v raziskavo že 1962. leta in omogočajo primerjanje podatkov.

Tako obsega raziskava del govornega, del glasbenega in del govorno-glasbenega programa.

Zaenkrat še nimamo klasificiranih oddaj govornega in glasbenega programa, toda zaradi preglednejše analize podatkov bomo uvedli naslednjo delovno klasifikacijo:

Govorni program:

1. Politično informativne oddaje. Med njimi smo zajeli poročila in radijski dnevnik.
2. Usmerjena družbeno-politične oddaje (Iz naših kolektivov, Ljudski parlament).
3. Literarne oddaje (Literarni večer).
4. Zabavne oddaje (Spoznavajmo svet in domovino).
5. Reklame se ne nanašajo na kako konkretno oddajo, temveč samo na zvrst.

Glasbeni program:

V raziskavo so vključene vse zvrsti glasbenega programa. Med oddajami pa smo zbrali samo dve in sicer s področja resne glasbe Večerno Komentirane glasbene oddaje; s področja mešanih glasbenih oddaj pa Nedeljsko matinejo.

Kot primer govorno-glasbene oddaje smo izbrali Jutranjo oddajo.

A GOVORNI PROGRAM

1. POLITIČNO INFORMATIVNE ODDAJE

Mnenja o Radijskem dnevniku in o poročilih smo skušali zbrati z naslednjimi vprašanji:

VSAK DAN ZVEČER JE NA SPOREDU RADIJSKI DNEVNIK. ALI GA POSLUŠATE? (če posluša) NA KATEREM PROGRAMU LJUBLJANSKEGA RADIA POSLUŠATE RADIJSKI DNEVNIK?

- 1 - posluša samo na prvem programu
- 2 - posluša samo na drugem programu
- 3 - največkrat posluša oba radijska dnevnika
- 4 - posluša včasih na prvem, včasih na drugem programu
- 5 - ne ve, na katerem programu posluša; ne pozna obeh programov
- 6 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

(če posluša) KATERE ZVRSTI V RADIJSKEM DNEVNIKU VAS NAJBOLJ ZANIMAJO? (možnih je več odgovorov)

- 3 - notranja politika in gospodarstvo
- 3 - šport
- 3 - kultura
- 3 - zunanja politika
- 3 - zanimivosti doma in po svetu
- 3 - vse, če so dobre (kvalitetne)
- 7 - nimam mnenja; se ne more odločiti; te vesti ga ne zanimajo;
- 3 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

(če posluša Radijski dnevnik) ALI SE VAM ZDI, DA IMA RADIJSKI DNEVNIK VEČKRAT KATERO OD NASLEDNJIH POMANJKLJIVOSTI ? (možnih je več odgovorov)

- 3 - je nezanimiv
- 3 - je suhoparen
- 3 - je težko razumljiv
- 3 - o nekaterih področjih pove premalo
- 3 - o nekaterih področjih pove preveč
- 3 - ima premalo primerov
- 3 - podajanje je slabo
- 3 - ne posreduje najbolj pomembnih vesti
- 3 - vesti so večkrat neresnične
- 3 - vesti se prevečkrat ponavljajo
- 3 - komentarji so večkrat slabi, pomanjkljivi
- 3 - komentarji so večkrat zapozneli
- 3 - ima druge pomanjkljivosti
- 3 - nima nobene pomanjkljivosti
- 7 - nima mnenja
- 8 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

ALI POSLUŠATE POROČILA (tudi) OB KAKEM DRUGEM ČASU?

- 1 - da
- 2 - ne, posluša samo Radijski dnevnik
- 8 - ne, ne posluša niti Radijskega dnevnika niti drugih poročil
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

ALI POSLUŠATE TUDI POROČILA DRUGIH POSTAJ?

- 1 - da, jugoslovanskih
- 2 - da, tujih
- 3 - da, jugoslovanskih in tujih
- 8 - ne posluša poročil drugih postaj
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

ALI POSLUŠATE POROČILA OB TREH POPOLDNE? (če posluša) PRED
KRATKIM SMO JIM DALI DRUGO OBLIKO, JE TAKA OBLIKA BOLJŠA OD
PREJŠNJE ALI NE?

- 1 - da, je boljša
- 2 - ne, ni boljša
- 3 - ni opazil spremembe
- 4 - nima mnenja
- 8 - ne posluša poročil ob treh popoldne
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

a. Radijski dnevnik

P o v z e t e k : Radijski dnevnik posluša 86 % radijskih poslušalcev. Posluša ga precej več moških (90%) kot žensk (82 %). Poslušalcev Radijskega dnevnika je več med moškimi kot med ženskami tudi v vseh starostnih skupinah, v vseh skupinah formalne izobrazbe in v vseh poklicnih skupinah. Najmanjše razlike v številu poslušalcev so med moškimi in ženskami v mlajših starostnih skupinah in v skupini poslušalcev z najnižjo formalno izobrazbo.

88 % vseh poslušalcev Radijskega dnevnika posluša to oddajo na prvem programu, 1 % posluša na drugem programu in prav tako 1 % poslušalcev posluša Radijski dnevnik obakrat.

Dve tretjini (67 %) poslušalcev te oddaje najbolj ceni zanimivosti doma in po svetu; precej manj notranjo politiko in gospodarstvo (47 %), zunanjo politiko (31 %) ter šport (31 %). Daleč najmanjši pa je interes za kulturne vesti (19 %).

Čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci tem manj je takih, ki se zanimajo za zanimivosti doma in po svetu. Pač pa z vačanjem formalne izobrazbe pridobivajo na pomenu ve-

sti iz notranje politike in gospodarstva ter zunanjepolitične vesti.

Polovica (51,5 %) poslušalcev Radijskega dnevnika je z oddajo zadovoljnih. Skoraj tretjina (29,4 %) pa izjavlja, da ne ve, če ima oddaja kakšne pomanjkljivosti ali ne. Z oddajo je nezadovoljnih le 9 % poslušalcev.

Med pomanjkljivostmi najbolj izstopata preskopa informiranost o nekaterih področjih (.79%) in preveč pogosto ponavljanje vesti (5,9 %).

Radijski dnevnik je politično-informativna oddaja. Od drugih oddaj te vrste (poročil) se loči po tem, da poleg vesti vsebuje tudi komentarje in je bolj izčrpen, saj traja pol ure. Na sporedu je vsak večer ob 19.30 na prvem in ob 20.30 na drugem programu. Že leta 1962 smo ugotovili, da je interes za to oddajo dokaj visok; 57,5 % radijskih poslušalcev je izbralo Radijski dnevnik kot oddajo, ki sodi med tiste, ki jih najbolj zanimajo med 13 različnimi oddajami governnega programa. Na izbor radijskega dnevnika kot ene najbolj zanimivih oddaj so seveda vplivale ostale oddaje, med katerimi so anketiranci izbirali zanje najbolj zanimive. Leta 1963. pa smo ugotavljali poslušalce Radijskega dnevnika in ne več njegove zanimivosti v kontekstu drugih oddaj. Podatek o številu poslušalcev Radijskega dnevnika je presenetljiv, saj kar 86 % radijskih poslušalcev posluša to oddajo.

Seveda vsi poslušalci radijskega dnevnika oddaje ne poslušajo vsak dan. Po podatkih dnevnega radijskega vprašalnika je od 1. do 7. aprila 1963 poslušalo Radijski dnevnik od 46 % do 56 % dnevnih poslušalcev radia. Na II. programu pa poslušča Radijski dnevnik največ 2 % dnevnih poslušalcev.

Oddajo poslušča 90 % moških in 82 % žensk. Razlika je pogojena s strukturo interesov obeh spolov. Znano je, da se ženske bolj zanimajo za literarne oddaje (v časopisih berejo romane v nadaljevanjih, bolj kot moški se zanimajo za kulturo), moške pa privlačijo predvsem politične in strokovne teme.

Poslušalcev Radijskega dnevnika je več med moškimi kot med ženskami tudi v vseh starostnih skupinah, v vseh skupinah formalne izobrazbe in v vseh poklicnih skupinah. Izjema so samo delavci v kmetijstvu, pri katerih med ženskami poslušča Radijski dnevnik 91 %, med moškimi pa le 81 % radijskih poslušalcev. Te razlike skoraj ne moremo pojasniti drugače kot s premajhnim številom anketiranih delavcev v kmetijstvu. Anketa je iz te poklicne skupine zajela le 27 moških in 36 žensk, kar pa je premalo, da bi lahko podatke iz tega vzorca posploševali.

Razlike v številu poslušalcev Radijskega dnevnika med moškimi in ženskami pa v posameznih starostnih, izobrazbenih in poklicnih skupinah niso enake. Tako vidimo, da je manjša razlika v odstotku poslušalcev te oddaje med moškimi in ženskami v starostnih skupinah 14-19 let (M 88 %, Ž 83%), in skupini 20-27 let (M 91 %, Ž 86 %) kot v višjih starostnih skupinah (28-41 let - M 89 %, Ž 81 %; v starostni skupini 42-55 let - M 92 %, Ž 85 %; v starostni skupini 56 let in več - M 88 %, Ž 80 %).

Interesi fantov in deklet še niso tako specifični kot interesi mož in žena. Mladi ljudje obeh spolov se ukvarjajo z enakimi aktivnostmi, se mnogo družijo, zato imajo tudi podobne interese. V poznejših letih, ko se ženske poročijo, pa zlasti delitev dela v družini vpliva tudi na različno interesno usmerjenost obeh spolov. Medtem ko se moški predvsem družbeno angažirajo, pa se žena posveča predvsem skrbi za družino in gospodinjskim opravkom. Naša družba mora še veliko napraviti v procesu obveščanja žensk. Z razvijanjem gospodinjskih servisov lahko tudi ženi omogočimo udeležbo v družbenem življenju.

V skupinah formalne izobrazbe pa je najmanjša razlika v odstotku poslušalcev Radijskega dnevnika med moškimi in ženskami v skupini poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo (M 88 %, Ž 82 %), v vseh ostalih skupinah formalne izobrazbe pa je med moškimi približno 11 % več poslušalcev te oddaje kot med ženskami.

Razlike med spoloma v posameznih poklicnih skupinah so v precejšnji meri prekrivajo z razlikami glede na doseženo formalno izobrazbo. Najmanjše razlike med spoloma v odstotku poslušalcev Radijskega dnevnika so v skupini nekvalificiranih delavcev v industriji (M 86%, Ž 81 %) in v skupini kmetov, kmečkih gospodinj in pomagajočih družinskih članov v kmetijstvu (M 87%, Ž 83 %). Domnevamo, da imata prav ti dve skupini tudi najnižjo formalno izobrazbo. Lahko rečemo, da se razlike med spoloma v odstotku tistih, ki poslušajo Radijski dnevnik, večajo z višanjem starosti in z višanjem formalne izobrazbe. Ne samo starost, tudi višja formalna izobrazba prispeva k večji diferenciaciji interesov med spoloma.

Pa poklice in formalni izobrazbi ne poslušalci gledajo na število tistih, ki poslušajo Radijski dnevnik, ne razlikujejo posebno občutno. Pač pa so večje razlike med posameznimi skupinami poklicev.

Tabela 18: Odstotek poslušalcev Radijskega dnevnika v posameznih poklicnih skupinah

Poklic	rang	% poslušalcev Radijskega dnevnika
kvalificirani delavci v industriji	1	93
dijaki, vajenci, študentje	2	87
upokojenci	3	86
delavci v kmetijstvu	4	85
uslužbenci	5,5	84
kmetje	5,5	84
nekvalificirani delavci v industriji	7	83
gospodinje	8	82

N = 2032 (radijski poslušalci)

Daleč največji interes za Radijski dnevnik je med kvalificiranimi delavci v industriji in drugje, najmanjši pa med gospodinjami, kar je razumljivo, saj so med njimi same ženske, med katerimi pa je, kot smo že videli, interes za Radijski dnevnik najmanjši.

Ogledali smo si število poslušalcev Radijskega dnevnika glede na demografske karakteristike. Ogledali si bomo še poslušanost

te oddaje po značilnostih širšega okolja, v katerem poslušalci žive.

Če opredelimo gospodinjstva, v katerih radijski poslušalci žive, glede na vir dohodkov, vidimo, da je najmanj poslušalcev te oddaje med tistimi, katerih vir dohodkov je izključno kmetijstvo (84 %), nekoliko več med tistimi, katerih gospodinjstva dobivajo dohodke iz kmetijske in nekmetijske dejavnosti (85 %), največji odstotek poslušalcev Radijskega dnevnika pa je med anketiranci, ki žive v gospodinjstvih z virom dohodkov izključno od nekmetijske dejavnosti (87 %). Razlike niso tako velike, da bi jih bilo treba utemeljevati, saj so statistično neznčilne.

Radijski dnevnik ima veliko poslušalcev med prebivalci vseh tipov naselij. Izstopajo samo poslušalci, ki žive v naseljih brez pošte, šole ali železniške postaje. Med njimi je namreč samo 33 % takih, ki poslušajo Radijski dnevnik. Zelo možno je, da vsi poslušalci niti niso v "oddaji vsak dan zvečer", kot smo v vprašalniku opisali Radijski dnevnik, spoznali oddaje in je možno, da so ga zamenjali s političnoinformativnimi oziroma specializiranimi oddajami, ki so običajno na programu od 18. ure dalje.

V interesu za Radijski dnevnik so med poslušalci, ki živijo v različnih geografskih regijah, precejšnje razlike. Daleč največ (93 %) poslušalcev te oddaje je v regiji, ki smo jo poimenovali Ljubljana-okolica, najmanj pa med radijskimi poslušalci koprskega in goriškega območja (81 %). Zdi se, da prebivalci

teh področij v večji meri kot drugi iščejo informacije na italijanskih radijskih postajah in v italijanskem tisku.

Tabela 19: Poslušnost Radijskega dnevnika po geografskih regijah.

Regija	rang	% poslušalcev Radijskega dnevnika
Ljubljana-okolica	1	93
Gorenjska	2	98
Spodnja Štajerska	3	87
Ljubljana-mesto	4	85
Zgornja Štajerska, Pomurje, Koroška	5	84
Dolenjska, Zasavje	6	83
Koprsko in goriško območje	7	81

N = 2032 (radijski poslušalci)

Na katerem programu poslušalci Radijskega dnevnika običajno poslušajo to oddajo?

Velika večina, to je 88 % vseh poslušalcev Radijskega dnevnika, poslušajo oddajo samo na prvem programu. Največ radijskih poslušalcev druge možnosti tudi nima, saj skoraj vsi sprejemniki omogočajo poslušanje le na srednjem valu. Samo na drugem programu poslušajo to oddajo komaj 1 % poslušalcev Radijskega dnevnika, največkrat obakrat pa ga poslušajo tudi 1 % poslušalcev. Včasih na prvem, včasih na drugem programu poslušajo Radijski dnevnik 4 % poslušalcev, kar 6 % pa je takih, ki sploh ne vedo, na katerem programu poslušajo to oddajo.

Verjetno bi imel Radijski dnevnik na II. programu več poslušalcev, če ne bi bil samo ponovitev dnevnika iz I. programa, temveč bi bil informativna oddaja za najbolj zahtevne poslušalce. Drugi program si ne bo pridobil več občinstva, če ne bo dosledno realiziral koncepta, da je drugi program namenjen predvsem skupinam poslušalcev z ekskluzivnimi interesi.

Kdo so poslušalci, ki poslušajo Radijski dnevnik samo na drugem programu in poslušalci, ki poslušajo največkrat obe oddaji? Samo na drugem programu poslušata Radijski dnevnik največ najmlajših anketirancev (14-19 let, 2,1 %), medtem ko oba programa poslušajo največ najstarejši poslušalci (56 let in več 1,8%). Med posameznimi skupinami formalne izobrazbe in posameznimi skupinami poklicev so razlike v odstotku poslušalcev, ki poslušajo Radijski dnevnik samo na drugem programu in tistih, ki poslušajo največkrat oba programa tako majhne, da niso pomembne.

Kakšne vrste novic v Radijskem dnevniku poslušalce najbolj zanimajo?

Tabela 20: Interes za posamezne vrste novic v Radijskem dnevniku

Vrsta novic	rang	Radio 63	MKS 62
Zanimivosti doma in po svetu	1	67 %	-
Notranja politika in gospodarstvo	2	47 %	58 %
Zunanja politika	3	35 %	51 %
Šport	4	31 %	41 %
Kultura	5	19 %	24 %
Vse, če so dobre	6	16 %	-
Mina mnenja	7	5 %	-

N = (poslušalci Radijskega dnevnika)

1740

7030

Po interesu za nekatere vrste novic v Radijskem dnevniku smo spraševali tudi 1962. leta. Iz tabele 20 je razvidno, da se rang posameznih novic glede na interes zanje med poslušalci ni spremenil. Pač pa se je zmanjšal odstotek poslušalcev, ki jih v Radijskem dnevniku zanimajo vesti iz notranje politike in gospodarstva, zunanje politike, športa in kulture. Verjetno je do razlik prišlo deloma zato, ker so poslušalci 1963. leta imeli med vrstami vesti na izbiri tudi zanimivosti doma in po svetu, deloma pa zato, ker je vzorec za raziskavo Radio 63 bil samo 5 % vzorec Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta in je tudi manj reprezentativen.

Oglejmo si interes za zanimivosti doma in po svetu kot najbolj priljubljeno vrsto vesti v Radijskem dnevniku po posameznih de-

mografskih karakteristikah poslušalcev. V vsej populaciji je med spoloma najhna razlika v odstotku tistih, ki so jim najbolj všeč zanimivosti doma in po svetu (M 66 %, Ž 69 %). Kakor hitro pa pogledamo interes za to zvrst novic v posameznih skupinah formalne izobrazbe, dobimo precej drugačno po o o. V skupino anketirancev z najnižjo formalno izobrazbo (nedokončana ali končana osnovna šola) je interes za to vrsto vesti večji med moškimi (72 %) kot med ženskami (68 %). Že v skupini tistih, ki so končali nižjo strokovno šolo oziroma nekdanjo nižjo gimnazijo, pa kažejo ženske za to zvrst vesti večji interes kot moški (M 59 %, Ž 66 %). Največja razlika v interesu za zanimivosti doma in po svetu pa je med moškimi in ženskami v skupini tistih, ki so končali srednjo šolo, kjer kar 26 % več žensk kot moških izjavlja, da jih najbolj privlačijo zanimivosti doma in po svetu (M 47 %, Ž 73 %). V skupini poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo pa razlike med spoloma izginejo. Razlika v interesih med spoloma torej ni pogojena samo po spolu, temveč tudi po izobrazbi.

Ne glede na spol z višanjem formalne izobrazbe pada število anketirancev, ki jih zanimivosti doma in po svetu v Radijskem dnevniku najbolj privlačijo. V skupini z najvišjo formalno izobrazbo interes za to vrsto vesti ni več na prvem mestu (60 %), poslušalci te skupine se bolj zanimajo za vesti iz notranje politike in gospodarstva (63 %) in za vesti iz zunanje politike (63 %). Interes za notranjo politiko in gospodarstvo prav tako kot interes za zunanjo politiko z višanjem formalne izobrazbe raste. Podatki torej kažejo, da poslušalci z višjo formalno izobrazbo mnogo bolj intenzivno spremljajo zunanje politična in notranje politična dogajanja kot poslušalci z nižjo

formalno izobrazbo. Upravičeno domnevamo, da so poslušalci z višjo formalno izobrazbo o notranje političnih in zunanje političnih dogajanjih tudi bolj informirani kot poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. Šaveda pa nečemo reči, da naše poslušanje Radijskega dnevnika zagotavlja ustrezno informiranost o teh dogodkih.

Pri pomembnosti posameznih vrst vesti za poslušalce mora starost dokajšnjo vlogo. Tako vidimo, da se za zanimivosti doma in po svetu najmanj zanimajo najmlajši poslušalci (14-19 let 59 %), nato pa interes za to vrsto vesti raste vse do skupine poslušalcev, starih 42 - 55 let (71 %). Približno enako kot za zanimivosti doma in po svetu s starostjo raste interes za vesti iz notranje politike in gospodarstva. V najmlajši starostni skupini (14-19 let) se za to vrsto novic zanima komaj 28 % poslušalcev Radijskega dnevnika, medtem ko se v skupini 42-55 letnih poslušalcev zanima za notranjo politiko in gospodarstvo v Radijskem dnevniku kar 54 % poslušalcev te oddaje.

Za športne vesti je največ zanimanja med najmlajšimi poslušalci (14-19 let 69 %). Za to starostno skupino so v Radijskem dnevniku športne vesti med vsemi vestmi najbolj privlačne. Nato pa interes za to vrsto vesti naglo pada in med najstarejšimi poslušalci (56 let in več) je samo še 10 % takih, ki so izjavili, da so športne vesti v Radijskem dnevniku zanje najbolj zanimive. Verjetno je interes za športne vesti v tesni zvezi z aktivnim športnim udejstvovanjem. Ker se večina mladih ljudi ukvarja s športom vsaj pasivno, če že ne aktivno, je razumljivo, da se zanimajo tudi za vse športne vesti. Če bi kontrolirali, kaj mladi ljudje najraje berejo v časopisih, bi zelo

več kot kvasiti med bralci radijskega dnevnika za športne vesti.

Športne vesti se mnogo bolj zanimajo moški (40%) kot ženske (30%). Pa tudi za notranjo politiko in gospodarstvo ter za zunanjo politiko se v precej večjem številu zanimajo moški kot ženske v vseh starostnih skupinah.

Tabela 21: Zanimivosti vesti v Radijskem dnevniku glede na poklic

Poklic	zanimivosti doma in po svetu		notranja politika in gospodarstvo		zunanja politika		šport		kultura	
	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%
dižaki, vajenci, študentje	8	56	8	27	5	30	1	68	3,5	21
uslužbenci	6	65	2	54	1	50	4	37	1	28
kvalificirani delavci v industriji	7	64	4	52	3	43	2	43	5,5	19
nekvalificirani delavci v industriji	1,5	74	6	45	4	32	3	39	3,5	21
delavci v kmetijstvu	1,5	74	5	50	6	28	5	30	7	15
kmetje	3	72	1	56	7	27	8	11	8	11
gospodinje	4,5	69	7	32	8	21	7	17	5,5	19
upokojenci	4,5	69	3	53	2	45	6	17	2	23

N = 1740 (poslušalci Radijskega dnevnika)

Pri katerih poklicnih skupinah so posamezne vrste vesti najbolj priljubljene ?

Za zanimivosti doma in po svetu se najbolj zanimajo poslušalci z najnižjo kvalifikacijo in seveda z najnižjo formalno izobrazbo; to so nekvalificirani delavci v industriji (74%), delavci v kmetijstvu (74 %) in kmetje (72 %).

Po interesu za notranjo politiko in gospodarstvo najbolj izstopajo kmetje, med katerimi je to vrsto vesti izbralo kot najbolj zanimivo 56 % poslušalcev Radijskega dnevnika. Podatek kaže, da kmetje še zdaleč niso tako nezainteresirani za naše gospodarstvo kot običajno mislimo. Po interesu za novice iz notranje politike in gospodarstva slede kmetom uslužbenci (54 %), upokojenci (53 %) in kvalificirani delavci v industriji (52 %).

Za novice iz zunanje politike pa se kmetje mnogo manj zanimajo kot za notranje politične vesti. Kot najbolj zanimive je navedlo vesti iz zunanje politike le 27 % kmetov. Pač pa je za to zvrst novic dokaj velik interes med uslužbenci (50 %), upokojenci (45 %) in kvalificiranimi delavci v industriji (43%).

Med posameznimi poklicnimi skupinami je največji razpon v interesu za športne vesti, medtem^{ko} se zanje navdušuje 68 % dijakov, vajencev in študentov, pa zanimajo samo 11 % kmetov.

Po interesu za kulturne vesti najbolj izstopajo uslužbenci, med katerimi je največ takih (28 %), ki jih te vrste vesti zanimajo na drugi strani pa kmetje, med katerimi je navedlo kulturne vesti kot zanimive le 11 % poslušalcev Radijskega dnevnika.

Pomanjkljivosti v Radijskem dnevniku

Radijski dnevnik je najpomembnejša oddaja poročil, kar vidimo tudi iz velike udeležbe poslušalcev pri poslušanju te oddaje. Da bi uredništvo oddaje odpravilo eventuelne pomanjkljivosti, smo poslušalce vprašali, katere so te pomanjkljivosti. Anketar je naštel 12 možnih pomanjkljivosti, poslušalci Radijskega dnevnika pa so se ob vsaki posebej odločili, ali jo po njihovem mnenju oddaja ima ali ne.

Izkazalo se je, da komaj polovica poslušalcev Radijskega dnevnika (51,5 %) meni, da oddaja nima nobene pomanjkljivosti. To pa seveda še ne pomeni, da je polovica poslušalcev z Radijskim dnevnikom nezadovoljna, saj skoraj tretjina poslušalcev (29,4 %) ni povedala svojega mnenja.

Resnično nezadovoljnih je s to oddajo približno 9 % poslušalcev. Podatek ni ravno zaskrbljujoč, vendar bi bilo kljub temu umestno razmisliti o tem, kako bi odpravili pomanjkljivosti, ki del poslušalcev motijo.

Vrstni red pomanjkljivosti po številu poslušalcev, ki jih navajajo, je naslednji:

1. o nekaterih področjih pove premalo	7,9 %
2. vesti se prevečkrat ponavljajo	5,9 %
3. je težko razumljiv	3,9 %
4. o nekaterih področjih pove preveč	3,6 %
5. komentarji so večkrat zapozneli	3,2 %
6. vesti so večkrat neresnične	2,1 %

7,5. ne posreduje najbolj pomembnih vesti	2,0 %
7,5. ima druge pomanjkljivosti (ki jih nismo naš- teli)	2,0 %
9. je suhoparen	1,8 %
10. ima premalo primerov	1,7 %
11. komentarji so večkrat, slabi, pomanjkljivi	1,6 %
12. je nezanimiv	1,3 %

N = 1740 (poslušalci Radijskega dnevnika)

Skoraj vsi poslušalci, ki so z Radijskim dnevnikom nezadovoljni oziroma trdijo, da ima pomanjkljivosti, navajajo kot glavno pomanjkljivost to, da v nekaterih področjih pove premalo. To pomanjkljivost navaja več moških (9,9 %) kot žensk (6,1 %).

V Radijskem dnevniku bi o nekaterih področjih želeli slišati več. predvsem poslušalci v starostni skupini 20-27 let (12,5%) in v skupini 28 - 41 let (10,5 %), medtem ko preskope informacije o nekaterih področjih najmanj motijo najmlajše poslušalce, to je poslušalce v starostni skupini 14-19 let (4,5 %).

Z višanjem formalne izobrazbe se večja število poslušalcev, ki želijo, da bi Radijski dnevnik o nekaterih področjih povedal več. Lahko rečemo, da se z višanjem formalne izobrazbe večja potreba po čimbolj izčrpnosti informiranosti, istočasno pa se večja tudi kritičnost do informativnih oddaj. Da Radijski dnevnik o nekaterih področjih pove premalo, navaja 5,2 % poslušalcev dnevnika z nedokončano ali končano osnovno šolo; 8,9 % poslušalcev s končano strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo; 21,9 % poslušalcev s končano srednjo šolo in največ, 23,2 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo.

Kritičnost poslušalcev do Radijskega dnevnika ni odvisna samo od starosti in dosežene formalne izobrazbe, marveč tudi od poklicne pripadnosti posameznikov. Tako preskopo informiranje v Radijskem dnevniku moti 15,1 % uslužbencev, 10,9 % kvalificiranih delavcev v industriji in drugje ter 8,1 % upokojencev. Poslušalce ostalih poklicev ta pomanjkljivost Radijskega dnevnika mnogo manj moti. Seveda ne mislimo, da starost, izobrazba in poklicna pripadnost vplivajo izolirano, neodvisno od drugih faktorjev. V večini primerov gre za prekrivanje vplivov. Tako vemo, da je za opravljanje zahtevnejših poklicev potrebna višja formalna izobrazba ipd.

Po pomembnosti je preveč pogosto ponavljanje vesti kot pomanjkljivost Radijskega dnevnika na drugem mestu (5,9 %). To pomanjkljivost navaja nekoliko več moških (7,5 %) kot žensk (4,5%). Preveč pogosto ponavljanje novic najbolj moti poslušalce med 28. in 41. letom (9,1 %), nekoliko manj poslušalce med 20. in 27. letom starosti (7,0 %), najmanj pa najstarejše poslušalce (2,6 %). Število tistih, ki jih moti ponavljanje vesti, kot tudi število tistih, ki trdijo, da Radijski dnevnik o nekaterih področjih pove premalo kaže, da sta najbolj zahtevni starostni dobi med 20. in 27. letom ter med 28. in 41. letom.

Z višanjem formalne izobrazbe se naglo veča število poslušalcev Radijskega dnevnika, ki jih moti prevéčkratno ponavljanje vesti. To pomanjkljivost namreč navaja samo 4,0 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, nekoliko več poslušalcev s končano osnovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (6,7%), še več poslušalcev s končano srednjo šolo (13,5 %), najbolj pa pomanjkljivost moti poslušalce s končano višjo ali visoko šolo (23,6 %).

Ponavljjanje kot pomanjkljivost Radijskega dnevnika lahko navajajo samo tisti poslušalci, ki poslušajo več radijskih poročil čez dan. Morda bi problem lahko rešili tako, da bi Radijski dnevnik drugega programa dopolnjeval Radijski dnevnik prvega programa tako po obsegu kot po vsebini, ne pa ga enostavno ponavljal.

Med poklicnimi skupinami navaja ponavljanje vesti kot pomanjkljivost Radijskega dnevnika največ uslužbencev (14,3 %), kar se vsaj deloma prekriva z vplivom formalne izobrazbe.

Da je Radijski dnevnik težko razumljiv, navaja 3,9 % anketirancev, kar to pomanjkljivost postavlja na tretje mesto. Med spoloma v številu tistih, ki navajajo težko razumljivost kot pomanjkljivost oddaje skorajda ni razlik, pač pa nastopajo razlike med posameznimi skupinami starosti. Največ takih, ki z oddajo niso zadovoljni zato, ker je težko razumljiva, je v skupini poslušalcev med 42. in 55. letom starosti (5,4 %) in v skupini poslušalcev, starih 56 let in več (5,1 %). Takoj jim sledi najmlajša skupina poslušalcev (14-19 let), med katerimi je 4 % takih, ki jih pri Radijskem dnevniku moti težka razumljivost. Težka razumljivost dela nanj težav poslušalcem, starim 20-27 leti (2,3 %) in poslušalcem med 28. in 41. letom (2,5 %). Tudi dejstvo, da je težka razumljivost med pomanjkljivostmi na tretjem mestu kaže, da bi bilo umestno razmisliti o dveh dnevnikih, ki bi bila po zahtevnosti na različnih nivojih. Da Radijski dnevnik ni vedno razumljiv, navaja največ poslušalcev iz skupine z nedokončano ali končano osnovno šolo (4,7 %), medtem ko v skupini poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo nerazumljivosti oddaje nihče ne vnavaja kot pomanjkljivost. Med pok-

licnimi skupinami najpogosteje navajajo težko razumljivost Radijskega dnevnika delavci v kmetijstvu (8,6 %) in nekvalificirani delavci v industriji (7,0 %); pa tudi kvalificiranim delavcem težko razumevanje dela večkrat težave (5,9 %).

Četrta pomanjkljivost Radijskega dnevnika je v tem, da o nekaterih področjih pove preveč; peta pomanjkljivost pa so pogosto zapozneli komentarji. Obe pomanjkljivosti navajajo v večjem številu moški kot ženske.

Da oddaja o nekaterih področjih pove preveč, navaja 5 % moških in 2,4 % žensk; zapoznelost komentarjev pa šteje kot pomanjkljivost Radijskega dnevnika 4,2 % moških in 2,2 % žensk.

Test je pokazal, da razlika med spoloma ni značilna niti na nivoju 0,05.

V odstotku moških in žensk, ki navajajo kot pomanjkljivost Radijskega dnevnika to, da o nekaterih področjih pove preveč, je dobljeni $z = 0,18$. Da bi bila razlika med spoloma značilna vsaj na nivoju 0,05 pri prostotni stopnji 1, bi morala biti vrednost $z = 12,706$.

V odstotku moških in žensk, ki navajajo kot pomanjkljivost večkrat zapoznele komentarje, pa je dobljeni $z = 0,17$ in je pri $p = 1$ prav tako neznačilen.

Lahko rečemo, da je nakazana rahla tendenca razlik med spoloma v navajanju preveč obširnih informacij in zapoznelih vesti kot pomanjkljivosti Radijskega dnevnika.

Tudi v odnosu do teh pomanjkljivosti so najbolj kritični poslušalci med 28. in 41. letom starosti. Iz te starostne skupine 5,4 % poslušalcev trdi, da Radijski dnevnik o nekaterih področjih pogostokrat preveč pove, 4,5 % poslušalcev te skupine pa se pritožuje nad zapoznelostjo komentarjev.

Obe pomanjkljivosti najbolj motita poslušalce s končano srednjo šolo. Kar 8,3 % le-teh navaja, pomanjkljivost, da Radijski dnevnik o nekaterih področjih pove preveč; 9,6 % poslušalcev Radijskega dnevnika te izobrazbene skupine pa se pritožuje nad zapoznelimi komentarji. Med poslušalci drugih skupin formalne izobrazbe obe pomanjkljivosti mnogo manj izstopata.

b. Poročila

P o v z e t e k: Ostala poročila (85 %) poslušata toliko poslušalcev kot Radijski dnevnik (86 %), kar pomeni, da večina poslušalcev poslušata Radijski dnevnik in druga poročila. 10 % poslušalcev poslušata samo Radijski dnevnik, 5 % poslušalcev pa ne poslušata niti Radijskega dnevnika niti drugih poročil. Najmanj poslušalcev poročil je med najmlajšimi (14-19 let 82 %) in med najstarejšimi poslušalci (56 let in več 82 %). Za poročila ljubljanskega radia se najmanj zanimajo poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo (83 %) ter poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo (80 %).

Poleg Radijskega dnevnika ima prvi program Radia Ljubljana še vrsto politično informativnih oddaj, saj je vsak dan na sporedu 15 oddaj poročil. Res je sicer, da je Radijski dnevnik najbolj izčrpan oblika poročil, kar pa še ne pomeni, da so ostala poročila za poslušalce manj privlačna. Podatki kažejo, da poslušata poročila 85 % radijskih poslušalcev, kar pomeni, da druga poročila pritegnejo prav toliko poslušalcev kot Radijski dnevnik (86 %). 10 % radijskih poslušalcev poslušata samo Radijski dnevnik in nobenih drugih poročil, 5 % pa jih takih, ki ne poslušajo niti Radijskega dnevnika niti drugih poročil. Po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta je 83,5 % poslušalcev izjavilo, da sodijo poročila med oddaje, ki jih najbolj zanimajo. Po podatkih leta 1963 pa vidimo, da se je interes za poročila nekoliko povečal.

Med spoloma v odstotku tistih, ki poleg Radijskega dnevnika poslušajo tudi druga poročila, ni razlik. Med posameznimi starostnimi skupinami pa so precejšnje razlike v odstotkih poslušalcev poročil. Najmanj so pri poslušanju poročil udeleženi najmlajši (14-19 let 82 %) in najstarejši poslušalci (56 let in več 82 %). Istočasno je v obeh starostnih skupinah največ poslušalcev, ki ne poslušajo niti Radijskega dnevnika niti drugih poročil (14-19 let 8 %, 56 let in več 8 %).

Spet smo pri znani tezi, da so najmlajši in najstarejši ljudje družbeno mnogo manj angažirani kot ljudje srednjih starostnih obdobj. Zaradi bolj intenzivne udeležbe v družbenem življenju je pri le-teh večja potreba po čimbolj vsestranski obveščeniosti o dogajanjih doma in v svetu.

Seveda pa želja po obveščeniosti ni odvisna le od starosti, temveč v veliki meri tudi od izobrazbe. Najmanj poslušalcev poročil je v skupini z najnižjo formalno izobrazbo (nedokončana ali končana osnovna šola 83 %) in v skupini z najvišjo formalno izobrazbo (končana višja ali visoka šola 80 %).

Istočasno pa je v obeh skupinah največ takih poslušalcev, ki ne poslušajo niti poročil niti Radijskega dnevnika (nedokončana ali končana osnovna šola 6%; končana višja ali visoka šola 6 %). Verjetno so vzroki za tako nizko udeležbo med poslušalci poročil ali Radijskega dnevnika v obeh skupinah formalne izobrazbe različni. Sodimo, da med najmanj izobraženimi poslušalci potreba po pravočasni obveščeniosti oziroma sploh po obveščeniosti še ni tako razvita kot pri poslušalcih z višjo formalno izobrazbo. Pri poslušalcih s končano višjo ali visoko šolo pa bi težko govorili o nerazviti potrebi po informira-

...
cev ne poslušajo nobenih poročil, razen tistih, ki jih
informacije po bolj izbranih virih, zlasti v dnevnem časopisu.

Med poslušalci različnih poklicnih skupin so razlike v odstotku tistih, ki poslušajo poročila, najhne. Izstopajo samo kmetje (kmetje, kmečke gospodinje in pomagajoči družinski člani v kmetijstvu), med katerimi je najmanj takih, ki poslušajo poročila (79 %). Istočasno pa je poleg delavcev v kmetijstvu med kmeti največ takih, ki poslušajo samo Radijski dnevnik (delavci v kmetijstvu 13 %, kmetje 12 %). Kmetje pa prednjačijo tudi v odstotku tistih, ki ne poslušajo niti Radijskega dnevnika niti poročil ob katerem drugem času. Kot vidimo, kmete informativne politične vesti najmanj zanimajo.

c. Poročila ob treh popoldne

P o v z e t e k: Poročila ob treh popoldne so z 61 % poslušalcev verjetno najbolj poslušana oddaja poročil. 1963. leta je radio ta poročila razširil v miniaturni radijski dnevnik, ki traja 15 minut. Več kot polovica (54 %) poslušalcev teh poročil spremembe sploh ni opazilo. 36 % poslušalcev meni, da so se poročila izboljšala, 1 % trdi, da so se poslabšala, 9 % poslušalcev pa je ostalo neopredeljenih.

Po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta imajo poročila ob treh popoldne največ poslušalcev, saj jih posluša 33,5 % vseh poslušalcev radia.

Zato se je vodstvo radijskega programa odločilo, da bo poročila ob treh popoldne razširilo v miniaturni radijski dnevnik. Sprememba je bila uvedena nekaj časa pred anketiranjem 1963. leta. Da bi ugotovili njeno učinkovitost, smo radijske poslušalce vprašali po mnenjih o tako spremenjenih poročilih ob treh popoldne.

Poročila ob treh popoldne posluša 61 % radijskih poslušalcev. Seveda smo po mnenjih o tej oddaji spraševali samo tiste, ki jo poslušajo. Izkazalo se je, da več kot polovica (54 %) poslušalcev te oddaje spremembe sploh ni opazilo. Skoraj vsi tisti, ki pa so spremembo opazili, oziroma so izjavili, da so jo opazili, menijo, da je oddaja postala boljša (36 %). Le 1 %

poslušalcev trdi, da oddaja ni postala boljša, 9 % poslušalcev oddaje pa se ni opredelilo. Vprašanje o učinkovitosti neke oddaje je izrazito prestižno. Verjetno večina anketirancev ve, da je namen vsake spremembe programa izboljšati obstoječe stanje. Zato so že iz prestižnih razlogov izjavili, da je program postal boljši, čeprav sami niso bili prepričani v resničnost izjave. Da pa precejšen del poslušalcev radia premalo pozorno spremlja program, kaže podatek o tistih, ki so izjavili, da spremembe niso opazili.

Med poslušalci, ki niso opazili spremembe, je nekoliko več žensk (56 %) kot moških (52 %); pač pa je nekaj več tistih, ki so izjavili, da je s to spremembo postal program boljši, med moškimi (38 %) kot med ženskami (34 %).

Kar 43 % najmlajših poslušalcev (14-19 let) je mnenja, da je nova oblika poročil ob treh popoldne boljša od prejšnje. Ostale starostne skupine so manj optimistično razpoložene. Največ anketirancev, ki niso opazili nobene spremembe, je v starostni skupini 42-55 let (58 %), najmanj takih, ki niso opazili spremembe, je v najmlajši starostni skupini (14-19 let 50 %).

Poročila ob treh popoldne posluša največ poslušalcev s končano srednjo šolo (70 %) in najmanj poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo (55 %). Mnenje, da je oddaja z novo obliko postala boljša, pa je najpogosteje prav med poslušalci s končano višjo ali visoko šolo (50 %), medtem ko je med poslušalci s končano srednjo šolo najmanj takih, ki menijo, da so poročila ob treh popoldne po uvedeni spremembi postala boljša (27 %). Istočasno pa prav v tej skupini formalne izobrazbe največ poslušalcev

opisih in sprejela spremembo (17%).

Poklic. Spremembe v poročilih ob treh popoldne ni opazilo največ delavcev v kmetijstvu (75 %), istočasno pa v tej poklicni skupini najmanj poslušalcev meni, da je oddaja postala s to spremembo boljša (17%).+

Polag delavcev v kmetijstvu je največ takih, ki niso opazili spremembe pri poročilih ob treh popoldne, čeprav jih poslušajo, med kmeti (59 %), in kvalificiranimi delavci v industriji (56 %).

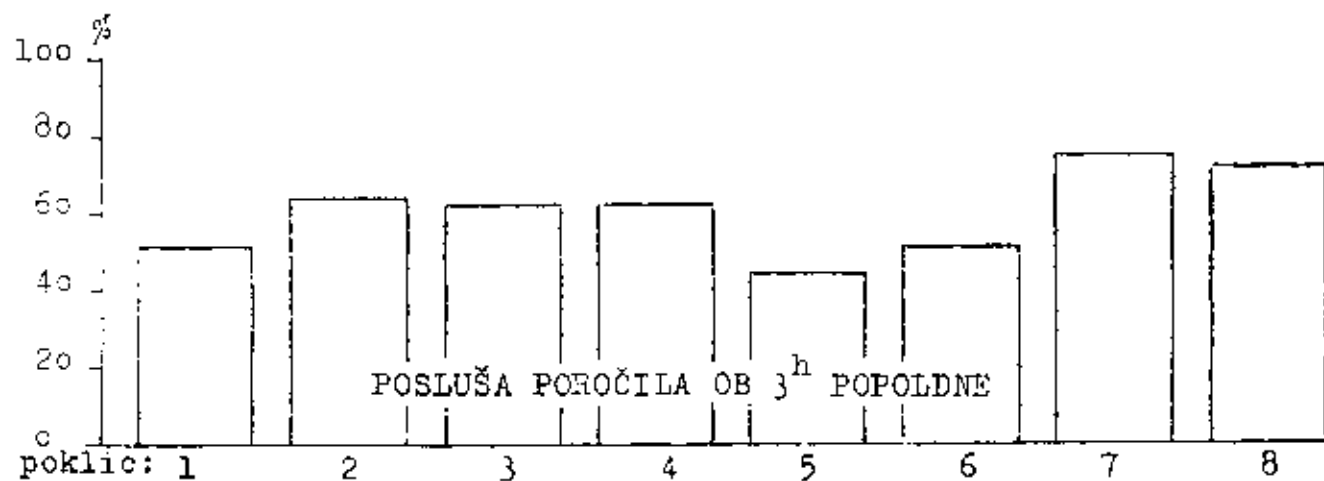
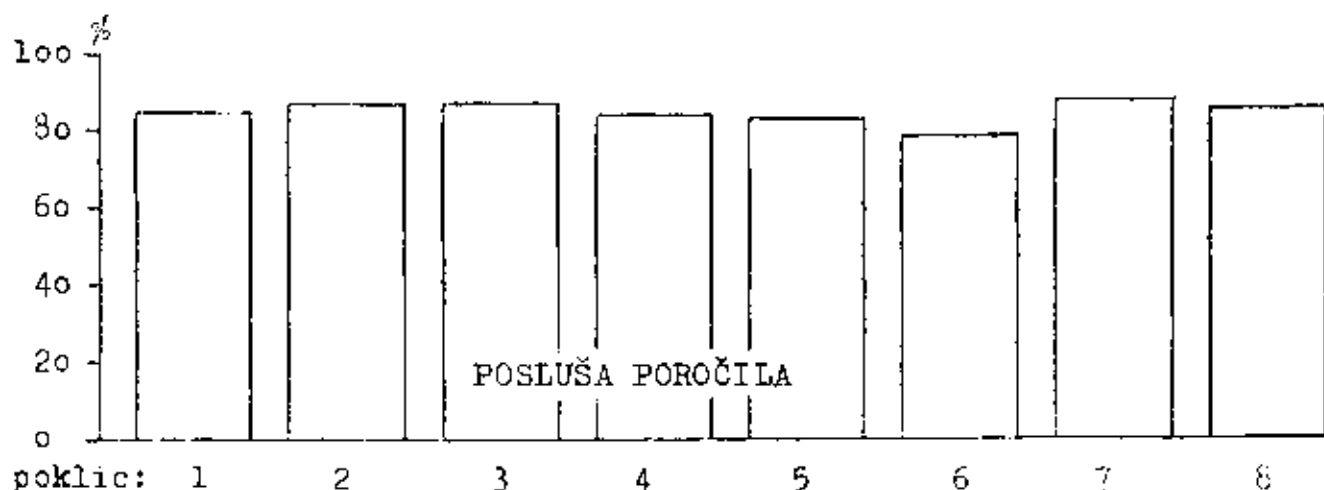
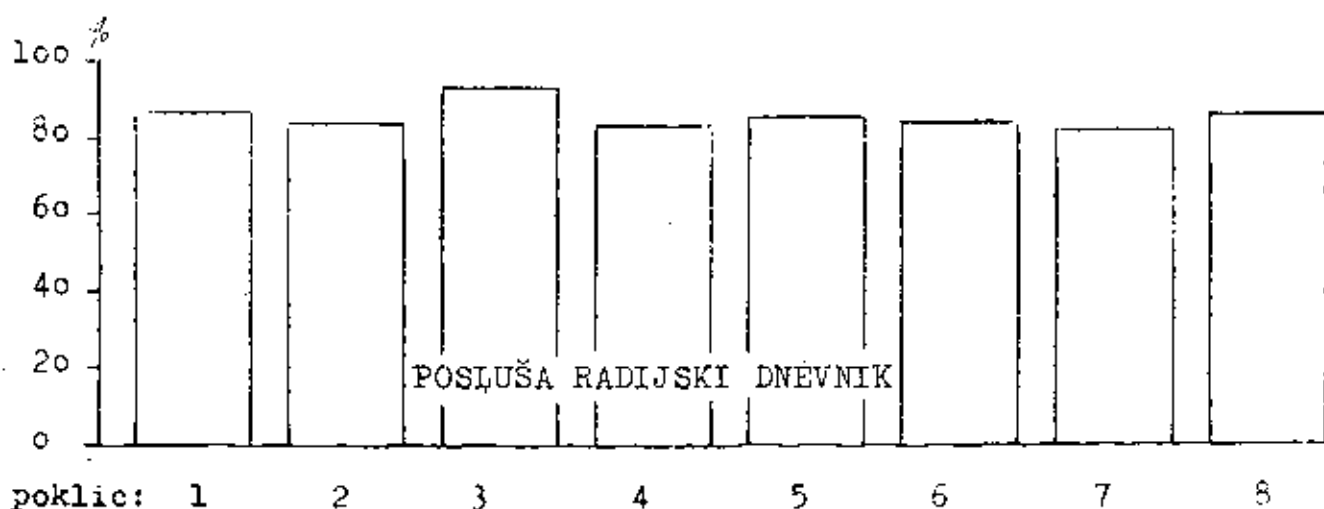
Čeprav se je v poročilih ob treh popoldne spremenila predvsem vsebina, ne pa toliko oblika, smo vprašanje formulirali tako, da smo navedli spremembo oblike, ne pa vsebine, a čimer smo se želimo opremiti na spremembi vprašanja.

+ Delavci v kmetijstvu v vseh populaciji 24% ank. tirancev najmanj zastopani (7% kmetitirancev), zato so odstotki nesamostojni pokazatelj.

Grafikon 8. POSLUŠALCI RADIJSKEGA DNEVNIKA IN POROČIL - PO POKLICU

N = 2032

1 - dijak, vajenec, študent

2 - uslužbavec

3 - kvalificirani delavec v industriji

4 - nekvalificirani delavec v industriji

5 - delavec v kmetijstvu

6 - kmet, kmečka gospodinja

7 - gospodinja

8 - upokojenec

č. Poročila drugih postaj

P o v z e t e k: Poleg poročil ljubljanske radijske postaje več kot polovica poslušalcev posluša tudi poročila drugih jugoslovanskih in tujih radijskih postaj.

Na jugoslovanskih in tujih postajah posluša vesti 27 % poslušalcev; samo na drugih jugoslovanskih postajah 16 %, samo na drugih tujih postajah pa 10 % radijskih poslušalcev.

Največ poslušalcev tujih postaj je med najmanj izobraženimi radijskimi poslušalci. Samo 46 % le-teh ne posluša poročil drugih postaj.

Domnevamo, da del radijskih poslušalcev poleg poročil na ljubljanski radijski postaji posluša vesti tudi na drugih postajah. Podatki to domnevo potrjujejo. Manj kot polovica (47 %) vseh radijskih poslušalcev ne posluša poročil drugih postaj. Med njimi je verjetno vsaj del tistih, ki ne poslušajo niti poročil ljubljanske radijske postaje.

Med poslušalci, ki poslušajo poročila na drugih radijskih postajah je največ takih, ki poslušajo poročila na različnih postajah, jugoslovanskih in tujih (27 %). Manj je takih, ki poslušajo poročila samo na drugih jugoslovanskih postajah (16 %), najmanj (10 %) poslušalcev pa posluša samo poročila tujih radijskih postaj.

Med spoloma so v vseh kategorijah precejšnje razlike. Medtem ko 52 % žensk ne posluša poročil drugih postaj, ne posluša poročil drugih postaj samo 42 % moških. Številneje kot moški poslušajo ženske samo jugoslovanske radijske postaje, moški pa v več primerih poslušajo samo tuje ter jugoslovanske in tuje postaje oziroma poročila na teh postajah. Poslušanje poročil na tujih postajah ni vedno povezano z znanjem tujih jezikov, saj je vrsta politično propagandnih oddaj na tujih postajah v slovenskem, oziroma srbohrvaškem jeziku, kar vsem omogoča poslušanje takih oddaj.

Glede na starost poročila na drugih jugoslovanskih in tujih postajah posluša najmanj poslušalcev iz starostne skupine 14-19 let (22 %), poslušalci ostalih starostnih skupin so v tej kategoriji številneje zastopani.

Z višanjem formalne izobrazbe se večja število tistih, ki ne poslušajo niti poročil drugih jugoslovanskih niti ne poročil tujih postaj. Poročil drugih postaj namreč ne posluša 46 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, 49 % s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo gimnazijo, 51 % poslušalcev s končano srednjo šolo in 53 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo. Od kod večji interes za poročila drugih postaj med manj izobraženimi poslušalci? Verjetno pri poslušalcih z nižjo formalno izobrazbo ne gre za poslušanje poročil tujih postaj v tujih jezikih, temveč za propagandistične oddaje, ki jih nekatere tuje postaje posredujejo v srbohrvaščini in v slovenščini. Primer takih oddaj je Glas Amerike, Celovec, Trst ipd. Ker so te oddaje dostikrat na zelo nizkem nivojuⁱⁿ je njihov propagandistični namen dokaj prozoren, je razumljivo, da poslušalci z

višjo izobrazbo takih oddaj ne poslušajo. Te hipoteze potrjujejo tudi podatki o številu tistih, ki poslušajo poročila jugoslovanskih in tujih postaj glede na njihovo poklicno pripadnost. Največji odstotek poslušalcev, ki so izjavili, da poslušajo poročila na jugoslovanskih in tujih postajah je med kmeti (35 %) in kvalificiranimi delavci v industriji in drugje (31%). Istočasno pa vidimo, da je najmanjši odstotek poslušalcev, ki ne poslušajo poročil drugih postaj prav med delavci v kmetijstvu (35 %), kmeti (42 %) ter kvalificiranimi delavci v industriji (43 %).

Med poslušalci, ki izjavljajo, da poslušajo poročila samo na tujih postajah, ni posebnih razlik glede formalne izobrazbe niti glede starosti niti glede poklicne pripadnosti. Verjetno izjave o poslušanju vesti na tujih postajah niso najbolj zanesljive.

2. USMERJENE DRUŽBENO POLITIČNE ODDAJE

Pod usmerjene družbeno politične oddaje štejemo oddaji Ljuški parlament in Iz naših kolektivov. Tako smo jih poimenovali prvič zato, ker je njihova vsebina omejena na ozko vsebinsko področje drugič pa zato, ker nista namenjeni vsem poslušalcem, temveč le nekaterim skupinam. Njun namen je namreč pojasnjevati samo nekatera družbena dogajanja.

a I z n a š i h k o l e k t i v o v

P o v z e t e k: Oddajo Iz naših kolektivov posluša 42 % radijskih poslušalcev. Največ poslušalcev oddajo je v družbeno najbolj aktivni starostni skupini (28 do 41 let), v kateri kar 52 % poslušalcev radia posluša to oddajo. Največji interes za oddajo Iz naših kolektivov je med kvalificiranimi delavci (63 %), medtem ko so nekvalificirani delavci (49 %) po številu poslušalcev komaj na 4. mestu, to je za uslužbenci (53 %) in upokojenci (52%).

Da naj bi v oddaji govorili predvsem o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov ma-ni 46 % poslušalcev oddaje; glede na želje poslušalcev slede vesti o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva (44 %), problemi

delavskega samoupravljanja v podjetjih in ustanovah (39 %), posredovanje zanimivih in poučnih izkušenj drugih kolektivov (36 %), razpravljanje o dopustih, udeleževanju delavcev v športu, kulturi ipd. (33 %).

Oddajo Iz naših kolektivov bi pogrešalo 71 % vseh njenih poslušalcev, kar vsaj do neke mere dokazuje učinkovitost oddaje.

O oddaji Iz naših kolektivov so v vprašalniku tri vprašanja. Samo podatek o odstotku poslušalcev oddaje bi nam povedal premalo. Zato smo skušali dobiti tudi odgovor na vprašanje, kakšna naj bo vsebina te oddaje, da bo najbolj zadovoljila krog poslušalcev. Na ta problem se nanaša vprašanje, o čem naj bi v tej oddaji predvsem govorili:

ALI POSLUŠATE ODDAJO IZ NAŠIH KOLEKTIVOV?

(če posluša) O ČEM NAJ BI V TEJ ODDAJI PREDVSEM GOVORILI ?
(možnih je več odgovorov)

- 3 - o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov
- 3 - o delavskem samoupravljanju v podjetjih in ustanovah
- 3 - o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva
- 3 - o dopustih, o udeleževanju delavcev v športu, kulturi itd.
- 3 - o zanimivih in poučnih izkušnjah drugih kolektivov
- 7 - o ničemer navedenem; se ne more odločiti
- 8 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radi
- 0 - b.o.

Intenzivnost zanimanja za oddaje smo ugotovili tako, da smo poslušalce oddaje vprašali, ali bi oddaje pogrešali, če bi bila ukinjena. Domnevali smo, da bodo tisti, ki oddaje z zanimanjem poslušajo izjavili, da bi jo pogrešali, če je ne bilo na sporedu.

(če posluša) ALI BI ODDAJO POGREŠALI, ČE BI BILA UKINJENA ?

- 1 - bi pogrešal
- 2 - ne bi pogrešal
- 3 - ne ve; se ne more odločiti
- 8 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Neposlušalcom oddaje pa smo namenili vprašanje, kaj jih odvrta od poslušanja. Predvideli smo vrsto objektivnih in subjektivnih razlogov za neposlušanje. Nekateri razlogi se namreč nanašajo na oddaje same, npr. oddaja je slaba, oddaja je pretežka itd. Če bi bili ti razlogi pomembnejši od ostalih, bi lahko samo uredništvo oddaje te pomanjkljivosti odstranilo ter doseglo večjo poslušanost. Nekateri razlogi se nanašajo na konkurenčne ustanove, tako na televiziji kot na druge radijske postaje. Če bi bili ti razlogi najpomembnejši, bi bilo umestno razmisliti o tem, kateri čas bi bil za oddaje iz naših kolektivov primernejši. Razlogi za neposlušanje pa so lahko izrazito subjektivni, kot npr. pomanjkanje interesa. V takem primeru pa ima samo uredništvo oddaje zelo majhno možnost za to, da razširi krog občinstva svoje oddaje.

(Kaj ne posluša) KAJ VAS ODVRAČA OD POSLUŠANJA TE ODVAJE?

- 1 - ga ne zanima
- 2 - oddaja je slaba
- 3 - oddaja je pretežka
- 4 - nima časa
- 5 - ob tem času gleda televizijo
- 6 - ob tem času posluša druge postaje
- 7 - drugi razlogi
- 8 - posluša to oddajo
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Oddaja Iz naših kolektivov obravnava probleme delovnih organizacij in želi proizvajalce in upravljalce informirati o delu, o uspehih in težavah drugih delovnih organizacij.

Čeprav je oddaja dokaj specifična, ima sorazmerno velik krog poslušalcev. Posluša jo 37 % Slovencev, starih nad 14 let, oziroma 42 % radijskih poslušalcev. Za oddajo se nekoliko bolj zanimajo moški (50 %) kot ženske (41 %). Znano je, da moške mnogo bolj kot ženske privlačijo konkretni problemi, problemi gospodarstva in politike, medtem ko se ženske bolj navdušujejo za literaturo. Poleg tega vemó iz podatkov ankete 1962. leta, da so moški v večjem številu udeleženi v organih delavskega samoupravljanja kot ženske, kar je lahko eden od motivov za poslušanje te oddaje.

Največji interes za oddajo oziroma največje število poslušalcev te oddaje je v starostni skupini od 28-41 let (52 %), kar potrjuje že postavljeno hipotezo, da je prav skupina med 28. in 41. letom starosti družbeno najbolj aktivna. Nekoliko manjši odstotek poslušalcev te oddaje je v starostni skupini 42-55 let (48 %), v starostni skupini 20-27 let (45 %) in v starostni skupini 56 in več let (41 %). Daleč najmanj pa oddaja pritegne najmlajše radijske poslušalce, saj jo poslušajo med 14. in 19. letom starosti le 28 % radijskih poslušalcev. Večji del mladih ljudi se namreč še šola in ker jih problemi delovnih organizacij neposredno ne prizadenejo, se zanje tudi manj zanimajo. To tezo potrjujejo tudi podatki o poslušalcih oddaje glede na poklicno pripadnost. Med posameznimi poklicnimi skupinami je najmanj zanimanja za oddajo ravno med dijaki, vajenci in študenti (23 %).

Odstotek poslušalcev oddaje Iz naših kolektivov v posameznih poklicnih skupinah:

1. kvalificirani delavci v industriji	63 %
2. uslužbenci	53 %
3. upokojenci	52 %
4. nekvalificirani delavci v industriji	49 %
5. gospodinje	45 %
6. delavci v kmetijstvu	39 %
7. kmetje	31 %
8. dijaki, vajenci, študentje	23 %

N = 2033 (poslušalci radia)

Kaže, da problemi delovnih organizacij najbolj zanimajo kvalificirane delavce v industriji, med katerimi je največ poslušalcev

oddaje Iz naših kolektivov, medtem ko so nekvalificirani delavci v industriji po udeležbi med poslušalci oddaje komaj na 4. mestu. Če izvzamemo mladino, ki se še šola, lahko ugotovimo, da je najmanjši interes za oddajo Iz naših kolektivov med delavci v kmetijstvu in kmeti.

Oddaja ne pritegne samo poslušalcev, ki so v delovnem razmerju, temveč tudi ostale, saj je 52 % poslušalcev oddaje med upokojenci in 45 % poslušalcev med gospodinjami.

Glede na doseženo formalno izobrazbo je največ poslušalcev te oddaje v skupini tistih, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (55 %) in v skupini poslušalcev s končano srednjo šolo (49 %). Oddajo najmanj poslušajo poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo (nedokončana ali dokončana osnovna šola 41 %) in poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo (končana višja ali visoka šola 33 %).

O čem naj bi v oddaji iz naših kolektivov predvsem govorili? Vsebinske modalitete so bile vnaprej definirane, poslušalci oddaje pa so izbirali tiste, za katere so menili, da so najbolj pomembne. Zanimivo je, da med posameznimi vsebinskimi modalitetami ni velikih razlik v odstotku poslušalcev, ki menijo, da bi bilo treba v oddaji Iz naših kolektivov govoriti predvsem o njih.

Rang posameznih problemov in odstotek poslušalcev, ki menijo, da naj bi jih oddaja predvsem obravnavala, je naslednji:

1. o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov	46 %
2. o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva	44 %
3. o delavskem samoupravljanju v podjetjih in ustanovah	39 %
4. o zanimivih in poučnih izkušnjah drugih kolektivov	36 %
5. o dopustih, udeleževanju delavcev v športu, kulturi itd.	33 %
6. o ničemer navedenem; se ne more odločiti	22 %

N = 906 (poslušalci oddaje iz naših kolektivov)

Med spoloma takorekoč ni razlik v rangiranju posameznih problemov, pač pa so razlike v odstotku moških oziroma žensk, ki menijo, da naj bi oddaja govorila o posameznih vsebinah. Več moških kot žensk namreč izjavlja, da naj bi oddaja govorila o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov, o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva, o delavskem samoupravljanju v podjetjih in ustanovah itd. Ženske pa so v večjem številu kot moški ostale neopredeljene, oziroma, v več primerih kot moški so želele, da bi v oddaji govorili o čem drugem, ne pa o problemih, ki so bili naštet.

Poleg spola tudi starost močno vpliva na strukturo interesov. Med posameznimi starostnimi skupinami so namreč velike razlike v tem, kakšni vsebini dajejo poslušalci prednost.

V vsej populaciji je želja o tem, da naj bi oddaja govorila predvsem o dopustih, o udejstvovanju delavcev v prostem času na 5. mestu. Najmlajša skupina poslušalcev pa postavlja prosti čas na prvo mesto (14-19 let 44 %); nad tako vsebino se navdušujejo tudi

poslušalci med 20. - 27. letom starosti (44 %). Poslušalce najmlajše starostne skupine pa najmanj zanimajo zanimive in poučne izkušnje drugih kolektivov ($R = 5$; 29%) ter nove uredbe in predpisi s področja gospodarstva ($R = 4$; 30 %). V skupini 20-27 let starih anketirancev stopi na prvo mesto problem delavskega samoupravljanja v podjetjih in ustanovah ($R = 1$; 52 %), neposredno temu sledijo informacije o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva ($R = 2$; 49 %), najmanj se zanima ta starostna skupina za gospodarske dosežke delovnih kolektivov ($R = 4,5$; 39 %) in za zanimive ter poučne izkušnje drugih kolektivov ($R = 4,5$; 39 %).

Starostne skupine od 28. do 41. leta, od 42. do 55. leta in od 56. leta dalje pa se med seboj^{ne} ločijo veliko v rangiranju posameznih problemov. Za te starostne skupine so najbolj zanimivi gospodarski dosežki delovnih kolektivov in nove uredbe ter predpisi s področja gospodarstva, najmanj pa zanimive in poučne izkušnje drugih kolektivov ter udejstvovanje v prostem času.

Tabela 22: O čem želijo poslušalci posameznih starostnih skupin, da bi govorili v oddaji Iz naših kolektivov

O čem naj bi v oddaji predvsem govorili	14-19		20-27		28-41		42-55		56 in več	
	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%
o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov	2	41	4,5	39	1	49	2	48	1	48
o novih uredbah in predpisih s področja gospodarstva	4	30	2	49	2,5	44	1	49	2	40
o delavskem samoupravljanju v podjetjih in ustanovah	3	38	1	52	2,5	44	3,5	37	4	25
o zanimivih in poučnih izkušnjah drugih kolektivov	5	29	4,5	39	4	40	3,5	37	3	31
o dopustih, udeleževanju delavcev v športu, kulturi itd.	1	44	3	44	5	36	5	31	5	17

N = 906 (poslušalci oddaje Iz naših kolektivov)

Po strukturi interesov za posamezne vsebine oddaji Iz naših kolektivov vsa populacija poslušalcev oddaje glede na starost razpade v dve skupini: v skupino od 14-27 let in v skupino od 28 let dalje. Ker so mlajši ljudje manj izkušeni kot starejši bi pričakovali, da bodo vesti o zanimivih in poučnih izkušnjah drugih kolektivov zanje zanimivejše kot ostala vsebina. Izkazalo pa se je, da ravno to najmlajše arketiranje (od 14-27 let) najmanj privlači. Po številu tistih, ki bi želeli v oddaji Iz naših kolektivov slišati tudi o poučnih izkušnjah drugih kolektivov, prednjačijo poslušalci od 28 do 41 let starosti (40 %).

Na interese za vsebino, ki naj bi jo obravnavala oddaja Iz naših kolektivov, v precejšnji meri vpliva formalna izobrazba. Z večanjem formalne izobrazbe naglo raste interes za probleme delavskega samoupravljanja in za nove uredbe ter predpise s področja gospodarstva. Za razpravljanje o delavskem samoupravljanju se je odločilo samo 33 % poslušalcev z nedokončano, oziroma končano osnovno šolo in kar 65 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo; za nove uredbe pa se zanima 41 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo in 65 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo.

Oglejmo si še pomembnost različnih vsebin za posamezne skupine poklicev.

Dijaki, vajenci in študentje postavljajo na prvo mesto probleme delavskega samoupravljanja (R = 1; 41 %) in prosti čas (R = 2; 39 %). Najmanj pa se ta poklicna skupina zanima za poučne izkušnje drugih kolektivov (R = 5; 24%), kar sovpada z najmanjšim interesom za to vrsto problemov med poslušalci od 14. do 19. leta starosti.

Če primerjamo interese uslužbencev, kvalificiranih delavcev v industriji ter nekvalificiranih delavcev v industriji, opazimo nekaj pomembnih razlik. Novi predpisi in uredbe s področja gospodarstva so med uslužbenci na prvem mestu (R = 1; 57 %), med kvalificiranimi delavci na drugem mestu (R = 2; 49 %), nekvalificirani delavci v industriji pa ta problem postavljajo na zadnje mesto (R = 5; 38 %).

Problemi delavskega samoupravljanja so približno enake pomembnosti (takorekoč najbolj) med kvalificiranimi delavci v industriji

(R = 1; 51 %), med nekvalificiranimi delavci v industriji (R = 1,5; 54 %) in med uslužbenci (R = 3; 54 %). Pač pa vidimo, da je interes za gospodarske dosežke delovnih kolektivov najmanjši med uslužbenci (R = 4; 46 %) in kvalificiranimi delavci v industriji (R = 3; 45 %), mnogo večji pa je interes za gospodarske dosežke med nekvalificiranimi delavci v industriji (R = 1,5; 57%).

Zelo podobna mnenja o tej oddaji in o njeni vsebini imajo delavci v kmetijstvu in kmetje. Kot nekvalificirani delavci tudi delavci v kmetijstvu in kmetje postavljajo poročanje o gospodarskih dosežkih delovnih kolektivov v oddaji Iz naših kolektivov na prvo mesto (delavci v kmetijstvu R = 1; 62 % in kmetje R = 1; 47 %). Na drugem mestu navajata obe poklicni skupini informiranje o osnovnih predpisih in uredbah s področja gospodarstva (delavci v kmetijstvu R = 2; 29 %; kmetje R = 2; 44 %). Najmanj pa se poklicni skupini zanima prosti čas (delavci v kmetijstvu R = 5; 14 %; kmetje R = 5; 11 %) in problemi delavskega samoupravljanja (delavci v kmetijstvu R = 3,5; 19 %; kmetje R = 4; 21 %). Vidimo, da se delavci v industriji in uslužbenci za probleme delavskega samoupravljanja zanimajo v mnogo večji meri kot pa delavci v kmetijstvu in kmetje. Tako stanje je razumljivo, ker so prvi neposredno prizadeti, oziroma odvisni od uspehov ali neuspehov delavskega samoupravljanja, medtem ko je pri delavcih v kmetijstvu in kmetih samoupravljanje manj razvito.

Ali bi oddajo Iz naših kolektivov pogrešal, če bi bila ukinjena?

Prikljubljenost in intenzivnost interesa za oddajo Iz naših kolektivov je razvidna iz podatkov o tem, kolikšen del poslušalcev bi oddajo pogrešal, če bi bila ukinjena. Izkazalo se je, da bi

skoraj tri četrtine poslušalcev te oddaje (71 %) oddajo pogrešalo, kar brez dvoma kaže, da je oddaja dosegla svoj namen.

Podatki potrjujejo hipotezo, da bi oddajo v večjem številu pogrešali zaposleni poslušalci kot tisti, ki niso v delovnem razmerju. Po številu tistih, ki bi oddajo pogrešali, so na prvem mestu uslužbenci (82 %), na drugem mestu delavci v kmetijstvu (81 %), na tretjem mestu nekvalificirani delavci v industriji (80 %) in na četrtem mestu kvalificirani delavci v industriji in drugje (78 %). Vidimo, da je intenzivnost interesa za oddajo zlasti pri zaposlenih poslušalcih precejšnja.

Kmetje (64 %) ter dijaki, vajenci in študentje (63 %) so po številu tistih, ki bi oddajo pogrešali, na petem in šestem mestu; najmanj pa so na oddajo navezane gospodinje (51%). Kot vemo, gospodinje največ poslušajo radio in je razumljivo, da ne poslušajo vseh oddaj enako pozorno.

Z višanjem formalne izobrazbe se večja število tistih, ki bi oddajo pogrešali, če bi bila ukinjena. Torej, čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci te oddaje, tem intenzivnejši je interes zanjo.

Med starostnimi skupinami bi te oddaje najbolj pogrešali poslušalci med 20. in 41. letom starosti in sicer v skupini 20-27 let 78 %, v skupini 28-41 let pa 76 % poslušalcev te oddaje. Najmanj intenzivno pa poslušajo oddajo iz naših kolektivov najstarejši poslušalci oddaje; med njimi je namreč najmanj tistih (60 %), ki bi oddajo pogrešali. Podatek je dokaj razumljiv in potrjuje hipotezo, da so ljudje po 56. letu starosti družbeno

mnogo manj angažirani kot mlajši.

Neposlušalci oddaje Iz naših kolektivov

55 % radijskih poslušalcev ne posluša oddaje Iz naših kolektivov. Vprašali smo jih, kakšni razlogi jih odvrtaajo od poslušanja.

V vrsti razlogov, ki jih poslušalci navajajo, izstopata zlasti dva: subjektivni razlog - pomanjkanje interesa in objektivni razlog - pomanjkanje časa. Čas je seveda lahko tudi subjektivni razlog v primeru, da se anketiranec rajši ukvarja z drugimi aktivnostmi kot pa posluša to oddajo. Pomanjkanje interesa navaja 41,9 %, pomanjkanje časa pa 38,9 % tistih, ki ne poslušajo oddaje Iz naših kolektivov.

Pomanjkanje interesa za oddajo je pogostejši razlog neposlušanja med ženskami (47,5 %) kot med moškimi (34,1%); pomanjkanje časa pa v večjem številu navajajo moški (43,2 %) kot ženske (33,7 %). Znova vidimo, da je oddaja bolj zanimiva za moške kot za ženske, saj bi verjetno tisti, ki trdijo, da oddaje ne poslušajo, ker nimajo časa, oddajo poslušali, če bi ta razlog povel.

V tej populaciji tistih, ki oddaje Iz naših kolektivov ne poslušajo, je pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja pogostejši pri ženskah kot pri moških. Ne velja pa to za posamezne poklicne skupine. Pri uslužbencih med spoloma takorekoč ni razlik v navajanju razloga "ga ne zanima" (M 17,5% / Ž 16,9 %). Samozanimaki, vajenci in študenti je pomanjkanje interesa kot

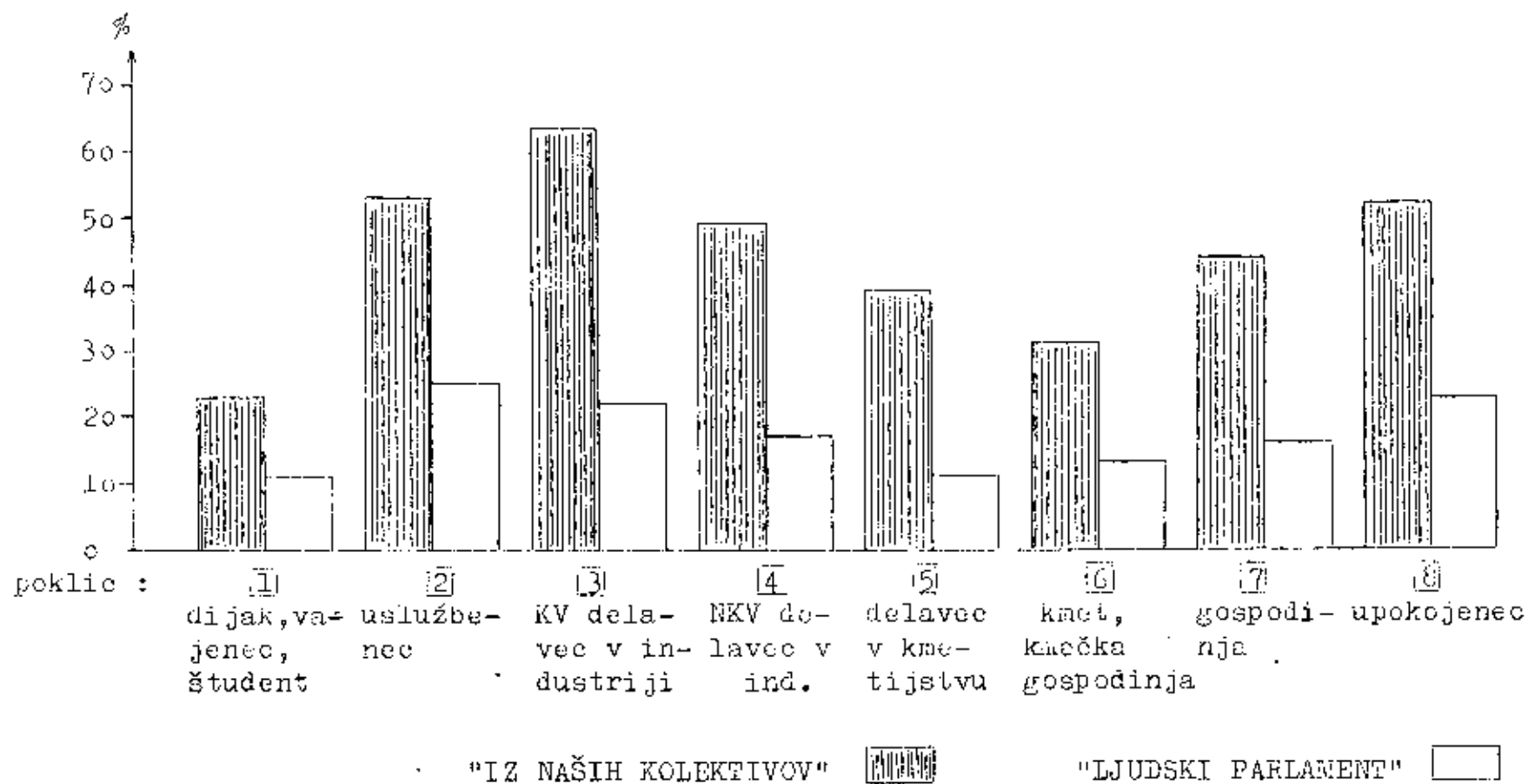

razlog neposlušanja pogostejši med moškimi kot med ženskami /M 54,5 %; Ž 47,4 %/. V vseh ostalih poklicnih skupinah, tako med kvalificiranimi delavci v industriji, med nekvalificiranimi delavci v industriji, med delavci v kmetijstvu in med upokojeanci pa pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja navaja več žensk kot moških.

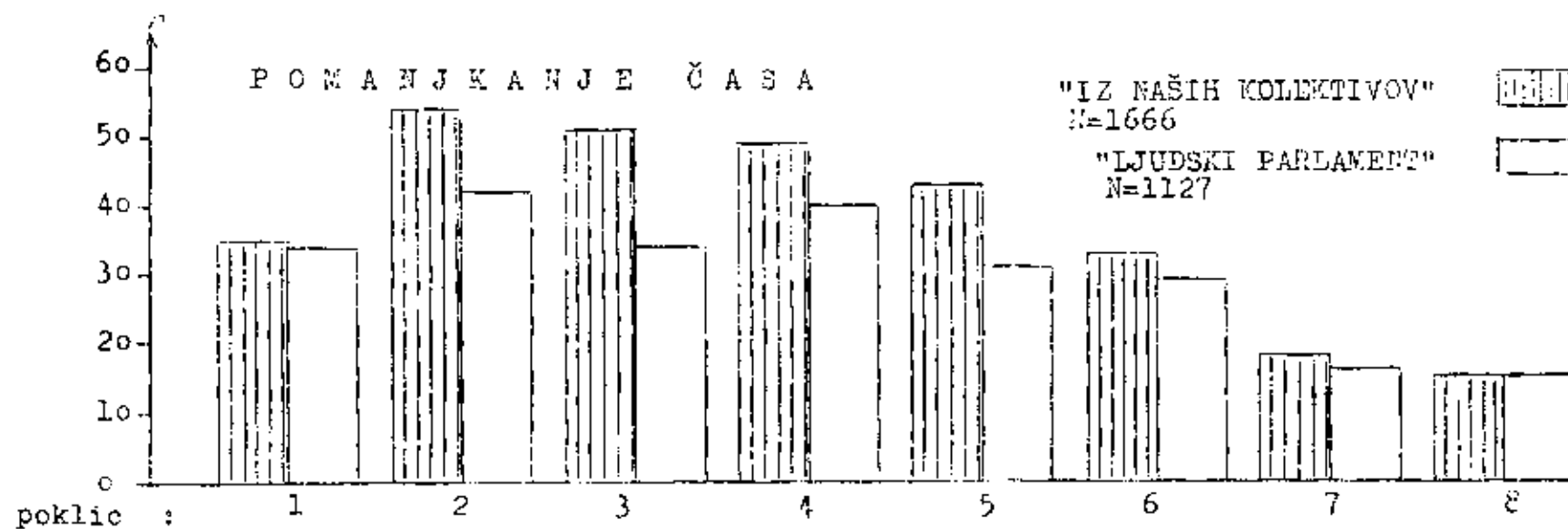
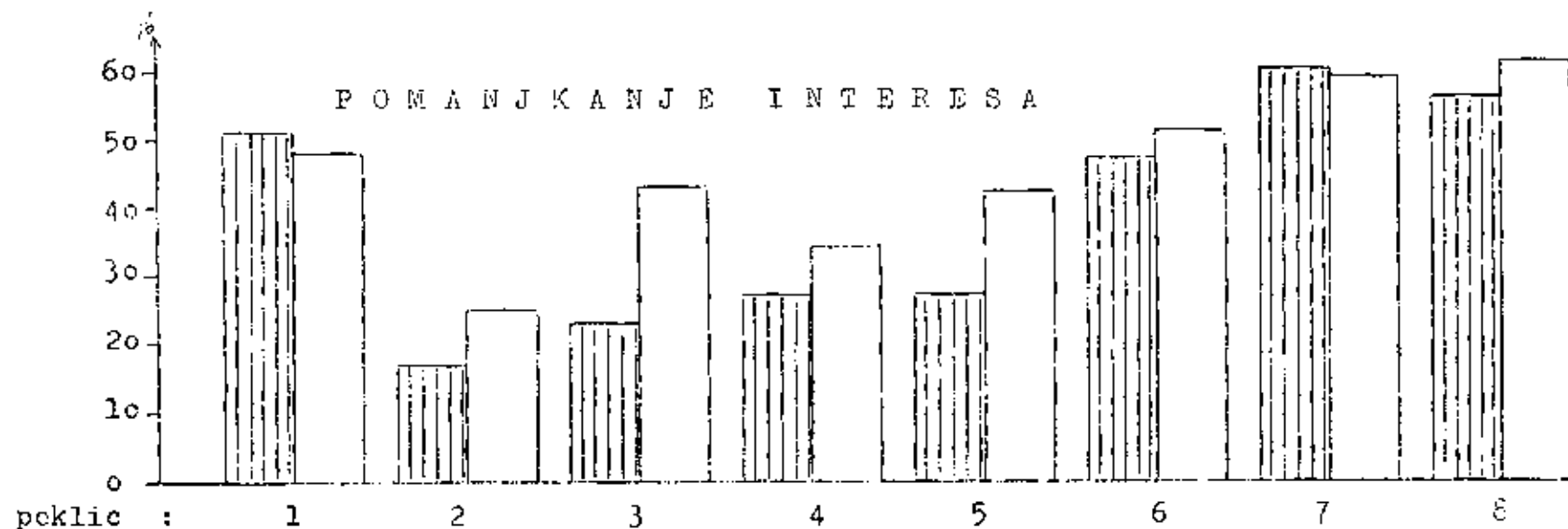
Glede na poklic je pomanjkanje interesa najpogostejši razlog za neposlušanje te oddaje med gospodinjami /54,7 %/ med upokojeanci /56 %/, med dijaki, vajenci in študenti /51,2 %/ ter kmeti /47,2 %/. Med poslušalci, ki so v delovnem razmerju, pa je pomanjkanje interesa razlog neposlušanja oddaje v mnogo manj primerih. Najmanj takih, ki oddaje iz naših kolektivov ne poslušajo zato, ker jih ne zanima, je med uslužbenci /17,2 %/, kvalificiranimi delavci v industriji /22,5 %/, nekvalificiranimi delavci v industriji /26,6 %/ in delavci v kmetijstvu /27,3 %/. Obratno se razporejuje poklicne skupine glede pogostosti pomanjkanja časa kot razloga neposlušanja oddaje. Ta razlog največ navajajo uslužbenci /54,3 %/, kvalificirani delavci v industriji /51,2 %/, nekvalificirani delavci v industriji /49,4 %/ in delavci v kmetijstvu /42,5 %/. Pri poklicnih skupinah, pri katerih je pomanjkanje interesa najbolj pomembno, je pomanjkanje časa manj pogost razlog za neposlušanje oddaje. Torej, redijski poslušalci, ki niso v delovnem razmerju, ne poslušajo oddaje iz naših kolektivov predvsem zato, ker jih oddaja ne zanima, tisti, ki so v delovnem razmerju, pa največkrat navajajo pomanjkanje časa kot razlog neposlušanja.

1. Razlogi za neposlušanje odnosa iz naših kolektivov najpogostje so: razlika in neposlušanje odnosa iz naših kolektivov med poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo /nedokončana ali končana osnovna šola 46,2 %/ in med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo /končana višja ali visoka šola 58,3 %/. Pomankanje časa je pogostejši razlog za neposlušanje med poslušalci z višjo, kot med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo.

Glade na starost je odnosa najbolj nezanimiva za najstarejše poslušalce /56 let in več 55,2 %/ in najmlajše poslušalce /14-19 let 47,1 %/. Obratno je z razlogom "pomankanje časa", ki se najpogosteje pojavlja v srednji starostni skupini od 28-41 let, v kateri navaja ta razlog 47,4 % tistih, ki odnosa ne poslušajo. Med mlajšimi in med starejšimi poslušalci pa je pomankanje časa manj pogost razlog, neposlušanje odnosa iz naših kolektivov.

Grafikon 9. POSLUŠALCI USMERJENIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ODDAJ RADIA LJUBLJANA - PO POKLICU
N = 2032

Op.: Šifre poklicev odčitaj iz grafikona 9.

Grafikon 10. POMANJKANJE INTERESA IN POMANJKANJE ČASA KOT NAJPOGOSTEJŠA RAZLOGA NEPOSLUŠANJA USMERJENIH DRUŽBENOPOLITIČNIH ODDAJ - PO POKLICU.
 (N = radijski poslušalci, ki teh oddaj ne poslušajo)

b Ljudski parlament

P o v z e t e k: Oddaja Ljudski parlament posluša samo 18 % radijskih poslušalcev. Podobno kot oddaja Iz naših kolektivov tudi Ljudski parlament posluša več moških (22 %) kot žensk (15 %). Največ poslušalcev Ljudskega parlamenta je v starostni skupini od 28. do 41. let (21 %), ki smo jo že označili kot družbeno najbolj aktivno.

Samo 16 % poslušalcev oddaje meni, da poslušanje ne pripomore niti k boljši obveščeni niti k aktivnejšemu družbeno političnemu delu. Pač pa 54 % poslušalcev oddaje meni, da jim poslušanje oddaje koristi tako ali drugače in sicer: poslušanje omogoča boljšo obveščeni 60 %; lažje se pogovarjajo s sorodniki, znanci in prijatelji 37 %, pri delu v službi koristi poslušanje 28 %, omogoča sodelovanje s predlogi na sestankih organov samoupravljanja 23 % poslušalcev oddaje.

84 % poslušalcev radia pa Ljudskega parlamenta ne posluša. Najpogostejši razlog neposlušanja je pomanjkanje interesa (46,3 %) in pomanjkanje časa, ki ga navaja kot razlog 29,8 % neposlušalcev oddaje.

Oddaja Ljudski parlament ima precej manjšo tradicijo kot oddaja Iz naših kolektivov. V vprašalnik smo jo vključili zato, da bi

vodstvo govornega programa Radia Ljubljana vsaj približno lahko sodilo o njeni efektivnosti. Iz odgovorov na vprašanje, ali poslušanje oddaje poslušalcem kaj koristi, smo želeli zvedeti, če oddaja daje napotila za akcijo, ali pa je poslušalcem samo informativna oddaja.

Poslušalce smo vprašali o koristnosti oddaje z naslednjim vprašanjem:

ALI POSLUŠATE ODDAJO LJUDSKI PARLAMENT?

(če posluša) ALI VAM POSLUŠANJE TE ODDAJE KAJ KORISTI? (možnih je več odgovorov)

- 3 - ste zato bolj obveščeni
- 3 - se o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd. lažje pogovarjate s sorojniki, prijatelji in znanci
- 3 - lažje sodelujete s predlogi v razpravljanju o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd.
- 3 - vam koristi pri delu v službi
- 7 - poslušanje te oddaje mi ne koristi
- 7 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Neposlušalcem pa je bilo namenjeno vprašanje:

(če ne posluša) ALI MI LAHKO POVESTE, ZAKAJ TE ODDAJE NE POSLUŠATE?

- 1 - ga ne zanima
- 2 - oddaja je slaba
- 3 - oddaja je pretežka
- 4 - nima časa
- 5 - ob tem času gleda televizijo
- 6 - ob tem času posluša druge postaje
- 7 - drugi razlogi
- 8 - posluša to oddajo
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Oddaja Ljudski parlament naj bi predivsem poslušala tiste, ki so v njihovem aktivnem udeleževanju v organih družbenega upravljanja. Ker ima Ljudski parlament precej manjšo tradicijo kot oddaja iz naših kolektivov, še ni tako učinkovit kot bi želeli. Oddajo poslušajo komaj 18 % vseh radijskih poslušalcev, kar uvršča Ljudski parlament med najmanj poslušane oddaje v govornem programu.

Oddajo precej več poslušajo moški (22 %) kot ženske (15 %). Oddajo poslušajo približno enak odstotek moških in žensk samo v skupini poslušalcev, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (M 22 %, Ž 19 %). V skupini poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo je med moškimi precej več poslušalcev Ljudskega parlamenta kot med ženskami (M 21 %, Ž 12%). Prav tako poslušajo več moških kot žensk v skupini poslušalcev s končano srednjo šolo (M 33 %, Ž 22 %). Ker je anketa zajela samo 51 poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo (38 moških in 13 žensk), so podatki za to skupino anketirancev premalo reprezentativni. Zato je podatek, da je v skupini z najvišjo formalno izobrazbo interes za oddajo večji med ženskami kot med moškimi (M 16 %, Ž 46 %), nezanesljiv.

V vseh poklicnih skupinah poslušajo Ljudski parlament več moških kot žensk razen v skupini dijakov, vajencev in študentov, kjer skoraj ni razlike med moškimi in ženskami v udeležbi med poslušalci te oddaje (M 12 %, Ž 10 %). Ker mladi ljudje še niso obremenjeni z družinskimi skrbmi, ker se enako vzgajajo ipd., se interesi fantov in deklet ne ločijo tako ostro kot v poznejših letih, ko žena poleg poklicnega dela opravlja v večini primerov še vsa gospodinjska opravila in za udeležbo v družbenem življenju nima časa. To tezo potrjujejo tudi podatki o odstotku posluš-

šalcev Ljudskega parlamenta med moškimi in ženskami v posameznih starostnih skupinah. Samo v najmlajši starostni skupini (14-19 let) ni razlik med spoloma v odstotku poslušalcev, te oddaje (M 9 %, Ž 9 %), v vseh drugih starostnih skupinah pa moški v veliko večjem številu poslušajo Ljudski parlament kot ženske.

Poslušanje Ljudskega parlamenta lahko pojmujeemo kot enega indikatorjev družbene angažiranosti posameznikov. Največ poslušalcev oddaje je v starostni skupini od 28 do 41 let (21 %); v višjih starostnih skupinah pa je poslušalcev nekoliko manj (42-55 let 19 %; 56 let in več 19 %). Najmanj poslušalcev oddaje je med 20. in 27.letom starosti (15 %) in med (14. in 19. letom 9 %).

Čim višjo formalno izobrazbo imajo radijski poslušalci, tem več je med njimi takih, ki poslušajo Ljudski parlament, vse do končane srednje šole. V tej skupini posluša Ljudski parlament največ (27 %) radijskih poslušalcev. Med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo je samo nekoliko manj poslušalcev Ljudskega parlamenta (24 %). V skupini poslušalcev z najnižjo formalno izobrazbo pa posluša oddajo samo 16 % poslušalcev.

Največ zanimanja za to oddajo je, sodeč po številu poslušalcev, med uslužbenci (25 %), nekoliko manjši med upokojenci (23 %) in kvalificiranimi delavci v industriji (22 %), precej manj med ne-kvalificiranimi delavci v industriji (17 %) in gospodinjami (16%), zelo malo poslušalcev oddaje pa je med kneti (13 %), dijaki, vajenci in študenti (11 %) ter delavci v kmetijstvu (11 %).

Verjetno poslušanje oddaje med upokojenca in gospodinje je toliko indikator interesa kot v drugih poklicnih skupinah, saj je znano, da upokojenca in gospodinje med vsemi poklicnimi skupinami največ poslušajo radio. Če imajo radio vključen ravno takrat, ko je na sporedu oddaja Ljudski parlament, jo pač poslušajo. Potrditev podkrepljuje tudi podatek, da je prav med gospodinjami (35 %) in upokojenca (18 %) največ takih, ki izjavljajo, da jim poslušanje te oddaje nič ne koristi.

Vir dohodkov gospodinjstva, v katerem anketiranci žive, je mnogo bolj grob pokazatelj kot poklicna pripadnost, zato pa toliko bolj označen. Poslušalcev Ljudskega parlamenta je namreč najmanj med tistimi, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno kmetijska dejavnost (12 %); število poslušalcev se poveča med tistimi, ki žive v gospodinjstvih z virom dohodka iz kmetijske in nekmetijske dejavnosti (19 %), največ poslušalcev Ljudskega parlamenta pa je med poslušalci, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost (20 %).

Na osnovi interesa za Ljudski parlament v posameznih poklicnih skupinah in na osnovi interesa za to oddajo glede na vir dohodkov gospodinjstva, v katerem anketiranci žive, lahko domnevamo, da bo največ poslušalcev Ljudskega parlamenta v naseljih višjega tipa (republiški in okrajni centri), najmanj pa med poslušalci naselij najnižjega tipa (kraji brez šole, pošte ali železniške postaje). Izkazalo pa se je, da je najvišji odstotek poslušalcev oddaje med prebivalci naselij, kjer so sedeži občin (22 %), med prebivalci naselij, kjer so sedeži krajevnih uradov (21 %) in med prebivalci krajev s šolo, pošto ali železniško postajo (20 %).

Precej manj poslušalcev oddaje je med prebivalci republiškega centra in sedežev nekdanjih okrajev (16 %), najmanj pa v najmanj razvitih naseljih, v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje (13 %).

Čeprav vemo, da je v krajih z najvišjimi upravnimi funkcijami največ gospodinjstev, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost, v krajih brez šole, pošte ali železniške postaje pa je največ gospodinjstev z virom dohodkov od kmetijskih dejavnosti, zgornja hipoteza ni bila potrjena. Vpliv poklica oziroma vrste gospodinjstva ni odvisen od širšega okolja, v našem primeru naselja, v katerem ljudje živijo.

Kakšna je učinkovitost Ljudskega parlamenta ?

Eden izmed indikatorjev učinkovitosti oddaje je obseg občinstva. Čim več poslušalcev ima oddaja, tem večja je njena kvantitativna učinkovitost. Kakor hitro pa imamo v mislih posameznika, poslušalca oddaje, lahko govorimo o kvalitetni učinkovitosti oddaje. Podatke o tem smo dobili iz odgovorov na vprašanje, ali oddaje poslušalcem kaj koristi.

Del poslušalcev oddaje (16 %) meni, da jim poslušanje nič ne koristi. Domnevamo, da je pri teh poslušalcih interes za oddajo minimalen. Koristnost oddaje smo definirali z boljšo obveščenoostjo, s tem, da poslušalci oddaje lažje razpravljajo o problemih občine, krajevne skupnosti itd. ter aktivno participirajo pri reševanju teh problemov na ta način, da dajejo predloge za njihovo rešitev.

Več žensk (25 %) kot moških (9 %) trdi, da jim poslušanje Ljudskega parlamenta pri ničemer ne koristi. Da jim poslušanje oddaje ne koristi, izjavlja več žensk kot moških skoraj v vseh skupinah formalne izobrazbe, razen v skupini s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo, kjer trdi 12 % moških in 12 % žensk, da jim poslušanje Ljudskega parlamenta ne koristi!

Manjši interes za oddajo med ženskami kot med moškimi je v tesni povezanosti z družbeno aktivnostjo obojih. Ker se ženske manj kot moški udeležujejo v družbeno političnem življenju, ker manj žensk kot moških sočeluje v organih družbenega samoupravljanja ipd, imajo ženske tudi manj možnosti za uporabljanje izkušenj, posredovanih po Ljudskem parlamentu.

Tudi v vseh starostnih skupinah je več poslušalcev, ki se izjavili, da jim poslušanje oddaje ne pripomore niti k boljši obveščenosti niti k aktivnejšemu praktičnemu udejstvovanju, med ženskami kot med moškimi.

Pač pa je v posameznih poklicnih skupinah nekaj izjem. Tako med dijaki, vajenci in študenti, ki so istočasno najmlajši poslušalci Ljudskega parlamenta, meni več moških (14 %) kot žensk (9 %), da jim poslušanje oddaje nič ne koristi. V skupini uslužbencev pa med moškimi in ženskami ni razlike v odstotku tistih, ki trdijo, da jim poslušanje oddaje ne koristi (M 9 %, Ž 9 %).

Ne glede na spol pa izajajo o Ljudskem parlamentu različno mnenje poslušalci posameznih starostnih skupin, poslušalci z različno stopnjo formalne izobrazbe in različnim poklicnim statusom.

Čim starejši so poslušalci, tem več je med njimi takih, ki trdijo, da jim poslušanje oddaje ne koristi (14-19 let 13%; 20-27 let 15 %; 28-41 let 14 %; 42-56 let 17%; 56 let in več 19 %). Starejši ljudje so brez dvoma bolj izkušeni kot mlajši in najbrž vsebina oddaje zanje običajno ni povsem nova. Izgleda, da starejšim poslušalcem v več primerih kot mlajšim pomeni poslušanje oddaje predvsem potrjevanje starih izkušenj, mlajši pa s poslušanjem oddaje izkušnje pridobivajo.

Da poslušalcem poslušanje katerekoli oddaje koristi pri praktičnem delu, morajo znanje, ki jim ga oddaja posreduje, znati tudi uporabljati. Vsaj deloma onogoča to formalna izobrazba. Med poslušalci Ljudskega parlamenta z višanjem formalne izobrazbe pada odstotek tistih, ki pravijo, da jim oddaja pri ničemer ne koristi. V skupini poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo je takih 19 %, v skupini poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo pa samo 6 %.

Glede na poklicno pripadnost poslušalcev Ljudskega parlamenta, je največ takih, ki menijo, da jim poslušanje oddaje ne koristi med gospodinjami (35 %), kmeti (19 %) in upokojenci (18 %). Nekoliko manj poslušalcev, ki menijo, da jim poslušanje oddaje pri ničemer ne koristi, je med nekvalificiranimi delavci v industriji (15 %) ter dijaki, vajenci in študenti (12 %). Med uslužbenci ter kvalificiranimi delavci v industriji pa je samo 9 % poslušalcev oddaje izjavilo, da jim poslušanje v ničemer ne koristi.

16 % poslušalcev Ljudskega parlamenta je izjavilo, da jim poslušanje te oddaje prav nič ne koristi. Kakšnega mnenja pa je ostalih 84 % poslušalcev oddaje? Le-ti menijo, da jim vsebina, ki jo posreduje oddaja, koristi ob različnih priložnostih in sicer:

1. poslušanje omogoča boljšo obveščenosť	60 %
2. poslušalci oddaje se lažje pogovarjajo s sorodniki, prijatelji in znanci o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd.	37 %
3. poslušanje koristi pri delu v službi	28 %
4. poslušanje olajšuje sodelovanje s predlogi v razpravljanju o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd.	23 %

N = 367 (poslušalci Ljudskega parlamenta)

Oddaja največ pripomore k boljši obveščenosťi, precej manj pa omogoča ali olajšuje aktivno sodelovanje občanov v diskusijah, koristi pri delu v službi in omogoča občanom, da dajejo konkretne predloge za rešitve problemov občine, krajevnih skupnosti, hišnih svetov ipd. Kljub temu lahko trdimo, da poslušalci te oddaje veliko pridobijo. Zato bi bilo umestno, da vodstvo RTV Ljubljana ali kar uredništvo oddaje izvece propagandno akcijo za poslušanje te oddaje. Možen je seveda ugovor, da je dobra oddaja že sama sebi reklama, toda to ne drži popolnoma. Če poslušalci oddaje ne poznajo, tudi ne morejo soditi, v čem jim lahko koristi.

Poslušanje oddaje pripomore k boljši obveščenosťi najbolj številno poslušalcem med 20. - 27. letom starosti (65 %).

Zaradi tega, ker poslušajo oddajo, se lažje pogovarjajo o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd. z znanci, sorodniki in prijatelji največ najstarejši poslušalci (56 let in več 45 %) in poslušalci med 42. in 55. letom (43 %).

Pri delu v službi pa poslušanje oddaje največ koristi poslušalcem, starih od 28. do 41 let (41 %) in poslušalcem od 42 do 55 let starosti (30 %). Poslušalcem obeh starostnih skupin poslušanje oddaje tudi v največ primerih omogoča sodelovanje s predlogi ob razpravljanjih o problemih občine, krajevne skupnosti, hišnega sveta ipd. Zaradi poslušanja oddaje lažje daje predloge 32 % poslušalcev, starih 42-55 let, in 27 % poslušalcev med 28. in 41. letom starosti. Kot vidimo, omogoča poslušanje oddaje najbolj aktivno delo (delo v službi, sodelovanje s predlogi) starostnima skupinama med 28. in 41. letom ter 42. in 55. letom.

Učinkovitost Ljudskega parlamenta je odvisna od formalne izobrazbe poslušalcev. Poslušanje oddaje pripomore k boljši obveščenosti predvsem poslušalcev s končano srednjo šolo (73 %). Najmanj takih, ki pravijo, da so zato, ker poslušajo oddajo bolj obveščeni, je med poslušalci z najvišje formalno izobrazbo (50 %).

Glede na to, ali poslušanje Ljudskega parlamenta pripomore samo k obveščenosti kot najnižji stopnji aktivnosti ali pa omogoča poslušalcem uspešnejše aktivno udeleževanje v družbenem življenju, je lažje pogovarjanje o problemih občine, krajevne skupnosti, stanovanjske skupnosti ipd. na osnovi poslušanja oddaje druga stopnja. Poslušanje oddaje omogoča lažje pogovarjanje o

problemih družbenega upravljanja največ poslušalcev z najnižjo formalno izobrazbo (39 %).

Pri zahtevnejših oblikah udeleževanja, kot je poklicno delo in sodelovanje s predlogi v razpravah na sestankih organov družbenega upravljanja, poslušanje te oddaje najbolj koristi pri delu v službi 58 % poslušalcev te skupine, sodelovanjes predlogi na sestankih organov družbenega upravljanja pa omogoča poslušanje oddaje 42 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolom.

Tudi med poslušalci posameznih poklicnih skupin je učinkovitost poslušanja Ljudskega parlamenta različna. Pri delu v službi poslušanje Ljudskega parlamenta koristi največ kvalificiranim delavcem v industriji (50 %), uslužbencem (46 %) ter nekvalificiranim delavcem v industriji (44 %).

Ker poslušajo oddajo, lažje dajejo predloge na sestankih organov družbenega samoupravljanja predvsem uslužbenci (37 %) in kvalificirani delavci (32 %). Zaradi poslušanja oddaje pa lažje sodelujejo v razpravah z znanci, prijatelji in sorodniki predvsem delavci v kmetijstvu (67 %), upokojeanci (50 %) in kmetje (49 %).

Zakaj 82 % radijskih poslušalcev ne posluša Ljudskega parlamenta?

Med najpomembnejšimi razlogi za neposlušanje so bili navedeni enaki razlogi kot pri oddaji Iz naših kolektivov. Posamezni razlogi za neposlušanje Ljudskega parlamenta imajo glede odstotka anketirancev, ki jih navajajo, isti rang kot razlogi za neposlušanje oddaje Iz naših kolektivov. Najhujše razlike pa so v samih odstotkih poslušalcev, ki posamezne razloge navajajo. Tako navaja pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja Ljudskega parlamenta 46,3 % radijskih poslušalcev, med neposlušalci oddaje Iz naših kolektivov pa je 41,9 %. Pomanjkanje časa je nekoliko manj pogost razlog za neposlušanje med tistimi, ki ne poslušajo Ljudskega parlamenta (29,8 %), kot med tistimi, ki ne poslušajo oddaje Iz naših kolektivov (35,9 %). Pri ostalih razlogih skoraj ni razlik v odstotku tistih, ki jih navajajo med neposlušalci Ljudskega parlamenta in oddaje Iz naših kolektivov. Obe oddaji imata mnogo skupnega: sta usmerjeni družbeno politični oddaji, na sporedu sta ob istem času in sicer ob 16.45 uri, le da je ena na sporedu vsako sredo, druga pa vsak petek, in ni prav nič nenavadno, da so razlogi za neposlušanje oddaj precej enaki.

Gledanje televizije kot razlog neposlušanja navaja 3,9 % neposlušalcev Ljudskega parlamenta in 3,5 % neposlušalcev oddaje Iz naših kolektivov; poslušanje drugih postaj ob tem času navaja 1,7 %^{ne} poslušalcev Ljudskega parlamenta in 1,0 % neposlušalcev oddaje Iz naših kolektivov; da je oddaja pretežka, izjavlja 1,5 % tistih, ki ne poslušajo Ljudskega parlamenta in 0,9 % tistih, ki ne poslušajo oddaje Iz naših kolektivov; da pa je oddaja slaba, ni izjavil noben radijski poslušalec, ki ne posluša

Ljudskega parlamenta, pač pa to izjavlja 0,2 % poslušalcev, ki ne poslušajo oddaje Iz naših kolektivov. Da je oddaja slaba, lahko izjavljajo samo tisti, ki so jo že kdaj poslušali. Tih pa je med poslušalci obeh oddaj verjetno zelo malo, zato se skoraj ne pojavlja "slaba oddaja" kot razlog neposlušanja. Kot vidimo, so razlike v razlogih za neposlušanje obeh oddaj zelo majhne.

Podrobneje si bomo ogledali samo najpomembnejše razloge, to je, pomanjkanje interesa in pomanjkanje časa za poslušanje Ljudskega parlamenta.

Zaradi pomanjkanja interesa ne posluša Ljudskega parlamenta več žensk (55 %) kot moških (41,0 %). Zato pa moški v večjem številu kot ženske navajajo kot razlog neposlušanja pomanjkanje časa (M 36,6 %, Ž 24,7 %). Razlika v razlogih za neposlušanje med spoloma ni ohranjena v vseh starostnih skupinah. V najmlajši starostni skupini je pomanjkanje interesa razlog neposlušanja pri večjem odstotku moških (51,4 %) kot žensk (45,4 %); v naslednji starostni skupini, od 20-27 let ni razlik med spoloma v navajanju pomanjkanja interesa kot razlog neposlušanja (M 42 %, Ž 41,4 %). Pač pa je v vseh ostalih starostnih skupinah, to je, pri vseh starejših radijskih poslušalcih razlog "pomanjkanje interesa" pogostejši pri ženskah kot pri moških, pomanjkanja časa pa pogostejši pri moških kot pri ženskah.

Z višanjem formalne izobrazbe se manjša razlika v odstotku moških in žensk, ki navajajo pomanjkanje interesa za Ljudski parlament kot razlog za to, da oddaje ne poslušajo. V skupini poslušalcev s končano srednjo šolo (M 32,7 %, Ž 33,4 %) in sku -

pini s končno višjo ali višje odd. (M 2,1 %, Ž 1,1 %) in razlik v številu moških in žensk, ki ne poslušajo Ljudskega parlamenta, ker jih oddaja ne zanima. Lahko rečemo, da je z višanjem formalne izobrazbe manjša razlika med spoloma v interesu za družbene probleme.

Domnevamo, da imajo dijaki, vajenci in študentje ter uslužbenci višjo formalno izobrazbo kot poslušalci drugih poklicev. V obeh poklicnih skupinah takorekoč ni razlik med spoloma v odstotku tistih, ki navajajo pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja Ljudskega parlamenta (dijaki, vajenci in študentne M 49,5 %, Ž 46,3 %; uslužbenci M 24 %, Ž 25%). V vseh drugih poklicnih skupinah pomanjkanje interesa v večjem številu navajajo ženske kot moški razen v skupini nekvalificiranih delavcev, kjer pomanjkanje interesa za oddajo pogosteje navajajo moški kot ženske (M 37,7 %, Ž 30,6 %).

Pogostost razloga pomanjkanja interesa in pomanjkanja časa je pri neposlušalcih Ljudskega parlamenta v posameznih starostnih skupinah tolikšna kot pri neposlušalcih oddaje iz Naših kolektivov. Pomanjkanje interesa je razlog neposlušanja najmanjšemu odstotku neposlušalcev v skupini 28-41 let (38,4 %). Z nižanjem in z višanjem starosti pa je ta razlog pogostejši. Obratno pa je z razlogom pomanjkanje časa, ki ga najbolj številno navajajo anketiranci med 28. in 41. letom starosti (36,8 %), z nižanjem in višanjem starosti pa je ta razlog vse manj pomemben.

Čim nižje formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem manjši je interes za oddajo Ljudski parlament oziroma, tem več poslušalcev radi navaja kot razlog neposlušanje Ljudskega parlamenta pomanj-

kanje interesa. V skupini poslušalcev s končano nižjo strokovno ali nekdanjo nižjo gimnazijo 40,5 %, v skupini poslušalcev s končano srednjo šolo 33,1 % poslušalcev, v skupini s končano višjo ali visoko šolo pa navaja pomanjkanje interesa kot razlog neposlusanja Ljudskega parlamenta samo še 28,2 % radijskih poslušalcev. Interes za probleme družbenega samoupravljanja je, kot vidimo, odvisen tudi od formalne izobrazbe posameznikov.

Kako se uvrščajo posamezne poklicne skupine glede odstotka tistih, ki navajajo kot glavni razlog za neposlusanje Ljudskega parlamenta pomanjkanje interesa ?

1. upokoјenci	61,4 %
2. gospodinje	53,9 %
3. kmetje	50,7 %
4. dijaki, vajenci in študentje	48,0 %
5. kvalificirani delavci v industriji	43,1 %
6. delavci v kmetijstvu	41,7 %
7. nekvalificirani delavci v industriji	33,6 %
8. uslužbenci	24,6 %

N = 1666 (neposlusalci Ljudskega parlamenta)

Najmanj zanimanja za oddajo je med poslušalci, ki niso v delovnem razmerju. Pomanjkanje interesa za oddajo je namreč najpomembnejši razlog za to, da radijski poslušalci ne poslušajo Ljudskega parlamenta prav med upokoјenci in gospodinjami ter kmeti, dijaki, vajenci in študenti.

4. LITERARNI VEČER

a. Literarni večer

3. Vprašanje: 24 / radijskih poslušalcev glasilo, da literarni večer. Manj ga radijski poslušalci zanimajo ženskami (27 %) kot med moškimi (21 %). Literarni večer ima več poslušalcev med mlajšimi (14-19 let 28 %; 20-27 let 29 %) kot med starejšimi. Najmanj poslušalcev Literarnega večera je v skupini poslušalcev radia, starih 56 let ali več (15 %). Čim višjo formalno izobrazbo imajo radijski poslušalci, tem več jih posluša Literarni večer (končana višja ali visoka šola 47 %, nedokončana ali končana osnovna šola 19%).

Večina poslušalcev Literarnega večera (71 %) želi, da bi oddaja poleg umetniškega branja vsebovala tudi komentarje o piscu in delu. Le 7 % poslušalcev bolj ugaja samo umetniško branje brez komentarjev.

Med razlogi za neposlušanje oddaje je na prvem mestu pomanjkanje interesa (45,5 %). Oddaje pa ne posluša, ker je prepozno na sporedu, 24 % neposlušalcev. Ostali razlogi so mnogo manj pogosti.

Izmed literarnih oddaj smo izbrali samo ene in sicer Literarni večer kot najbolj zahtevno literarno oddajo. Zanimalo nas ni

samo, kdo posluša oziroma kdo ne posluša oddaje, temveč smo poskušali ugotoviti mnenje poslušalcev o tem, kakšna oblika oddaje jim je bolj všeč, ali samo umetniške branje ali poleg umetniškega branja tudi pojasnila o piscu in delu. Analizirali bomo podatke odgovorov na naslednja vprašanja:

ALI POSLUŠATE LITERARNI VEČER?

(če posluša) KAJ IMATE RAJŠI V LITERARNEM VEČERU:

- 1 - samo umetniško branje ali
- 2 - poleg umetniškega branja tudi pojasnila o piscu in delu
- 3 - tako podajanje mu ni všeč
- 4 - odvisno od literarnega dela
- 5 - nima mnenja; vseeno mu je
- 8 - ne posluša; ne pozna Literarnega večera
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Želeli pa smo tudi izvedeti, kakšni so razlogi, zaradi katerih del radijskih poslušalcev ne posluša oddaje.

(če ne posluša) KAJ VAS ODVRAČA OD POSLUŠANJA LITERARNEGA VEČERA?

- 1 - ga ne zanima
- 2 - oddaja je slaba
- 3 - oddaja je pretežka
- 4 - oddaja je prepozna
- 5 - ob tem času gleda televizijo
- 6 - ob tem času posluša II. program Radia Ljubljana
- 7 - drugi razlogi
- 8 - posluša to oddajo
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Poslušalci Literarnega večera

Čeprav je Literarni večer dokaj pozno na sporedu (vsak četrtek ob 21.00), ga posluša skoraj četrtina (24 %) vseh radijskih poslušalcev. Medtem ko se moški bolj zanimajo za gospodarske in politične probleme, pa iz socialne psihologije vemo, da se ženske mnogo bolj navdušujejo nad literaturo in se z njo tudi več ukvarjajo. Naši podatki kažejo, da za literarne oddaje interes pri moških in pri ženskah ni enak, saj Literarni večer posluša 26 % žensk in 21 % moških. Čeprav razlika med spoloma ni značilna ($z = 0,42$), je tendenca, da je več poslušalcev Literarnega večera med ženskami kot med moškimi, ohranjena v vseh starostnih skupinah. Izjema so samo poslušalci od 20-27 let, med katerimi posluša oddajo 33 % moških in le 26 % žensk. Da bi ugotovili, zakaj je razlika v zanimanju za oddaje med spoloma v tej starostni skupini ravno obratna kot v vseh ostalih starostnih skupinah in v vsej populaciji, bi morali uporabiti eksperimentalni pristop. Za oddaje se bolj zanimajo ženske kot moški tudi v vseh skupinah formalne izobrazbe in v vseh poklicnih skupinah.

Za Literarni večer se bolj zanimajo mlajši kot starejši poslušalci. Posamezne starostne skupine si po odstotku tistih, ki poslušajo Literarni večer, sledijo takole:

1. od 20-27 let	29 %
2. od 14-19 let	28 %
3. od 42-55 let	27 %
4. od 28-41 let	23 %
5. <u>56 let in več</u>	16 %

$N = 483$ (poslušalci Literarnega večera)

S starostjo interes za Literarni večer pada in je najnižji v skupini več kot 55 let starih poslušalcev (16 %). Izjema v tem so le radijski poslušalci, stari 28-41 let, ki so manj zastopani med poslušalci Literarnega večera kot naslednja starostna skupina, od 42-55 let. Tako majhna udeležba ravno skupine 23-41 letnih poslušalcev pri poslušanju Literarnega večera gre verjetno na račun tega, ker se ta skupina najbolj družbeno udejstvuje in tudi najbolj številno posluša politično-informativno ter usmerjene družbeno politične oddaje, kot smo že videli.

Ker je Literarni večer dokaj zahtevna oddaja, je razumljivo, da je mnogo več poslušalcev oddaje med radijskimi poslušalci z višjo kot med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. Odstotek tistih, ki poslušajo Literarni večer, se veča od najmanj do najbolj izobraženih poslušalcev. Posamezne skupine formalne izobrazbe so glede na odstotek poslušalcev Literarnega večera uvrščene takole:

1. končana višja ali visoka šola	47 %
2. končana srednja šola	46 %
3. končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija	27 %
<u>4. nedokončana ali končana osnovna šola</u>	19 %

N = 483 (poslušalci Literarnega večera)

Med poslušalci oddaje je v skladu z doseženo formalno izobrazbo največ uslužbencev (35 %) ter dijakov, vajencev in študentov (32 %). Dokaj visok odstotek poslušalcev Literarnega večera

je med gospodinjami (27 %). Gospodinje so same ženske, med katerimi je večji interes za Literarni večer kot med moškimi. Pri tem pa sodijo gospodinje med tiste poklicne skupine, ki največ poslušajo radio.

Najmanj poslušalcev Literarnega večera je med kvalificiranimi delavci v industriji (22 %), med delavci v kmetijstvu (20 %), strojniki (20 %) in med nekvalificiranimi delavci v industriji (19 %). Najmanj poslušalcev Literarnega večera pa je med kmeti (14 %). Seveda ne mislimo reči, da sta vpliv formalne izobrazbe in poklica enoznačna, temveč le, da včasih lahko potegnemo analogije med vplivom formalne izobrazbe in poklica.

Kakšno obliko Literarnega večera so si izbrali poslušalci oddaje?

Poslušalci Literarnega večera so izbirali med dvema alternativama: samo umetniško branje v tej oddaji ali poleg umetniškega branja tudi pojasnila o piscu in delu. Skoraj tri četrtine poslušalcev (71 %) je izbralo umetniško branje s pojasnili o piscu in delu kot tako obliko Literarnega večera, ki si jo želijo, 13 % poslušalcev meni, da naj bi bila oblika oddaje odvisna od literarnega dela samega, 9 % poslušalcev nima mnenja oziroma jim je vseeno, kakšno obliko ima Literarni večer; 7 % poslušalcev pa je bolj všeč samo umetniško branje. Samo umetniško branje kot oblika Literarnega večera nekoliko bolj ugaja moškim (9 %) kot ženskam (5 %).

Poleg branja želi tudi komentarje največ poslušalcev iz skupine 14 - 19 let (77 %), najmanj pa iz skupine najstarejših poslušalcev (56 let in več 68 %). Ekrati je v tej starostni skupini tudi

največ takih poslušalcev, ki želijo v Literarnem večeru samo umetniško branje; verjetno imajo le-ti več izkušenj o delih in piscih kot mlajših anketiranci, poleg tega so verjetno bolj kot mlajši kritični do komentarjev. Pač pa je med najstarejšimi poslušalci Literarnega večera najmanj takih, ki so glede oblike oddaje ostali neopredeljeni.

Tako obliko Literarnega večera, ki bi vsebovala tudi komentarje o piscu in delu, želi največ poslušalcev s končano srednjo šolo (88 %) in poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo (83%).

Po odstotku tistih, ki so se odločili za obliko Literarnega večera s komentarji, se posamezni poklici razporejajo takole:

1	uslužbenci	82 %
2	dijaki, vajenci, študentje	30 %
3	upokojenci	70 %
4	nekvalificirani delavci v industriji	66 %
5,5	kvalificirani delavci ' v industriji	65 %
5,5	gospodinje	65 %
7	kmetje	64 %
8	<u>delavci v kmetijstvu</u>	46 %

N = 483 (poslušalci Literarnega večera)

Med delavci v kmetijstvu samo 11 anketirancev posluša Literarni večer, zato podatki niso reprezentativni in jih ne moremo posploševati.

Zakaj 76 % radijskih poslušalcev ne posluša Literarnega večera?

Ker je oddaja pozno na sporedu, je ljudje verjetno ne poslušajo zato, ker ne bi imeli časa, saj imajo zvečer čas vsi razen tistih, ki delajo v večerni izmeni. Zato smo razlog "nima časa" zamenjali z razlogom "oddaja je prepozno". Kot pri oddajah Iz naših kolektivov in Ljudski parlament je tudi pri Literarnem večeru najpomembnejši razlog neposlušanja pomanjkanje interesa. Kar 45,4 % vseh radijskih poslušalcev, ki ne poslušajo Literarnega večera, navaja pomanjkanje interesa kot glavni razlog. Medtem ko je za neposlušanje Ljudskega parlamenta in oddaje Iz naših kolektivov pomanjkanje časa drugi najpomembnejši razlog, pa je med neposlušalci pri Literarnem večeru drugi najpomembnejši razlog za neposlušanje čas, ko je oddaja na sporedu. Kar 24,1% vseh tistih, ki Literarnega večera ne poslušajo, navaja to kot glavni razlog za neposlušanje.

Da ne poslušajo Literarnega večera zato, ker gledajo televizijo, je izjavilo 5,9 % radijskih poslušalcev. Izgleda, da v večernih urah ljudje več gledajo televizijo kot v poznih popoldanskih urah. Pri Ljudskem parlamentu je gledanje televizije navedlo kot razlog neposlušanja 3,9 %, pri oddaji Iz naših kolektivov pa 3,5 % radijskih poslušalcev; pri Literarnem večeru pa je odstotek tistih, ki ne poslušajo te oddaje zaradi tega, ker ob tem času običajno gledajo televizijo, narasel kar na 5,9 %.

Del radijskih poslušalcev ne posluša Literarnega večera zato, ker je ta oddaja zanje pretežka (2,4 %). Tudi ta odstotek se je v primerjavi z Ljudskim parlamentom (1,5 %) in oddajo Iz naših

kolektivov (0,5 %) povečal. Da je oddaja slaba trdi 0,2 % tistih, ki Literarnega večera ne poslušajo. Da je ta razlog najmanj za - stopan med neposlušalci vseh oddaj, je razumljivo, saj je o od - daji, ki je ne poslušamo, težko reči, da je slaba.

Med spoloma v navajanju razlogov, zaradi katerih te oddaje ne poslušajo, ni razlik.

Pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja Literarnega večera s starostjo raste. V najmlajši starostni skupini, 14-19 let, navaja pomanjkanje interesa za oddajo 36,6 %, v starostni sku - pini 20-27 let 36,9 %, v starostni skupini 28-41 let 44,1 %, v starostni skupini 42-55 let 50,6 % in v starostni skupini 56 let in več 51,5 % oddaje ne poslušajo.

Za radijske poslušalce z višjo formalno izobrazbo je Literarni večer bolj zanimiva oddaja kot za poslušalce z nižjo formalno izobrazbo. Med radijskimi poslušalci z najnižjo formalno izo - brazbo je največ takih, ki ne poslušajo Literarnega večera za - to, ker jih ne zanima (40,9 %), nato pa število le-tih pada vse do tistih, ki so končali višjo ali visoko šolo, med katerimi je samo 25,9 % neposlušalcev Literarnega večera navedlo pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja.

Razlog "ob tem času gleda televizijo" je pogostejši vzrok nepo - slušanja Literarnega večera med radijskimi poslušalci z višjo kot med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. Formalna izobraz - ba je določena meje indikator višine zaslužka in s tem v zvezi tudi možnosti za nabavo televizijskega sprejemnika.

Tudi pogostost razloga, da je oddaja pretežka, je odvisna od dosežene formalne izobrazbe. Kot razlog neposlušanja Literarnega večera ga navaja 3 % neposlušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, 1,3 % neposlušalcev v skupini s končano nižjo strokovno šolo in nekdanjo gimnazijo; v ostalih skupinah formalne izobrazbe pa se ta razlog sploh ne pojavlja.

Med posameznimi poklicnimi skupinami so precej velike diference med odstotki tistih, ki navajajo nezainteresiranost kot vzrok neposlušanja Literarnega večera. Glede na to, kolikšen odstotek radijskih poslušalcev Literarni večer ne zanima, si posamezne poklicne skupine sleda takole:

1 - kmetje	61 %
2 - kvalificirani delavci v industriji	48,7 %
3 - upokojenci	46,4 %
4 - nekvalificirani delavci v industriji	45,2 %
5 - gospodinje	42,1 %
6 - delavci v kmetijstvu	39,5 %
7 - dijaki, vajenci in študentje	32,2 %
- uslužbenci	25,5 %

N = 463 (poslušalci Literarnega večera)

Literarnega večera ne posluša zato, ker ob tem času gleda televizijo 19,9 % uslužbencev, 9,9 % gospodinj ter 8,3 % dijakov, vajencev in študentov.

Po številu tistih, ki trdijo, da oddaje ne poslušajo zato, ker je pretežka, najbolj izstopajo delavci v kmetijstvu (7 %) in gospodinje (6,7 %). V drugih poklicnih skupinah se to ne pojavlja kot razlog neposlušanja Literarnega večera.

Pri poslušalcih vseh poklicnih skupin je odstotek tistih, ki navajajo kot razlog neposlušanja Literarnega večera, da je oddaja prepozno na sporedu tolikšen, da je ta razlog pri vseh poklicnih skupinah na drugem mestu. Najpogostejše ga navajajo dijaki, vajenci in študentje (30,2 %), najmanj pogosto pa kmetje (15,8 %).

Tudi pri razlogih za neposlušanje Literarnega večera vidimo, da je glavna ovira neposlušanja subjektivni pogoj, nezainteresiranost poslušalcev za oddajo. Šele temu razlogu sledijo drugi kot čas, ko je oddaja na sporedu, gledanje televizije, poslušanje drugih postaj itd.

4. ZABAVNE ODDAJE

a S p o z n a v a j n o s v e t i n d o m o v i n o

P o v z e t e k: Zabavna govorna oddaja Spoznavajmo svet in domovino je bila z 79 % poslušalcev brez dvoma med najbolj priljubljenimi govornimi oddajami. Za oddaje so se zanimali predvsem najmlajši poslušalci, saj je je poslušalo 84 % 14 do 19 letnih in 86 % 20 do 27 letnih poslušalcev. Najstarejšim poslušalcem pa oddaja ni mnogo pomenila. V skupini 56 let in več je je poslušalo le 28 % radijskih poslušalcev.

Poleg teknovanja v znanju med posamezniki ali skupinami so bili v oddaji še različni zabavni dodatki.

Skoraj dve tretjini (61 %) poslušalcev je izjavilo, da se oddaje Spoznavajmo svet in domovino najbolj poživili nastopi amaterskih pevcev, recitatorjev, ansamblov ipd. ter samostojni sedemminutni zabavni spored tekrujočih skupin. Precej manj poslušalcev je navedlo kot poživitev oddaje pogovore s teknovalci (44 %) in uganko za poslušalce (37 %). Najmanjši interes pa so poslušalci pokazali za pogovore s povabljenimi gosti (30 %) in za nastope poklicnih umetnikov (29 %).

Že ko smo sestavljali načrt raziskave smo vedeli, da oddaja Spoznavajmo svet in domovino ne bo več dolge na sporedu. Zakaj smo kljub temu spraševali poslušalce po mnenjih o tej oddaji? Čeprav oddaja v tej obliki ni več v veljavi, smo jo vključili v vprašalnik zaradi tega, ker se oddaje, v katerih nastopajo poslušalci sami oziroma umetniki-anaterji, vedno pojavljajo. Vprašanje o oddaji se pač ne nanaša toliko na oddaje samo kot pa na tehnike, s katerimi se podobne oddaje aranžirajo. Zanimalo nas je, kakšna so mnenja poslušalcev o različnih tehnikah, ki se običajno uporabljajo za poživitev zabavnih oddaj. Vprašanje pa je bilo naslednje:

ALI POSLUŠATE ODDAJO "SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO?" (če poslušate) KATERI DELI, KI NISO V ZVEZI S PREIZKUŠANJEM ZNANJA, PO VAŠEM MNENJU NAJBOLJ POŽIVE TO ODDAJO? (možnih je več odgovorov)

- 3 - pogovori s tekmovalci
- 3 - pogovori s povabljenimi gosti
- 3 - uganka za poslušalce
- 3 - nastopi anaterskih pevcev, recitatorjev, ansamblov ipd.
- 3 - nastopi poklicnih umetnikov (gledaliških igralcev, glasbenikov ipd.)
- 3 - samostojni sedemminutni zabavni spored tekmujočih skupin
- 6 - nič od navedenega
- 7 - nima mnenja; se ne more odločiti
- 8 - ne poslušata; ne pozna te oddaje
- 9 - ne poslušata radia
- 0 - b.o.

Oddaje, podobne zabavni oddaji Spoznavajmo svet in domovino, so zelo priljubljene. V času anketiranja je namreč poslušalo oddajo 79 % vseh radijskih poslušalcev. Zanje so bili najbolj navdušeni najmlajši poslušalci (20-27 let 86%; 14-19 let 84%), najmanj pa poslušalci, stari 56 let in več (28 %). V tej oddaji so nastopali predvsem mladi ljudje, zato je oddaja tudi bolj pritegnila mlajše kot starejše poslušalce. Poleg tega pa so mladi poslušalci lahko tudi kontrolirali svoje znanje o problemih, ki jih je oddaja obravnavala.

Največ poslušalcev oddaje je bilo v skupini tistih, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (85%) in med poslušalci s srednjo šolo (86 %). Precej manj pa je bilo poslušalcev te oddaje v skupini tistih, ki nimajo niti osnovnošolske ali samo osnovnošolsko izobrazbo (77 %) in v skupini poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo (končana višja ali visoka šola 74 %). Očitno je bila oddaja za poslušalce z najnižjo formalno izobrazbo včasih dolgočasna, ker problemov, ki jih je obravnavala oddaja, niso poznali.

Po številu poslušalcev oddaj se posamezne poklicne skupine razporejajo takole:

1 - kvalificirani delavci v industriji	85 %
2 - dijaki, vajenci, študentje	84 %
3 - gospodinje	83 %
4 - delavci v kmetijstvu	82 %
5 - uslužbenci	81 %
6 - nekvalificirani delavci v industriji	79 %
7 - upokojenci	74 %
8 - kmetje	71 %

N = 1609 (poslušalci oddaje Spoznavajmo svet in domovino)

Kaj je po mnenju poslušalcev oddaja najbolj poživila?

Na prvem in drugem mestu so nastopi amaterskih pevcev, recitatorjev, ansamblov ipd. (61 %) ter samostojni sedemminutni zabavni spored tekmujočih skupin (61 %).

Tena dvema oblikama po številu poslušalcev, ki so jih izbrali kot tiste, ki oddajo najbolj poživijo, sledijo pogovori s teknovalci (44 %) ter uganke za poslušalce (37 %).

Kot poživitev oddaje je najmanj poslušalcev omenilo pogovore s povabljenimi gosti (30 %) in nastope poklicnih umetnikov, gledaliških igralcev, glasbenikov ipd. (29 %).

Poslušalci oddaje Spoznavajamo svet in domovino v vseh starostnih skupinah takorekoč enako rangirajo posamezne zabavne oddaje v oddaji. Pač pa se pojavljajo razlike med poslušalci posameznih starostnih skupin glede na odstotek tistih, ki se navdušujejo za take ali drugačne oblike poživitev oddaje. Tako se za nastope amaterskih pevcev, recitatorjev, ansamblov ipd. najbolj navdušujejo poslušalci med 20. in 27. letom starosti, za samostojne sedemminutne zabavne sporede pa najmlajši poslušalci (14-19 let 75 %). Z višanjem starosti pada število poslušalcev, ki jim je všeč samostojni sedemminutni zabavni spored nastopajočih skupin.

Tudi za pogovore s teknovalci se najbolj navdušujejo najmlajši poslušalci (14-19 let 48 %; 20-27 let 43 %). Ker običajno nastopajo mladi ljudje, ni prav nič nenavadno, da so pogovori s teknovalci, to je, s sovrstniki najmlajših poslušalcev, njih najbolj

všeč. Tudi uganka za poslušalce najbolj navdušuje najmlajše poslušalce (14-19 let 47 %), najmanj pa najstarejše poslušalce (56 let in več 33 %).

Pogovori s povabljenimi gosti najbolj navdušujejo 20-27 let stare poslušalce (33 %), nastopi poklicnih umetnikov pa so bolj všeč starejšim kot mlajšim poslušalcem (42-55 let 30 %; 56 let in več 32 %).

Največ poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo (16 %) nima mnenja o tem, kakšni zabavni dodatki oddajo najbolj poživijo, zato je prav med poslušalci te skupine najmanjši interes za posamezne zabavne dodatke oddaji. Z višanjem formalne izobrazbe zelo pada interes za pogovore s tekovalci, interes za uganko za poslušalce in interes za nastope amaterjev. Prav tako so poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo najmanj navdušeni za pogovore s povabljenimi gosti (11 %).

Največ ljubiteljev samostojnih sedemminutnih sporedov tekmujočih skupin je med poslušalci, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (66 %) in med poslušalci s končano srednjo šolo (66 %).

Po poklicni opredeljenosti poslušalcev se posamezne oblike zabavnih dodatkov oddaji razporejejo takole:

Za nastope amaterskih pevcev, recitatorjev, ansamblov in podobno je navdušenih največ poslušalcev iz skupine nekvalificiranih delavcev v industriji (71 %).

Za samostojne sedemminutne zabavne sporede tekmujočih skupin pa

se najbolj navdušujejo dijaki, vajenci in študenti (76 %). Verjetno gre pri tem tudi za podobne vplive kot pri starosti.

Za pogovore s tekmovalci se navdušujejo največ kmetje (49 %).

Uganka za poslušalce najbolj pritegne dijake, vajence in študente (40 %) ter kmete (39 %).

Za pogovore s povabljenimi gosti se najbolj navdušujejo kmetje (35 %).

Nastopi poklicnih umetnikov pa so najbolj všeč uslužbencem (37%) in upokojencem (36 %).

Izgleda, da so poslušalci obeh poklicnih skupin najmanj navdušeni nad amaterskimi nastopi in žele poslušati brez dvoma kvalitetnejša izvajanja poklicnih umetnikov.

5. REKLAME

F o v z e t e k: Radijske reklame posluša 93 % poslušalcev radia. Približno dve tretjini (65 %) poslušalcev je izjavilo, da so koristne, torej v radijskem sporedu niso odveč. Le 6 % poslušalcev reklame izrazito odklanja.

Doslej smo govorili o posameznih oddajah govornega programa, to poglavje pa se nanaša samo na eno od zvrsti govornega programa - reklame. Zanimalo nas je, kaj sodijo poslušalci o koristnosti reklam. Analizirali bomo odgovore na naslednje vprašanje:

KAJ SODITE O RADIJSKIH REKLAMAH? ALI SE VAM ZDE KORISTNE ALI NE?

- 1 - da, so koristne
- 2 - ne, niso koristne
- 3 - samo nekatere so koristne
- 4 - ne ve, se ne more opredeliti
- 5 - ne ve, ker ne posluša radijskih reklam
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Radijske reklame poslušajo skoraj vsi radijski poslušalci (93%). Verjetno jih večina poslušalcev posluša nehote ob poslušanju zabavne glasbe, med katero so vpletene reklame po poročilih ob trinajstih, v reklamni oddaji Vsak dan za vas od 16.00 do 17.00 ter v oddaji Glasbene razglednice ob 19.05.

Poslušalcev reklam je največ v skupini najstarejših poslušalcev (56 let in več 87 %). Glede na doseženo formalno izobrazbo najmanj poslušajo reklame poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo (91 %) in poslušalci s končano višjo ali visoko šolo (90 %). Med posameznimi poklicnimi skupinami je najmanj poslušalcev reklam med kmeti (85 %) in delavci v kmetijstvu (87 %).

Kaj sodijo poslušalci o koristnosti reklam?

Približno dve tretjini (65 %) poslušalcev meni, da so reklame koristne. Mnogo manj, 17 % je takih, ki menijo, da so samo nekatere reklame koristne. Na tretjem mestu so poslušalci, ki se glede koristnosti reklam niso opredelili oziroma so izjavili, da ne vedo, ali so koristne ali ne (12 %); samo 6 % poslušalcev reklam pa trdi, da niso koristne. Seveda pa samo mnenja poslušalcev niso dokaz za dejansko učinkovitost reklam. Toga z anketo tudi nismo nameravali ugotavljati. Iz odgovorov na vprašanje sklepamo na to, da večino poslušalcev reklame ne motijo, saj dve tretjini menita, da so celo koristne, izrazito pa reklame odklanja le 6 % poslušalcev.

Najbolj optimistično so o koristnosti reklam razpoloženi najmlajši poslušalci (14-19 let 77%). Z višanjem starosti pa se manjša odstotek poslušalcev, ki so mnenja, da so reklame koristne. Pač pa se s starostjo večja odstotek poslušalcev, ki so izjavili, da so koristne samo nekatere reklame. V posameznih starostnih skupinah približno enak odstotek poslušalcev reklame odklanja.

Čim višje formalno izobrazbo imajo poslušalci, temmanj so navdušeni nad reklamami. Tako vidimo, da z višanjem formalne izobrazbe pada število poslušalcev, ki menijo, da so reklame koristne. Da so koristne, trdi namreč 66 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, prav toliko poslušalcev s končano nižjo strokovno šolo ali končano nižjo gimnazijo, 62 % poslušalcev s končano srednjo šolo in samo 48 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo. Le-ti so najbolj zastopani med tistimi, ki menijo, da so koristne samo nekatere reklame. To trdi 24 % poslušalcev iz skupine s končano višjo ali visoko šolo, z nižanjem formalne izobrazbe pa pada število tistih, ki menijo, da so koristne le nekatere reklame, vse do skupine z najnižjo formalno izobrazbo (nedokončana ali končana osnovna šola 15 %). Najbolj kritično so razpoloženi do reklam prav poslušalci s končano višjo ali visoko šolo, kar dokazuje tudi podatek o številu tistih, ki menijo, da reklame sploh niso koristne. Le-teh je v skupini s končano višjo ali visoko šolo kar 19 %, nato pa odstotek naglo pada in v skupini s končano ali nedokončano osnovno šolo samo še 5 % poslušalcev reklam meni, da niso koristne.

Največ poslušalcev, ki menijo, da so reklame koristne, je med kvalificiranimi delavci (70 %), med nekvalificiranimi delavci (70 %) ter dijaki, vajenci in študenti (69 %).

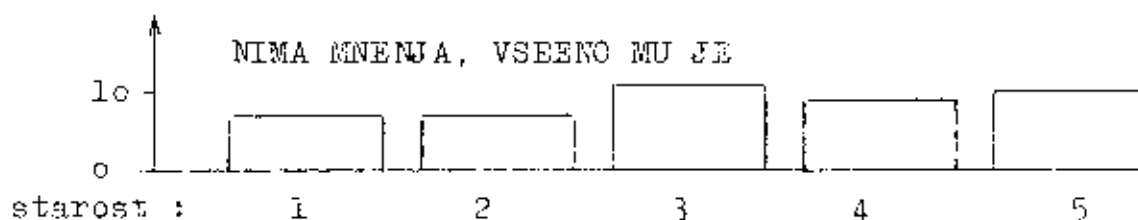
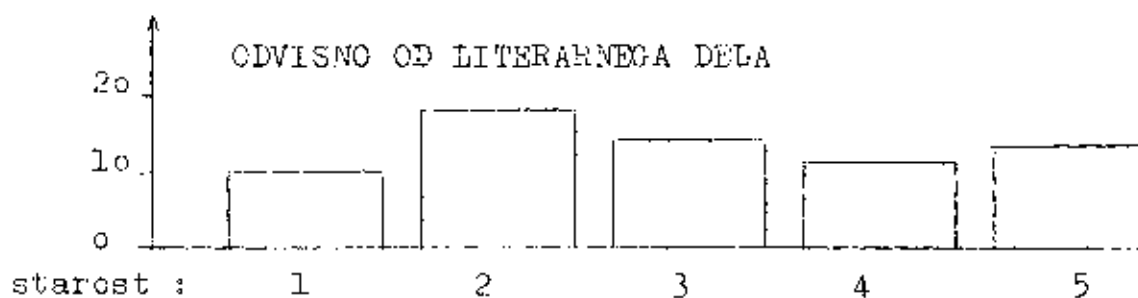
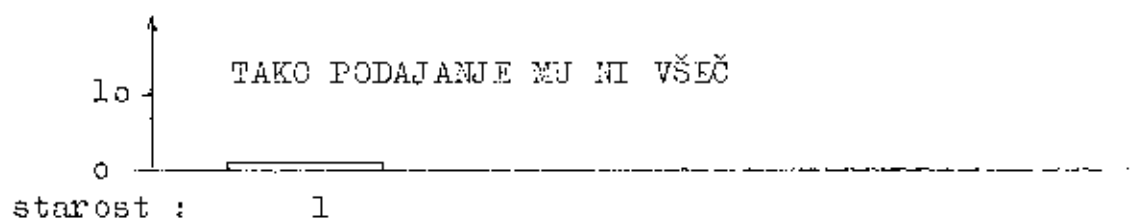
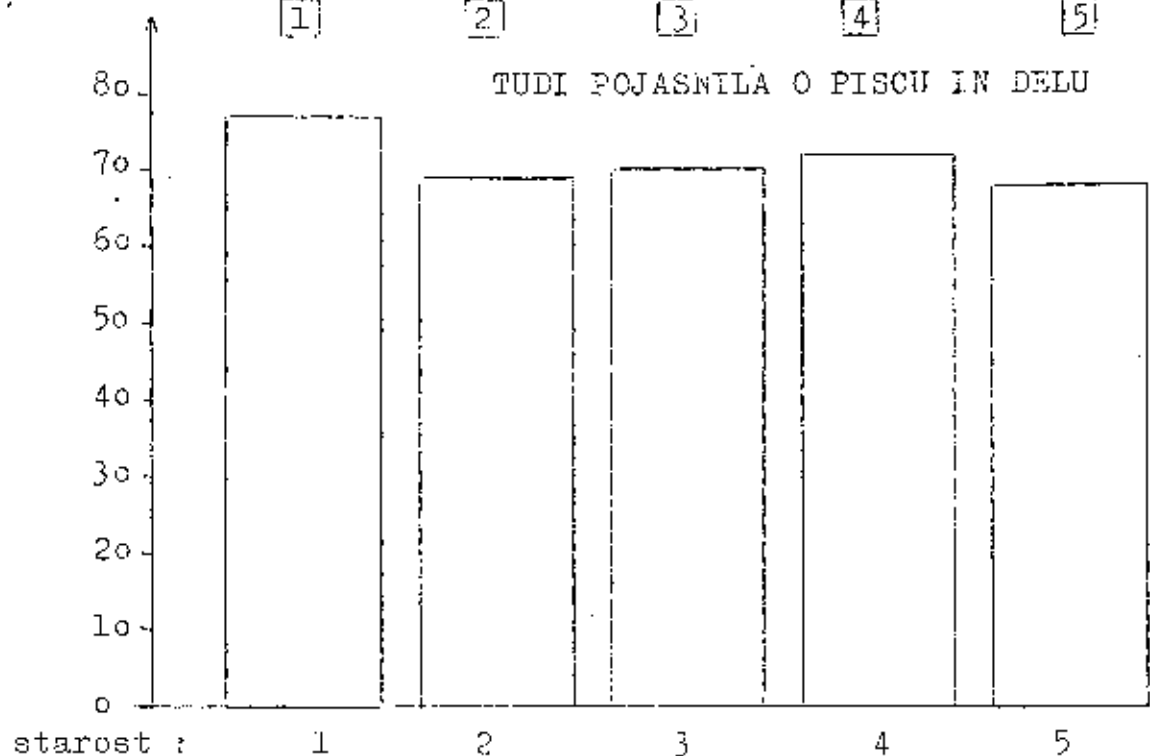
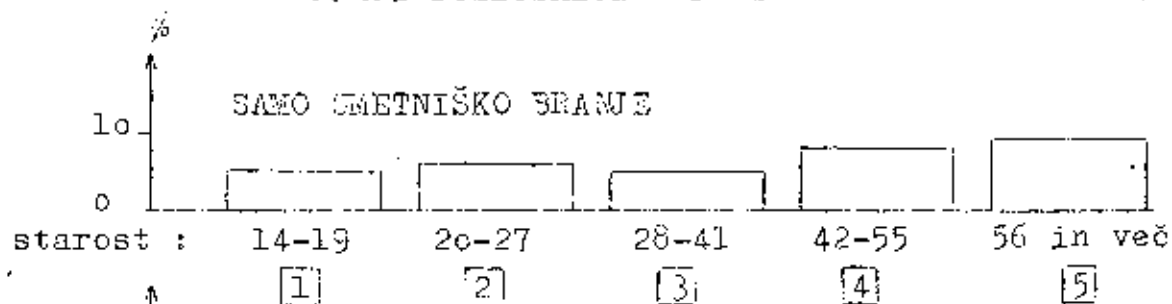
Da so koristne samo nekatere reklame, meni največ uslužbencev (20 %) in nekvalificiranih delavcev v industriji (19 %) ter upokoјencev (19 %).

Takih, ki pa trdijo, da reklame sploh niso koristne, je najmanj med nekvalificiranimi delavci v industriji (1 %) in delavci

v kmetijstvu (4 %). Med ostalimi poklicnimi skupinami je taktik, ki trdijo, da reklame niso koristne nekoliko več, vendar med njimi ni pomembnih razlik.

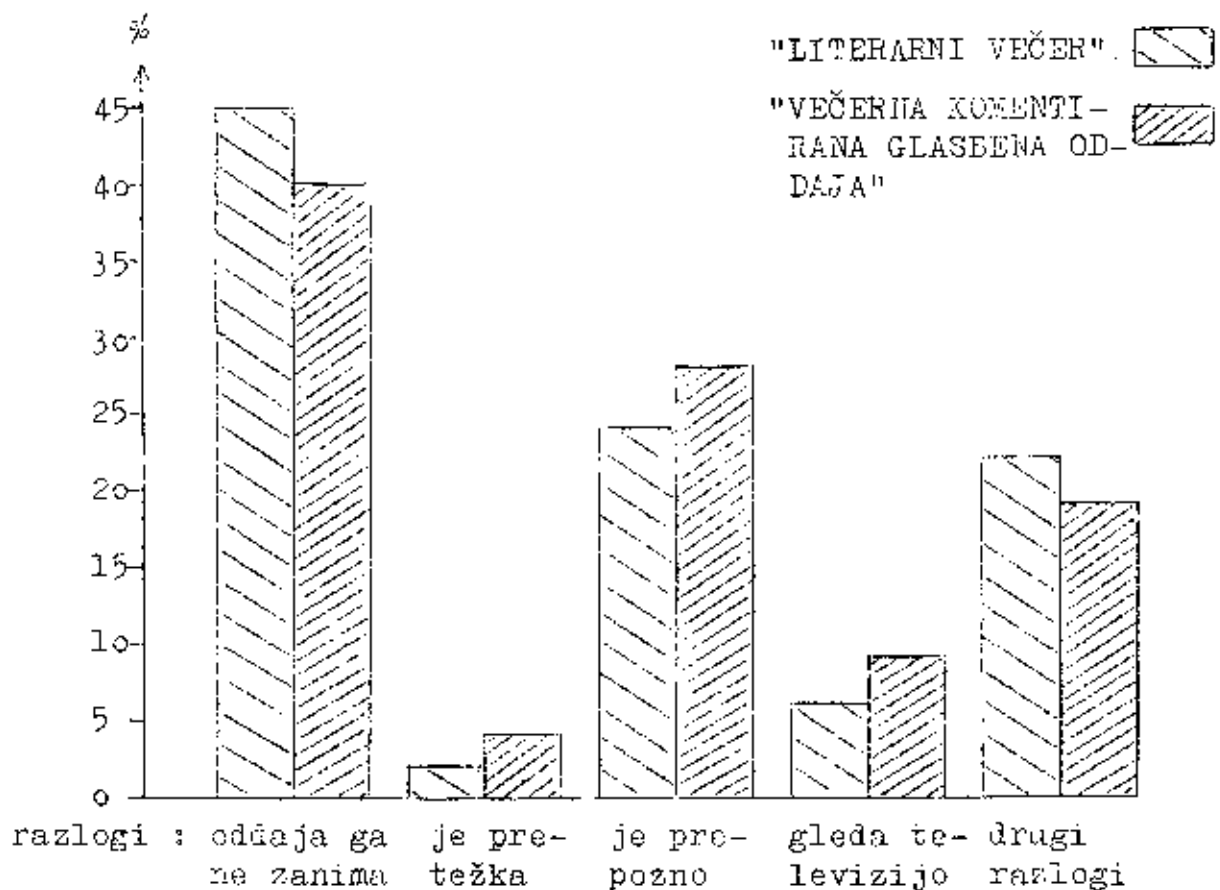
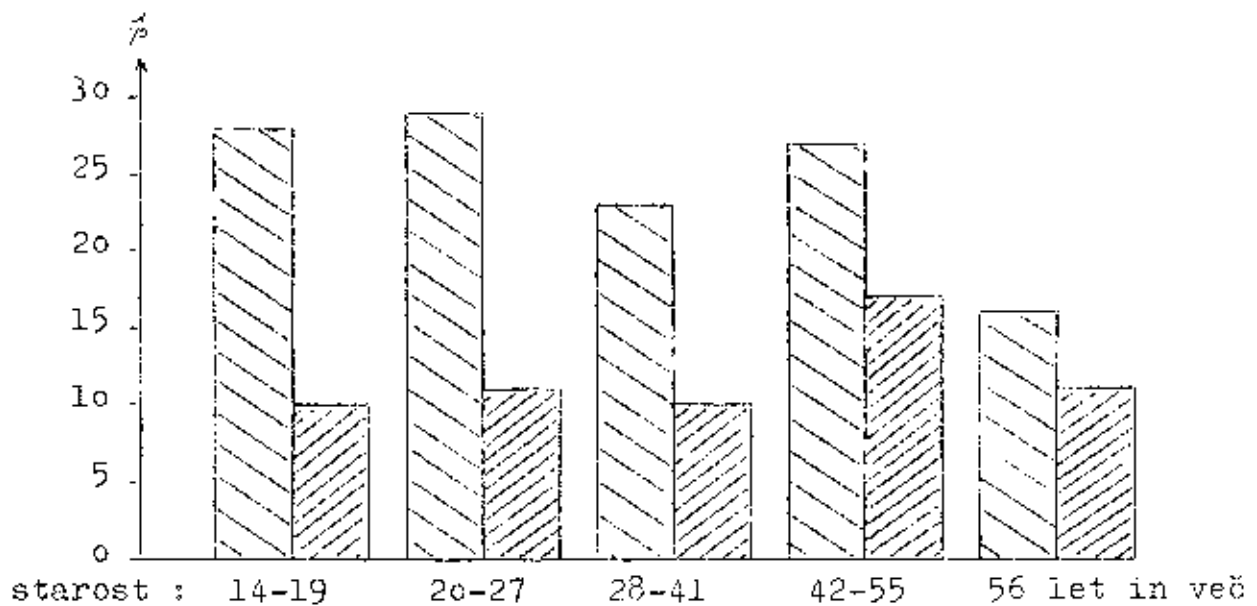
Brez mnenja o koristnosti reklam pa je največ delavcev v kmetijstvu (19 %) in kmetov (19 %).

Grafikon 11. ZNANŠNO OBLIKO ODDAJE "LITERARNI VEČER" ŽELE
 MENEI POSLUŠALCI - PO STAROSTI N = 483

Grafikon 12. POSLUŠALCI ODDAJ "LITERARNI VEČER" IN "VEČERNA" KOMENTIRANA GLASBENA ODDAJA" - PO STAROSTI
N = 2032

Grafikon 13. RAZLOGI, KI ODVRAČAJO OD POSLUŠANJA ODDAJ "LITERARNI VEČER", N=1549 IN "VEČERNA KOMENTIRANA GLASBENA ODDAJA", N=1769
(N = poslušalci radia, ki teh oddaj ne poslušajo)

B GLASBENI PROGRAM

1. VEČERNA KOMENTIRANA GLASBENA ODDAJA

P o v z e t e k: Večerno komentirano glasbeno oddajo posluša samo 12 % radijskih poslušalcev, kar uvršča to oddajo ne samo med najmanj poslušane glasbene, temveč med najmanj poslušane radijske oddaje. Ker je za dožemanje glasbe, ki jo posreduje ta oddaja, potrebna glasbena izobrazba in vzgoja, ni prav nič čudno, da Večerno komentirano glasbeno oddajo posluša 47 % radijskih poslušalcev, ki so končali višjo ali visoko šolo, in samo 9 % tistih, ki nimajo niti osnovnošolske izobrazbe ali pa so osnovno šolo končali.

47 % poslušalcev te oddaje so bolj všeč oddaje v ciklusih kot samostojne, nevezane oddaje; 20 % poslušalcev te oddaje meni, da je oblika oddaje odvisna od glasbenih del, ki so vključena vanjo; 14 % poslušalcev serijskih oddaj sploh ne mara; 19 % poslušalcev pa je vseeno, kakšno obliko ima oddaja.

88 % radijskih poslušalcev Večerne komentirane glasbene oddaje ne posluša. Kar 40,3 % - letih je izjavilo, da je ne poslušajo zato, ker jih ne zanima. Da je oddaja prepozno na sporedu,

meni 27,9 % tistik, ki je ne poslušajo. 8,5 % neposlušalcev te oddaje pa takrat, ko je na sporedu, gleda televizijo. Ostali razlogi, kot - oddaja je pretežka, oddaja je slaba, v tem času poslušajo drugi program - so zelo redko ovira za poslušanje Večerne komentirane glasbene oddaje.

Večerna komentirana glasbena oddaja je namenjena ožjemu krogu poslušalcev, tistim, ki jim je všeč simfonična, komorna in operna glasba. Ker pa je uspeh posamezne oddaje poleg vsebine v veliki meri odvisen tudi od oblike, ki jo uredništvo da oddaji, smo zbrali mnenja poslušalcev o tem, katera od že vpeljanih oblik oddaje jim je najbolj všeč. Osnovni problem, ki je zanimal vodstvo glasbenega programa ljubljanskega radia je bil, ali naj nedeljska večerna komentirana oddaja vsebuje serije oddaj iz istega področja ali pa naj bo vsaka oddaja samostojna, neodvisna od prejšnjih ali prihodnjih oddaj. Podatke o tem smo dobili iz odgovorov na vprašanje:

VSAKO NEDELJO OB DEVETIH ZVEČER SO NA SPOREDNI VEČERNE KOMENTIRANE GLASBENE ODDAJE. ALI STE JIH V ZADNJEM CASU POSLUŠALI?

(Če je poslušal) KATERO . . . . .
(če posluša nedeljske komentirane oddaje) ALI IMATE RADI ODDAJE V SERIJAH, KOT SO BIL ODDAJE IZ RUSKE OPERE?

- 1 - da, ima rad
- 2 - ne, nima rad
- 3 - odvisno od glasbenih del
- 4 - nima mnenja; vseeno mu je
- 8 - ne posluša; ne pozna večernih komentiranih glasbenih oddaj
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

(če ni poslušal) ALI LAHKO POVESTE, ZAKAJ TE ODDAJE NE POSLUŠATE?

- 1 - ga ne zanima
- 2 - oddaja je slaba
- 3 - oddaja je pretežka
- 4 - oddaja je prepozno
- 5 - v tem času gleda televizijo
- 6 - v tem času posluša II. program Radia Ljubljana
- 7 - drugi razlogi
- 8 - posluša večerne komentirane glasbene oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.,

Ker smo po obliki oddaje lahko spraševali le tiste, ki jo poslušajo, smo najprej ugotovili, kdo so njeni poslušalci.

Kdo so poslušalci Večerne komentirane glasbene oddaje?

Interes za to oddajo med radijskimi poslušalci ni posebno velik, saj jo posluša komaj 12 % poslušalcev radia. Nekoliko več poslušajo oddajo ženske (13 %) kot moški (10 %).

Po številu poslušalcev te oddaje najbolj izstopa starostna skupina med 42. in 55.letom starosti, v kateri jo posluša 17 % radijskih poslušalcev. Vse ostale starostne skupine pa se po udeležbi tistih, ki poslušajo oddajo, med seboj ne razlikujejo. V vseh starostnih skupinah posluša namreč oddajo 10 % oziroma 11% poslušalcev.

Z višanjem formalne izobrazbe radijskih poslušalcev se večja udeležba med poslušalci Večerne komentirane glasbene oddaje. Medtem ko to oddajo posluša komaj 9 % poslušalcev iz skupine z nedokončano ali končano osnovno šolo, pa raste odstotek poslušalcev te oddaje vse do skupine z najvišjo formalno izobrazbo, kjer oddajo posluša skoraj polovica vseh radijskih poslušalcev (47 %). Ta odstotek seveda v vsej populaciji poslušalcev Večerne komentirane glasbene oddaje ne pomeni mnogo, ker je poslušalcev z višjo ali visoko izobrazbo v vsej populaciji le 51.

Tako v skupini poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo predstavlja 9 % poslušalcev Večerne komentirane glasbene oddaje 120 anketirancev, v skupini poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo pa pomeni 47 % 24 anketirancev.

Med posameznimi poklicnimi skupinami so razlike v odstotku poslušalcev Večerne komentirane ^{glasbene} oddaje mnogo manjše kot v posameznih skupinah formalne izobrazbe.

Po odstotku poslušalcev te oddaje si posamezne poklicne skupine slede takole:

1,5	uslužbenci	16 %
1,5	dijaki, vajenci, študentje	16 %
3	upokojenci	15 %
4	gospodinje	14 %
5	nekvalificirani delavci v industriji	11 %
6	kvalificirani delavci v industriji	9 %
7	kmetje	7 %
8	<u>delavci v kmetijstvu</u>	4 %

N = 2032 (radijski poslušalci)

Kakšno obliko Večerne komentirane ^{glasbene} oddaje so izbrali njeni poslušalci ?

Skoraj polovica poslušalcev oddaje (47 %) je izbralo obliko serijskih oddaj. V času anketiranja je bil na sporedu ciklus oddaj ruske opere, zato smo anketirance spraševali, če jim je všeč taka oblika oddaje. 20 % poslušalcev Večerne komentirane glasbene oddaje meni, da je oblika oddaje odvisna od glasbenih del; 19 % poslušalcev je izjavilo, da jim je vseeno, kakšno obliko ima oddaja; najmanj številni so poslušalci, ki so izjavili, da take oblike Večerne komentirane glasbene oddaje, kot je bila oddaja o ruski operi, ne marajo (14 %). Verjetno bi poslušalcem bolj ustregli, če bi Večerna komentirana glasbena oddaja običajno posredovala cikluse oddaj z isto temo, od časa do časa pa bi vključevala tudi samostojne, nevezane oddaje.

Za serijske oddaje se bolj navdušujejo ženske (53 %) kot moški (40 %); moški pa v večjem številu kot ženske menijo, da je oblika oddaje odvisna od glasbenih del (M 24 %, Ž 18 %). Ženske se torej navdušujejo bolj kot moški nad obliko, ne glede na to, kakšna je vsebina, moški pa v večjem številu kot ženske menijo, da je primarna vsebina, oblika pa je sekundarna, odvisna od vsebine.

Serijske oddaje so najbolj priljubljene med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo. Kot obliko Večerne komentirane glasbene oddaje jih je izbralo 83 % poslušalcev z višjo ali visoko šolo. Verjetno na navdušenje za serijske oddaje vpliva redno poslušanje te oddaje. Domnevamo, da so tisti, ki so v celoti poslušali rusko opero, bolj navdušeni za cikluse oddaj kot za posamezne

oddaje, saj so tako lahko dobili pregled najpomembnejših ruskih oper. Poleg tega pa menimo, da imajo rajši cikluse oddaj tisti poslušalci, ki so jim všeč vse glasbene zvrsti, ki jih posreduje Večerna komentirana glasbena oddaja. Poslušalci, ki jim je všeč ena sama glasbena zvrst, bodisi simfonična, bodisi korna, bodisi operna glasba pa imajo verjetno rajši, da je vsaka oddaja zaključena celota, ki ni vezana na predhodne ali poznejše oddaje. Če je na sporedu serija oddaj iz glasbene^{ga} /odročja, ki jih ne zanima, lep čas v Večerni komentirani glasbeni oddajo ne najdejo tistega, kar želijo. Če pa bi bila Večerna komentirana glasbena oddaja sestavljena iz samostojnih, enkratnih oddaj, bi prav ti poslušalci večkrat našli v njej tisto, kar radi poslušajo.

Tabela 22: Kakšno obliko Večerne komentirane glasbene oddaje žele poslušalci z različno formalno izobrazbo

Izobrazba	serijske oddaje	posamezne ločene oddaje	odvisno od glasbene ^{ga} dela	struktura poslušalcev radia po izobrazbi
nedokončana ali končana osn.šola	40	16	21	63
končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija	35	18	27	20
končana srednja šola	63	9	14	9
končana višja ali visoka šola	83	-	17	2

N=236 (poslušalci Večerne komentirane glasbene oddaje)

2032 (poslušalci radia)

Na osnovi hipoteze, da so serijske oddaje vseč predvsem rednim poslušalcem Večerne komentirane glasbene oddaje, so po podatkih zgornje tabele rednejši poslušalci oddaje poslušalci z višjo formalno izobrazbo kot poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. Prav tako hipotetično lahko tudi postavimo, da so najbolj redni poslušalci oddaje med uslužbenci, gospodinjami in upokojenci, kajti poslušalci teh poklicnih skupin so najbolj zastopani med tistimi, ki so izbrali cikle oddaj kot najprimernejšo obliko Večerne komentirane glasbene oddaje.

Po številu ljubiteljev serijskih oddaj se posamezni poklici razporejajo takole:

1 - uslužbenci	64 %
2 - gospodinje	53 %
3 - upokojenci	52 %
4 - dijaki, vajenci, študentje	45 %
5 - kmetje	37 %
6 - kvalificirani delavci v industriji	33 %
7 - nekvalificirani delavci v industriji	29 %

N = 236 (poslušalci Večerne komentirane glasbene oddaje)

O p o m b a: Mnenj delavcev v kmetijstvu ne bomo upoštevali, ker sta med poslušalci te oddaje samo dva

Kakšni so razlogi, zaradi katerih večina radijskih poslušalcev
Večerne komentirane glasbene oddaje ne poslušajo ?

Najpomembnejši razlog, ki ga navajajo tisti, ki Večerne komentirane glasbene oddaje ne poslušajo, je pomanjkanje interesa. Kot pomanjkanje interesa smo opredelili odgovore "oddaja me ne zanima". Ta razlog navaja 40,3 % tistih, ki Večerne komentirane glasbene oddaje ne poslušajo.

Po pomembnosti drugi je razlog, da je oddaja prepozna. Oddaja je na sporedu ob 21.00 uri, kar je za 27,9 % tistih, ki je ne poslušajo, ovira za poslušanje. V tem večernem času je gledanje televizije dokaj pomemben razlog neposlušanja oddaje. Kar 8,5 % neposlušalcev meni, da oddaje ne poslušajo zato, ker ob tem času običajno gledajo televizijo. Za 4 % neposlušalcev je oddaja pretežka; zelo malo, 0,1 %, pa je tistih, ki oddaje ne poslušajo zato, ker menijo, da je slaba antena v tem času poslušajo drugi program (0,1 %).

Če primerjamo razloge za neposlušanje Večerne komentirane ^{glasbene} oddaje z razlogi za neposlušanje literarnega večera vidimo, da rednjimi takorekoč ni nobenih razlik. Obe oddaji sta namreč zelo specifični, ena med govornim, druga med glasbenim programom in obe sta na sporedu ob enakem času (ob 21.00).

Videli smo, da je najpogostejši razlog neposlušanja Večerne komentirane glasbene oddaje pomanjkanje interesa. Ta razlog navajajo v več primerih moški (43,4 %) kot ženske (37,7 %). Pomanjkanje zanimanja je najbolj pogosto razlog za neposlušanje oddaje

v skupini 20-27 let (54 %) in v skupini 40-49 let (50 %). Radijski poslušalci med 28. in 41. letom starosti, ki ne poslušajo oddaje, navajajo pomanjkanje interesa kot razlog neposlušanja nekoliko manj številno (45 %). Ker je to družbeno najbolj aktivno obdobje, verjetno ljudem te starosti manjka časa za aktivnosti, v katerih bi se želeli udeleževati.

Glede na doseženo formalno izobrazbo je pomanjkanje interesa najbolj pogosto razlog neposlušanja Večerne komentirane glasbene oddaje v skupini radijskih poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo (45,1 %). Čim višjo formalno izobrazbo imajo neposlušalci te oddaje, tem manj pogost je razlog neposlušanja "oddaja me ne zanima". V skupini z najvišjo formalno izobrazbo (končane višja ali visoka šola) navaja ta razlog samo še 3,7 % neposlušalcev oddaje. V tej skupini je mnogo bolj pomemben razlog "Gledanje televizije v tem času" (25,9 %) in pa dejstvo, da je oddaja prepozno na sporedu (25,9 %).

Med posameznimi poklicnimi skupinami pomanjkanje interesa za oddajo največkrat navajajo kmetje (50,7 %), najmanjkrat pa uslužbenci (23,5 %).

2. NEDELJSKA MATINEJA

P o v z e t e k: Nedeljsko matinejo poslušča 49 % radijskih poslušalcev. Več poslušalcev te oddaje je med ženskami (53 %) kot med moškimi (46 %). Najmanj poslušajo Nedeljsko matinejo najmlajši (14-19 let 48 %) in najstarejši poslušalci (56 let in več 42 %).

76 % poslušalcev Nedeljske matineje meni, da je ta oddaja nedeljski dopoldanski spored popestrila, kar potrjuje njeno mesto v radijskem sporedu.

Največ poslušalcev Nedeljske matineje želi poslušati koncerte narodne glasbe (75 %) in zabavne glasbe (67 %). Mnogo manjše je navdušenje za koncerte pihalnih orkestrov (25 %). Še manj poslušalcev želi matineje operne (18 %) in operetne glasbe (15 %). Kot v vsem glasbenem sporedu sta tudi v tej oddaji najmanj priljubljeni simfonična (6 %) in komorna glasba (5%).

V času anketiranja (marca 1963) je bila Nedeljska matineja še dokaj nova oddaja v radijskem sporedu. Vsebuje koncerte s področja najrazličnejših glasbenih zvrsti. Z anketo Radio 63 smo ugotavljali poslušalce oddaje, hkrati pa smo zbrali njihova mnenja o tem, če je Nedeljska matineja nedeljski dopoldanski spored

popestrila. Za lažjo vsebinsko orientacijo uredništva Nedeljske matineeje smo poslušalce oddaje vprašali tudi po tem, kakšnih matinej si predvsem želijo. V možnih odgovorih na to vprašanje so zastopane skoraj vse glasbene zvrsti in iz odgovorov na to vprašanje lahko sklepamo o priljubljenosti posameznih glasbenih zvrsti.

Analizirali bomo odgovore na naslednja vprašanja:

ALI POSLUŠATE NEDELJSKO MATINEJO?

(če posluša) ALI MENITE, DA JE NEDELJSKI DOPOLDANSKI SFORNO FORTAL S TEM BOLJ PRIVLAČEN?

- 1 - da
- 2 - ne
- 3 - ne ve; neopredeljen
- 8 - ne posluša; ne pozna te oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

(če posluša) KAKŠNIH MATINEJ SI PREDVSEM ŽELITE ?
(možnih je več odgovorov)

- 3 - matinej simfonične glasbe
- 3 - matinej operne glasbe
- 3 - matinej komorne glasbe
- 3 - matinej zabavne glasbe (popevk, plesne glasbe)
- 3 - matinej narodne glasbe (narodnih pesmi in domačih viž)
- 3 - matinej operetne glasbe
- 3 - matinej pihalnih orkestrrov
- 7 - neopredeljen; vseeno mu je
- 8 - ne posluša; ne pozna te oddaje; jih ne želi
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Poslušalci Nedeljske matineeje

Oddajo posluša polovica (49 %) vseh radijskih poslušalcev. Glede na to, da v času anketiranja oddaja še ni imela tradicije, je to dokaj visok odstotek. Domnevamo pa, da se je v razdobju enega leta odstotek poslušalcev oddaje še povečal.

Oddajo več poslušajo ženske (53 %) kot moški (46 %). Večjo udeleženoost žensk kot moških med poslušalci glasbenih oddaj smo opazili že med poslušalci Večerne komentirane ^{glasbene} oddaje. Kaže, da ženske rajši poslušajo glasbeni, moški pa govorni radijski program.

Največ poslušalcev Nedeljske matineeje je med 20. in 27. letom (51 %), 28. in 41. letom (51 %) ter 42. in 55. letom starosti (55 %). Nekoliko manj se za to oddajo navdušujejo najmlajši (14 - 19 let 47 %) in najstarejši (56 let in več 42 %) radijski poslušalci. Verjetno je eden od razlogov za to, da je med najmlajšimi radijskimi poslušalci manj poslušalcev Nedeljske matineeje ta, ker so le-ti v nedeljo dopoldne manj doma kot starejši poslušalci, oziroma v nedeljo dopoldne manj časa poslušajo radio kot starejši poslušalci. Najstarejši poslušalci pa bodisi Nedeljske matineeje niso prepoznali bodisi se manj zanimajo za to oddajo kot mlajši poslušalci.

Z višanjem formalne izobrazbe raste interes za Nedeljsko matineejo vse do končane srednje šole. 60 % radijskih poslušalcev s končano srednjo šolo posluša Nedeljsko matineejo. V skupini poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo posluša to oddajo 46 %, v skupini poslušalcev, ki so končali višjo ali visoko

šolo pa 47 % radijskih poslušalcev. Torej je najmanj poslušalcev Nedeljske matineeje med radijskimi poslušalci z najvišjo ali najnižjo formalno izobrazbo. Poslušalci z najnižjo in najvišjo formalno izobrazbo ob nedeljah dopoldne najmanj poslušajo radio.

Odstotek poslušalcev Nedeljske matineeje je v posameznih poklicnih skupinah naslednji:

1 - uslužbenci	59 %
2 - gospodinje	57 %
3 - kvalificirani delavci v industriji	54 %
4 - nekvalificirani delavci v industriji	51 %
5 - dijaki, vajenci, študentje	49 %
6 - upokojenci	48 %
7 - kmetje	36 %
8 - delavci v kmetijstvu	30 %

N = 2011 (poslušalci radia)

Ali je Nedeljska matineeja popestrila nedeljski dopoldanski spored ?

Večina poslušalcev ostaja (76 %) je mnenja, da je s Nedeljsko matinejo postal nedeljski dopoldanski spored bolj privlačen; 18% poslušalcev te oddaje je izjavilo, da ne vedo, če je Nedeljska matineeja nedeljski dopoldanski spored popestrila oziroma so ostali neopredeljeni; samo 6 % poslušalcev je kategorično izjavilo, da nedeljski dopoldanski spored s to oddajo ni postal bolj privlačen.

Po številu tistih, ki menijo, da je Nedeljska matineja napravila nedeljski dopoldanski spored bolj privlačen, se moški (76%) in ženske (75%) ne ločijo.

Največ takih, ki menijo, da je z Nedeljsko matinejo postal nedeljski dopoldanski spored bolj privlačen je med najmlajšimi poslušalci. V skupini 14. do 19. leta kar 83% poslušalcev izjavlja, da je Nedeljska matineja dopoldanski spored poživila. Verjetno jih v tej oddaji navdušujejo predvsem koncerti zabavne glasbe, saj se mladi ljudje, kot vemo, mnogo bolj navdušujejo za zabavno glasbo kot starejši; hkrati pa vemo, da je zabavna glasba v vseh starostih bolj priljubljena kot resna glasba.

Dajstvu, da Nedeljska matineja vsebuje takorekoč vse glasbene zvrsti, moremo pripisati tudi podatek o zelo visokem odstotku tistih, ki ocenjujejo Nedeljsko matinejo kot dobrodošlo v dopoldanskem sporedu.

Najbolj se nad to oddajo navdušujejo poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo, med katerimi je kar 88% takih, ki so izjavili, da je z Nedeljsko matinejo postal nedeljski dopoldanski spored bolj privlačen.

Med poklicnimi skupinami pa Nedeljsko matinejo najbolj pozitivno ocenjujejo dijaki, vajenci in študentje ter uslužbenci. Med prvimi je izjavilo 83%, da je Nedeljska matineja poživila dopoldanski nedeljski spored, med drugimi pa 80%. Najmanj poslušalcev je izjavilo, da je ta oddaja napravila dopoldanski nedeljski spored bolj privlačen med kmeti (67%) in delavci v kmetijstvu (62%).

V obeh poklicnih skupinah je večina največ poslušalcev, ki so napovedeljnik glede tega, ali je Nedeljska matineja popestrila dopoldenski spored ali ne (delavci v kmetijstvu 37 %; kmetje 27 %). Kmetje in delavci v kmetijstvu so v večini primerov indiferentni do radijskega programa. Radio poslušajo dostikrat zato, ker jim je najlažje dostopno sredstvo zabave. Poleg tega je možno, da ravno med tema dvema poklicnima skupinama največ poslušalcev sploh ni vedelo, da se oddaja, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne, imenuje Nedeljska matineja.

Kakšnih matinej si poslušalci te oddaje predvsem želijo?

Interes za posamezne glasbene zvrsti v Nedeljski matineji je brez dvoma v tesni zvezi z interesom za posamezne glasbene zvrsti ne glede na oddajo, ki jih posreduje.

Zaporedje glasbenih zvrsti glede na odstotek poslušalcev, ki jih žele poslušati v Nedeljski matineji, je naslednji:

1 narodna glasba (narodne pesni in domače viže)	75 %
2 zabavna glasba (popevke, plesna glasba)	67 %
3 koncerti pihalnih orkestrrov	25 %
4 operna glasba	13 %
5 operetna glasba	15 %
6 simfonična glasba	6 %
7 komorna glasba	5 %

N = 963 (poslušalci Nedeljske matineje)

Simfonična glasba je med poslušalci Nedeljske matineeje najmanj priljubljena glasbena zvrst. Ker je neelija dan počitka in zabave, je razumljivo, da si poslušalci želijo predvsem ostale zabavne glasbe.

Glede na število moških in žensk, ki žele v Nedeljski matineji poslušati posamezne glasbene zvrsti, ostane rang posameznih zvrsti nespremenjen, pač pa so med moškimi in ženskami razlike v odstotkih poslušalcev, ki žele v Nedeljski matineji koncerte posameznih glasbenih zvrsti.

Tako vidimo, da ženske v večjem številu kot moški žele matineeje operne (M 15 %, Ž 20 %) in operetne glasbe (M 12 %, Ž 17 %); moški pa v večjem številu kot ženske žele matineeje narodne glasbe (M 77 %, Ž 74 %) in koncertov pihalnih orkestrrov (M 30 %, Ž 22 %). V interesu za umetno zabavno, simfonično in komorno glasbo pa med spoloma ni razlik.

Glede na to, kakšnih matinej si želijo, najbolj izstopajo poslušalci med 14. in 19. letom starosti. Med njimi je največ (85 %) takih, ki si žele predvsem matinej zabavne glasbe (popevk, plesne glasbe itd.). Z višanjem starosti pa interes za matineje zabavne glasbe naglo pada in je v skupini najstarejših poslušalcev (56 let in več) najmanjši, saj želi poslušati v Nedeljski matineji zabavno glasbo samo 48 % poslušalcev te skupine.

Obratno pa je med najmlajšimi poslušalci najmanj zanimanja za matineeje narodne glasbe (14- 19 let 65 %), za matineeje pihalnih orkestrrov (14 - 19 let 19 %) ter za matineje operetne glasbe (14- 19 let 7 %). Za narodno glasbo, koncerte pihalnih orkestrrov :

in za operetno glasbo s starostjo interes raste največ do 55. leta starosti. Med poslušalci, starimi 56 let in več, interes za tovrstne matinee nekoliko pade.

Za matinee simfonične in komorne glasbe je med poslušalci Nedeljske matinee najmanj zanimanja. Glede na starost pa si jih najbolj žele najmlajši poslušalci in sicer želi v Nedeljski matineji koncerte simfonične glasbe 9 %, koncerte komorne glasbe pa 10 % poslušalcev med 14. in 19. letom starosti.

Torej najmlajši poslušalci ne odklanjajo simfonične in komorne glasbe. Prav Nedeljska matineja lahko zadovolji željo po njej in interes zanjo naprej razvija.

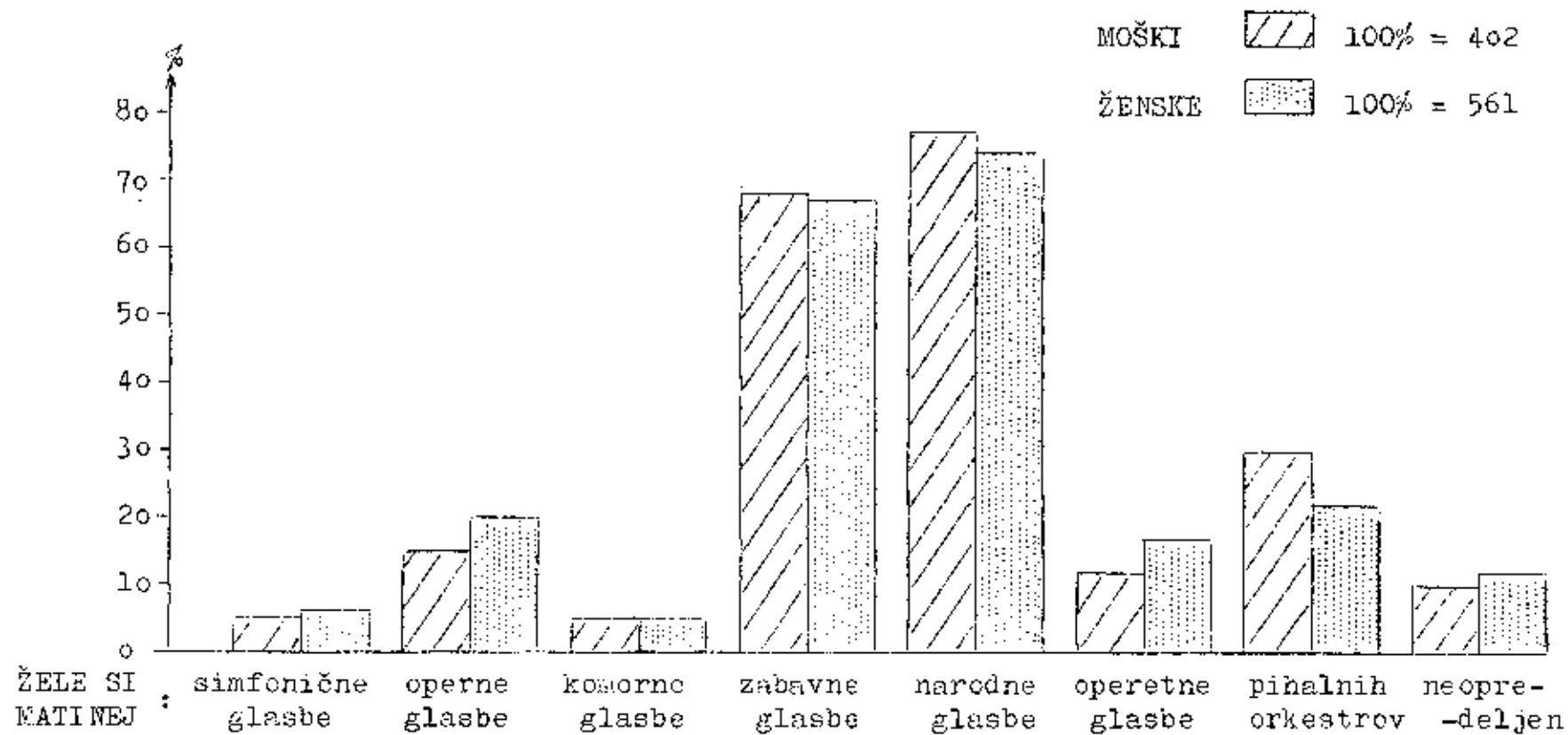
Interes za posamezne glasbene zvrsti je v veliki meri odvisen od formalne izobrazbe poslušalcev. To razorno kažejo podatki o tem, kakšnih matinej si žele poslušalci posameznih skupin formalne izobrazbe.

Čim bolj zahtevna je glasbena zvrst, tem večji interes zanjo je med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo. Tako z višanjem formalne izobrazbe raste interes za operno, simfonično in komorno glasbo. Narodno glasbo in koncerte pihalnih orkestrov žele predvsem poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo in tisti, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo; operetno glasbo pa bi radi poslušali predvsem poslušalci s srednješolsko izobrazbo.

Tabela 23: Kakšnih koncertov si žele poslušalci Nedeljske matineeje glede na doseženo formalno izobrazbo

formalna	sinfo- nična glasba	oper- na glas- ba	komor- na glasba	zabav- na glas- ba	narod- na glas- ba	operet- na glas- ba	koncer- ti pi- halnih orke- strov
nedokon- čana ali končana osnovna šola	4	12	4	65	77	10	25
končana nižja stro- kovna ali nekdanja nižja gim- nazija	6	23	6	56	77	18	29
končana srednja šola	10	37	7	75	65	35	23
končana višja ali visoka šola	21	46	13	50	54	21	21

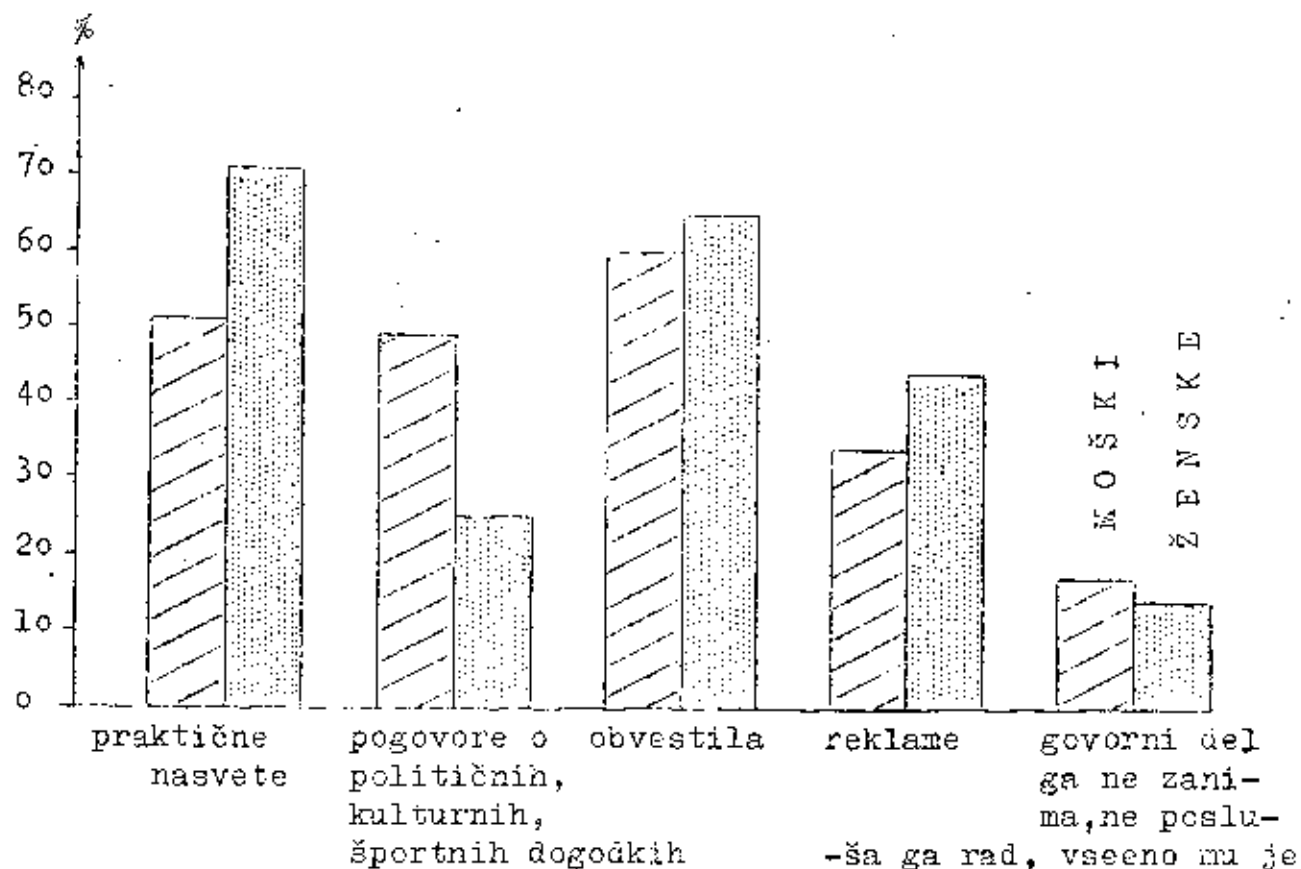
N = 963 (poslušalci Nedeljske matineeje)

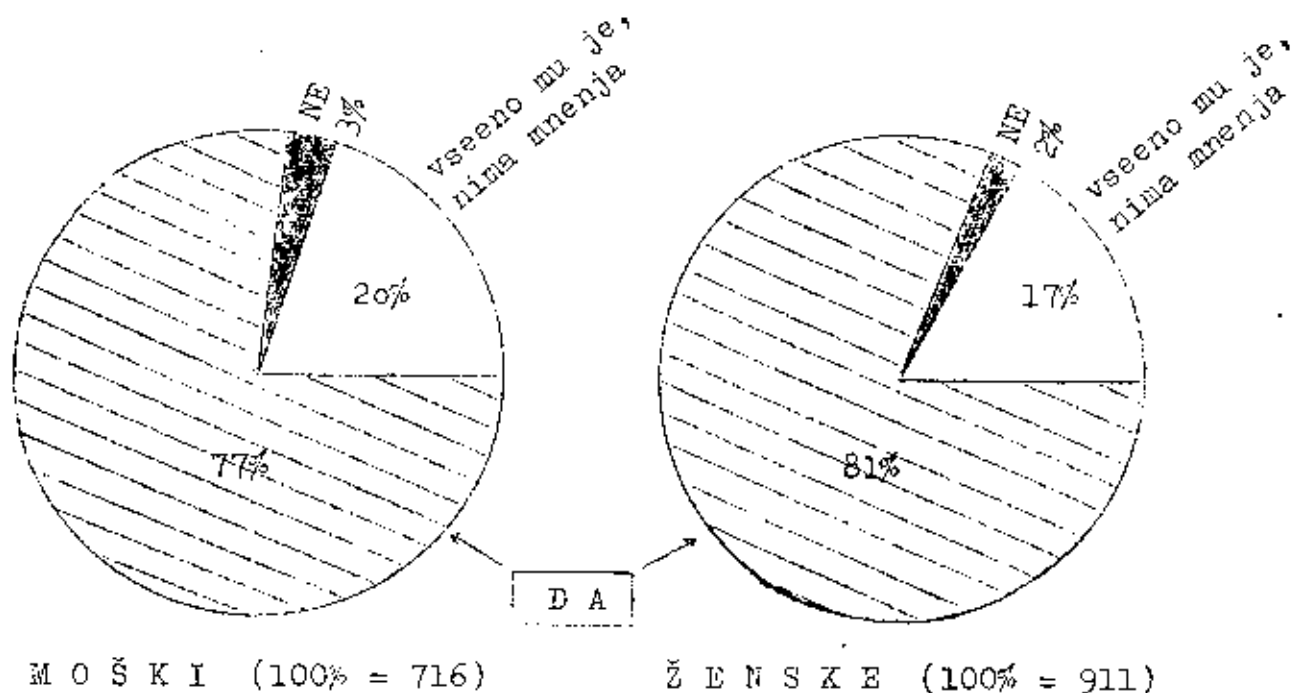
Grafikon 14. KAKŠNIH MATINEJ SI PREDVSEM ŽELE POSLUŠALCI "NEDELJSKE MATINEJE"
 PO SPOLU N = 963

Grafikon 15.

A. KAJ RADI POSLUŠAMO V POGOVORIH S POSLUŠALCI V "JUTRANJI ODDAJI" - PO SPOLEJ N = 1627

B. ALI NAJ V "JUTRANJI ODDAJI" TUDI V PRIHODNJE ODGOVARJAMO NA PISMA POSLUŠALCEV ? N = 1627

3. JUTRANJA ODDAJA

P o v z e t e k: Ker Jutranja oddaja traja od 4.00 do 8.00 ure, jo večina poslušalcev posluša vsaj nekaj časa. Podatek o 80 % poslušalcev oddaje ne pomeni, da 80 % radijskih poslušalcev posluša radio od 4.00 do 8.00 zjutraj.

V govornem delu te oddaje brez poročil je med poslušalci največ zanimanja za obvestila (63%) in praktične nasvete (62 %). V Jutranji oddaji najraje posluša reklame 40 %, pogovore o političnih, kulturnih in športnih dogodkih pa 36 % poslušalcev te oddaje.

Posebnost Jutranje oddaje so odgovori na pisma poslušalcev, s katerimi radio ustvarja dokaj neposreden kontakt s poslušalci. 80 % poslušalcev Jutranje oddaje želi, da naj bi odgovori na pisma še vnaprej ostali v jutranjen sporedu, 18 % poslušalcev je vseeno, ali v oddaji uredništvo odgovarja na pisma ali ne; samo 2 % poslušalcev pa meni, da v prihodnje na pisma poslušalcev ni treba odgovarjati. Podatki kažejo, da Jutranja oddaja v taki obliki, v kakršni je bila v začetku 1963. leta, večini poslušalcev ugaja.

Jutranja oddaja traja od začetka dnevnega radijskega sporeda, to je, od 4.00 do 8.00 ure. To je izrazito govorno-glasbena oddaja. Poleg vseh zvrsti zabavne glasbe vsebuje poročila ob 4.15, ob 5.00, ob 6.00, ob 7.00 in ob 8.00 uri. Med glasbo pa so vključeni praktični nasveti, pogovori o političnih, kulturnih in športnih dogodkih, razna obvestila in reklame ter odgovori na pisma poslušalcev. Za lažjo vsebinsko orientacijo uredništva smo poslušalce Jutranje oddaje vprašali, kaj jim je v govornem programu te oddaje najbolj všeč, oziroma kaj radi poslušajo. Na osnovi teh podatkov bo uredništvo oddaje lahko posvetilo več pozornosti vsebini, ki poslušalce predvsem zanima.

Posebnost Jutranje oddaje so odgovori na pisma poslušalcev. Ker pa vsi poslušalci ne pošiljajo vprašanj, ampak v čina samo poslušajo odgovore na vprašanja drugih, smo poslušalce vprašali o tem, ali želijo, da so v Jutranjo oddajo še vnaprej vključeni odgovori na pisma poslušalcev. Na ta način smo želeli ugotoviti priljubljenost najbolj neposrednega komuniciranja radia s poslušalci.

Na Jutranjo oddajo sta se v anketi nanašali dve vprašanji.

ALI POSLUŠATE JUTRANJO ODDAJO, KI JE NA SPOREDU VSAK DELAVNIK
OD 4. do 8. URE ZJUTRAJ ?

(če posluša) KAJ RADI POSLUŠATE V POGOVORIH S POSLUŠALCI V TEJ
ODDAJI? (možnih je več odgovorov)

- 3 - praktične nasvete
- 3 - pogovore o političnih, kulturnih, športnih dogodkih
- 3 - obvestila
- 3 - reklame
- 7 - govorni del ga ne zanima; ne posluša ga rad; vseeno mu je
- 8 - ne posluša jutranje oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

(če posluša) ALI KAJ V TEJ ODDAJI TUDI V PRIMOHRNJE ODGOVORJAMO
NA PISMA POSLUŠALCEV ?

- 1 - da
- 2 - ne
- 3 - nima mnenja; vseeno mu je
- 8 - ne posluša jutranje oddaje
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

Opis poslušalcev jutranje oddaje

Jutranje oddajo posluša 80 % radijskih poslušalcev. Običajno poslušanje te oddaje spremlja jutranja opravila. Vedra glasba v tej oddaji pripomore k dobremu razpoloženju in večina poslušalcev vključi radio takoj, ko se zbudi.

Največ poslušalcev Jutranje oddaje je v skupini 18-21 let, v skupinah, v katerih je največ zaposlenih. Tako v skupini 18-21 let poslušajo oddajo 50 %, v skupini 22-41 let 53 % in v skupini 42-55 let prav tako 53 % poslušalcev. Najmanj poslušalcev Jutranje oddaje je med najstarejšimi poslušalci (56 let in več 75 %), nekoliko več pa med poslušalci od 14. do 19. leta (79 %).

Največ poslušalcev Jutranje oddaje je med tistimi, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo gimnazijo (86 %), ter med radijskimi poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo (80 %). Med poslušalci s končano srednjo šolo pa odstotek poslušalcev te oddaje nekoliko upade (73 %). Jutranjo oddajo najmanj poslušajo poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo (63 %).

Večina ljudi vstane pred 8. uro zjutraj in je spanje verjetno zelo redko ovira poslušanja jutranje oddaje. Pač pa je najbrž vsebina te oddaje bolj prilagojena okusu poslušalcev z nižjo kot okusu poslušalcev z višjo formalno izobrazbo.

Podatki o tem, koliko poslušalcev Jutranje oddaje je v posameznih poklicnih skupinah potrjujejo hipotezo, da je več poslušalcev oddaje med tistimi, ki so zaposleni kot med tistimi, ki niso v delovnem razmerju. Samo med gospodinjami je odstotek poslušalcev tolikšen kot med tistimi, ki so v delovnem razmerju. Gospodinje namreč vstajajo zgodaj, ker pripravljajo zajtrk za člane družine, ki gredo na delo, pripravljajo pa tudi otroke na šolo. Torej Jutranjo oddajo največ poslušajo uslužbenci (83%), kvalificirani delavci (83 %) in gospodinje (83 %).

Podatek, ki kaže, da je največ poslušalcev Jutranje oddaje med uslužbenci in upokojenci ni v nasprotju s podatkom, da je poslušalcev te oddaje več med tistimi, ki imajo nižjo kot med tistimi, ki imajo višjo formalno izobrazbo. Kot kvalificirane smo namreč poimenovali tudi priučene, polkvalificirane in kvalificirane delavce, ki imajo največ končano nižjo strokovno šolo. To uslužbenci pa razumemo vse, ki so zaposleni v ustanovah, ne glede na doseženo formalno izobrazbo.

Najmanjši odstotek poslušalcev te oddaje pa je med upokojenci (69 %). Verjetno le-ti vstajajo tako pozno, da Jutranjo oddajo zamudijo.

Kaj je v pogovorih za poslušalce najbolj zanimivo?

Na osnovi tega, kakšna vsebina v govornem delu Jutranje oddaje poslušalce zanima, ne moremo reči, da je osnovni interes tak. Verjetno v jutranjem času poslušalci žele slišati drugačne vesti kot, recimo, v prostem času, ko se žele izobraževati, podrobno informirati o političnih dogodkih ipd.

V pogovorih s poslušalci je največji interes za obvestila (63 %) in praktične nasvete (62 %). Za oboje se bolj zanimajo ženske kot moški. Moški pa imajo rajši pogovore o političnih, kulturnih in športnih dogodkih (M 49 %, Ž 25 %). V vsej populaciji je ravnno za pogovore o političnih, kulturnih in športnih dogodkih najmanj zanimanja. V Jutranji oddaji želi poslušati vesti te vrste 36 % poslušalcev oddaje. Poslušalci Jutranje oddaje imajo rajši reklame kot pogovore o političnih, kulturnih in športnih vesteh. Saj kar 40 % poslušalcev Jutranje oddaje meni, da v njej

žele poslušati predvsem reklame. Za reklame kažejo večji interes ženske (45 %) kot moški (34 %).

Zanimanje za govorni del Jutranje oddaje je v veliki meri odvisno od starosti. Tako vidimo, da s starostjo raste interes za praktične nasvete (14-19 let 39 %, 42-55 let 69 %), pada pa interes za pogovore o političnih, kulturnih in športnih dogodkih. V skupini 20. do 27. let želi v Jutranji oddaji poslušati take vesti 45 % poslušalcev, v skupini najstarejših poslušalcev (56 let in več) pa samo 29 %.

Interes za obvestila, kot najbolj zaželjene vesti v govornem delu Jutranje oddaje, je skoraj v vseh starostnih skupinah enak. Želi jih poslušati 64 % poslušalcev med 20. in 27. letom, 28. in 41. letom in nad 55 let starih poslušalcev ter 67 % poslušalcev med 42. in 55. letom. Izjema pa so najmlajši poslušalci, med katerimi je komaj polovica (49 %) takih, ki v Jutranji oddaji radi poslušajo obvestila.

Praktični nasveti so bolj priljubljeni pri poslušalcih z nižjo formalno izobrazbo kot pa pri poslušalcih z višjo formalno izobrazbo. V Jutranji oddaji posluša najrajši praktične nasvete kar 66 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo in samo 41 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo. Priljubljenost obvestil je približno enaka v vseh skupinah formalne izobrazbe (nedokončana ali končana osnovna šola 63 %, končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija 61 %, končana srednja šola 65 %). Zelo pa pade interes za obvestila med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo, med katerimi jih želi v Jutranji oddaji poslušati samo 44 % poslušalcev.

Tabela 24: Interes za praktične nasvete in obvestila v Jutranji oddaji med poslušalci različnih poklicnih skupin

Poklic	praktični nasveti		Obvestila	
	R	%	R	%
gospodinje	1	77	2,5	67
upokojenci	2	72	4	65
delavci v kmetijstvu	3	68	1	71
kmetje	4	67	5	64
nekvalificirani delavci v industriji	5	66	2,5	67
uslužbenci	6	60	6,5	63
kvalificirani delavci v industriji	7	52	6,5	63
dijaki, vajenci in študenti	8	35	8	43

N = 1027 (poslušalci Jutranje oddaje)

Priljubljenost odgovorov na pisma poslušalcev

Poslušalcev nismo naravnost spraševali po intenzivnosti interesa za odgovore na pisma poslušalcev v Jutranji oddaji, temveč smo zanimanje ugotavljali posredno in sicer z vprašanjem, ali naj uredništvo Jutranje oddaje tudi v prihodnje pripravlja odgovore na pisma poslušalcev.

Odgovori na pisma so med poslušalci Jutranje oddaje zelo priljubljeni, saj 80 % poslušalcev veči, da bi bili še nadalje v sporedu Jutranje oddaje. 17 % poslušalcev je neopredeljenih, oziroma, jim

je vseeno, ali so v Jutranjo oddajo vključeni odgovori na pisma poslušalcev ali ne; samo 2 % poslušalcev je izjavilo, da v prihodnje v tej oddaji ni več treba odgovarjati na pisma poslušalcev.

V vseh starostnih skupinah je približno enako število poslušalcev mnenja, da naj vodstvo Jutranje oddaje še vnaprej odgovarja na pisma poslušalcev. Izstopa samo skupina 56 let in več starih poslušalcev, med katerimi je za odgovore na pisma poslušalcev najmanj zanimanja (72 %). Ta odstotek pa je še vedno tdo visok, da lahko govorimo o velikem interesu za odgovore na pisma poslušalcev tudi med najstarejšimi poslušalci Jutranje oddaje. Med najstarejšimi poslušalci pa je največ takih, ki so indiferentni do take vsebine (26 %).

Odgovori na pisma poslušalcev so najbolj všeč poslušalcem z nedokohčano ali končano osnovno šolo, med katerimi je kar 80 % takih, ki želijo, da bi Jutranja oddaja še vnaprej odgovarjala na pisma. V skupini poslušalcev z višjo ali visoko šolo pa je samo še 60 % takih, ki so jim odgovori na pisma tako všeč, da ne žele spremembe. Delu poslušalcev pa je vseeno, ali Jutranja oddaja vsebuje odgovore na pisma ali ne. Čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem več je takih, ki so nezainteresirani za odgovore na pisma. V skupini z najnižjo formalno izobrazbo je indiferentnih 18 % poslušalcev Jutranje oddaje, v skupini z najvišjo formalno izobrazbo pa 28 %.

Med posameznimi poklicnimi skupinami pa so razlike v interesu za odgovore na pisma poslušalcev zelo majhne. Največji razpon je 8 % in sicer med skupino kvalificiranih delavcev v industri-

ji, med katerimi 82 % poslušalcev želi, da oddaja še vnaprej ostane taka kot je sedaj, in med skupino upokoјencev, kjer želi 75 % poslušalcev, da odgovori na pisma poslušalcev še nadalje ostanejo v Jutranji oddaji.

IV. INTERES POSLUŠALCEV ZA NEKATERE ZVRSTI IN ODDAJE RADIJSKEGA PROG- RAMA

A INTERES ZA POSAMEZNE GLASBENE ZVRSTI

P o v z e t e k: Šelje poslušalcev po povečanju ali zmanjšanju programskega časa, namenjenega posameznim glasbenim zvrstem v radijskem programu, uporabljamo kot indikator interesa za te glasbene zvrsti.

Glede na zahtevnost se glasbene zvrsti razporejajo od manj do bolj zahtevnih. Domnevamo, da se poslušalci po interesu zanje prav tako grupirajo v skupine in sicer od skupin na najnižjem nivoju, ki poslušajo predvsem najmanj zahtevno glasbo, do skupin na najvišjem nivoju, ki poslušajo tudi najbolj zahtevno glasbo.

Ker ljudje poslušajo radio v prostem času, upravičeno domnevamo, da se ob poslušanju žele predvsem zabavati oziroma razvedriti. Razvedrilo in zabavo pa jim nudi predvsem zabavna glasba, ki ne terjaja^{od} poslušalca posebnih naporov. Lahko rečemo, da bo več ljudi poslušalo manj zahtevne glasbene zvrsti kot zahtevnejšo glasbo. V našem primeru nismo ugotavljali, kakšno glasbo ljudje poslušajo, temveč smo radijske poslušalce vprašali za vsako glasbeno zvrsti posebej, ali naj bi je bilo v radijskem sporedu več ali manj.

Posamezne glasbene zvrsti se po številu poslušalcev, ki žele, da bi jih bilo v radijskem sporedu več oziroma manj, uvrščamo v naslednje skupine:

VEČ		MANJ	
I. domače viže	69 %	I. narodne pesmi	2%
narodne pesmi	65 %	domače viže	3%
II. popevke	46 %	II. popevke	11%
III. zborovska glasba	24 %	III. zborovska glasba	23%
plesna glasba	19 %	plesna glasba	26%
		lahka glasba	30%
IV. lahka glasba	12 %	IV. operetna glasba	45%
operetna glasba	11 %		
jazz	11 %		
operna glasba	10 %		
V. simfonična glasba	5 %	V. operna glasba	52%
komorna glasba	5 %	jazz	53%
		simfonična glasba	54%
		komorna glasba	54%

Čim manj zahtevna je glasbena zvrst, tem več poslušalcev želi, da bi je bilo v radijskem sporedu več ali (z drugimi besedami) tem večji je interes zanjo. Velja pa tudi obratno, čim manj zahtevna je glasbena zvrst, tem manj poslušalcev želi, da bi se njena količina v glasbenem sporedu zmanjšala.

Zaporedje glasbenih zvrsti po številu tistih, ki žele, da bi jih bilo v sporedu več, in po številu tistih, ki žele, da bi jih bilo v sporedu manj, je popolnoma enako. Majhne razlike so samo v

skupinah, v katere smo posamezne glasbene zvrsti razporedili. Kriterij združevanja zvrsti v skupine je bil približno enak odstotku poslušalcev, ki za neko zvrst kažejo intenziven interes ali jo odklanjajo.

Želje poslušalcev po povečanju ali zmanjšanju programskega časa, odmerjenega posameznim glasbenim zvrstem, uporabljamo kot indikator interesa poslušalcev za posamezne glasbene zvrsti. Izjave poslušalcev o tem, da bi bilo v radijskem sporodu več oddaj posameznih glasbenih zvrsti, razumemo kot indikator pozitivnega interesa. Želja po tem, da bi na posamezne glasbene zvrsti odpadlo manj programskega časa kot doslej, je indikator negativnega interesa. Dokajšnje indiferentnost pa kažejo izjave poslušalcev, da ne šele niti več niti manj oddaj posameznih glasbenih zvrsti, temveč so zadovoljni s takim stanjem, kakršno je bilo v času anketiranja. Ugotavljali smo interes za enajst glasbenih zvrsti in podzvrsti z naslednjim vprašanjem:

KATERE GLASBE SI V RADIU ŽELITE VEČ IN KATERE MANJ ?
(možnih je več odgovorov)

- narodnih pesmi
- domačih viž
- popevk
- plesne glasbe
- operne glasbe
- lahke glasbe
- čistega jazza
- zborovske glasbe
- operetne glasbe
- komorne glasbe
- simfonične glasbe
- ne poslušam glasbenih oddaj
- ne poslušam radia
- b.o.

Vse glasbene zvrsti in podzvrsti smo klasificirali⁺ takole:

- 1 - komorna glasba
- 2 - simfonična glasba
- 3 - zborovska glasba
- 4 - jazz
- 5 - operna glasba
- 6 - folklorna glasba
- 7 - operetna glasba
- 8 - zabavna glasba:
  - a) instrumentalna, zabavna in plesna glasba
  - b) popevke
  - c) narodno-zabavna glasba (instrumentalna in vokalna)

---

* Klasifikacijo glasbenih zvrsti je napravil tov. Janko Grilo

Kakšen je interes za posamezne glasbene zvrsti med poslušalci
radia ?

Tabela 25: Interes za posamezne glasbene zvrsti med radijskimi
poslušalci

Glasbena zvrst	več	manj	brez spre- mente	ne poslu- ša glasbe- nih oddaj	Sku- paj
komorna glasba	5	54	40	1	= 100%
simfonična glasba	5	54	40	1	= 100%
zborovska glasba	24	23	52	1	= 100%
jazz	11	53	35	1	= 100%
operna glasba	10	52	37	1	= 100%
folklorna glasba (narodne pesmi)	65	2	32	1	= 100%
operetna glasba	11	45	43	1	= 100%
lahka glasba	12	30	57	1	= 100%
plesna glasba	19	26	54	1	= 100%
popovke	46	11	42	1	= 100%
domače višje	69	3	27	1	= 100%

N = 2032 (radijski poslušalci)

Glede na stevilo radijskih poslušalcev, ki žele, da bi bilo posameznih glasbenih zvrsti v glasbenem radijskem programu več, se posamezne glasbene zvrsti združujejo v nekaj skupin:

1. Med radijskimi poslušalci je največ zanimanja za domače višje in narodne pesmi. Že iz podatkov Ankete o masovnih komunika-
cijskih sredstvih 1962. leta vemo, da imata obe glasbeni zvrsti

največ poslušalcev oziroma, je zanje med poslušalci največji interes. Na obe glasbeni zvrsti odpade največ glasbenega programa že sedaj, če pa bi ustregli željam poslušalcev, bi lahko ves glasbeni program namenili le narodnim pesmim in domačim višam.

2. Drugo skupino tvorijo popevke, ki, kot vemo že iz Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih, po interesu med poslušalci sledi domačim višam in narodnim pesmim.
3. Po številu poslušalcev, ki želijo, da bi je bilo več v radijskem sporedu, sta na tretjem mestu zborovska in plesna glasba. Zborovske glasbe je v radijskem programu sorazmerno malo, po interesu sodeč pa bi jo brez škode lahko bilo več.
4. V četrto skupino spadajo lahka glasba, operetna glasba, jazz in operna glasba.
5. Na zadnjem mestu pa sta po številu poslušalcev, ki ju žele več, komorna in simfonična glasba.

1. KOMORNA GLASBA

Po številu poslušalcev, ki ždiijo, da bi bilo v radijskem programu več komorne glasbe (5 %), je le-ta na zadnjem mestu. Priljubljenost komorne glasbe res ni velika, saj želi, da bi je bilo manj v radijskem sporedu, 54 % moških in 54 % žensk.

Med poslušalci posameznih starostnih skupin, interes za komorno glasbo ni enak. Da bi je bilo več v radijskem sporedu, želi največ poslušalcev med 14-19 letom (7 %) in najmanj poslušalcev v najstarejši starostni skupini (3 %). V posameznih starostnih skupinah je mnogo več poslušalcev, ki žele, da bi bilo komorne glasbe manj v radijskem sporedu. Komorna glasba je najmanj priljubljena pri poslušalcih med 28. in 41. letom starosti, med katerimi je kar 58 % radijskih poslušalcev izjavilo, da naj bi se obseg te glasbe v radijskem sporedu zmanjšal.

Tudi v vseh skupinah formalne izobrazbe je najmanj takih poslušalcev, ki žele, da bi bilo v radijskem sporedu več komorne glasbe, čeprav so med poslušalci z različno formalno izobrazbo tudi glede te želje razlike. Več komorne glasbe želi samo 4 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, prav tako 4 % poslušalcev s končano nižjo strokovno ali nekdanjo nižjo gimnazijo, nekaj več poslušalcev s končano srednjo šolo (9 %); največ, čeprav ne veliko več poslušalcev, ki žele več komorne glasbe v radijskem sporedu, je med poslušalci s končano višjo ali visoko šolo (14 %).

Z višjo formalno izobrazbo pa se veča tudi število poslušalcev, ki menijo, da je komorna glasba v radijskem sporedu dovolj, z drugimi besedami, polovica poslušalcev (49 %) v najvišji skupini formalne izobrazbe je zadovoljna s tako količino komorne glasbe v radijskem sporedu, kakršna je bila v času anketiranja. Z nižanjem formalne izobrazbe se število tistih, ki so zadovoljni s količino komorne glasbe, manjša. Poslušalci z nižjo formalno izobrazbo so namreč ^{na}bolj številno zastopani med tistimi, ki žele, da bi bilo komorne glasbe v radijskem sporedu manj.

Med poklicnimi skupinami po številu tistih, ki žele več komorne glasbe, najbolj izstopajo uslužbenci (8 %). Najmanj so komorni glasbi naklonjene gospodinje in nekvalificirani delavci v industriji. V obeh poklicnih skupinah je 61 % poslušalcev izjavilo, da žele manj komorne glasbe v radijskem sporedu.

2. SIMFONIČNA GLASBA

Simfonična glasba je skupaj s komorno glasbo najmanj priljubljena glasbena zvrst v programu ljubljanskega radia, saj samo 5 % radijskih poslušalcev želi, da bi bilo te glasbe več v radijskem sporedu. Med spoloma ni razlik niti v odstotku tistih, ki žele več niti med tistimi, ki želijo manj simfonične glasbe v radiu niti med tistimi, ki so zadovoljni s takšno količino simfonične glasbe v radijskem sporedu, kakršna je bila v času anketiranja.

Kot v zavračanju komorne, tudi v zavračanju simfonične glasbe med posameznimi starostnimi skupinami izstopajo samo poslušalci med 23. in 41. letom starosti, med katerimi je najvišji odstotek (58 %) tistih, ki bi želeli, da bi bilo simfonične glasbe v radijskem sporedu manj.

Kot po interesu za komorno se tudi po interesu za simfonično glasbo poslušalci z različno formalno izobrazbo med seboj zelo ločijo. Čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem več je takih, ki so izjavili, da želijo več simfonične glasbe. Zlasti izstopa skupina poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo, v kateri kar 31,5 % radijskih poslušalcev želi več simfonične glasbe. Nasprotno pa z višanjem formalne izobrazbe pada število tistih, ki so do te glasbene zvrsti negativno razpoloženi in želijo, da bi je bilo v radijskem sporedu manj. Med poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo je takega mnenja 56 %, med poslušalci s končano višjo ali visoko šolo pa samo še 31,5 % poslušalcev radia.

Poklic radijske poslušalce po interesu za simfonično glasbo slabše diferencira kot formalna izobrazba. Kljub temu opazimo precejšnje razlike med posameznimi poklicnimi skupinami v interesu za simfonično glasbo. Tako je največ poslušalcev, ki želijo več simfonične glasbe med uslužbenci (10 %), najmanj pa med kmeti (3 %) in upokojenci (2, 5 %). Med tistimi, ki želijo manj simfonične glasbe pa izstopajo gospodinje, med katerimi želi manj simfonične glasbe 65 % poslušalk, medtem ko med uslužbenci želi manj te glasbe 50 % poslušalcev.

Največ poslušalcev, ki ne žele niti več niti manj simfonične glasbe v radijskem sporedu, je med kmeti (49 %).

3. ZBOROVSKA GLASBA

Med zvrstmi resne glasbe ima zborovska glasba največ ljubiteljev, saj 24 % poslušalcev želi, da bi jo bilo v radijskem sporedu več. Medtem ko v interesu za komorno in simfonično glasbo med spoloma ni razlik, pa žele več zborovske glasbe v večjem številu moški (26 %) kot ženske (22 %).

Želja, da bi bilo v . diu več zborovske glasbe, je pogostejša med starejšimi kot med mlajšimi poslušalci (14 do 19 let 15 %, 20 do 27 let 21 %, 28 do 41 let 21 %, 42 do 55 let 34 %, 56 let in več 27 %). Največ poslušalcev, ki žele manj zborovske glasbe, je v obeh najmlajših starostnih skupinah (14-19 let 36 %; 20 do 27 let 27 %).

Med posameznimi skupinami formalne izobrazbe kažejo največ zanimanja za zborovsko glasbo poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo (25 %) in poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo (26 %).

Glede na poklicno pripadnost želijo v glasbenem sporedu več zborovske glasbe predvsem nekvalificirani delavci v industriji (30 %), kvalificirani delavci v industriji (27 %), gospodinje (27 %) in upokojenci (26 %). Pojava, da se za to zvrst resne glasbe zelo zanimajo poslušalci s najnižjo formalno izobrazbo, po poklicni pripadnosti pa nekvalificirani delavci, gospodinje, upokojenci in kvalificirani delavci, skoraj ne moremo razložiti drugače kot s tem, da so si anketiranci pod zborovsko glasbo predstavljali nekaj drugega, kar v resnici je. Verjetno so jo zamenjali z ostalimi glasbenimi zvrstmi, ki jih je tudi možno prirediti za zbor kot narodne pesmi, vokalno zabavno glasbo ipd.

4. JAZZ

Da jazz poslušalci ne bi zamenjavali s sodobno plesno glasbo, smo to glasbeno zvrst imenovali čisti jazz. Samo 11 % radijskih poslušalcev je izjavilo, da naj bi bilo te glasbe v radiu več. Za jazz se nekoliko bolj navdušujejo moški kot ženske. Več jazz namreč želi 12 % moških in 9 % žensk. Med ženskami pa je več takih, ki žele te glasbe manj (55 %) kot med moškimi (50 %).

Že iz podatkov Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta vemo, da se za jazz mnogo bolj zanimajo mlajši kot starejši poslušalci. Te podatke potrjujejo tudi odgovori na vprašanje, ali radijski poslušalci žele jazz več, manj ali toliko, kot ga je že v radijskem sporedu. Da žele več jazz je izjavilo 30 % poslušalcev iz skupine 14-19 let in 23 % poslušalcev iz skupine 20-27 let. V ostalih starostnih skupinah pa je želja po večji količini te glasbene zvrsti v program precej manjša. Med poslušalci, starimi 56 let in več, je samo 2 % poslušalcev izjavilo, da žele več jazz.

Jazz najbolj privlači poslušalce s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo. Med njimi je namreč največ takih, ki so izjavili, da želijo več jazz v radijskem sporedu (19 %). Najmanj zanimiva pa je ta glasbena zvrst za poslušalce z najvišjo formalno izobrazbo, med katerimi je 61 % poslušalcev izjavilo, da žele manj jazz v radijskem sporedu.

Analogno s tem, da se za jazz najbolj navdušujejo najmlajši poslušalci, je največ takih, ki so izjavili, da želijo več

jazza v radijskem sporedu, med dijakii, vajenci in študenti (32%). Poslušalcev, ki žele manj jazza, pa je največ med gospodinjami (71 %) in upokojenci (69 %).

5. OPERNA GLASBA

Operna glasba sodi med tiste zvrsti, ki so pri poslušalcih nanj zaželjene, saj želi več te glasbe v radijskem sporedu le 10 % poslušalcev. Za operno glasbo se bolj navdušujejo ženske kot moški, kar potrjuje tudi odstotek tistih, ki si te glasbe v radijskem sporedu žele več (Ž 12 %, M 8 %).

Starost ne vpliva na interes za operno glasbo. V vseh starostnih skupinah približno enako število poslušalcev želi več operne glasbe. Pač pa se kaže vpliv starosti v odklanjanju operne glasbe. Največ takih, ki žele, da bi se obseg operne glasbe zmanjšal, je med poslušalci od 28. do 41. let starosti (58 %).

Z višanjem formalne izobrazbe se večna odstotek tistih, ki žele več operne glasbe in obratno, manjša se odnosa tistih, ki želijo, da bi bilo operne glasbe v radijskem sporedu več.

Tabela 26: Interes za operno glasbo v posameznih skupinah formalne izobrazbe

Formalna izobrazba	ž e l i		
	več	manj	ne več ne manj
nedokončana ali končana osnovna šola	6	56	37
končana nižja strokovna šola ali nižja gimnazija	13	51	36
končana srednja šola	29	31	39
končana višja ali visoka šola	37	14	49

N = 2032 (radijski poslušalci)

Med poklicnimi skupinami želijo več operne glasbe v radijskem sporedu predvsem uslužbenci (21 %) ter dijaki, vajenci in študentje (17 %). Takih, ki operne glasbe ne marajo in želijo, da bi je bilo v radijskem sporedu manj, pa je največ med kvalificiranimi delavci v industriji (63 %) ter nekvalificiranimi delavci v industriji (61 %).

6. FOLKLORNA GLASBA

V vprašalniku nismo uporabljali izraza folklorna glasba, temveč izraz narodne pesmi. Ne vemo, če so poslušalci ^{pod} narodnimi pesmimi razumeli samo slovenske ali tudi narodne pesmi drugih narodov. Narodne pesmi so poleg domačih viž najbolj priljubljena glasbena zvrst, saj 65 % poslušalcev radia želi, da bi jih bilo več v radijskem sporedu.

Za narodne pesmi je med moškimi in ženskami približno enak interes. Pač pa vpliva na interes za narodne pesmi starost. Najmanj takih, čeprav še vedno polovica, ki žele več narodnih pesmi v radijskem sporedu, je v skupini 14-19 letnih (51 %); med poslušalci, starimi 56 let in več, želi več narodne glasbe kar 73 % poslušalcev. Hkrati vidimo, da je v vseh starostnih skupinah zelo malo takih radijskih poslušalcev, ki bi želeli, da bi bilo narodnih pesmi v radijskem sporedu manj.

Priljubljenost narodnih pesmi je odvisna tudi od formalne izobrazbe. Čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem manj je med njimi ljubiteljev te glasbene zvrsti. Med poslušalci s nedokončano ali končano osnovno šolo želi kar 71 % poslušalcev, da bi bilo v radijskem sporedu več narodnih pesmi; med poslušalci, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo, je takih 57 %; med poslušalci s končano srednjo šolo 43 %, med poslušalci s končano višjo ali visoko šolo pa 55 % poslušalcev. Že v analizi interesa za posamezne glasbene zvrsti po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta smo ugotovili, da je priljubljenost določene glasbe in poslušanje posameznih glasbenih oddaj odvisno od izkušenj, ki

jih imajo poslušalci. Poslušalcem z najnižjo formalno izobrazbo so najbližje narodne pesmi. Ker jih poznajo, jih žele vedno znova poslušati.

Več narodnih pesmi žele v glasbenem programu ljubljanskega radia v večjem številu poslušalci tistih poklicev, za katera zadošča nižja formalna izobrazba kot poslušalcev poklicev, za katere je potrebna višja izobrazba. Posamezne poklicne skupine si po številu poslušalcev, ki žele več narodnih pesmi, sledijo takole:

1	kmetje	77 %
2,5	nekvalificirani delavci v industriji	73 %
2,5	upokojanci	72 %
4,5	delavci v kmetijstvu	70 %
4,5	gospodinje	70 %
6	kvalificirani delavci v industriji	67 %
7	uslužbenci	59 %
8	dijaki, vajenci, študentje	48 %

N = 2032 (radijski poslušalci)

7. ZABAVNA GLASBA

a O p e r e t n a g l a s b a

Te glasbene zvrsti je v radijskem programu malo, kljub temu samo 11 % poslušalcev radia želi, da bi je bilo več. Če upoštevamo še podatek, da je 45 % poslušalcev izjavilo, da naj bi bilo v radiu take glasbe manj, upravičeno trdimo, da je med radijskimi poslušalci zanimanje za operetno glasbo minimalno.

Operetno glasbo najbolj odklanjajo poslušalci med 28. in 41. letom, med katerimi 51 % poslušalcev želi, da bi je bilo v radiu manj. Operetno glasbo ne mara tudi 49 % poslušalcev med 14. in 19. letom. V ostalih starostnih skupinah pa je odstotek poslušalcev, ki žele manj operetne glasbe v radijskem sporedu, nekoliko manjši (20- 27 let 44 %, 42 - 55 let 39 %, 56 let in več 44 %).

Za operetno glasbo je precej več zanimanja med poslušalci z višjo kot med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. Da želi več operetne glasbe je namreč izjavilo 26 % poslušalcev, ki so končali srednjo šolo in 22 % poslušalcev iz skupine tistih, ki imajo višjo ali visoko izobrazbo. Medtem pa želi več operetne glasbe samo 8 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo in 15 % s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo.

Med poklicnimi skupinami je večji za operetno glasbo tudi interesoperetno ustvarjalci, ki so v radijskem programu najbolj zastopani, in manjši pri avtorjih, ki so v radijskem programu najbolj zastopani.

b L a h k a g l a s b a .

Največ radijskih poslušalcev je do te glasbene zvrsti indiferentnih, če tako lahke označimo 57 % poslušalcev, ki ne želijo niti da bi bilo več niti da bi bilo te glasbe manj v radiu. 30 % poslušalcev želi, da bi bilo lahke glasbe v sporedu manj, samo 12 % poslušalcev pa želi več lahke glasbe.

Zanimanje za lahke glasbe ni odvisno od spola, saj med spoloma ni velikih razlik niti pri tistih, ki želijo več lahke glasbe, niti ne pri tistih, ki je želijo manj oziroma, ne več ne manj.

Več lahke glasbe želi največ poslušalcev med tistimi, ki so končali srednjo šolo (20 %). Najmanj pa je ta zvrst priljubljena med poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo, med katerimi 33 % poslušalcev želi, da bi bilo lahke glasbe manj v radijskem sporedu in v skupini poslušalcev s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo, kjer je takih, ki želijo, da bi bile te glasbe v radijskem sporedu manj, 29 %.

Katera poklicne skupine se najmanj zanimajo za lahke glasbo? Najbolj je ta glasbenazvrst nepriljubljena med delavci v kmetijstvu, med katerimi je 37 % takih, ki želijo, da bi je bilo v radiu manj, med upokojenci 35 % in med kvalificiranimi delavci v industriji 34 %.

c Plesna glasba

Med zvrstmi zabavne glasbe je plesna glasba bolj priljubljena kot lahka glasba. Da bi jo bilo več v radijskem sporedu, želi 19 % poslušalcev.

Interes za lahke glasbe je enak pri moških in pri ženskah. Pač pa je pri zanimanju za to glasbeno zvrst pomembna starost. S starostjo namreč naglo pada število poslušalcev, ki želijo, da bi bile te glasbe v radijskem sporedu več in obratno, raste število poslušalcev, ki želijo, da bi bile te glasbe v radiu manj.

Najbolj se zanimajo za to glasbeno zvrst poslušalci s končano nižjo strokovno ali nekdanjo nižjo gimnazijo in poslušalci s končano srednjo šolo. Med prvimi želi, da bi bile v radiu več plesne glasbe 23 %, med drugimi pa 20 % poslušalcev.

Razlike med posameznimi poklicnimi skupinami v interesu za to glasbeno zvrst so deloma pogojene po starosti, deloma po formalni izobrazbi, deloma po poklicu samega. Več te glasbe želijo predvsem dijaki, vajenci in študenti (38 %) ter nekvalificirani delavci v industriji (29 %). Najbolj pa moti plesna glasba v radijskem programu upokojene (38 %) in gospodinje (32 %).

č D o m a č e v i ž e

Kot domače viže smo poimenovali vokalno in instrumentalno narodno zabavno glasbo in umetno zabavno glasbo, ki temelji na motivih narodne glasbe. Za domače viže se navdušuje največ, to je, 69 % radijskih poslušalcev.

Podatki popolnoma potrjujejo pričakovanja, da namreč s starostjo raste priljubljenost te glasbene zvrsti. Medtem ko se mlajši poslušalci najbolj navdušujejo za popevke, pa se poskočne domače viže pri srcu predvsem starejših poslušalcev. Več domačih viž v radijskem sporedu želi 56 % 14 do 19 letnih poslušalcev, 61 % poslušalcev med 20. in 27. letom, 72 % poslušalcev med 28. in 41. letom, 71 % poslušalcev med 42. in 55. letom ter 77 % poslušalcev iz starostne skupine 56 let in več.

Interes za domače viže je odvisen tudi od formalne izobrazbe. Čim višje izobrazbo imajo radijski poslušalci, tem manj je med nji tistih, ki želijo, da bi bilo take glasbe v radijskem sporedu več. V skupini z najnižjo formalno izobrazbo želi več domačih viž 76 % poslušalcev, v skupini z najvišjo formalno izobrazbo pa samo še 23 %. V tej skupini je velike več (67 %) poslušalcev, ki se zadovoljni s tako količino domačih viž, kakršna je sedaj v radijskem programu.

V zanimanju za domače viže je med posameznimi poklicnimi skupinami precejšen razpon. Največ poslušalcev, ki žele več domačih viž v radijskem sporedu, je med delavci v kmetijstvu (83 %) in kmeti (81 %), najmanj pa med dijaki, vajenci in študenti (42 %) ter uslužbenci (52 %).

d P o p e v k e

Po številu poslušalcev, ki žele, da bi bilo v radiu več popevk, se ta glasbena zvrst uvršča na tretje mesto. Več popevk v radijskem sporedu želi 46 % poslušalcev; nekoliko manj je takih, ki so zadovoljni s tako količino popevk, kakršna je že (42 %). 11 % poslušalcev pa želi, da bi bilo popevk v radiu manj. Kot smo pričakovali, s starostjo pada število poslušalcev, ki želijo, da bi bilo popevk več v radijskem sporedu. V najmlajši starostni skupini (14-19 let) želi več popevk kar 71 % poslušalcev, v skupini 20 - 27 let 63 %, v skupini 28 - 41 let 45%, v skupini 42 - 55 let 38 % in v skupini 56 let in več pa 33 % poslušalcev. Starost vpliva na interes za popevke obratno kot na interes za domače viže.

Popevke so najbolj priljubljene pri poslušalcih zrižjo formalno izobrazbo. Več popevk namreč želi v radijskem sporedu 50 % poslušalcev s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanje nižje gimnazije in 47 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo.

Med poklicnimi skupinami se za popevke najbolj navdušujejo dijaki, vajenci in študentje (65 %), nekvalificirani delavci v industriji (64 %), kvalificirani delavci v industriji (57 %) in delavci v kmetijstvu (54 %).

Kakšnih popevk si poslušalci predvsem želijo?

Do sedaj smo spoznali, kolikšen odstotek radijskih poslušalcev želi, da bi bilo popevk več v radijskem programu, kolikšen odstotek meni, da bi jih morale biti manj in kolikšen del poslušalcev je zadovoljen s tako količino popevk v programu, kakršna je sedaj.

Kot po podatkih 1963. leta, so tudi po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta popevke po priljubljenosti pri poslušalcih na 3. mestu. Na vprašanje o tem, katere glasbene zvrsti so jim najbolj všeč, je takrat 68 % radijskih poslušalcev izbralo kot najbolj priljubljeno zvrst popevke.

Da bi dobili točnejšo podobo o poslušalcih popevk in spoznali njihove želje, smo v anketi Radio 63 vključili vprašanje o tem, kakšne popevke so poslušalcem najbolj všeč.

ALI POSLUŠATE POPEVKE? (če posluša) KAKŠNE POPEVKE IN V KAKŠNI IZVEDBI IMATE NAJRAJŠI ?

- 3 - tuje popevke s tujimi pevci
- 3 - tuje popevke v slovenskem prevodu
- 3 - slovenske popevke
- 3 - druge jugoslovanske popevke
- 6 - vse, če so dobre
- 7 - vseeno mi je; se ne more odločiti
- 8 - ne posluša; ne mara popevk
- 9 - ne posluša radia
- 0 - b.o.

O tem, kakšnih popevk si želijo, smo spraševali samo poslušalce, ki so izjavili, da popevke poslušajo.

Podatek o odstotku poslušalcev popevk je presenetljiv, kar 91 % radijskih poslušalcev je odgovorilo, da poslušata popevke.

Ta sodobna zvrst zabavne glasbe mnogo bolj pritegne mlajše kot starejše poslušalce. Popevke poslušajo skoraj vsi radijski poslušalci med 14. in 19. letom (96 %) ter 20. in 27. letom starosti (96 %). Čeprav s starostjo število poslušalcev popevk pada, je v najstarejši starostni skupini še vedno veliko poslušalcev take glasbe (56 let in več 84 %).

Zanimivo je, da formalna izobrazba skoraj ne diferencira poslušalcev popevk. Nekoliko izstopajo samo poslušalci s končano višjo ali visoko šolo, med katerimi je najmanj poslušalcev popevk (82 %). Popevke so namreč izrazite prilagojene okusu povprečnih poslušalcev. Poslušanje popevk je odvisno tudi od poklicnega dela.

Med pomembnimi poklicnimi skupinami je namreč različen odstotek poslušalcev popevk:

1 dijaki, vajenci, študentje	98 %
2 delavci v kmetijstvu	96 %
3,5 uslužbenci	94 %
3,5 nekvalificirani delavci v industriji	94 %
5 kvalificirani delavci v industriji	92 %
6 kmetje	90 %
7 gospodinje	88 %
8 upokojenci	80 %

9. ... ..

Vsaj za dijake, vajence in študente ter upokojenca lahko trdimo, da gre v veliki meri za vpliv starosti, pri drugih poklicih pa je verjetno pomembnejše okolje in tudi poklicno delo samo.

V kakšni izvedbi so popevke poslušalcev najbolj všeč?

Skoraj dva tretjini poslušalcev popevk je izjavilo, da želijo slovenske popevke (65 %); na drugem mestu so druge jugoslovanske popevke (37%); na tretjem mestu so poslušalci, ki najraje poslušajo tuje popevke v slovenskem prevodu (22%); na zadnjem mestu pa so tisti, ki bi radi poslušali tuje popevke s tujimi pevci (19 %).

Pri popevkah ni pomembna esne melodija, temveč tudi besedilo. Poleg slovenskega večina poslušalcev razume tudi srbohrvaško besedilo, tuje popevke pa poslušajo rajši s prevedenim besedilom kot v originalnem jeziku zaradi pomanjkljivega znanja teh jezikov. Verjetno pa razumljivost besedila ni edini razlog, da so najbolj priljubljene slovenske in za njihni jugoslovanske popevke. Slovenske in druge jugoslovanske popevke so poslušalce bližje tudi po melodiji.

22 % poslušalcev pa je vseeno, kakšne narodnosti so popevke: radi narreč poslušajo vse, ki so dobre. Sveda pa je pojem dober zelo sub-jektiven. Ista popevka je lahko za nekoga dobra, za drugega pa slaba.

Interes za vrsto popevk glede na narodnost je odvisen od starosti poslušalcev. Tako ima najrajši slovenske popevke največ poslušalcev med 42. in 55. letom (73 %) in poslušalcev, starih

56 let in več (73 %). Za vse ostale vrste popevk je med najstarejšimi poslušalci najmanj zanimanja.

Kakor hitro gre za tuje popevke, bodisi s prevedenim besedilom, bodisi v originalni izvedbi, se zanje najbolj zanimajo najmlajši poslušalci. Le-ti se sicer bolj navdušujejo za tuje popevke v originalni izvedbi (14-19 let 35 %; 20 - 27 let 33 %) kot za tuje popevke v slovenskem prevodu (14-19 let 26 %; 20 -27 let 26 %), toda kljub temu sta obe vrsti popevk bolj priljubljene med mlajšimi kot med starejšimi poslušalci.

Med najmlajšimi poslušalci je tudi največ takih, ki se se odločili za dobre popevke ne glede na narodnost.

Poleg starosti vpliva na interes za popevke tudi formalna izobrazba. Za najbolj priljubljene - slovenske - popevke interes z višanjem formalne izobrazbe naglo pada. V skupini z najnižjo formalno izobrazbo se je za slovenske popevke odločil kar 77 % vseh poslušalcev popevk, v skupini z najvišjo formalno izobrazbo pa karaj polovica (52 %). Prav tako polovica poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo (51 %) rada posluša tudi tuje popevke v originalni izvedbi. Za to vrsto popevk z nižanjem formalne izobrazbe navdušenje zelo naglo pada in je v skupini s končano ali nedokončano osnovno šolo samo 14 % poslušalcev, ki se jim všeč tuje popevke s tujimi pevcji.

Poslušalci različnih poklicnih skupin ne kažejo takega interesa za posamezne vrste popevk. Poklic vpliva tudi na zanimanje za vrste popevk. Tako so slovenske popevke najbolj priljubljene

med kmeti (76 %), med delavci v kmetijstvu (77 %), med upokojenci (73 %) in med nekvalificiranimi delavci v industriji (72 %). Zanje pa je najmanjši interes med dijaki, vajenci in študenti (43 %). V tej poklicni skupini je interes za tuje popevke v originalni izvedbi (43 %) tolikšen, kot za slovenske popevke. Najmanj dijakov, vajencev in študentov pa je izbralo kot najbolj priljubljene tuje popevke v slovenskem prevodu (24 %).

Interes posameznih poklicnih skupin za različne vrste popevk je razviden iz spodnje tabele.

Tabela 27: Kakšne popevke ugajajo poslušalcem posameznih poklicev

Poklic	tuje popevke s tujimi pevci	tuje popevke v slov. prevodu	slov. popevke	druga vrsta popevk	vsota	vsena skupaj
dijaki, vajenci, študentje	43	24	43	30	30	2
uslužbenci	28	20	58	38	27	4
kvalificirani delavci v ind.	20	22	65	42	24	3
nekvalificirani delavci v ind.	17	20	72	49	19	4
delavci v kmetijstvu	12	25	77	42	19	4
kmetje	10	20	78	38	13	9
stopničarje	12	24	63	35	23	4
upokojenci	9	15	73	31	21	3

N = 1848 (poslušalci popevk)

B INTERES ZA NEKATERE ODDAJE

V tem poglavju bomo govorili o oddajah, ki niso bile vključene v shemo mnenj poslušalcev o nekaterih oddajah govornega in glasbenega programa ljubljanskega radia. Za nekatere oddaje, vključene v shemo mnenj poslušalcev o oddaji, smo ugotavljali tudi interese. Tako smo poslušalce oddaje Iz naših kolektivov vprašali, ali ^{bi} oddaje pogrešali, če bi bila ukinjena; interese za odgovore na pisma poslušalcev v Jutrarnji oddaji smo spoznali iz odgovorov na vprašanja, ali naj uredništvo oddaje še vnaprej odgovarja na pisma poslušalcev ipd.

Pri izbiri oddaj govornega in glasbenega programa, za katere smo ugotavljali interese poslušalcev, smo upoštevali dva kriterija:

1. izbrali smo oddaje, o katerih smo doslej vedeli zelo malo ali nič;
2. izbrali pa smo tudi nekaj oddaj, za katere že imamo podatke o interesu poslušalcev zanje, z namenom, da bi spremljali interese poslušalcev.

Kako smo ugotavljali interese poslušalcev za oddaje? Poslušalcev nismo vprašali, ali jih neka oddaja zanima ali ne, temveč smo poiskali indikatorje interesa. Znašli smo se pred več alternativami. Končno smo izbrali dve možni formulaciji vprašanja: ali je bila, ali bi oddaje pogrešali, če bi bila ukinjena; druga pa, ali bi vam bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Po preliminarnem anketiranju smo se odločili za drugo variante predvsem zaradi tega, ker se poslušalci na vprašanje, ali bi oddaje pogrešali, če bi bila ukinjena, odgovarjali, da v nobenem primeru

ni odvisno od njih, ali je oddaja v sporedu ali ne. Če je ne bi bilo v sporedu, jač bi pogrtašali. Poslušali bi pač kako druge oddaje. Vprašanja, ki smo ga uporabili, je bilo formulirano takole:

NAŠTEL VAS BOV NEKAJ ODDAJ. PROSIM, ČE BI Povedali, ALI JIH POSLUŠATE. ALI BI VAS BILO ŽAL, ČE JIH NE BI MOGLI POSLUŠATI ?

- radijska univerza
- v tihem nasvidenje
- četrtkov večer
- tedenski zunanjepolitični pregled
- govore v kino
- skno v svet
- naš varicte
- izborite svoje melodije
- mladinska radijska igra
- oddaja za naše vno
- vsak dan za vas
- šolska ura
- ne posluša radio
- b.a.

Ker tistih, ki oddaje ne poslušajo, ni imelo pokana spraševati, ali bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati kot je na sporedu, smo morali najprej ugotoviti, kdo so sploh poslušalci posameznih oddaj. Po interesu za oddaje smo spraševali samo poslušalec oddaje.

1 GOVORNI PROGRAM

P o v z e t e k: Interés za nekatere oddaje governnega programa smo ugotavljali na osnovi dveh indikatorjev. Prvi indikator interesa za oddaje je samo število poslušalcev oddaje. Če je med poslušalci interes za neko oddajo velik, bi jim bilo žal, če je ne bi mogli poslušati. Zato smo poslušalce oddaje tudi vprašali, če bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Pograšanje oziroma nepograšanje neke oddaje nar je bil drugi indikator interesa zanjo. Drugi indikator skeraž v vseh primerih potrjuje zaključke, ki jih naredimo na osnovi prvega indikatorja, skratka, čim več poslušalcev radia posluša oddajo, tem več poslušalcev oddaje izjavlja, da bi jim bilo žal, če je ne bi mogli poslušati.

Med osmimi oddajami governnega programa je največji interes za Oddaja za naše vas, ki jo posluša 83 % poslušalcev radia, žal pa bi bilo 69 % poslušalcev oddaje, če je ne bi mogli poslušati.

Po interesu med poslušalci so na drugem mestu mladinske radijske igre, ki jih posluša 69 % poslušalcev radia, 85 % poslušalcev oddaje pa bi bilo žal, če je ne bi mogli poslušati.

V tretje skupino po številu poslušalcev spada Tedenski zunanjepolitični pregled (posluša ga

55 % poslušalcev radia, pogrešalo pa bi ga 74 % poslušalcev oddaje) in Okno v svet (poslušala ga 55 % poslušalcev radia, pogrešalo pa bi ga 71% poslušalcev oddaje).

Po številu poslušalcev tvorita četrto skupino oddaja V torek nasvidenje (38 %) in oddaja Grenc v kino (38 %). Prve bi pogrešalo 70 %, druge pa 58 % poslušalcev oddaje.

Med osmi oddajami je najmanj zanimanja za Radijsko univerzo (32 % poslušalcev) in šolske ure (30 % poslušalcev). Prve bi pogrešalo 60%, druge pa 67 % poslušalcev oddaje.

Ugostavljali smo interes za naslednje oddaje govornega programa:

1. politično-informativne oddaje zastopa Tedenski zunanjepolitični pregled;
2. izobraževalne oddaje zastopa Radijska univerza in oddaja Okno v svet;
3. med specializiranimi oddajami smo izbrali oddaje za žene V torek nasvidenje, oddaje za ljubitelje filma Grenc v kino, oddaje za kmete Oddaja za naše vas, mladinske oddaje pa zastopajo mladinska radijska igra in šolske ure.

Poslušalce teh oddaj prikazuje tabela na naslednji strani.

Tabela 28: Poslušalci nekaterih govornih oddaj

O d d a j a	poslušal- ci	neposlušal- ci	Sku- paj
Za našo vas	83	17	100%
Mladinska radijska igra	69	31	100%
Tedenski zunanjepolitični pregled	55	45	100%
Okno v svet	55	45	100%
V torek nasvidenje	38	62	100%
Gremo v kino	38	62	100%
Radijska univerza	32	68	100%
Šolske ure	30	70	100%

N = 2032 (radijski poslušalci)

Največ poslušalcev ima Oddaja za našo vas, posluša jo 83% radijskih poslušalcev. Na osnovi tega podatka bi težko trdili, da je oddaja namenjena samo kmetom, oziroma poseželjku. Naj kmetje predstavljajo samo 21% radijskih poslušalcev.

Na drugem mestu po številu poslušalcev je mladinska radijska igra, ki jo posluša 69% poslušalcev, in, kot bomo videli, je to poslušajo samo mladi ljudje.

Na tretje in četrto mesto sta se uvrstili politično-informativna oddaja Tedenski zunanjepolitični pregled s 55% poslušalcev in izobraževalna oddaja Okno v svet prav tako s 55% poslušalcev.

Na petem in šestem mestu po številu poslušalcev sta oddaji V t. rek nasvidenje, ki jo posluša 38 % poslušalcev in Gremo v kino, ki ima tudi 38 % poslušalcev.

Šesto in osmo mesto po številu poslušalcev pa prevzema izobraževalna oddaja Radijska univerza z 32 % poslušalcev in šolske ure, ki jih posluša 30 % poslušalcev.

Podatki kažejo, da je priljubljenost govornih oddaj dokaj visoka, kažejo pa tudi, da se po številu poslušalcev posamezne oddaje med seboj precej ločijo. Pričakovali smo, da izjajo specializirane oddaje najmanj poslušalcev, ker se namenjene ožjemu krogu, pokazalo pa se je, da je krog poslušalcev dokaj širok.

Kakšno razporejejo posamezne oddaje po številu poslušalcev, ki bi jih pogrešali?

Tabela 29: Interes za posamezne govorne oddaje med poslušalci oddaj

Oddaja	bi bilo žal	ne bi bilo žal	N
Za našo vas	89	11	1695
Mladinske radijske igre	85	15	1403
Težinski zunanjepolitični pregled	74	26	1127
Okno v svet	61	29	1114
V terek nasvidenje	70	30	773
Gremo v kino	58	42	770
Radijska univerza	60	40	659
Šolske ure	67	33	619

Za nekatere oddaje imamo podatke tudi iz Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta. Izmed trinajstih naštetih oddaj govornega programa so poslušalci izbrali tiste, za katere so menili, da jih najbolj zanimajo. Tako je po Anketi o masovnih komunikacijskih sredstvih ^{izbralo} Oddajo za našo vas 48,3%, Tedenski zunanjepolitični pregled 26,8 %, oddaje za žene 27,4 % in Radijsko univerzo 11,5 % radijskih poslušalcev. Ti podatki so s podatki 1963. leta samo relativno primerljivi, ker niso zbrani na osnovi enakih indikatorjev.

Po podatkih ankete 1963. leta si posamezne oddaje po številu poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če teh oddaj ne bi mogli poslušati, sledijo takorekoč enako kot po številu poslušalcev oddaje. Drug rang imajo samo šolske ure, ki so po številu poslušalcev na osmem mestu, po številu tistih, ki bi jim bilo žal, če jih ne bi mogli slišati, pa na 6. mestu.

Domnevamo, da poslušalci, ki so izjavili, da jim ne bi bilo žal, če posameznih oddaj ne bi mogli poslušati, poslušajo te oddaje brez interesa, tisti pa, ki bi jim bilo žal, če jih ne bi mogli slišati, pa jih poslušajo z zanimanjem.

Po interesu, ki so ga vzbudile med poslušalci, se oddaje združujejo v tri skupine:

Prvo skupino tvorita Oddaja za našo vas in mladinska radijska igra.

Prvo poslušajo z zanimanjem 89 %, drugo pa 85 % poslušalcev.

Drugo skupino tvorijo oddaje Tedenski zunanje-politični pregled, Okno v svet in V torck nasvidenje.

Tretjo skupino pa tvorijo oddaje, ki jih z zanimanjem poslušajo najmanj poslušalcev. To so: Gremo v kino, Radijska univerza in šolske ure.

a. Tedenski zunanje-politični pregled

Tedenski zunanje-politični pregled je politično informativna oddaja, ki vsebuje vesti samo s področja zunanje politike. Posluša jo 55 % vseh radijskih poslušalcev. Za vesti iz zunanje politike se zanima mnogo več moških kot žensk. Med moškimi namreč posluša Tedenski zunanje-politični pregled 70 % radijskih poslušalcev, med ženskami pa le 42 %.

Tudi med samimi poslušalci Tedenskega zunanje-političnega pregleda je v interesu zanj precejšnja razlika med moškimi in ženskami. Če oddaje ne bi mogli poslušati, bi bilo žal 81 % moških poslušalcev in samo 64 % žensk. Imamo torej dva indikatorja interesa za posamezne oddaje: prvi je samo poslušanje neke oddaje, drugi pa izjava poslušalcev, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Vpliv spola na zanimanje za Tedenski zunanje-politični pregled ne kaže v vseh skupinah formalne izobrazbe. V vseh skupinah formalne izobrazbe je namreč več moških kot žensk med poslušalci te oddaje. Z višanjem formalne izobrazbe se razlike v številu poslušalcev Tedenskega zunanje-političnega pregleda med spoloma manjšajo. V skupini poslušalcev s najvišjo formalno izobrazbo takorekoč ni več razlike v številu moških in žensk med poslušalci te oddaje.

Tudi med samimi poslušalci Tedenskega zunanje-političnega pregleda kaže vpliv spola na interes za to oddajo. V vseh skupinah formalne izobrazbe je med poslušalci Tedenskega zunanje-političnega pregleda izjavilo več moških kot žensk, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Toda tudi tu opazimo tendenco, da se s višanjem formalne izobrazbe razlika med spoloma

v interesu za to oddajo manjšajo.

Vpliv spola na interes za to politično informativno oddajo se kaže tudi v posameznih starostnih skupinah. V vseh starostnih skupinah je več poslušalcev Tedenskega zunanje-političnega pregleda med moškimi kot med ženskami.

Prav tako je v vseh starostnih skupinah več moških kot žensk izjavilo, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Najmanjša razlika med spoloma v interesu za Tedenski zunanje-politični pregled je med najmlajšimi poslušalci (14 - 19 let), med katerimi bi bilo žal 68. % moških in 65. % žensk, če oddaje ne bi mogli poslušati.

Za Tedenski zunanje-politični pregled je več poslušalcev med moškimi kot med ženskami v vseh poklicnih skupinah. Med poslušalci oddaje pa bi bilo žal, če je ne bi mogli poslušati, večjemu številu moških kot žensk v vseh poklicnih skupinah razen med upokojenci.

Tabela 30: Interes za Tedenski zunanje-politični pregled pri
moških in ženskah v posameznih poklicnih skupinah

P o k l i c	Spol	poslušajo oddajo	bi mu bilo žal, če je ne bi mo- gel poslušati
diplomi, vajenci, študenti	M Ž	61 44	80 77
uslužbeni	M Ž	83 57	94 71
kvalificirani delavci v industriji	M Ž	80 42	78 69
nequalificirani delavci v industriji	M Ž	61 29	77 45
delavci v kmetijstvu	M Ž	52 30	68 43
krečija	M Ž	57 31	70 58
proredniki	M Ž	- 43	- 62
upokojeanci	M Ž	71 46	79 79

N =

2032 (poslušalci
radia)   1117 (poslušalci Teden-
skega zunanje-
političnega pregleda)

Kakšen je vpliv starosti na interes za tedenski zunanje-politični pregled?

Sečeno po številu poslušalcev Tedenskega zunanje-političnega pregleda je najmanjši interes zanj med najmlajšimi (44 %) in med najstarejšimi radijskimi poslušalci (56 let in več 47 %). V ostalih starostnih skupinah pa poslušajo to oddajo 60% poslušalcev radia. Največji odstotek poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če to

oddaje ne bi mogli poslušati, je v skupini 28-41 let (76 %) in v skupini 42-55 let (77 %). V obeh primerih gre za družbeno najbolj aktivni skupini.

Formalna izobrazba izrazito vpliva na interes za Tedenski zunanje-politični pregled. Z višanjem formalne izobrazbe raste število tistih, ki poslušajo oddajo. V skupini poslušalcev z neokončano ali končano osnovno šolo poslušajo te oddaje 48 % radijskih poslušalcev, v skupini s končano višjo ali visoko šolo pa 78 %. Prav tako kot število poslušalcev, z višanjem formalne izobrazbe raste tudi število tistih poslušalcev Tedenskega zunanje-političnega pregleda, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. V skupini z najnižjo formalno izobrazbo bi bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati 69 %, v skupini s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo 77 %, v skupini s končano srednjo šolo 83 %, v skupini z najvišjo formalno izobrazbo pa 95 % poslušalcev te oddaje. Med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo je resnično veliko zanimanje za Tedenski zunanje-politični pregled, saj bi bilo skoraj vsem poslušalcem te oddaje žal, če je ne bi mogli poslušati.

Poslušalcev Tedenskega zunanje-političnega pregleda je zdaleč največ med kvalificiranimi delavci v industriji (72 %) in med uslužbenci (70 %). V ostalih poklicnih skupinah ima oddaja mnogo manj poslušalcev, najmanj pa med delavci v kmetijstvu (43 %), kmeti (43 %) in gospodinjami (43 %).

Tedenski zunanje-politični pregled je na sporedu ob 16.00, ko se kmetje in delavci v kmetijstvu večina na polju in zaradi objektivnih ovir ne morejo poslušati oddaje. Možno pa je tudi, da

pol. tem imenu niso spoznali oddaje, ki jo sicer poslušajo.

Že iz prejšnjih podatkov vemo, da se ženske manj kot moški zanimajo za politično informativne oddaje, kar potrjuje tudi odstotek poslušalk Tedenskega zunanje-političnega pregleda med gospodinjami. Med poslušalci oddaje pa bi jo najbolj pogrešali uslužbenci (84 %), upokojenci (79 %) ter dijaki, vajenci in študentje (75 %). Nekoliko manjšemu številu poslušalcev oddaje pa bi bilo žal, če oddaje ne bi mogli slišati, med gospodinjami (62 %), med kvalificiranimi delavci v industriji (63) in med kmeti (65 %).

b. R a d i j s k a u n i v e r z a

Radijska univerza po številu poslušalcev ne spada med najbolj priljubljene radijske oddaje. To izobraževalno oddajo poslušajo 32 % poslušalcev radia. Oddaja ima približno enako število poslušalcev med moškimi (35 %) in med ženskami (32 %). Pač pa je med samimi poslušalci Radijske univerze večji interes zanje med moškimi kot med ženskami, saj bi bilo kar 63 % moških žal, če jo ne bi mogli poslušati, med ženskami pa je takih samo 42%.

Medtem ko je v vsej populaciji radijskih poslušalcev med spoloma razlika v odstotku poslušalcev Radijske univerze zelo majhna, pa opazamo večje razlike med spoloma v interesu za to oddajo v posameznih starostnih skupinah. Vplivu spola se v pravejši meri pridružuje vpliv starosti. V najmlajši starostni skupini (14-19 let) je poslušalcev Radijske univerze celo več med ženskami kot med moškimi (M 26 %, Ž 29 %). V naslednji starostni skupini, od 20-27 let, razlike med spoloma v odstotku poslušalcev te oddaje skoraj izginejo (M 39 %, Ž 37 %). V višjih starostnih skupinah pa je več poslušalcev Radijske univerze med moškimi kot med ženskami vse do skupine najstarejših poslušalcev, kjer razlike takorekoč ni (M 26%, Ž 24%).

V posameznih starostnih skupinah so razlike med spoloma tudi v interesu za oddajo med samimi poslušalci. Oddajo bi v večjem številu pogrešali moški kot ženske v skupini 14-19 let (M 59 %, Ž 51 %), v skupini 20-27 let (M 64 %, Ž 58 %). in v skupini najstarejših poslušalcev, 56 let in več (M 69 %, Ž 56 %). V starostnih skupinah od 28 do 41 let in 42 do 55 let pa med spoloma ni razlik v številu poslušalcev, ki bi oddajo pogrešali.

Po razliki v številu poslušalcev Radijske univerze med moškimi in med ženskami najbolj izstopajo uslužbenci in kvalificirani delavci v industriji. V prvi poklicni skupini posluša Radijsko univerzo 53 % moških in 38 % žensk, v drugi pa 35 % moških in 27 % žensk.

V tem, ali poslušalec Radijske univerze ta oddaja zanima ali ne, ima poklic pomembnejšo vlogo kot spol. Oddaje bi pogrešalo več moških kot žensk v skupini dijakov, vajencev in študentov (M 58 %, Ž 55 %) in v skupini uslužbencev (M 67 %, Ž 60 %). V večjem številu kot moški pa bi oddaje pogrešale ženske v skupini kvalificiranih delavcev v industriji (M 53 %, Ž 63 %) in v skupini delavcev v kmetijstvu (M 67 %, Ž 80 %).

Ne glede na spol je največ poslušalcev Radijske univerze med 20. in 27. letom (35 %) in med 28. in 41. letom (37 %) starosti.

Z višanjem formalne izobrazbe raste število poslušalcev Radijske univerze do vključno skupine s končano srednjo šolo. V skupini z nedokončano ali končano osnovno šolo posluša Radijsko univerzo le 27 %, v skupini s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo 41 %, v skupini s končano srednjo šolo pa 51 % poslušalcev radia. Med poslušalci s najvišje formalne izobrazbe je interes za to oddajo nekoliko manjši. Posluša jo 45 % radijskih poslušalcev. Da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, je izjavilo največ poslušalcev Radijske univerze iz skupine, v kateri je tudi največji odstotek poslušalcev Radijske univerze, to je, v skupini s končano srednjo šolo (71 %).

Glede na poklic je največ poslušalcev Radijske univerze med
uslužbenci (45 %), in upokojenci (38 %). Najmanjši interes za
Radijsko univerzo pa je med kmeti (22 %) in med delavci v kmo-
tistvu (26 %).

Oddaja Okno v svet štejemo med izobraževalne oddaje. Razlika med to oddajo in Radijsko univerzo je predvsem v tem, da je oddaja Okno v svet mnogo bolj poljudna kot Radijska univerza. Verjetno ima prav zato tudi več poslušalcev. Okno v svet posluša 55 % poslušalcev radia. Sooč po številu poslušalcev je za to oddajo skoraj enak interes med moškimi in ženskami. Posluša je 57 % moških in 53 % žensk. Na približno enak interes med spoloma za to oddajo kaže tudi podatek o številu moških in žensk, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati (M 72 %, Ž 68 %).

V vseh starostnih skupinah med spoloma skoraj ni razlik v odstotku poslušalcev Okna v svet razen v skupini 56 let in več starih poslušalcev, kjer oddaje posluša precej več moških (53,6) kot žensk (43 %). Med najstarejšimi poslušalci je tudi največja razlika med moškimi in ženskami v odstotku tistih, ki bi oddajo pogrešali, če je ne bi mogli poslušati (M 75 %, Ž 66 %).

Zanimanje za oddajo Okno v svet je odvisno vsej deloma od formalne izobrazbe. Zlasti izstopajo poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo, med katerimi je najmanj poslušalcev Okna v svet (49 %), medtem ko je v drugih skupinah formalne izobrazbe odstotek poslušalcev oddaje precej enak (končana osnovna šola ali nekdanja nižja gimnazija 68 %, končana srednja šola 69 %, končana višja ali visoka šola 67 %).

Interes za Okno v svet glede nepoklicne pripadnosti je v tesni zvezi s formalno izobrazbo radijskih poslušalcev. Oddaje poslušajo največ uslužbencev (68 %), kvalificiranih delavcev v industriji (63 %) in upokojenecev (60 %). Najmanj poslušalcev oddaje pa je med delavci v kmetijstvu (41 %) in kmeti (38 %). Tudi Radijska univerza ima najmanj poslušalcev med delavci v kmetijstvu in kmeti. Razlogov za to je verjetno več. Morda sta oddaji tako zahtevni, da jima delavci v kmetijstvu in kmetje težko sledijo; morda pa je med obema poklicnima skupinama želja po izobraževanju najmanjša. Možno pa je tudi, da pri poslušalcih obeh skupin prevladujejo interesi za druga področja in tako izobraževalne oddaje enostavno spregledajo.

Š. V t o r e k n a s v i d e n j e

To oddajo, namenjeno ženam, posluša dobra tretjina poslušalcev (38 %), kar za oddajo, ki je namenjena le delu poslušalcev, ni malo. Čeprav je oddaja namenjena ženskam, posluša jo 44 % radijskih poslušalk, jo posluša tudi precej moških (30 %). Razumljivo je, da je več poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, med ženskami (75 %) kot med moškimi (61 %).

Vpliv spola na interes za oddajo V torek nasvidenje ostane nespremenjen v vseh starostnih skupinah. V vseh starostnih skupinah je namreč več poslušalcev oddaje med ženskami kot med moškimi; poleg tega je več poslušalk oddaje kot poslušalcev izjavilo, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati.

Rekli smo, da starost ne vpliva na razlike med spoloma v interesu za to oddajo, s čimer pa seveda nismo hoteli trditi, da se vpliv starosti na interes za oddajo sploh ne kaže. Največ poslušalcev oddaje je v starostni skupini 20-27 let (48 %), najmanj pa v skupini poslušalcev, starih 56 let in več (28 %).

Na največji interes za oddajo V torek nasvidenje med poslušalci od 20 do 27 let sklepamo tudi iz tega, ker je v tej skupini največ poslušalcev (74%) izjavilo, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Med najstarejšimi poslušalci (56 let in več) pa bi oddajo pogrešalo nekoliko manj, od 10 poslušalcev.

Po formalni izobrazbi se v interesu za oddajo V torek nasvidenje poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo, močno ločijo od poslušalcev nižjih stopenj formalne izobrazbe. Ne samo, da je med radijskimi poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo najmanj (25,5 %) poslušalcev te oddaje, tudi med samimi poslušalci je najmanj (46 %) takih, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati.

Tabela 31: Interes za oddajo V torek nasvidenje med poslušalci z različno formalno izobrazbo

Izobrazba	poslušalci oddaje	poslušalci, ki bi oddajo pogrešali	struktura poslušalcev radia po izobrazbi
nedokončana ali končana osn. šola	36	70	69
končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimn.	45	69	20
končana srednja šola	45	74	9
končana višja ali visoka šola	25,5	46	?

N = 2032 (poslušalci radia)   N = 773 (poslušalci oddaje V torek nasvidenje)   N = 2032

V vseh skupinah formalne izobrazbe je zelo izrazit vpliv spola. V vseh skupinah formalne izobrazbe poslušala oddajo V torek nasvidenje več žensk kot moških. Prav tako bi v vseh skupinah formalne izobrazbe pogrešalo oddajo precej več žensk kot moških. Na interes za oddajo V torek nasvidenje najbolj izrazito vpliva spol.

Razumljivo je, da je največ poslušalcev te oddaje med gospodinjami (48 %), kar ni toliko pogojeno po poklicu kot po spolu. Najmanj pa se za to oddajo zanimajo kmetje in delavci v kmetijstvu. Med prvimi poslušajo oddajo 28 %, med drugimi pa 31 % radijskih poslušalcev.

d. G r e m o v k i n o

Ljubiteljem filma je namenjena oddaja Gremo v kino. Oddaja ima prav toliko poslušalcev kot namenska oddaja V terek nasvide-
nje, to je, 38 %. Posluša jo več žensk (42 %) kot moških (33 %).
Tudi med samimi poslušalci oddaje Gremo v kino se zanjo bolj
zanimajo ženske kot moški. Če oddaje ne bi mogli poslušati, bi
bilo žal 62 % žensk in 52 % moških.

Vpliv spola na zanimanje za oddajo Gremo v kino se kaže tudi
v vseh starostnih skupinah. V vseh starostnih skupinah je nam-
reč več poslušalcev oddaje med ženskami kot med moškimi. Ne
glede na spol pa lahko ugotovimo, da je interes za oddajo Gremo
v kino odvisen tudi od starosti. Oddajo več poslušajo mlajši
kot starejši poslušalci radia in sicer jo posluša v skupini
14-19 let 50 %, v skupini 20-27 let pa 54 %. Po 27. letu sta-
rosti odstotek poslušalcev oddaje pade in je najnižji med naj-
starejšimi poslušalci.

Ker oddaja vsebuje ocene filmov, ki so na sporedu, je mnogo
bolj zanimiva za ljudi, ki hodijo v kino, kot pa za tiste, ki
gredo v kino redkokdaj ali pa sploh ne. Ker mlajši ljudje po-
gosteje zahajajo v kino kot starejši, je vsaj deloma tudi zato več
zanimanja za oddajo Gremo v kino med mlajšimi poslušalci odda-
je.

Kakšen je interes za oddajo med njenimi poslušalci? Skoraj tri
četrtine poslušalcev v obeh najmlajših starostnih skupinah kaže
za oddajo Gremo v kino zelo veliko zanimanja, saj bi bilo žal,
če oddaje ne bi mogli poslušati, 74 % poslušalcev od 14. do 19.

leta in 70 % poslušalcev med 20. in 27. letom. S starostjo pa ne pada samo število poslušalcev oddaje, temveč tudi število takih poslušalcev, ki se izjavili, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli slišati. V skupini najstarejših poslušalcev oddaje (56 let in več) bi oddajo pogrešalo samo 38 % poslušalcev.

Oddaja najbolj ustreza poslušalcem s srednješolsko izobrazbo. Z višanjem formalne izobrazbe namreč raste število poslušalcev oddaje do vključno poslušalcev, ki so končali srednjo šolo (56 %). V tej izobrazbeni skupini bi oddajo pogrešalo 76 % poslušalcev, v ostalih skupinah formalne izobrazbe pa približno polovica.

Zanimanja za oddajo je v vseh skupinah formalne izobrazbe več med moškimi kot med ženskami, razen med poslušalci s končano srednjo šolo, kjer je nekoliko več moških kot žensk izjavilo, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati.

Tablica 32: Interes za oddajo Gremo v kino glede na formalno izobrazbo poslušalcev

I z o b r a z b a	poslušalci oddaje	poslušalci, ki bi oddajo pogrešali	struktura poslušalcev radia po izobrazbi
nadkončana ali končana osnovna šola	33	56	69
končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija	48	55	20
končana srednja šola	56	76	9
končana višja ali visoka šola	37	53	2

N = 2032   N = 770   N = 2032
 (poslušalci radia)   (poslušalci
    oddaje Gremo v kino)

Vpliv izobrazbe in starosti na interes za oddajo Gremo v kino so vsaj deloma kaže v zanimanju za oddajo med posameznimi poklicnimi skupinami. Največ poslušalcev te oddaje, kot smo videli, je med najmlajšimi starostnimi skupinami. Po poklicni pripadnosti pa je največ poslušalcev oddaje Gremo v kino med dijaki, vajenci, študenti (55 %), to je, med najmlajšimi poslušalci radia. Na drugem mestu po številu poslušalcev oddaje Gremo v kino so uslužbenci (52 %). Verjetno gre v tem primeru v precejšnji meri za vpliv formalne izobrazbe. Najmanj se zanimajo za oddajo kmetje, med katerimi je najmanj poslušalcev oddaje (21 %), upokojenci, med katerimi poslušajo oddajo 25 % poslušalcev radia.

V skupinah poklicev, kjer je največ poslušalcev oddaje, je tudi največ interesa zanjo. Kar 76 % poslušalcev oddaje Gremo v kino med dijaki, vajenci in študenti je izjavilo, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli slišati. Med uslužbenci pa je takih 61 % poslušalcev oddaje.

e. Oddaja za našo vas

Vsako nedeljo je v radijskem sporodu oddaja, namenjena kmečkemu prebivalstvu. Po vsebini jo lahko označimo kot namensko oddajo, po odstotku poslušalcev, poslušajo jo 83 % vseh poslušalcev radia, pa bi jo težko še tako imenovali, saj jo radi poslušajo poslušalci vseh poklicev, poslušalci s različno formalno izobrazbo in vseh starosti.

V odstotku poslušalcev oddaje kot tudi v odstotku tistih, ki bi jim bilo žal, če je ne bi mogli poslušati, med spoloma takorazno ni razlik, saj poslušajo oddajo 82 % moških in 85 % žensk; med poslušalci oddaje pa bi jo pogrešalo 88 % moških in 90 % žensk. Razlike v odstotku poslušalcev oddaje med spoloma v posameznih starostnih skupinah ne moremo toliko pripisati vplivu samega spola kot vplivu starosti. Med najmlajšima starostnima skupinama je več poslušalcev oddaje med ženskami kot med moškimi (14-19 let M 67 %, Ž 81 %; 20-27 let M 79 % Ž 87 %), v ostalih starostnih skupinah pa je udeležba moških in žensk med poslušalci oddaje približno enaka. V številu poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, med moškimi in ženskami ni razlik v nobeni drugi starostni skupini, razen v skupini 20 do 27 let, kjer bi oddajo v večjem številu pogrešale ženske (87 %) kot moški (76 %).

Če pogledamo na starost poslušalcev Oddaje za našo vas lahko razdelimo v dve skupini:

V prvi skupini so poslušalci med 14. in 19. letom ter 20. in 27. letom, v drugi skupini pa poslušalci od 28. leta dalje.

V prvi skupini poslušalcev posluša 75 %, v drugi pa 81 % poslušalcev radia. Med samimi poslušalci oddaje pa bi bilo žal 83 % iz prve, in 80 % poslušalcev iz druge starostne skupine, če je ne bi mogli poslušati.

Drugo skupino so poslušalci nad 27. letom starosti. V skupini 28 do 41 let posluša Oddajo za našo vas 86 %, v skupini 42 do 55 let 86 % in v skupini 56 let in več 85 % poslušalcev radia.

V vseh starostnih skupinah po 27. letu bi oddaje pogrešalo več kot 90 % njenih poslušalcev. Poslušalce Oddaje za našo vas ne privlači samo govorni, temveč tudi glasbeni del oddaje. Narodne pesni in domače vižice pa, kot vemo, rajši poslušajo starejši kot mlajši poslušalci.

Po zanimanju za oddaje se tudi glede dosežene formalne izobrazbe poslušalci razdelijo v dve skupini. Veliko več poslušalcev Oddaje za našo vas je v skupini z nedokončano ali končano osnovno šolo (86 %) in s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (85 %) kot v skupinah višje formalno izobrazbe (končana srednja šola 67 %, končana višja ali visoka šola 57 %). Analogno temu je med poslušalci oddaje z nižjo formalno izobrazbo interes zanjo precej večji kot med poslušalci z višjo formalno izobrazbo. Čim višje formalne izobrazbe imajo poslušalci, tem manj je takih, ki so izjavili, da bi oddajo pogrešali, če je ne bi mogli poslušati. Spet se podatki potrdili tezo: čim več poslušalcev radia v neki skupini posluša neko oddajo, tem več poslušalcev oddaje bi jo pogrešalo, če je ne bi moglo poslušati.

Oddaja za našo vas je brez dvoma dosegla svoj namen, saj jo poslušna poleg gospodinj (90 %) največ kmetov (89 %) in delavcev v kmetijstvu (87 %). Najmanj poslušalcev oddaje pa je med dijaki, vajenci in študenti (67 %) ter uslužbenci (76 %). V skupinah poklicev, kjer je največ poslušalcev Oddaje za našo vas, je tudi največji interes zanjo med samimi poslušalci oddaje. Tako bi Oddajo za našo vas pogrešalo največ delavcev v kmetijstvu (98 %) in kmetov (95 %) ter upokojencev (96 %). Najlažje pa bi oddajo pogrešali dijaki, vajenci in študenti, saj bi bilo žal le 69 % poslušalcev oddaje, če je ne bi mogli poslušati.

f. M l a d i n s k a r a d i j s k a i g r a

Ta oddaja se je po številu poslušalcev vseh trinajstih oddaj uvrstila na drugo mesto. Ker so literarna dela bolj priljubljena pri ženskah kot pri moških, je tudi za mladinsko radijsko igro več zanimanja med ženskami kot med moškimi. Oddajo posluša 75 % žensk in 62 % moških, pogrešelo pa jo je 87 % žensk in 82 % moških poslušalcev mladinske radijske igre.

Vpliv spola na interes za mladinske radijske igre ostane zelo izrazit v vseh starostnih skupinah, saj je v vseh starostnih skupinah več poslušalcev oddaje med ženskami kot med moškimi. Pač pa starost nekoliko vpliva na interes za oddaje med samimi poslušalci oddaje.

Pričakovali smo, da bodo te oddaje več poslušali mlajši kot starejši anketiranci. V vseh starostnih skupinah je približno enak odstotek poslušalcev mladinske radijske igre. Izstopajo samo poslušalci, stari 56 let in več, med katerimi posluša mladinske radijske igre le 60 % poslušalcev radia.

Na zanimanje za mladinske radijske igre vpliva tudi formalna izobrazba. Po interesu za oddaje med poslušalci z različno formalno izobrazbo se le-ti razdelijo v dve skupini. V prvi skupini so poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo in poslušalci s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo. V obeh skupinah posluša oddajo 70 % poslušalcev radia. Tudi med samimi poslušalci mladinskih iger je v obeh skupinah formalne izobrazbe interes zanje približno enak. Med

poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo bi oddaje pogrešalo 78 %, v skupini s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo pa 82 % poslušalcev.

Druga skupina so poslušalci s končano srednjo in višjo ali visoko šolo, med katerimi je interes za mladinske radijske igre precej manjši kot med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo. V skupini poslušalcev s končano srednjo strokovno šolo namreč posluša mladinske radijske igre 64 %, v skupini z najvišjo formalno izobrazbo pa 43 % radijskih poslušalcev. Hkrati je v obeh skupinah med samimi poslušalci oddaje zanjo najmanj zanimanja. Oddaje bi pogrešalo 77 % poslušalcev s končano srednjo šolo in 77 % poslušalcev s končano višjo ali visoko šolo.

Po poklicni pripadnosti je glede na število poslušalcev največji interes za mladinske radijske igre med gospodinjami (77 %), kvalificiranimi delavci v industriji (73 %), in nekvalificiranimi delavci v industriji (73 %); najmanjši pa med kmeti (66 %), dijaki, vajenci in študenti (66 %) ter upokojenci (61 %).

g. Šolske ure

Čeprav so tudi šolske ure mladinska oddaja, ne pritegnajo toliko poslušalcev kot mladinske radijske igre. Šolske ure so pomoč učiteljem pri njihovem vzgojno-izobraževalnem delu, kljub temu pa jih poslušajo tudi precej odraslih poslušalcev.

Med trinajstimi oddajami imajo šolske ure najmanj (30 %) poslušalcev. Šolske ure poslušajo več žensk (37 %) kot moških (23%). Tudi med samimi poslušalci šolskih ur je sanje več zanimanja med ženskami kot med moškimi, saj bi bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati 71 % žensk in 59 % moških. Oddaja je bolj priljubljena med ženskami kot med moškimi v vseh skupinah formalne izobrazbe.

Šolske ure največ poslušajo najmlajši poslušalci (14-19 let 37 %), takoj za njimi pa poslušalci med 28. in 41. letom starosti (32 %) ter poslušalci med 42. in 55. letom (43 %). Mnogo manjši odstotek poslušalcev šolskih ur je v skupini 20-27 let (27 %) in v skupini 56 let in več (26 %). Razloga udeležbe posameznih starostnih skupin med poslušalci šolskih ur skoraj ni potrebna. Del poslušalcev najmlajše starostne skupine se še šola in je med njimi precej takih, ki poslušajo radijske ure kot del obveznega programa. Ker poslušanje radijske šolske ure pomeni spremembo v vsakdanji šolski enoličnosti je razumljivo, da je v tej starostni skupini tudi največ poslušalcev šolskih ur izjavilo, da bi oddajo pogrešali, če je ne bi mogli poslušati (73 %). Velik odstotek poslušalcev med 28. in 55. letom pa lahko utemeljimo s tem, da gre verjetno za starše šolajočih se otrok.

V posameznih poklicnih skupinah je največ poslušalcev šolskih ur med dijaki, vajenci in študenti (41 %) ter gospodinjami (41 %). Najmanj se za to vrsto oddaj zanimajo kmetje, med katerimi poslušajo šolske ure le 23 % poslušalcev radia. Po interesu za oddajo med samimi poslušalci oddaje so prav tako na prvem mestu dijaki, vajenci in študenti, med katerimi je 74 % takih, ki so izjavili, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, in gospodinje, med katerimi bi oddajo pogrešalo 71 % poslušalk.

Formalna izobrazba ima zelo majhen vpliv na poslušanje šolskih ur. Med posameznimi skupinami formalne izobrazbe, z izjemo poslušalcev z najvišjo formalno izobrazbo, v odstotku poslušalcev šolskih ur in v odstotku poslušalcev, ki bi oddajo pogrešali, skoraj ni razlik.

Tabela 33: Interes za šolske ure v posameznih skupinah formalne izobrazbe

I z o b r a z b a	poslušalci oddaje	poslušalci ki bi oddaje pogrešali	struktura poslušalcev radia po izobrazbi
nedokončana ali končana osnovna šola	30	68	69
končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija	32	63	20
končana srednja šola	35	69	9
končana višja ali visoka šola	18	67	2

N = 2032   N = 619   N = 2032
 (poslušalci radia)   (poslušalci šolskih ur)

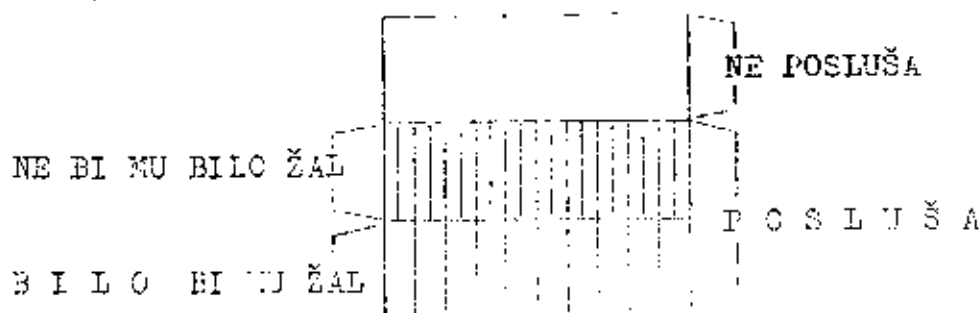

L E G E N D A

k grafikonom : 17, 18, 19, 20, 21 in 22.
ter k tabeli I. (na naslednjem listu)

Ali bi mu bilo žal, če je
ne bi mogel poslušati ?

Ali posluša
oddajo ?

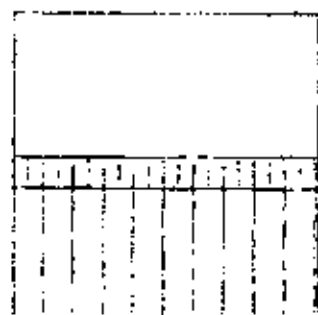

Poklic :

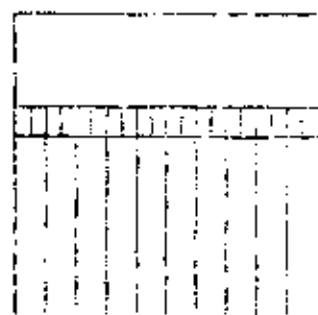
- 1 - DIJAK, VAJENEC, ŠTUDENT
- 2 - USLUŽBENEC
- 3 - KVALIFICIRAN DELAVEC V INDUSTRIJI IN DRUGJE
- 4 - NEKVALIFICIRAN DELAVEC V INDUSTRIJI IN DRUGJE
- 5 - DELAVEC V KMETIJSTVU
- 6 - KMET , KMEČKA GOSPODINJA, POMAGAJOČI DRUŽINSKI ČLAN V KMETIJSTVU
- 7 - GOSPODINJA
- 8 - UPOKOJENEC

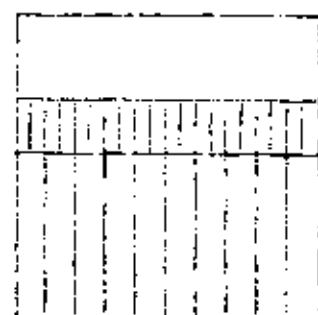
"TEDENSKI ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED"

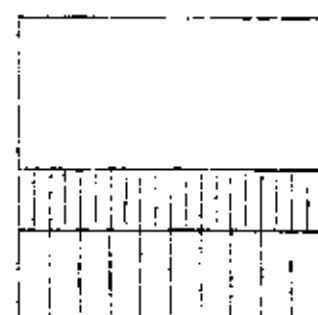
Poklic : 1

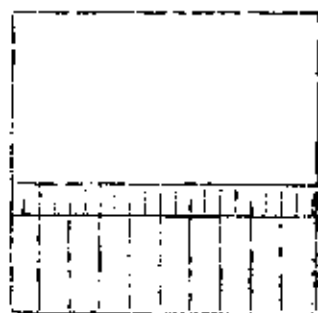
2

3

4

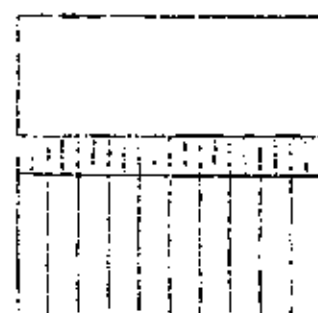
Poklic : 5

6

7

8

Grafikon 17.

INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJO
 "TEDENSKI ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED" N = 2032

(glej legendo!)

"RADIJSKA UNIVERZA"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

"OKNO V SVET"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

Grafikon 18.

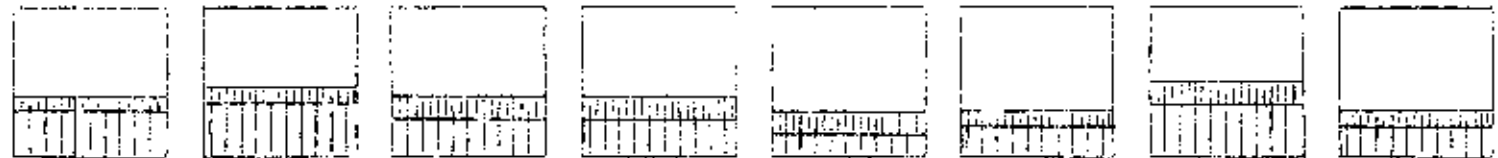
INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJI :

"RADIJSKA UNIVERZA" in "OKNO V SVET"

N = 2032

(glej legendo!)

"V TOREK NASVIDENJE"

Poklic : 1

2

3

4

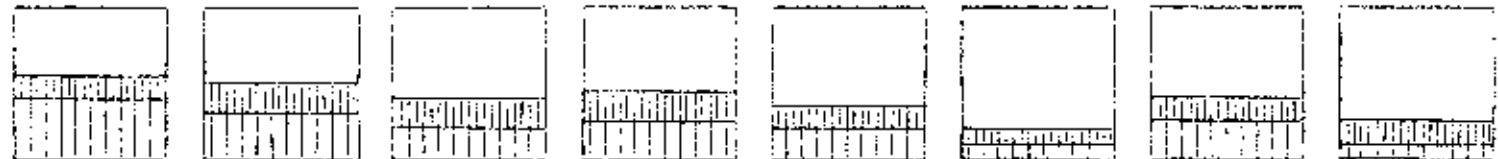
5

6

7

8

"GREMO V KINO"

Poklic : 1

2

3

4

5

6

7

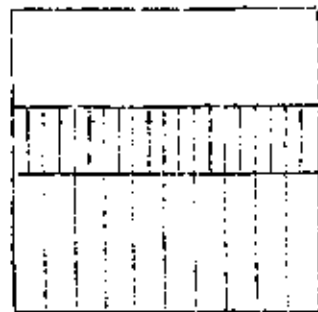
8

Grafikon 19.

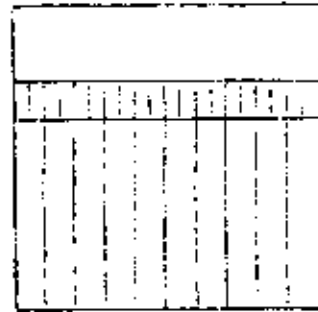
INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJI :
 "V TOREK NASVIDENJE" in "GREMO V KINO" N = 2032

(glej legendo !)

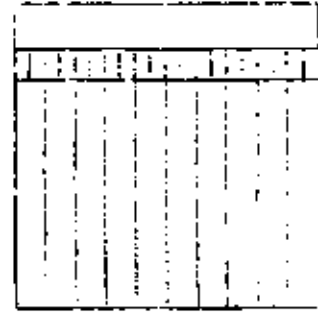
"ZA NAŠO VAS"

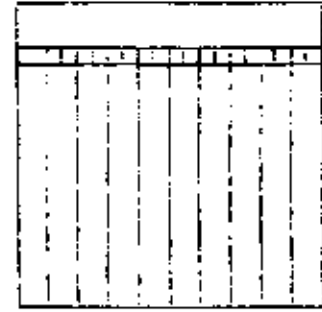
Poklic : 1

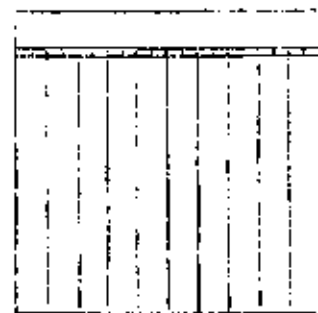
2

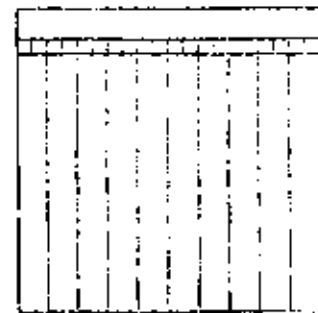
3

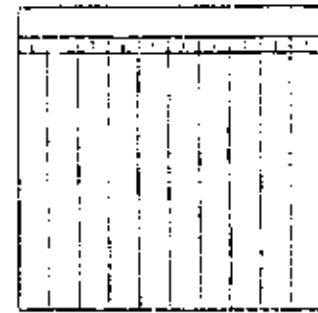
4

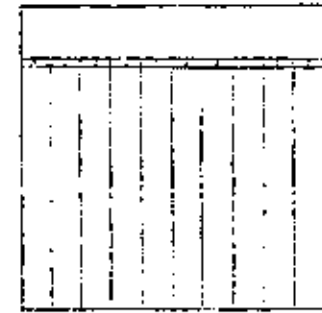
Poklic : 5

6

7

8

Grafikon 20.

INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA ODDAJO "ZA NAŠO VAS"

N = 2032

(glej legendo !)

MLADINSKE RADIJSKE IGRE

Poklic : 1

2

3

4

5

6

7

8

ŠOLSKE URE

Poklic : 1

2

3

4

5

6

7

8

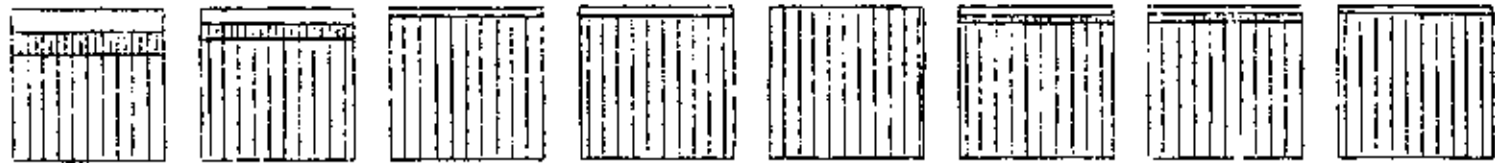
Grafikon 21.

INTERES RADIJSKIH POSLUŠALCEV (po poklicu) ZA :
MLADINSKE RADIJSKE IGRE in ŠOLSKE URE

N = 2032

(glej legendo !)

"ČETRTKOV VEČER"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

"IZBERITE SVOJO MELODIJO"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

"VSAK DAN ZA VAS"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

"NAŠ VARIJETA"

Poklic : 1 2 3 4 5 6 7 8

Grafikon 22.

INTERES RADIJSKIH POLSUŠALCEV (po poklicu) ZA NEKATERE GLASBENE
ODDAJE RADIA LJUBLJANA N = 2032

(glej legendo !)

2. GLASBENI PROGRAM

P o v z e t e k : Med poslušalci radia je mnogo bolj priljubljen zabavni kot resni program. Ko pa smo ugotavljali interes za nekatero zabavno oddajo glasbenega programa, smo ugotovili v zanimanju za posamezne oddaje velike razlike. Interes za posamezne oddaje določamo na osnovi dveh indikatorjev: prvi je število poslušalcev radia, drugi pa število tistih poslušalcev oddaje, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati.

Med izbranimi oddajami zabavnega glasbenega programa se poslušalci najbolj zanimajo za Četrtekov večer, ki ga posluša 93 % poslušalcev radia, pogrešalo pa bi ga 96 % poslušalcev te oddaje. Izračunali smo Spearmanov koeficient korelacije med številom poslušalcev Četrtkovega večera in številom poslušalcev, ki bi Četrtekov večer pogrešali, če ga ne bi mogli poslušati, v posameznih poklicnih skupinah. Korelacijski koeficient (ρ) = 0,69 kaže na pomembno zvezo med obema indikatorjema.

Veliko poslušalcev ima tudi oddajo Izberite svojo meledijo (88 %). Za oddajo bi bilo skoraj vsem njenim poslušalcem (96 %) žal, če jo ne bi mogli poslušati.

Mnogo manj kot za Četrtekov večer in oddajo Izberite svojo melodijo se zanimajo poslušalci za oddajo Vsak dan za vas in Naš variete. Prvo posluša 56 %, druge pa 55 % poslušalcev radia. Med samimi poslušalci obeh oddaj pa je večji interes za oddajo Vsak dan za vas, ki bi jo pogrešalo 77 % kot za oddajo Naš variete, ki bi ga pogrešalo komaj 56 % poslušalcev oddaje.

Z anketo Radio 63 smo želeli ugotoviti tudi zanimanje za nekatere oddaje zabavnega glasbenega programa. Na osnovi podatkov bomo lahko ugotovili, kakšen je interes za zabavni glasbeni program. Po številu poslušalcev je največ zanimanja za oddajo narodne glasbe in domačih viž Četrtekov večer, sledi oddaja s popovkami Izberite svojo melodijo, precej manj pa sta priljubljeni oddaji mešane zabavne glasbe Vsak dan za vas in Naš variete.

Tabela 34: Poslušalci nekaterih glasbenih oddaj

	posluša	ne posluša	Skupaj
Četrtekov večer	93	7	100%
Izberite svojo melodijo	88	12	100%
Vsak dan za vas	56	44	100%
Naš variete	55	45	100%

N = 2032 (radijski poslušalci)

Prav tako kot po številu poslušalcev si posamezne oddaje slede po številu tistih poslušalcev oddaje, ki bi jim bilo žal, če je ne bi mogli poslušati. Tako bi Četrtekov večer pogrešalo 96 % po-

slušalcev oddaje; nekoliko manj poslušalcev bi jim bilo všeč. Izberite svojo melodijo (84 %); še manjšemu odstotku poslušalcev oddaje Vsak dan za vas bi bilo žal, če je ne bi mogli poslušati (77 %). Naš variete pa bi pogrešala komaj dobra polovica (56 %) poslušalcev te oddaje.

Tabela 35: Interes za nekatere oddaje glasbenega programa med samimi poslušalci oddaj

O d d a j a	N	bi mu bilo žal	mu ne bi bilo žal	skupaj
Četrtek večer	1887	96	4	100%
Izberite svojo melodijo	1388	84	16	100%
Vsak dan za vas	1134	77	23	100%
Naš variete	750	56	44	100%

a Č e t r t k o v v e č e r

Četrtekov večer poslušajo skoraj vsi poslušalci radia (93 %). Zelo verjetno je to najbolj poslušana oddaja programa radia Ljubljana. Četrtekov večer ima enak odstotek poslušalcev med moškimi (93 %) kot med ženskami (93 %). Tudi med samimi poslušalci oddaje se zanjo enako zanimajo moški in ženske. Če oddaje ne bi mogli slišati, bi bilo žal 96 % moškim in 95 % žensk. Skoraj enak interes za Četrtekov večer kažejo moški in ženske v posameznih starostnih skupinah in v posameznih skupinah formalne izobrazbe tako po številu poslušalcev oddaje kot po številu tistih poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če te oddaje ne bi mogli slišati. Lahko rečemo, da na interes za Četrtekov večer sploh spol ne vpliva.

Med posameznimi starostnimi skupinami v številu poslušalcev Četrtekovega večera ni posebnih razlik. Po večjem številu poslušalcev nekoliko izstopata skupini med 28. in 41. letom (94 %) ter 42. in 55. letom (95 %). Oddajo bi pogrešalo nekoliko več poslušalcev Četrtekovega večera, starih več kot 27 let, kot poslušalcev od 14. do 27. leta. V interesu za narodne pesmi in domače viže kot glasbeni zvrsti se posamezne starostne skupine bolj ostro ločijo med seboj. Obe zvrsti sta namreč veliko bolj priljubljeni med starejšimi kot med mlajšimi poslušalci.

Formalna izobrazba ostreje diferencira poslušalce Četrtekovega večera kot starost. Po odstotku poslušalcev te oddaje tvorijo eno skupino poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo (94 %) ter poslušalci, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (95 %); v drugo skupino, v kateri je interes za Četrtekov večer manjši, pa spadajo poslušalci s končano srednjo

šolo (83 %) in višjo ali visoko šolo (82 %). Prav tako bi Četrtek večer pogrešalo več poslušalcev z redokončano ali končano osnovno šolo (94%) kot poslušalcev s končano srednjo šolo (88%) in višjo ali visoko šolo (86 %). Za Četrtek večer je več zanimanja med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo kot med poslušalci z višjo formalno izobrazbo.

Poslušalcev Četrtkovega večera je v vseh poklicnih skupinah veliko, vendar kljub temu lahko rangiramo posamezne poklicne skupine po številu poslušalcev Četrtkovega večera.

Tabela 36: Interes za Četrtek večer med poslušalci različnih poklicev

P o k l i c	poslušalci Četrtkovega večera		poslušalci, ki bi oddajajo pravežali	
	R	%	n	%
delavci v kmetijstvu	1	98	1	100
kvalificirani delavci v industriji	2	97	3	98
nekvalificirani delavci v industriji	3,5	95	5,5	97
upokojenci	3,5	95	3	98
kmetje	5,5	94	3	98
gospodinje	5,5	94	5,5	97
uslužbeneci	7	90	7	91
dižaki, vajenci, študentje	8	83	8	87

N = 2032 (poslušalci radia)   N = 1887 (poslušalci Četrtkovega večera)

Spearmanov koeficient korelacije (ρ) = 0,89 kaže, da je glede na poklic pomembna zveza med odstotkom poslušalcev Četrtkovega večera in odstotkom poslušalcev oddaje, ki bi jo pogrešali, če je ne bi mogli poslušati. Torej velja, čim več poslušalcev oddaje je v neki poklicni skupini, tem večjemu številu poslušalcev oddaje bi bilo žal, če je ne bi mogli poslušati.

b I z b e r i t e s v o j o m e l o d i j o

Zabavno glasbena oddaja Izberite svojo melodijo zastopa zvrst popevk. Popevke so po priljubljenosti takoj za narodnimi pesmi in domačimi vižami, oddaja Izberite svojo melodijo, ki jo posluša 68 % vseh radijskih poslušalcev, pa je po priljubljenosti za Četrtekovi večerom.

Za oddajo Izberite svojo melodijo se bolj zanimajo ženske kot moški. Oddajo namreč posluša 72 % žensk in 64 % moških, pogrešalo pa bi jo 82 % moških in 85 % žensk, poslušalcev te oddaje. V vseh starostnih skupinah posluša oddajo več žensk kot moških. Po interesu za oddajo med samimi poslušalci pa je največja razlika med moškimi in ženskami v skupini poslušalcev med 20. in 27. letom in v skupini poslušalcev, starih 56 let in več. V obeh skupinah bi oddajo pogrešalo več žensk kot moških in sicer v skupini poslušalcev od 20. do 27. let 87 % moških in 96% žensk, v skupini poslušalcev, starih 56 let in več pa 62 % moških in 79 % žensk.

Interes za popevke ni odvisen samo od spola, temveč tudi od starosti. Namreč, čim starejši so poslušalci, tem manj je med njimi takih, ki poslušajo oddajo Izberite svojo melodijo. Med poslušalci, starimi 14-19 let, posluša to oddajo 81 % radijskih poslušalcev, med poslušalci, starimi 56 let in več, pa samo še dobra polovica (53 %). Prav tako se z višanjem starosti naglo manjša število poslušalcev oddaje Izberite svojo melodijo, ki so izjavili, da bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Medtem ko bi med najmlajšimi poslušalci (14-19 let) oddajo pogrešali skoraj vsi (93 %), pa bi v skupini poslušalcev, starih 56 let in več, oddajo pogrešalo le 72 % njenih poslušalcev.

Vidimo, da starost mnogo bolj diferencira poslušalce popevk kot pa poslušalce narodnih pesmi in domačih viž.

Najmanj zanimiva je oddaja Izberite svojo melodijo za skupino poslušalcev z nedokončano ali končano cenovno šolo, med katerimi jo poslušajo najmanj, to je 63 % radijskih poslušalcev. V ostalih skupinah formalne izobrazbe pa je poslušalcev te oddaje precej več, približno 80 %.

Po odstotku poslušalcev Izberite svojo melodijo in odstotku poslušalcev se posamezne poklicne skupine močno ločijo. Tudi interes za oddajo med samimi poslušalci oddaje je odvisen od poklica.

Tabela 37: Interes za oddajo Izberite svojo melodijo v posameznih poklicnih skupinah

Poklic	poslušalci oddaje		poslušalci, ki bi oddajo pogrešali	
	n	%	n	%
dijaki, vajenci, študentje	1	85	2	90
uslužbenci	2	81	4,5	87
kvalificirani delavci v industriji	3	76	6	84
nekvalificirani delavci v industriji	4	68	3	88
gospodinje	5	67	4,5	87
upokojenci	6	60	1	93
kmetje	7	53	8	73
delavci v kmetijstvu	8	50	7	81

N = 2032
(poslušalci radia)

N = 1388
(poslušalci oddaje
Izberite svojo melodijo)

Tudi v interesu za oddajo Izberite svojo melodijo je v posameznih poklicnih skupinah pozitivna zveza (ρ) = 0,55 med številom poslušalcev oddaje in številom poslušalcev, ki bi oddajo pogrešali. Vendar ne moremo reči, da je zveza pomembna. ^x

---

^x Opomba: Guilford pravi, da (ρ) ni pomemben, če je manjši od 0,70 (J.D. Guilford, *Fundamental Statistics in Psychology and Education*, McGraw-Hill Book Company 1956).

c V s a k d a n z a v a s

Dnevno je od 16.00 do 17.00 na sporedu oddaja Vsak dan za vas. To je oddaja zabavne glasbe z reklamami. Posluša jo dobra polovica (56 %) vseh radijskih poslušalcev. Nekoliko več poslušalcev je med ženskami (59 %) kot med moškimi (51 %). Tudi po številu poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, kažejo ženske večji interes kot moški za to oddajo (Ž 79 %, M 74 %).

Kot vemo, s starostjo pada zanimanje za vse zvrsti zabavne glasbe, razen za narodne pesmi in domače viže. To tezo potrjuje tudi zanimanje za oddajo Vsak dan za vas med poslušalci različnih starostnih skupin. Čim starejši so radijski poslušalci, tem manj je zanimanja za oddajo. Tako v starostni skupini od 14 do 19 let posluša oddajo Vsak dan za vas 65 %, v starostni skupini 56 let in več pa samo še 49 % poslušalcev radia. Med mlajšini poslušalci je tudi največ taktih, ki bi oddajo pogrešali. V najmlajši skupini (14-19 let) bi oddajo pogrešalo 86 % poslušalcev, v najstarejši skupini poslušalcev (56 let in več) pa bi oddajo pogrešalo samo še 65 % poslušalcev te oddaje.

Starost ne vpliva veliko na razlike v interesu za oddajo Vsak dan za vas med moškimi in ženskami, saj je v vseh starostnih skupinah več poslušalcev oddaje med ženskami kot med moškimi. Pač pa se s starostjo manjša razlika v odstotku moških in žensk, poslušalcev oddaje Vsak dan za vas, ki bi oddajo pogrešali, če je ne bi mogli poslušati.

Formalna izobrazba dobro diferencira poslušalce oddaje Vsak dan za vas. Največ poslušalcev te oddaje je v skupini s končno nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (64 %) in v skupini s končano srednjo šolo (67 %). Med poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo (52 %) in poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo (49 %) pa je najmanj poslušalcev te oddaje.

Kot za zvrst popevk tako je tudi za oddajo Vsak dan za vas največ navdušenja med dijaki, vajenci in študenti, najmanj pa med delavci v kmetijstvu in kmeti.

Tabela 38: Interes za oddajo Vsak dan za vas med poslušalci različnih poklicev

P o k l i c e	poslušalcev oddaje		poslušalci, ki bi oddaje potrevali	
	n	%	n	%
dijaki, vajenci, študentje	1	69	11	89
gospodinje	2	63	5	76
uslužbenci	3	62	2,5	82
kvalificirani delavci v industriji	4,5	57	4	77
upokojenci	4,5	57	7	66
nekvalificirani delavci v industriji	6	56	2,5	82
delavci v kmetijstvu	7	44	6	71
kmetje	8	39	6	65

N = 2032
N = 1134
(poslušalci radia)
(poslušalci oddaje Vsak dan za vas)

Spearmanov koeficient korelacije ($\rho = 0,72$) kaže, da je glede na poklic pomembna zveza med številom poslušalcev oddaje, in številca tistih, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati.

č N a š v a r i e t e

Zabavna oddaja Naš variete ima med naštetimi zabavnimi glasbenimi oddajami najmanj poslušalcev (37 %). Nekoliko več poslušalcev oddaje je med ženskami (38 %) kot med moškimi (35 %), vendar razlika ni pomembna. V številu poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati, med spoloma ni razlik.

Vpliv spola na interes za oddajo Naš variete je povezan z vplivom starosti. Naš variete posluša enako število moških in žensk med 14. in 19. letom (M 42 %, Ž 42 %) in po 56. letu (M 27 %, Ž 27 %). V skupini poslušalcev od 20-27 let posluša Naš variete več moških (57 %) kot žensk (43 %), v starostnih skupinah 28-41 let (M 36 %, Ž 41 %) in 42-55 let (M 34 %, Ž 43 %) pa se za oddajo bolj navdušujejo ženske kot moški.

Zanimanje za oddajo Naš variete je odvisno od starosti ne glede na spol poslušalcev. Čim starejši so poslušalci, tem manj jih posluša Naš variete (14-19 let 42 %, 20-27 let 43 %, 28-41 let 40 %, 42-55 let 39 %, 56 let in več 27 %). Prav tako s višanjem starosti pada število poslušalcev, ki bi oddaje pogrešali, če je ne bi mogli poslušati. V najmlajši starostni skupini bi oddajo pogrešalo 67 %, v najstarejši pa 43 % poslušalcev.

Najmanjši interes za to oddajo je med poslušalci s najnižjo in med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo. Največ poslušalcev Našega varieteja je v skupini poslušalcev z nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (56 %), in med poslušalci s končano srednjo šolo (56 %). Med poslušalci z nedokončano

ali končano osnovno šolo (29 %) in poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo (31 %), je poslušalcev oddaje mnogo manj.

Med vsemi poklicnimi skupinami imajo brez dvoma najvišjo formalno izobrazbo uslužbenci ter dijaki, vajenci in študentje. Ker pa sta med anketiranci samo 2 % poslušalcev radia, ki so končali višjo ali visoko šolo, se le-ti popolnoma izgubijo v množici poslušalcev z dovršeno nižjo ali sreunjo šolo celo v skupini uslužbecev ter dijakov, vajencev in študentov.

Po poklicni pripadnosti je največ poslušalcev oddaje med uslužbenci (54 %) ter dijaki, vajenci in študenti (50 %). V obeh skupinah je tudi največ poslušalcev, ki bi oddajo pogrešali. Med dijaki, vajenci in študenti bi jo pogrešalo 65 %, med uslužbenci pa 63 % poslušalcev. Najmanjši interes za variete pa je med delavci v kmetijstvu in med kmeti. Med prvimi poslušalci oddaje 13 %, med drugimi pa 18 % vseh radijskih poslušalcev, pogrešalo pa bi jo med prvimi 43 %, med drugimi pa 38 % poslušalcev oddaje.

Tabela 39: Interes za Naš variete med poslušalci posameznih poklicev

P o k l i c	poslušalci oddaje		poslušalci, ki bi oddajo pogrešali	
	R	%	R	%
uslužbenci	1	54	2	63
dijaki, vajenci, študentje	2	50	1	65
kvalificirani delavci v industriji	3,5	42	4	54
gospođinje	3,5	42	3	56
upokojnenci	5	34	6	47
nekvalificirani delavci v industriji	6	32	3	60
kmetje	7	18	8	38
delavci v kmetijstvu	8	13	7	43

N = 2032

N = 750

(poslušalci radia)

(poslušalci Našega
varieteja)

Korrelacijski koeficient ($\rho = 0,83$) kaže na visoko pozitivno zvezo glede na poklic med številom poslušalcev Našega varieteja in številom poslušalcev, ki bi jim bilo žal, če oddaje ne bi mogli poslušati. Torej tudi za Naš variete velja, čim več poslušalcev oddaje je v neki poklicni skupini, tem več poslušalcev bi oddajo pogrešalo, če je ne bi mogli poslušati.

V. POSLUŠALCI POSAMEZNIH ODDAJ GO-
VORNEGA IN GLASBENEGA PROGRAMA
RADIO LJUBLJANA

A GOVORNI PROGRAM

V anketi Radio 63 smo zbrali podatke o poslušalcih govornih oddaj govornega programa, ki po svoji vsebini tvorijo naslednje osnovnih skupin:

1. Politično-informativne oddaje zastopajo Radijski dnevnik, poročila in Tedenski zunanje-politični pregled.
2. Umerjene družbenopolitične oddaje predstavljata Ljudski parlament in oddaja Iz naših kolektivov.
3. Med izobraževalnimi oddajami smo zajeli Radijsko univerzo in Okno v svet.
4. Kot specializirane izobraževalne oddaje smo izbrali oddaje V torek nasvidenje, Gremo v kino in Oddaje za našo vas.
5. Literarne oddaje zastopa samo Literarni večer.
6. Kot zabavni oddaji smo vključili Spoznavajmo svet in domovino in Jutranjo oddajo.
7. Med mladinskimi oddajami smo izbrali Mladinsko radijsko igro in šolske ure.

V nadaljnjem prikazovanju podatkov o poslušalcih posameznih oddaj se bomo držali zgornje razporeditve, ki temelji na podrejenosti posameznih oddaj zvrstem, katerim pripadajo. Lahko bi upoštevali tudi kriterij priljubljenosti oddaje v posameznih skupinah poslušalcev, toda tako pisanje bi bilo mnogo manj pregledno,

ker se oddaje, npr. v posameznih starostnih skupinah po številu poslušalcev ne bi enako razvrščale.

Po številu poslušalcev se oddaje združujejo v pet skupin:

V prvo skupino sodijo Radijski dnevnik, poročila, Oddaja za našo vas, Jutranja oddaja ter oddaja Spoznavajmo svet in domovino. Vse te oddaje posluša 80 % ali več radijskih poslušalcev.

Drugo skupino po številu poslušalcev predstavlja ena sama oddaja, to je, Mladinska radijska igra, ki jo posluša 69 % poslušalcev radia.

Po številu poslušalcev sta v tretji skupini oddaji Tedenski zunanje-politični pregled in Okno v svet.

V četrto skupino sodijo oddaje Iz naših kolektivov, V torek nasvidenje, Gremo v kino in šolske ure.

Peto, najmanj poslušano skupino oddaj, pa predstavljata Literarni večer in Ljudski parlament.

Tabela 40: Poslušalci govornih oddaj

O d d a j e	R	% poslušalcev oddaje
1. Političnoinformativne oddaje		
a) Radijski dnevnik	1	86
b) Poročila	2	85
c) Tedenski zunanje-politični pregled	7,5	55
2. Usmerjene družbenopolitične oddaje		
a) Iz naših kolektivov	9	45
b) Ljudski parlament	15	18
3. Izobraževalne oddaje		
a) Radijska univerza	12	32
b) Okno v svet	7,5	55
4. Specializirane izobraževalne oddaje		
a) V torek nasvidenje	10,5	30
b) Gremo v kino	10,5	30
c) Za našo vas	3	83
5. Literarne oddaje		
a) Literarni večer	14	24
6. Zabavne oddaje		
a) Spoznavajmo svet in domovino	5	79
b) Jutranja oddaja	4	80
7. Mladinske oddaje		
a) Mladinska radijska igra	6	69
b) Šolske ure	13	30

N = 2032 (poslušalci radia)

Težko bi govorili o večji ali manjši priljubljenosti posameznih zvrsti govornega programa med poslušalci, ker so v številu poslušalcev posameznih oddaj, ki sodijo v isto zvrst, med oddajami velike razlike. Zato bomo govorili le o priljubljenosti posameznih oddaj govornega programa na osnovi števila poslušalcev oddaje. Po številu poslušalcev se vsch petnajst oddaj govornega programa grupira v pet skupin od najbolj do najmanj poslušanih oddaj.

Interes za posamezne oddaje ali zvrsti govornega programa je odvisen v precejšnji meri od spola, kot vidimo v spodnji tabeli.

Tabela 41: Poslušalci govornih oddaj po spolu

O d d a j a	moški		ženske	
	R	%	R	%
1. Politično informativne oddaje				
a) Radijski dnevnik	1	90	3	82
b) Peročila	2	84	1,5	85
c) Tedenski zunanje-politični pregled	6	70	9,5	42
2. Usmerjene družbenopolitične oddaje				
a) Iz naših kolektivov	9	49	11	41
b) Ljudski parlament	14	22	15	15
3. Izobraževalne oddaje				
a) Radijska univerza	10	35	13	32
b) Okno v svet	8	57	7	53
4. Specializirane izobraževalne oddaje				
a) V torek nasvidenje	12	30	3	44
b) Gremo v kino	11	33	0,5	42
c) Za našo vas	3	82	1,5	85
5. Literarne oddaje				
a) Literarni večer	15	21	11	26
6. Zabavne oddaje				
a) Spoznavajmo svet in domovino	4,5	78	4	50
b) Jutranja oddaja	4,5	78	6	72
7. Mladinske oddaje				
a) Mladinska radijska igra	7	62	5	75
b) Šolske ure	13	23	12	37

N = 2032 (poslušalci radia)

Število poslušalcev posameznih oddaj govornega programa med moškimi in ženskami kaže, da so nekatere oddaje in vrste bolj priljubljene med moškimi, druge pa pri ženskah. Če na osnovi obeh zelo grobih pokazateljev (rangov in odstotkov) lahko rečemo, da so med moškimi bolj kot med ženskami priljubljene političnoinformativne oddaje, usmerjene družbenopolitične in izobraževalne oddaje. Ženske pa so bolj kot moški zanimajo za specializirane izobraževalne oddaje ter za literarne in mladinske oddaje.

Različni interes med spoloma je pogojen že s specifičnimi dispozicijami in z aktivnostmi samimi. Moški se družbene politično bolj udeležujejo kot ženske, imajo več izkušenj s tesa poročja in iščijo v programu predvsem tiste, kar jih zanima in kar soči v krog njihovih izkušenj. Ženske pa so družbene manj angažirane in jih zanima predvsem vsebina z emocionalnim obdelžjem. Različni interesi pri moških in pri ženskah so odvisni tudi od različnih družbenih vlog, ki jih imajo moški in ženske.

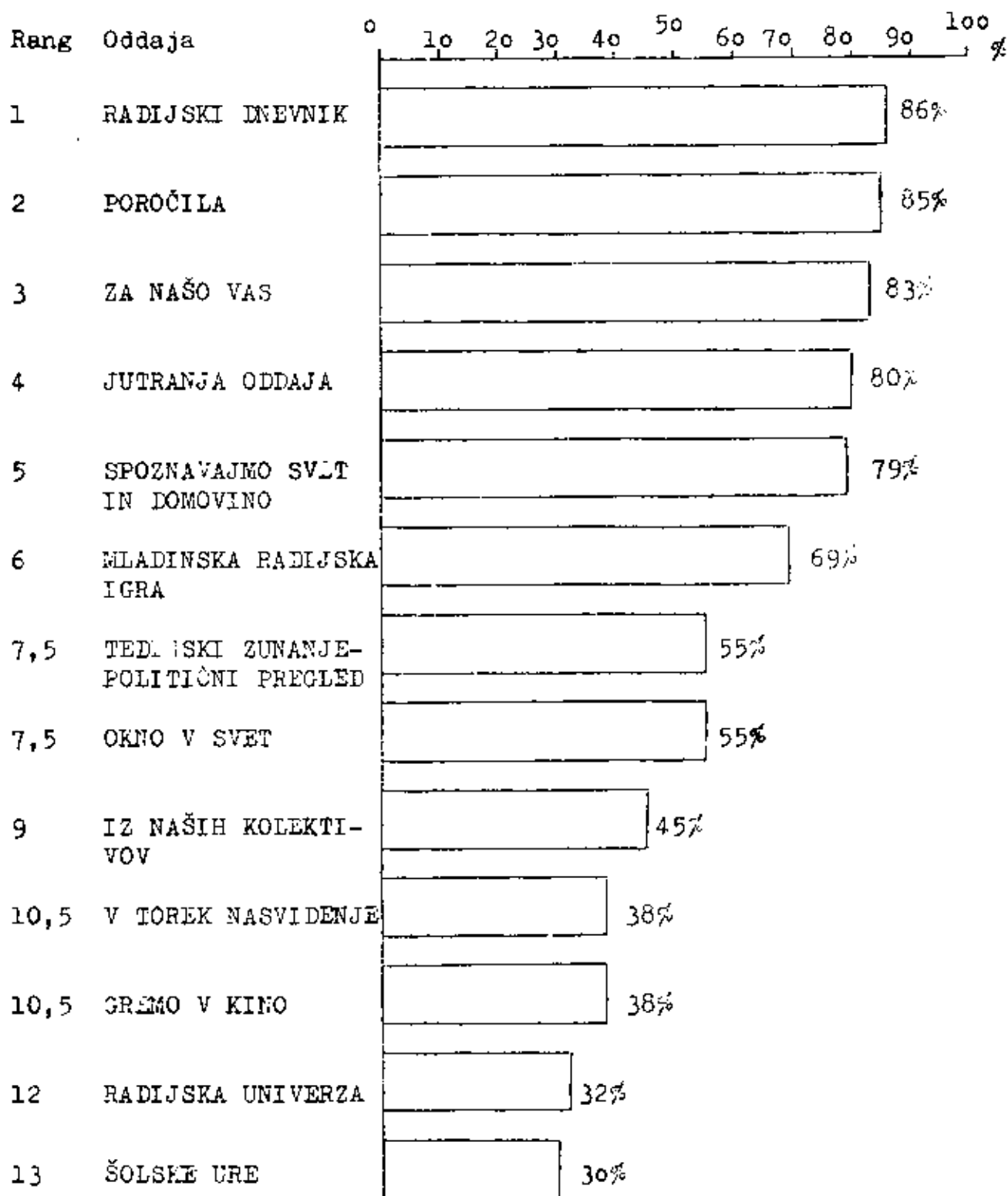
Vpliv starosti na poslušanje govornih oddaj ni enoznačen. Če bi hoteli vedeti, kaj je res odvisno od starosti, bi morali uvesti vrsto kontrolnih variabel (izobrazbo, poklic, družbeni status ipd.), čedar numerus poslušalcev (2032) skoraj ne dopušča. Že pri trodimenzionalnih tabelah je v nekaterih kategorijah premalo poslušalcev in so odstotki nepravilen pokazatelj. Npr. pri $N=5$ pomeni 1 anketiranec 10 % anketirane populacije, kar je brez dvoma čisto drugačen podatek ko 10 % iz populacije 200 anketirancev.

Tabela 42: Poslušalci govornih oddaj po starosti

O d d a j a	R	14 - 19		20 - 27		28 - 41		42 - 55		56 in več	
		R	%	R	%	R	%	R	%	R	%
1. Političnoinformativne oddaje											
a) Radijski dnevnik	1	1	85	1	88	3	84	1	88	2	84
b) Poročila	2	3	82	2,5	86	1	87				
c) Tedenski zunanjepolitični pregled	7,5	9	44	8	60	7	60	2,5	86	3	82
								7	60	7,5	47
2. Usmerjene družbenopolitične oddaje											
a) Iz naših kolektivov	9	13	28	11	45	9	52	9	49	9	41
b) Ljudski parlament	15	15	9	15	15	15	21	15	19	14	19
3. Izobraževalne oddaje											
a) Radijska univerza	12	13	28	12	35	12	37	12	34	12	25
b) Okno v svet	7,5	7,5	50	7	62	8	57	8	58	7,5	47
4. Specializirane izobraževalne oddaje											
a) V torek nasvidenje	10,5	11	39	10	48	11	38	10	41	10	28
b) Gremo v kino	10,5	7,5	50	9	54	10	39	11	37	13	21
c) Za našo vas	3	5	75	4	61	2	86	25	86	1	85
5. Literarne oddaje											
a) Literarni večer	14	13	28	13	29	14	23	14	27	15	16
6. Zabavne oddaje											
a) Spoznavajmo svet in domovino	5	2	84	2,5	86	5	81	5	82	5	68
b) Jutranja oddaja	4	4	79	5	80	4	83	4	83	4	75
7. Mladinske oddaje											
a) Mladinska radijska igra	6	6	73	6	70	6	73	6	70	6	60
b) Šolske ure	13	11	37	14	27	13	32	13	33	11	26

N = 2032 (poslušalci radia)

Grafikon 23.: GOVORNE ODDAJE RADIA LJUBLJANA PO RANGU
 POSLUŠANOSTI N = 2032

Formalna izobrazba poslušalce posameznih govornih oddaj bolj diferencira kot starost.

Med poslušalci z nižjo formalno izobrazbo so mnogo bolj kot med poslušalci z višjo formalno izobrazbo priljubljene nekatere specializirane oddaje, kot Oddaja za našo vas in V torek nasvidenje. Med zabavnimi oddajami je pri manj izobraženih bolj priljubljena Jutranja oddaja ter obe mladinski oddaji kot pri poslušalcih z višjo formalno izobrazbo.

Poslušalce z višjo formalno izobrazbo pa bolj kot poslušalce z nižjo formalno izobrazbo navdušujejo izobraževalne oddaje (Radijska univerza, Okno v svet), literarne oddaje (Literarni večer) ter tedenski zunanje-politični pregled. Za političnoinformativne oddaje, ki so na sporedu vsak dan (Radijski dnevnik, poročila) pa je zanimanje med vsemi skupinami formalne izobrazbe zelo veliko. Odstotke poslušalcev nekaterih govornih oddaj v posameznih skupinah formalne izobrazbe kaže tabela 43.

Tabela 43: Poslušalci govornih oddaj po formalni izobrazbi

O d d a j a	R	neoključena ali končana osnovna šola		nižja strokovna šola ali nižja gimnazija		srednja šola		višja ali visoka šola		
		R	%	R	%	R	%	R	%	
1. POLITIČNOINFORMATIVNE ODDAJE										
a) Radijski dnevnik	1	2	85	1	89	2,5	66	1	84	
b) Poročila	2	3	84	2	88	1	91	2	80	
c) Tedenski zunanje-politični pregled	7,5	8	48	8	67	4	77	3	78	
2. USMERJENE DRUŽENOPOLITIČNE ODDAJE										
a) Iznasih kolektivov	9	9	41	9	55	11	49	12	33	
b) Ljudski parlament	15	15	16	15	21	15	27	14	24	
3. IZOBRAŽEVALNE ODDAJE										
a) Radijska univerza	12	13	27	12	41	10	51	9	45	
b) Okno v svet	7,5	7	49	7	68	6	69	6	67	
4. SPECIALIZIRANE IZOBRAŽEVALNE ODDAJE										
a) V tonek nasvidenje	10,5	10	36	11	45	13	45	13	25,5	
b) Gremo v klan	10,5	11	33	10	46	9	56	11	37	
c) Zarnašc vas	3	1	86	3,5	86	7	67	7	57	
5. LITERARNE ODDAJE										
a) Literarni večer	14	14	19	14	27	11	46	8	47	
6. ZABAVNE ODDAJE										
a) Spoznavajmo svet in domovino	5	5	77	5	85	2,5	86	4	74	
b) Jutranja oddaja	4	4	60	3,5	66	5	73	6	63	
7. MLADINSKE ODDAJE										
a) Mladinske radijske igra	6	6	70	6	70	6	64	10	43	
b) Šolske ure	13	12	30	13	32	14	35	15	18	

N = 2032 (poslušalci radija)

Interes za posamezne govorne oddaje v precejšnji meri določa pripadnost poslušalcev. Če si pogledamo samo političnoinformativne oddaje, ki so na sporedu vsak dan, vidimo, da so po številu poslušalcev Radijski dnevnik in poročila na prvem in drugem mestu med dijaki, vajenci in študenti, med uslužbenci, med kvalificiranimi delavci v industriji ter med upokojenci. Med poslušalci ostalih poklicev, to je, med nekvalificiranimi delavci v industriji, med delavci v kmetijstvu, med kmeti in gospodinjami pa je tako po številu poslušalcev kot po rangi med vsemi oddajami govornega programa na prvem mestu Oddaja za našo vas, šele tej sledijo poročila ali Radijski dnevnik.

Poslušanost posameznih oddaj govornega programa glede na poklicno pripadnost poslušalcev kaže spodnja tabela 44.

Tabela 44: Poslušalstvo govornih oddaj po poklicu

Oddaja	R		dijski, vsajenci, študenti		uslužbeni		kvalificirani delavci v industriji		nequalificirani delavci v industriji		delavci v kmetijstvu		kmetje		gospodinjice		upokojeni		
	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	R	%	
1. POLITIČNOINFORMATIVNE ODDAJE																			
a) Radijski dnevnik	1		1	87	2	84	1	93	3	83	2	85	2	84	2	82	1,5	86	
b) Poročila	2		2	85	1	87	2	87	2	84	3	83	3,5	79	2	88	1,5	86	
c) Tedenski zunanje politični pregled	7,5		9	53	6	70	7	72	8,5	49	7	43	7	43	10	43	7,5	60	
2. USMERJENE DRUŽBENOPOLITIČNE ODDAJE																			
a) Iz naših kolektivov	9		14	23	9	53	8,5	63	8,5	48	9	39	9	31	9	44	9	52	
b) Ljudski parlament	15		15	11	15	25	14,5	22	14	17	15	11	15	13	14	16	14	13	
3. IZOBRAŽEVALNE ODDAJE																			
a) Radijska univerza	12		12	34	11,5	45	12	33	12	25	12,5	26	12	27	13	33	10	33	
b) Okno v svet	7,5		7,5	53	7	68	8,5	63	7	54	8	41	6	38	7	56	7,5	60	
4. SPECIALIZIRANE IZOBRAŽEVALNE ODDAJE																			
a) V tonok nasvidenje	10,5		11	39	11,5	45	11	38	11	39	11	31	10	28	8	48	11	59	
b) Gramo vključno	10,5		7,5	55	10	52	10	40	10	43	10	33	13	21	11,5	41	13	24	
c) Za našo vas	3		5	67	5	76	3	86	1	86	1	87	1	87	1	90	3	83	
5. LITERARNE ODDAJE																			
a) Literarni večer	14		13	32	13	35	14,5	22	15	19	14	20	14	14	15	28	15	20	
6. ZABAVNE ODDAJE																			
a) Spoznavajmo svet (domovino)	5		3	84	4	81	4	85	5	79	4	82	5	71	3,5	83	4	74	
b) Jutrnja oddaja	4		4	79	3	85	5	83	4	81	5	76	3,5	79	3,5	83	5	69	
7. MLADINSKE ODDAJE																			
a) Mladinska radijska igra	6		6	66	8	67	6	73	6	73	5	67	6	66	6	77	6	61	
b) Šolske ure	13		10	41	14	28	13	29	10	26	12,5	26	11	23	11,5	41	12	31	

N = 2032 (radijski poslušalci)

B GLASBENI PROGRAM

V anketo Radio 63 smo vključili mnogo manj oddaj glasbenega kot govornega programa. Izmed vseh oddaj glasbenega programa smo izbrali naslednjih šest: iz zvrsti zabavne glasbe smo izbrali Četrtek večer, oddajo Izberite svojo melodijo, Naš variete in Vsak dan za vas. Simfonično, komorno in operno glasbo zastopa Večerna komentirana glasbena oddaja, Nedeljski matineji pa so zastopane vse glasbene zvrsti. Iz tabele 45 vidimo, da se priljubljene oddaje zabavne glasbe kot simfonična, komorna in operna glasba v Večerni komentirani glasbeni oddaji.

Medtem ko smo pri zaporedju govornih oddaj upoštevali zvrst, kateri so posamezne oddaje podrejene, pa bomo pri tabelarnem prikazovanju poslušarosti glasbenih oddaj izhajali iz števila poslušalcev in bomo oddaje razvrstili od najbolj do najmanj poslušanih.

Tabela 45: Poslušalci glasbenih oddaj

O d d a j a	poslušalci oddaje	
	K	%
Četrtek večer	1	93
Izberite svojo melodijo	2	68
Vsak dan za vas	3	56
Nedeljska matineja	4	47
Naš variete	5	37
Večerna komentirana glasbena oddaja	6	12

$N = 2032$ (poslušalci radia)

Vse glasbene oddaje razen Četrtkovega večera, imajo več poslušalcev med ženskami kot med moškimi. Posamezne oddaje pa imajo po številu poslušalcev enak rang pri moških in pri ženskah.

Tabela 46: Poslušalci glasbenih oddaj po spolu

O d d a j a	R	M %	Ž %
Četrtkov večer	1	93	93
Izberite svojo melodijo	2	64	72
Vsak dan za vas	3	51	59
Nedeljska matineja	4	44	51
Naš variete	5	35	38
Večerna komentirana glasbena oddaja	6	10	13

N = 2032 (radijski poslušalci)

Tabela 47: Poslušalci glasbenih oddaj po starosti

O d d a j a	R	14-19 %	20-27 %	28-41 %	42-55 %	56 in več %
Četrtkov večer	1	90	90	94	95	92
Izberite svojo melodijo	2	61	79	70	67	53
Vsak dan za vas	3	55	63	54	56	49
Nedeljska matineja	4	47	51	51	55	42
Naš variete	5	42	43	40	39	27
Večerna komentirana glasbena oddaja	6	10	11	10	17	11

N = 2032 (poslušalci rang)

Med posameznimi starostnimi skupinami takorekoč ni razlik v odstotku poslušalcev, kadar gre za najbolj priljubljene oddaje (Četrtekov večer) in za najmanj priljubljene oddaje (Večerna komentirana glasbena oddaja).

Pač pa s starostjo pada interes za oddaje Izvirita svojo melodijo, Vsak dan za vas in Naš variete, ki vsebujejo sodobno zabavno glasbo.

O priljubljenosti posameznih glasbenih oddaj pri poslušalcih različnih poklicev smo že govorili, zato navajamo le tabele.

Tabola 48: Poslušalci glasbenih oddaj po poklicu

Oddaja	R	dipljki, vajenci, študentje	uslužbeni	kvalificirani delavci v industriji	nekvalificirani delavci v industriji	delavci v kmetijstvu	kmetje	gospodinja	upokojenci
Četrtek večer	1	83	90	97	95	88	94	94	95
Izberite svojo melodijo	2	85	81	76	68	50	53	67	60
Vsak dan za vas	3	62	62	57	56	44	39	63	57
Nedeljska matineja	4	49	59	54	51	30	36	57	48
Naš varleto	5	50	54	42	32	13	18	42	34
Večerna komentirana glasbena oddaja	6	16	16	9	11	4	7	14	15

N = 2032 (poslušalci radio)

Priljubljenost posameznih glasbenih oddaj po formalni izobrazbi kaže tabela 49.

Tabela 49: Poslušalci glasbenih oddaj po formalni izobrazbi

Oddaja	$\bar{R}$	nedokončana ali končana osnovna šola $\bar{r}$	nižja strokovna šola ali nižja gimnazija $\bar{p}$	srednja šola $\bar{s}$	višja ali visoka šola $\bar{v}$
Četrtek večer	1	94	95	83	82
Izberite svojo melodijo	2	63	81	82	80
Vsak dan za vas	3	52	64	67	49
Nedeljska matineja	4	46	56	60	47
Naš variete	5	29	56	55	31
Večerna komentirana glasbena oddaja	6	9	12	24	47

N = 2032 (poslušalci radia)

Med posameznimi skupinami se precejšnje razlike v številu poslušalcev posameznih oddaj. Vpliv formalne izobrazbe se kaže v interesu za vse oddaje. Čim višje formalno izobrazbo imajo poslušalci radia, tem več jih poslušajo večerno komentirano glasbeno oddajo. Obratno velja za poslušalce četrtekovega večera. Več poslušalcev te oddaje je med poslušalci z nižjo kot med poslušalci z višjo formalno izobrazbo.

Oddaja popevk Izberite svojo melodijo pritegne najmanj poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, v višjih skupinah formalne izobrazbe pa je interes zanjo precej enak.

Oddaje Vsak dan za vas, Nedeljska matineja in Naš variete imajo največ poslušalcev v skupini tistih, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo ter med poslušalci s končano srednjo šolo.

VI. ODNOS POSLUŠALCEV DO RADIJSKEGA PROGRAMA

Mnogi sociologi menijo, da sodobna množična komunikacijska sredstva ljudi, ki se jih poslužujejo, pasivizirajo. Poslušalci radia, gledalci televizije in filma sprejemajo že vnaprej oblikovan program. Potrošnik (gledalec, poslušalec) je pri sprejemanju tega, že oblikovanega, programa, aktiven samo toliko, da program dojame, pa niti to ni nujno potrebno. Domnevamo, da je poslušalec, ki imajo ves dan odprt radio, program samo zvočna kulisa. Seveda pri proučevanju pasivizacije poslušalcev radia ne mislimo na take poslušalce, temveč na tiste, ki spored dojemajo, vendar so do programa običajno indiferentni, posamezne oddaje jih ne angažirajo niti intelektualno niti emocionalno.

Z raziskavo Radio 63 nismo imeli namena proučevati pasivnosti poslušalcev in njihove nekritičnosti do programa. Toda ob zbiranju mnenj o posameznih oddajah in zvrsteh radijskega programa smo odkrili tudi poslušalce posameznih oddaj in zvrsti, ki se niso opredelili, temveč so le izjavljali, da nimajo mnenja, da jim je vseeno, da se ne morejo odločiti, da ne vedo ipd. Te nepredeljene poslušalce bomo imenovali "pasivne", čeprav izraz morda ni najboljši.

Pasivni odnos poslušalcev do radia je odvisen vnaaj od dveh faktorjev:

1. od poslušalca, od njegovih interesov in izkušenj ;
2. od radijskega programa.

Dejstvo, da radijski poslušalci ne kažejo interesa za oddaje, ki jih ne poslušajo, ni nenavadno. Lahko namreč domnevamo, da poslušalci več ali manj poslušajo oddaje, ki jih zanimajo. Presencčajo pa nas podatki o poslušalcih, ki so indiferentni do vsebine, oblike, do pomanzkljivosti ali koristnosti ipd. oddaj, ki jih poslušajo.

Ne moremo seveda trditi, da imajo pasiven odnos do oddaj, ki jih poslušajo, vsi poslušalci, toda v odnosu do nekaterih oddaj, bodisi do vsebine, oblike ali časa drugega se ni opredelilo do 30 % poslušalcev.

Za ilustracijo teze o pasivnem odnosu poslušalcev do programa smo izbrali mnenja poslušalcev o naslednjih oddajah:

1. Mnenja o obliki se nanašajo na oddaje Spoznavajmo svet in domovino, Literarni večer in Vešerno koncentrirano glasbeno oddajo.
2. Mnenja o vsebini zadevajo odgovarjanje napisna poslušalcev v Jutranji oddaji, vrsto vesti v radijskem dnevniku, vsebino oddaje Iz naših kolektivov, vsebino Nedeljske matineje in vrsto popevk.
3. Koristnost smo ugotavljali za poročila ob 15.00, za oddajo Iz naših kolektivov, za Nedeljsko matinejo in reklame kot zvrst govornega programa.
4. Po pomanzkljivostih pa smo spraševali samo za Radijski dnevnik.

Tabela 50: Poslušalci, ki o posameznih oddajah ali zvrsteh radijskega programa nimajo mnenja

O d d a j a	poslušalci oddaje %	poslušalci, ki nimajo mnenja %
Spoznavajo svet in domovino Kaj poživi oddaje	79	12
Literarni večer Kakšno obliko oddaje želite	24	9
Večerna komentirana glasbena oddaja Kakšno obliko naj ima	12	19
Jutranja oddaja Ali naj še odgovarjamo na pisma poslušalcev	80	16
Radijski dnevnik Kakšne vesti imate rajši	86	5
Iz naših kolektivov O čem naj bi v oddaji goverili	45	22
Nedeljska matineja Kakšnih matinej si želite	27	11
Popovke Kakšne popovke so vam všeč	91	4
Poročila ob 15.00 Ali so postala boljša	61	9
Iz naših kolektivov Ali bi oddaje pogrešali, če bi bila ukinjena	45	14
Nedeljska matineja Ali je z njo postal spored bolj privlačen	47	16
Reklame Koristnost reklam	93	17
Radijski dnevnik Pomanjkljivosti	86	29,4

N = 2032   K =
(poslušalci radio)   (poslušalci oddaje)

Največji odstotek, skoraj 30 % poslušalcev, nima mnenja o pomanjkljivostih Radijskega dnevnika. Po pomanjkljivostih smo spraševali samo poslušalce te oddaje. Lahko je, da je tolikšen odstotek tistih, ki so izjavili, da nimajo mnenja, tolikšen zato, ker je bilo treba povedati negativno stališče do oddaje. Pri mnenjih o koristnosti vsebine in o obliki drugih oddaj je odstotek neopredeljenih poslušalcev manjši.+

+ Najmanj poslušalcev (1 %) pa je ostalo neopredeljenih pri odgovoru na vprašanje, kakšne vesti imajo v radijskem dnevniku najrajši.

Tabela 51: Poslušalci, ki o posameznih oddajah ali zvrsteh niso izrazili mnenja, po spolu

O d d a j a	% poslušal- cev oddaje	nima mnenja	
		..	ž
Spoznavajno svet in domovino Kaj poživi oddaja	79	12	13
Literarni večer Kakšno obliko oddaje želite	24	8	10
Večerna komentirana glasbena oddaja Kakšno obliko naj ima	12	17	19
Jutranja oddaja Ali naj še odgovarjamo na pisma po- slušalcev	80	19	17
Radijski dnevnik Kakšne vesti imate rajši	86	1	7
Iz naših kolektivov O čem naj bi v oddaji govorili	45	16	27
Neveljska matineja Kakšnih matinej si želite	47	10	12
Popevke Kakšne popevke so vam všeč	91	5	4
Poročila ob 15.00 Ali se postala boljša	61	8	9
Iz naših kolektivov Ali bi oddajo pogrešali, če bi bila ukinjena	45	10	18
Neveljska matineja Ali je z njo postal spored bolj privla- čen	47	17	18
Reklame Koristnost reklam	93	11	12
Radijski dnevnik Pomanjkljivosti	86	23	35

N = 2032

N = poslušalci

(poslušalci radio) posameznih oddaj

Pri mnenjih o večini oddaj je neopredeljenih več žensk kot moških. Na osnovi podatkov lahko postavimo hipotezo, da so ženske do radijskega programa manj kritične, oziroma, bolj pasivne kot moški. Seveda bi to hipotezo morali preveriti.

Zakaj imajo ženske bolj pasiven, oziroma, manj kritičen odnos do programa kot moški? Na to vprašanje ne moremo dokončne odgovoriti, lahko pa postavimo hipotezo, ki bi jo naj prihodnje raziskave preverile:

Ženske porabijo več časa za poslušanje radia kot moški in jim je verjetno zato radio pogosteje kot moškim le zvočna kulisa. Posamezne oddaje v programu sicer poznajo, toda nimajo o njih mnenja, ker jih premla pozorno poslušajo, oziroma, sploh ne sledijo vsebini.

Tabela 52: Poslušalci, ki o posameznih oddajah ali zvrsteh niso izrazili mnenja, po starosti

O d a j a	% poslušal- cev oddaje	nisa mnenja				
		14-19	20-27	28-41	42-55	56 in več
Spoznavajmo svet in domovino	79					
Kaj počivi oddajo		4	8	13	14	18
Literarni večer	24					
Kakšno obliko oddaje želite		7	7	11	9	10
Večerna komentirana glasbena oddaja	12					
Kakšno obliko naj ima		11	16	24	20	16
Jutranja oddaja	80					
Ali naj odgovarjamo na pisma poslušalcev		16	16	14	19	26
Radijski dnevnik	86					
Kakšne vesti imate rajši		1	5	3	5	8
Iz naših kolektivov	45					
O čem naj bi v oddaji govorili		23	16	21	20	28
Nedeljska matineja	47					
Kakšnih matinej si želite		7	9	10	12	16
Popevke	91					
Kakšne popevke so vam všeč		2	2	4	5	8
Poročila ob 15.00	61					
Ali so postala boljša		6	8	9	8	10
Iz naših kolektivov	45					
Ali bi oddajo pogrešali, če bi bila ukinjena		14	8	14	15	16
Nedeljska matineja	47					
Ali je z njo postal spored bolj privlačen		11	19	16	18	23
Reklame	93					
Koristnost reklam		9	9	11	11	17
Radijski dnevnik	86					
Pomanjkljivosti		28	24	28	31	34

N = 2032
(poslušalci radia)

N = poslušalci posameznih oddaj

Ali bodo poslušalci imeli pasiven odnos do programa, ki ga poslušajo ali ne, je v veliki meri odvisno od starosti. Skoraj pri vseh oddajah se s starostjo večja odstotek poslušalcev oddaje, ki se niso opredelili do vsebine, oblike oddaje ipd. Lahko rečemo, čim starejši so poslušalci, tem več je med njimi takih, ki so do programa, ki ga poslušajo, indiferentni.

Tabela 53: Poslušalci, ki v posameznih oddajah ali zvrsteh niso izrazili mnenja, glede na formalno izobrazbo

O d d a j a	odstotek poslušalcev oddaje	r i m a m n e n j e			
		nedokončana ali končana osnovna šola	nizja strokovna šola ali nižja gimnazija	spodnja šola	višja ali visoka šola
Spoznavajno svet in domovino	79				
Kaj poživl oddajo		14	10	5	16
Literarni večer	24				
Kakšno obliko oddaje želite		15	4	1	4
Večerna komentirana glasbena oddaja	12				
Kakšno obliko naj imo		23	20	14	-
Jutranja oddaja	80				
Ali naj odgovarjamo na pisma poslušalcev		18	18	20	28
Radljski dnevnik	86				
Kakšno vesti imajo rajši		6	3	1	-
Iz naših kolektivov	45				
O čem naj bi v oddaji govorili		26	19	13	18
Nedeljske matineje	47				
Kakšnih matinej si želite		13	7	5	17
Popovke	91				
Kakšne popovke so vam všeč		5	3	3	2
Poročila ob 15,00	61				
Ali so postala boljša		9	6	11	4
Iz naših kolektivov	45				
Ali bi oddajo pounčali, če bi bila ukinjena		16	12	8	12
Nedeljske matineje	47				
Ali je z njo postal spored bolj privlačen		19	13	19	8
Reklamo	93				
Koristnost reklam		14	6	7	9
Radljski dnevnik	86				
Pomanjkljivosti		35	19	18	9

N = 2032 (poslušalci N = poslušalci posameznih oddaj
v. m. radia)

Kot je razvidno iz tabele 53, so do programa, ki ga poslušajo, mnogo bolj pasivni poslušalci z nižjo kot poslušalci z višjo formalno izobrazbo. Pod nižjo formalno izobrazbo štejeemo osnovno šolo, nižjo strokovno šolo in nekdanjo nižjo gimnazijo, pod višjo pa srednjo, višjo ali visoko šolo. Domnevamo, da poslušalci z višjo formalno izobrazbo poslušajo radio takrat, ko je na sporedu oddaja, ki jih zanima, medtem ko poslušalci z nižjo formalno izobrazbo pogosteje kot poslušalci z višjo formalno izobrazbo poslušajo tiste oddaje, ki so na programu takrat, kadar poslušajo radio. Hočemo reči, da poslušalci z višjo formalno izobrazbo v večini primerov izbirajo oddaje, ki jih poslušajo, zato do vsebine, oblike ipd. teh oddaj niso indiferentni. Interesi poslušalcev z nižjo formalno izobrazbo so manj specificirani in del poslušalcev poslušata tudi oddaje, ki jih ne zanimajo, zato se tudi ne morejo opredeliti o njihovih dobrih straneh in pomankljivostih,

Čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem manj je med njimi takih, ki se niso opredelili. Zlasti to velja za zahtevnejše oddaje kot so Radijski števnik, Večerna komentirana glasbena oddaja, Literarni večer in oddaja Iz naših kolektivov. Pri drugih oddajah pa indiferentnost pada do vključno poslušalcev s končano srednjo šolo. Poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo, so običajno do radijskega programa neklike bolj indiferentni. Domnevamo, da je njim radio manj pomembno sredstvo množičnega obveščanja kot, npr. časopisi in televizija, zato pa jim je tudi več ali manj vseeno, kakšno so oddaje radijskega programa, ker so v večini primerov zanje na pre nizkem nivoju.

uredništvo še vnaprej odgovarja na pisma poslušalcev ali ne.

Tabela 54: POSLUŠALCI, KI O POSAMEZNIH ODDAJAH ALI ZVRSTEH NISO IZRAZILI MNENJ, PO POKLICNI PRIPADNOSTI

Oddaja	poslušalec	dijak, vejenec, študentje	ustužbenec	kvalificiran delavec v industriji	nekvalificiran delavec v industriji	delavec vmetlji-stvu	kmetje	gospodinja	upokojenec
Spoznajmo svet in domovino	79								
Kaj poželvi oddaja		2	9	12	10	23	16	16	16
Literarni večer	24								
Kakšno obliko oddaje želite		3	1	15	10	36	11	14	11
Večerna komentirana glasbena oddaja	12								
Kakšno obliko želite		9	12	20	24	50	26	23	21
Jutranja oddaja	80								
Ali naj odgovorjamo na pisma poslušalcev		19	14	16	22	24	19	18	24
Radjski dnevnik	86								
Kakšne vesti imate .rajši		2	2	2	3	2	7	8	7
Iz naših kolektivov	45								
O čem naj bi v oddaji govorili		24	9	17	18	19	30	35	25
Nedeljska matineja	47								
Kakšnih matinej si želite		5	9	12	5	-	21	10	13
Popevke	91								
Kakšne popevke so vam všeč		2	4	3	4	4	9	4	3
Poročila ob 15.00	61								
Ali se postala boljše		9	8	4	11	8	11	9	11
Iz naših kolektivov	45								
Ali bi oddajo potreball, če bi bila ukinjena		16	6	11	15	9,5	15	26	17
Nedeljska matineja	47								
Ali jo spored postal bolj privlačen		12	13	17	13	36	27	16	22
Reklame	93								
Koristnost reklam		9	8	6	10	19	19	11	16
Radjski dnevnik Pomnjkljivosti	86								
		26	16	24	34	37	42	34	25

Povprečja so 9,8 8,5 12,6 13,8 20,7 19,4 17,4 16,2

N-2032 (po (N poslušalec posameznih oddaj) slušalec redla)

Vpliv poklica na odnos poslušalcev do programa se deloma prekriva z vplivom starosti in formalne izobrazbe.

Število poslušalcev, ki se niso opredelili v posameznih skupinah poklicev, ni enako pri vseh oddajah. Če pa izračunamo povprečni odstotek poslušalcev, ki niso izrazili mnenj o posameznih oddajah, ugotovimo, da so najbolj indiferentni delavci v kmetijstvu, slede jim kmetje, gospodinje, upokojenci, nekvalificirani delavci v industriji in kvalificirani delavci v industriji; najmanj neopredeljenih poslušalcev pa je med dijaki, vajenci in študenti ter uslužbenci.

VII. I N F O R M I R A N O S T P O S L U Š A L C E V O R A D I J S K E M P R O G R A M U

Domnevamo, da je zveza med interesom za radijski program in informiranostjo o programu. Verjetno je med poslušalci, ki iščejo informacije o radijskem programu, večji interes za eno ali več oddaj programa, kot med poslušalci, ki jih ne zanima, kakšen je radijski program. V anketi Radio 63 smo ugotavljali, katerih virov informacij se poslušalci poslužujejo. Poleg tega pa smo preverjali tudi točnost informacij o tem, kdaj so na sporedu posamezne oddaje.

A VIRI INFORMACIJ

P o v z e t e k: 93 % radijskih poslušalcev se poslužuje različnih virov informacij, da izvedo, kaj je v radijskem sporedu. Najbolj pomemben vir informacij je časopis. 25 % poslušalcev radia izve za program iz dnevnega časopisa, 25 % pa iz tedenske priloge časopisa, medtem ko po radiu izve za radijski program 38 % poslušalcev. Pogovor kot vir informacij uporablja le 5 % poslušalcev radia.

Čim višje formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem več je takih, ki dobivajo vesti o programu v časopisih. Samo poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo sta radio (42%) in

časopis (43%) enako pomembna vira informacij
o programu.

Pri ugotavljanju virov informacij smo upoštevali tisti vir, ki
ga posamezni poslušalci največkrat uporabljajo. Vprašanje je
bilo formulirano takole:

OD KOD NAVADNO IZVESTE, KAJ JE V RADIJSKEM PROGRAMU ?

- iz obvestil v dnevni časopisu
- iz obvestil tedenske priloge časopisa
- po radiu
- iz pogovorov
- za čas priljubljenih oddaj ve na pamet
- se ne zanima za to, kaj je na sporedu; ima ves dan odprt radio
- ne posluša radia
- b.o.

Odgovori poslušalcev kažejo, da sta glavna vira informacij o
radijskem programu časopis (dnevni časopis ali tedenska priloga)
in radio. 38 % poslušalcev je izjavilo, da jim je osnovni vir
informacij o programu radio, 50 % poslušalcev pa se seznanja s
programom iz časopisnih vesti, in sicer 25 % poslušalcev izve
za program običajno iz dnevnih časopisov, 25 % pa iz tedenske
priloge časopisov. Torej je najbolj uspešno obveščanje o progra-
mu po časopisu in radiu. Kaj je v radijskem sporedu, izve iz
pogovorov 5 % poslušalcev, 3 % poslušalcev pa je izjavilo, da
vedo za priljubljene oddaje na pamet in jim informacije niso
potrebne.

Poslušalce, ki jih ne zanima, kaj je na sporedu, in poslušalce, ki imajo ves dan odprt radio, smo združili v eno kategorijo. 4 % poslušalcev ne zanima, kaj je na sporedu, oziroma, imajo ves dan odprt radio, zato informacije o programu niso potrebne.

Poslušalcev, ki izvedo za program po radiu, je več med ženskami (39 %) kot med moškimi (36%); poslušalcev, ki izvedo za program iz dnevnih časopisov ali tedenske časopisne priloge pa je več med moškimi (53 %) kot med ženskami (48 %). Ta razlika po vsej verjetnosti izvira iz tega, da ženske porabijo več časa za poslušanje radia kot moški, ki v večjem številu kot ženske berejo časopise. Po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih bere Delo, Večer ali Ljubljanski dnevnik 42 % moških in 36 % žensk.

Z višjo formalno izobrazbo naglo raste število poslušalcev, ki so jim glavni vir informacij o radijskem programu obvestila v dnevnem časopisu, pada pa število poslušalcev, ki dobivajo informacije o programu največkrat preko radia.

Informacije o programu dobiva po časopisu (dnevniku ali tedenski prilogi) 65 % poslušalcev s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo, 64 % poslušalcev s končano srednjo šolo in 76 % poslušalcev, ki so končali višjo ali visoko šolo. V vseh teh skupinah je časopis mnogo pomembnejši vir informacij kot radio. Le med poslušalci z najnižjo formalno izobrazbo (nedokončana ali končana osnovna šola) sta časopis (43%) in radio (42 %) približno enako pogost vir informacij o programu.

Po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta z višanjem formalne izobrazbe naglo raste število anketirancev, ki redno berejo Delo, Večer ali Ljubljanski dnevnik, in sicer:

1. manj kot štiri razredi osnovne šole	18 %
2. osnovna šola	27 %
3. nekdanja nižja gimnazija	55 %
4. nižja strokovna šola	63 %
5. srednja šola	86 %
6. višja ali visoka šola	91 %

N = 12000

Pogovori kot vir informacij o programu skoraj ne pridejo v poštev. Največ se na ta način informirajo poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo (6 %). Med poslušalci z najvišjo formalno izobrazbo pa pogovori kot vir informacij o programu sploh ne pridejo v poštev.

Tabela 55: Viri informacij o radijskem programu glede na formalno izobrazbo

Formalna izobrazba	dnevni časopis	tedenska priloga	radio	pogovori	ve na pamet	ima ves dan odprt radio	izobrazbena struktura poslušalcev
nedokončana ali končana osnovna šola	19	24	42	6	4	5	71,8
končana nižja strokovna šola ali nižja gimnazija	35	30	28	2	2	3	17,6
končana srednja šola	38	26	28	2	4	2	7,5
končana višja ali visoka šola	51	25	18	-	2	4	2,1

N = 2032 (poslušča radio)

99 %

Opcmba: 1 % poslušalcev po izobrazbi ni bilo mogoče razporediti

Med posameznimi skupinami poklicev so znatne razlike v številu poslušalcev, ki iščejo informacije o radijskem programu v časopisih in po radiu. Poklicna pripadnost je v tesni zvezi z doseženo stopnjo formalne izobrazbe. Seveda pa vsch razlik v obnašanju ljudi različnih poklicev ne moremo pripisati vplivu izobrazbe, temveč kompliciranemu delovanju različnih faktorjev.

Večina poklicev ima približno isti rang po odstotku poslušalcev, ki dobe informacije o programu iz dnevnikh časopisov ali iz tedenske priloge časopisov. Pač pa je tedenska priloga časopisa bolj pogost vir informacij (24 %) kot dnevni časopis (9 %) kmetom; gospodinje pa se v večjem številu poslužujejo dnevnikh ča-

sopisov (28 %) kot tedenske priloge (20 %). Verjetno gre za navado, da je tedenski program kar ob sprejemniku.

Tabela 56: Viri informacij o radijskem programu glede na poklic

P o k l i c	dnevni ča- sopis		tedenska priloga		radio	
	R	%	R	%	R	%
dijaki, vajenci, študenti	2	39	1	31	7	26
uslužbenci	1	38	2	29	8	25
kvalificirani delavci v industriji	3,5	28	4	27	5	38
nekvalificirani delavci v industriji	6	20	6	21	3	43
delavci v kmetijstvu	7,5	9	8	13	1	50
kmetje	7,5	9	5	24	2	48
gospodinje	3,4	28	7	20	4	39
upokojeanci	5	26	3	20	6	31

N = 2032 (poslušalci radio)

Radio je glavni vir informacij delavcev v kmetijstvu (50 %) in kmetov (48 %). Hkrati pa je v obeh poklicnih skupinah najmanj bralcev dnevnikov. Torej imajo poslušalci obeh poklicev najmanjše objektivne možnosti za to, da bi se posluževali dnevnih časopisov kot virov informacij.

Poklicna struktura prebivalcev ni enaka v vseh tipih naselja. Tako je v krajih z upravnimi funkcijami več uslužbencev, kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev v industriji kot kmetov in delavcev v kmetijstvu. V krajih brez upravnih funkcij pa so razmerja v poklicni strukturi drugačna. Verjetno so razlike

v virih informacij o programu med poslušalci posameznih tipov naselij odvisne od poklicne, izobrazbene pa tudi starostne strukture. Vidimo, da pada število poslušalcev, ki iščejo informacije o programu v dnevnih časopisih od poslušalcev, ki žive v republiškem centru in sedežih nekdanjih okrajev (39 %) do poslušalcev iz krajev brez šole, pošte ali železniške postaje (16 %). V številu poslušalcev, ki jim je najpogostejši vir informacij tedenska priloga, so razlike med posameznimi tipi naselij manjše, vendar se kaže tendenca grupiranja poslušalcev posameznih tipov naselij v dve skupini:

- a) tedenske priloge manj uporabljajo poslušalci republiškega in okrajnih centrov (21 %) ter poslušalci, ki žive v naseljih, kjer so sedeži občin (23 %);
- b) tedenska priloga pa je nekoliko bolj pomemben vir informacij poslušalcev naselij, kjer so sedeži krajevnih uradov (26 %), poslušalcev naselij s šolo, pošte ali železniško postajo (28 %) in poslušalcev naselij brez teh institucij (26%).

Posamezni tipi naselij se združujejo v dve skupini tudi glede na število poslušalcev, ki jim je najpomembnejši vir informacij o programu sam radio:

- a) manj se informirajo po radiu poslušalci, ki žive v republiškem centru in sedežih nekdanjih okrajev (32 %) ter poslušalci naselij, kjer so sedeži občin (34 %);
- b) radio pa je bolj pomemben vir informacij poslušalcem naselij, kjer so sedeži krajevnih uradov (40 %), naselij s pošto, šolo ali železniško postajo (40 %) ter naselij brez šole, pošte ali železniške postaje (39 %).

B TOČNOST INFORMACIJ O PROGRAMU

P o v z e t e k: Čim več poslušalcev ima neka oddaja, tem več je takih, ki točno ali vsaj približno vedo, kdaj je na sporedu. Domnevamo, da so o času, ko so na sporedu posamezne oddaje, boljše informirani poslušalci oddaje kot ostali.

Največ poslušalcev je navedlo točen čas Oddaje za našo vas (66 %) in Mladinske radijske igre (53 %). Nekoliko manj poslušalcev radia je informiranih o tem, kdaj sta na sporedu oddaja Izberite svojo melodijo (41 %) in Vsak dan za vas (32 %). Kdaj je na sporedu Tedenski zunanjepolitični pregled, točno ve 20%, za oddajo Gremo v kino 13 %, za Okno v svet pa 11 % poslušalcev radia. Najmanj poslušalcev (3 %) pa je navedlo točen čas oddaje Radijska univerza.

Interes za neko oddajo lahko ugotavljamo samo posredno, preko indikatorjev. Domnevamo, da je poznavanje točnega časa oddaje eden indikatorjev zanimanja zanjo. Poslušalec, ki redno posluša neko oddajo, si bo verjetno tudi zapomnil čas, ko je oddaja na sporedu. Seveda pa poznavanje časa, ob katerem so posamezne oddaje na sporedu, ni odvisno samo od interesa, temveč tudi od drugih faktorjev, zlasti od spomina.

Točnost informacij smo kontrolirali za oddaje, ki so jih predlagali sodelavci RTV Ljubljana. Vse oddaje, navedene v vprašanju, so na sporedu enkrat tedensko, to oddaja Vsak dan za vas

je na sporedu vsak delavnik.

Vprašanje je bilo formulirano takole:

NAŠTEL VAM BOM NEKAJ ODDAJ; ALI MORDA VESTE, KDAJ SO NA SPOREDU:

- Radijska univerza
- Tedenski zunanje-politični pregled
- Gremo v kino
- Okno v svet
- Izberite svojo melodijo
- Mladinska radijska igra
- Oddaja za našo vas
- Vsak dan za vas
- Ali poslušate radia
- b.o.

Na to vprašanje so odgovarjali vsi radijski poslušalci ne glede na to, ali poslušajo posamezne oddaje ali ne. Anketarji so opredelili kot približno točen odgovor, če je anketiraneec navedel pravilni dan in dnevi čas (dopolodne, popoldne, zvečer). Ti isti odgovori za posamezne oddaje so bili navedeni v vprašalniku tako, da so anketarji lahko sprti odgovorili na vprašanja anketirancev.

Tabela 57: Točnost informacij o času, ko so na sporedu nekatere oddaje radijskega programa

O d a j a	točno	približno	ne ve	Skupaj
Oddaje za našo vas	66	16	18	100 %
Mladinska radijska igra	53	14	33	100 %
Izberite svojo melodijo	41	13	46	100 %
Vsak dan za vas	32	16	52	100 %
Tedenski zunanje-politični pregled	20	17	63	100 %
Gremo v kino	13	13	74	100 %
Okno v svet	11	16	73	100 %
Radijska univerza	3	7	90	100 %

N = 2032 (število radijskih poslušalcev)

Največ poslušalcev pozna točen čas tistih oddaj, ki se na sporedu ob nedeljah, to so Oddaja za našo vas, Mladinska radijska igra in oddaja Izberite svojo melodijo. Kot smo videli v analizi pogojev poslušanja, poslušalci ob nedeljah dalj časa poslušajo radio kot ob delavnikih, zato poslušajo več oddaj in je to verjetno eden razlogov, da so o nedeljskih oddajah boljše informirani.

Kar dve tretjini poslušalcev (66 %) točno ve, kdaj je na sporedu Oddaja za našo vas. Pričakovali smo, da bo del poslušalcev to oddajo zamenjaval z oddajo Kmetijski nasveti, ki je na sporedu vsak delavnik. Pokazalo pa se je, da je ta oddaja po številu poslušalcev, ki točno vedo, kdaj je na sporedu, na prvem mestu.

Na drugem mestu je Mladinska radijska igra, za katero je navedlo točen čas sporeda več kot polovica poslušalcev (53 %). Za to oddajo se ne zanimajo samo otroci, temveč tudi odrasli, verjetno predvsem starši, ki morajo poznati čas sporeda te oddaje, da nanjo lahko opozarjajo otroke.

Pričakovali smo, da bo čas, ko je na sporedu oddaja Vsak dan za vas, poznalo več poslušalcev kot so pokazali podatki, ker je na sporedu vsak delavnik. Točen čas oddaje pozna samo tretjina (32 %), posluša pa jo 56 % poslušalcev radia.

Za Tedenski zunanje-politični pregled je navedlo točen čas sporeda 20 % poslušalcev radia.

Približno enako število poslušalcev je točno informiranih o sporedu oddaj Greno v kino (13 %) in Okno v svet (11 %).

Najmanj poslušalcev (3 %) pa je točno informiranih o tem, kdaj je na sporedu Radijska univerza. 7 % poslušalcev radia ve samo približno točno, 90 % pa sploh ne ve, kdaj je ta oddaja na sporedu.

Informiranost o točnem sporedu posameznih oddaj je različna v posameznih starostnih obdobjih, prav tako kot je v posameznih obdobjih različen interes za posamezne oddaje radijskega programa.

Največ poslušalcev točno ve, kdaj je na sporedu Mladinska radijska igra (64 %), oddaja Vsak dan za vas (52 %) in Radijska univerza (5 %) v starostni skupini od 14 do 19 let.

Oddaji Gremo v kino in Okno v svet sta, sodeč po številu poslušalcev, ki točno vedo, kdaj sta na sporedu, najbolj popularni v skupini poslušalcev med 14. in 27. letom starosti. Tako je točno navedlo čas oddaje Gremo v kino 26 % poslušalcev, starih 14 do 19 let, in 24 % poslušalcev, starih 20. do 27. let. Točen čas oddaje Okno v svet pa je navedlo 15 % poslušalcev, starih 14 do 19 let in 16 % poslušalcev, starih 20 do 27 let. Tudi o oddaji Izberite svojo melodijo se najbolj točno informirani poslušalci med 14. in 19. letom (66 %) ter poslušalci med 20. in 27. letom starosti (57 %).

O izrazito politično-informativni oddaji Tedenskem zunanje-političnem pregledu pa so najmanj informirani poslušalci, stari 14-19 let (16%) in poslušalci, stari 56 let in več (14 %). Poslušalci med 20. in 55. letom starosti precej bolj številno vedo, kdaj je ta oddaja na sporedu. Če na osnovi informiranosti o programu sklepamo na interes za oddajo, lahko trdimo, da se za Tedenski zunanje-politični pregled najčim bolj zanimajo najmlajši in najstarejši poslušalci.

Vidimo, da je vpliv starosti na informiranost o sporedu precejšen. Pri tem najbolj izstopa skupina najstarejših poslušalcev (56 let in več), ki je najmanj informirana o sporedu vseh oddaj, zajetih v vprašalniku.

Na informiranost o sporedu posameznih oddaj v radijskem programu precej izrazito vpliva stopnja formalne izobrazbe poslušalcev. Z višanjem formalne izobrazbe raste število poslušalcev, ki točno vedo, kdaj je na sporedu Radijska univerza, Tedenski

zunanjepolitični pregled, Okno v svet in oddaja Izberite svojo melodijo. O oddaji Za našo vas so najbolj informirani poslušalci, ki so končali nižjo strokovno šolo ali nekdanje nižje gimnazije, o oddaji Gremo v kino pa poslušalci, ki so končali srednjo šolo.

Tabela 5b: Točnost informiranosti o sporedu nekaterih oddaj glede na formalno izobrazbo

O d d a j a	nedokončana ali končana slovenska š.	končana niž- ja strokov- na šola ali nekdanja nižja gimn.	končana srednja šola	končana višja ali visoka šola
Oddaja za našo vas	64	71	68	69
Mladinska radijska igra	50	61	64	45
Izberite svojo melodijo	32	61	53	58
Vsak dan za vas	27	41	49	39
Tedenski zunanjepolitični pregled	15	28	37	47
Gremo v kino	8	19	31	22
Okno v svet	9	14	18	22
Radijska univerza	2	4	6	8
struktura poslušalcev v %	71,8	17,6	7,5	2,1

N = 2032 (poslušalci radia)

Opomba: 1 % poslušalcev po izobrazbi ni bilo mogoče razporediti.

Največ poslušalcev, ki točno vedo za čas posameznih oddaj, je bodisi med uslužbenci bodisi med dijaki, vajenci in študenti. Prvi

so najbolj številno informirani o sporedu Oddaje za našo vas (72 %), o Tedenskem zunanje-političnem pregledu (34 %) in o Radijski univerzi (8 %); drugi pa najbolj številno vedo, kdaj je na sporedu oddaja Izberite svojo melodijo (73 %), Mladinska radijska igra (63 %), oddaja Vsak dan za vas (61 %), oddaja Gremo v kino (33 %) in oddaja Okno v svet (20 %).

Najslabše pa so informirani o radijskem programu delavci v kmetijstvu. Med anketiranimi radijskimi poslušalci te poklicne skupine ni nihče točno vedel, kdaj je na sporedu oddaja Gremo v kino; nihče med njimi pa ni niti približno točno vedel, kdaj je na sporedu Radijska univerza. Poleg delavcev v kmetijstvu so dokaj slabo informirani o radijskem sporedu kmetje in nekvalificirani delavci v industriji.

Pričakovali smo, da bodo kmetje in delavci v kmetijstvu najbolj informirani o Oddaji za našo vas. Izkazalo pa se je, da so o tej oddaji slabše kot kmetje in delavci v kmetijstvu informirani samo upokojeenci.

Pri informiranosti posameznih poklicnih skupin o tem, kdaj so na sporedu nekatere radijske oddaje, se v precejšnji meri kaže vpliv izobrazbe in vpliv starosti. O istih oddajah kot dijaki, vajenci in študentje so najbolj informirani poslušalci med 14. in 27. letom starosti. Podobno je s povezanostjo vpliva izobrazbe in poklica. Oddaje, o katerih so najbolj informirani poslušalci s končano srednjo, višjo ali visoko šolo, so obenem najbolj znane med uslužbenci, dijaki, vajenci in študenti, nekatere tudi med kvalificiranimi delavci v industriji.

Doslej smo videli, da se skupine poslušalcev po posameznih demografskih karakteristikah med seboj precej ločijo glede na število tistih poslušalcev radia, ki točno vedo, kdaj so na sporedu nekatere oddaje. Domnevamo, da informiranost ni odvisna samo od posameznika, temveč na oddajo vplivajo tudi formalne in neformalne skupine, v katere se posameznik vključuje, še več, lokalna skupnost, v kateri živi, verjetno do določene meje pogojuje način obnašanja in reagiranja posameznika. Ker mislimo, da so nekatere oddaje bolj zanimive za prebivalce enih, druge pa za prebivalce drugih naselij, pričakujemo razlike v informiranosti o programu med poslušalci, ki živijo v različnih tipih naselij.

Od prebivalcev naselij brez šole, pošte ali železniške postaje pa do prebivalcev naselij s najvišjimi upravnimi funkcijami (republiški center in sedeži nekdanjih okrajev) raste število poslušalcev, ki točno vedo, kdaj je na sporedu oddaja izberite svoje melodijo (v naseljih brez pošte, šole, ali železniške postaje - 25 %, v republiškem in v okrajnih centrih - 65%), Tedenski zunanjo-politični pregled (kraji brez šole, pošte ali železniške postaje - 14 %, republiški in okrajni centri - 29%) in Radijska univerza, za katere ve točen čas sporeda 1 % poslušalcev naselij brez šole, pošte ali železniške postaje in 5% poslušalcev, ki živijo v republiškem centru ali sedežih nekdanjih okrajev.

O tem, kdaj sta na sporedu oddaja Gremo v kino in oddaja Vsak dan za vas, so najbolj številno poučeni prebivalci občinskih središč, in sicer nekoliko bolj kot prebivalci republiškega centra in nekoliko manj kot prebivalci okrajnih središč.

Procej manj pa se razlikujejo prebivalci posameznih tipov naselij glede na informiranost o času, ko so na sporedu Oddaje za našo vas, Mladinska radijska igra in Okno v svet.

VIII. POSLUŠALCI TUJIH RADIJSKIH POSTAJ

P o v z e t o k: Samo Radio Ljubljana posluša 17% radijskih poslušalcev; ostalih 83 % pa posluša tudi druge, jugoslovanske in tuje, radijske postaje.

Tuje radijske postaje si po številu poslušalcev slede v enakem zaporedju kot po podatkih Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta.

Radio Celovce posluša po podatkih 1963. leta 58 % radijskih poslušalcev

Radio Trst (31 %) in Radio Gradec (28 %) imata približno enako število poslušalcev.

Dokaj samostojno mesto med tujimi postajami ima Glas Amerike, ki ga posluša 18 % poslušalcev radia.

Peto in šesto mesto po številu poslušalcev imata Dunaj (12 %) in RAI (11 %), kot po podatkih 1962. leta.

Na sedmem in osmem mestu pa sta Radio Moskva (5%) in BBC (4%).

Večina poslušalcev (77 %) posluša na tujih postajah predvsem glasbeni program; 11% poslušalcev posluša predvsem govorni program; 12 % poslušalcev pa je izjavilo, da ne vedo, ali na tujih postajah poslušajo več glasbenega ali več govornega programa.

Že iz podatkov Ankete o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta vemo, da radijski poslušalci poleg Radia Ljubljana poslušajo tudi tuje radijske postaje. Zakaj smo kljub temu v anketo Radio 63 vključili vprašanje o poslušanju tujih radijskih postaj? Predvsem smo želeli spremljati odnos poslušalcev do tujih radijskih postaj; hkrati pa so nam dodatna vprašanja omogočila izpopolniti podobo o poslušalcih tujih radijskih postaj.

V Anketi o masovnih komunikacijskih sredstvih 1962. leta je bilo vprašanje o poslušanju tujih radijskih postaj namenjeno anketirancem, ki so izjavili, da imajo radio v stanovanju. Vprašanje se je glasilo: ČE POSLUŠATE TUJE RADIJSKE POSTAJE, KATERE POSTAJE POSLUŠATE NAJVEČKRAT? Nato so bile naštetu nekatere tuje radijske postaje, med katerimi so poslušalci izbrali tiste, ki jih največkrat poslušajo. 1963. leta smo to vprašanje modificirali tako, da je bilo namenjeno samo radijskim poslušalcem, ne glede na to, ali imajo radio v stanovanju. Poleg tega jih nismo spraševali samo po poslušanju tujih, temveč tudi po poslušanju nekaterih jugoslovanskih radijskih postaj. V Anketi Radio 63 torej nismo poudarjali tujih postaj, temveč druge postaje poleg Radia Ljubljana. Ker je anketar poslušalce radia vprašal po vsaki radijski postaji posebej, sta bili med prvimi naštetu Radio Zagreb in Radio Beograd, nato pa vse radijske postaje iz vprašalnika 1962. leta. Medtem ko smo 1962. leta spraševali po tujih postajah, ki jih anketiranci največkrat poslušajo, pa smo še 1963. leta odločili za kriterij poslušanje postaj ne glede na to, kolikokrat jih anketiranci poslušajo.

Podatke o poslušanju tujih postaj smo dopolnili z odgovori na nove vprašanje, namenjene vsem, ki so izjavili, da ne poslušajo samo Radia Ljubljana. Poslušalce, ki ne poslušajo samo Radia Ljubljana, smo namreč vprašali, ali na drugih postajah poslušajo predvsem glasbeni ali predvsem govorni program.

Vprašanjem o poslušanju radijskih poročil pa smo dodali še tudi vprašanje o poslušanju poročil drugih postaj.

Vprašanja o poslušanju tujih postaj so naslednja:

ALI POSLUŠATE POLEG RADIA LJUBLJANA ŠE KATERE JUGOSLOVANSKE ALI TUJE POSTAJE? (možnih je več odgovorov)

- Radio Zagreb
- Radio Beograd
- Radio Moskva
- Radio Celovec
- BBC (London)
- Radio Gradec
- Radio Trst
- Glas Amerike
- RAI (Italija)
- Radio Dunaj
- druge slovenske, jugoslovanske postaje
- druge tuje postaje (Luksemburg, Pariz, Monte Carlo itd.)
- posluša druge, pa ne ve, katere
- posluša samo Radio Ljubljana
- ne posluša nič
- b.o.

(če ne posluša samo Radia Ljubljana) ALI NA TEH POSTAJAH POSLUŠATE PREDVSEM GLASBENI ALI PREDVSEM GOVORNI PROGRAM?

- predvsem glasbeni program
- predvsem govorni program
- ne ve, katerega več
- noče odgovoriti
- posluša samo Radio Ljubljana
- ne posluša radia
- b.o.

ALI POSLUŠATE TUDI POROČILA DRUGIH POSTAJ?

- da, jugoslovanskih
- da, tujih
- da, jugoslovanskih in tujih
- ne posluša poročil drugih postaj
- ne posluša radia
- b.o.

A KATERE TUJE POSTAJE POSLUŠAJO POSLUŠALCI LJUBLJANSKEGA RADIA

Samo 17 % radijskih poslušalcev posluša le Radio Ljubljana, ostalih 83 % pa poleg ljubljanskega radia posluša eno ali več drugih postaj.

Posamezne tuje postaje imajo po odstotku poslušalcev enak rang po podatkih 1963. leta kot po podatkih 1962. leta. Najhne razlike so samo v odstotkih poslušalcev posameznih postaj. Razlogov za to je več: osnova za računanje odstotkov 1962. leta so bili samo poslušalci tujih radijskih postaj, medtem ko je bila osnova za računanje odstotkov 1962. leta število vseh radijskih poslušalcev; poleg tega se je verjetno tudi število poslušalcev nekaterih tujih postaj v enem letu nekoliko spremenilo.

Kot 1972. leta ima tudi po podatkih 1963. leta največ poslušalcev Radio Celovce, saj ga je poslušalo 1962. leta 50,6 % poslušalcev tujih postaj, 1963. leta pa je izjavilo 58 % radijskih poslušalcev, da posluša Radio Celovce.

Postaji Trst in Gradec sta bili po številu poslušalcev 1962. leta dvojčici, imeli sta torej skoraj enako število poslušalcev. Tako po podatkih 1963. leta v odstotku poslušalcev beh postaj ni velike razlike. Trst posluša 31 %, Gradec pa 30 % radijskih poslušalcev.

Dokaj samostojno mesto na tujih postajah zavzema 3. mesto, ki je bil po podatkih 1962. leta 4. mesto po številu poslušalcev, na 4. mestu kot po podatkih 1963. leta. Posluša ga 18 % radijskih

poslušalcev.

Peto in šesto mesto imata Radio Dunaj (12 %) in RAI (11 %), kot po podatkih 1962. leta.

Sedmo in osem mesto pa po številu poslušalcev pripada postajama Radio Moskva (5%) in BBC (4%).

Med jugoslovanskimi postajami posluša največ poslušalcev poleg Radia Ljubljana Radio Zagreb (43%). Radio Beograd ima 18 % poslušalcev, 50 % poslušalcev radia pa je izjavilo, da posluša druge slovenske ali jugoslovanske postaje. Odelej poslušalcev posameznih jugoslovanskih radijskih postaj ne imajo opisovali, temveč se bodo osredinili samo na poslušalce tujih postaj.

Poslušanje tujih postaj v veliki meri določa geografsko območje, na katerem poslušalci živijo. Prebivalci obmejnih predelov (Koroška Primorska) posluša mnogo bolj številno, kot poslušalci iz bolj oddaljenih področij, radijske postaje najbližjih tujih postaj (avstrijske, italijanske). Tako ima Radio Celovec največ poslušalcev na Koroškem, v Zgornji Štajerski in Pomurju (71 %), v Spodnji Štajerski (70 %) in na Gorenjskem (69 %). Prav tako imata največ poslušalcev na Koroškem, v Zgornji Štajerski in Pomurju (59 %) Radio Gradec in Radio Dunaj (25 %). Radio Trst pa posluša največ (85 %) poslušalci na Primorskem, precej tudi poslušalci Ljubljane-okolice (54 %). Ta regija namreč obsega tudi Notranjsko, ki precej gravitira k Primorski. Prav tako ima na Primorskem daleč največ poslušalcev RAI (37 %).

Poleg ^{sosebestva} vpliva na poslušanje tujih postaj tudi slabša razvitost nekaterih geografskih področij. Zlasti čiten je vpliv

te komponente na poslušanje Glasu Amerike, ki ima največ poslušalcev v Zgornji Štajerski, Pomurju ter na Koroškem (26 %) in na Dolenskem ter v Zasavju (23 %).

Tabela 59: Poslušalci nekaterih tujih postaj glede na regionalno pripadnost

Re- g- i- o- n	Radio Cel- lovce	Radio Trst	Radio Gardice	Glas Am- rike	Radio Dunaj	RAI	Moskva	BBC
Spodnja Štajerska (celjsko območje)	70	11	28	14	8	3	3	2
Gorenjska	69	35	15	12	12	3	3	3
Ljubljana-mesto	38	28	9	11	6	13	3	5
Ljubljana-okolica	55	54	12	19	3	7	6	6
Primorska	35	85	1	12	1	37	4	1
Dolenska in Zasavje	56	27	28	23	5	7	8	4
Zgornja Štajerska, Po- murje in Koroška	71	9	59	26	25	7	7	5

N = 2032 (poslušalci radia)

Ogledali si bodo še poslušalce posameznih tujih postaj po demo-
grafskih karakteristikah.

1. RADIO CELOVEC

Izmed vseh tujih postaj ima med Slovenci največ poslušalcev Radio Celovec (58 %). Med splošno ni razlik v udeležnosti med poslušalci te postaje (M 59 %, Ž 58 %). Kaže pa, da starost vpliva na poslušanje te radijske postaje, saj vidimo, da jo posluša nekoliko več mlajših kot starejših poslušalcev (14-19 63 %, 20-27 61 %, 28-41 58 %, 42-55 56 %, 56 let in več 57%). Verjetno je glavni razlog za to, da je med mlajšimi več poslušalcev Radia Celovec kot med starejšimi ta, ker je med mlajšimi v celoti več poslušalcev tujih postaj kot med starejšimi, ki v večjem številu kot mlajši poslušajo samo Radio Ljubljana.

Dosežena formalna izobrazba zelo dobro diferencira poslušalce Celovca. Medtem ko Celovec poslušata skoraj dve tretjini poslušalcev iz skupine z nedokončano ali končano osnovno šolo (63 %) in iz skupine s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo (63 %), posluša to oddajo komaj dobra tretjina poslušalcev s končano srednjo šolo (39 %) in tretjina poslušalcev s končano visoko šolo (33 %). Domnevamo, da gre predvsem za poslušanje slovenskega programa na tej postaji. Verjetno je večja dojemljivost poslušalcev z nižjo formalno izobrazbo za postajo Celovec pogojena z nivojem te radijske postaje. Trditev potrjuje tudi odstotek poslušalcev Radia Celovec v posameznih poklicnih skupinah. Največ poslušalcev te postaje je med kmeti (70 %), delavci v kmetijstvu (65 %), najmanj pa poslušajo to postajo uslužbenci (44 %).

Tudi po viru dohodka kmetijstva, v katerem poslušalci žive, se le-ti ločijo glede na odstotek poslušalcev Radia Celovec. Največ poslušajo Radio Celovec poslušalci, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno kmetijska dejavnost (69 %), nekoliko manj poslušalci gospodinjstev, katerih vir dohodkov je kmetijstvo in nekmetijska dejavnost (63 %), najmanj pa so med poslušalci te oddaje udeleženi tisti, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost (53 %).

2. RADIO TRST IN RADIO GRADEC

Obc postaji imata približno enako število poslušalcev. Vendar vidimo, da Trst posluša nekoliko več moških (33 %) kot žensk (29 %), medtem ko je med moškimi (28 %) takorekoč enako število poslušalcev Gradca kot med ženskami (27 %).

Starost izrazito ne diferencira poslušalcev obeh radijskih postaj. Lahko rečemo le to, da postaji nekoliko več poslušajo poslušalci med 20. in 27. letom starosti kot ostali poslušalci. Gradec posluša v tej starostni skupini 35 %, Trst pa 34 % poslušalcev radia.

Tudi formalna izobrazba poslušalcev Trsta in Gradca ne diferencira posebno dobro. Med poslušalci Trsta izstopajo nekoliko bolj poslušalci z nedokončano ali končano osnovno šolo, med katerimi posluša to oddajo največ, to je, 33 % poslušalcev, med poslušalci Gradca pa izstopajo poslušalci s končano nižjo strokovno šolo ali nekdanjo nižjo gimnazijo, med katerimi posluša Gradec največ, 31 % radijskih poslušalcev. V ostalih skupinah formalne izobrazbe je poslušalcev obeh postaj nekoliko manj.

Na poslušanje Trsta in Gradca vpliva tudi poklic. Vpliv poklica na poslušanje obeh postaj ni enak. Vidimo, da ima Gradec največ poslušalcev med kvalificiranimi delavci (32 %) in med delavci v kmetijstvu (31 %), najmanj pa med uslužbenci (25 %) in upokojenci (24 %). Radio Trst pa ima največ poslušalcev med nekvalificiranimi delavci (37 %) in kmeti (36 %), najmanj pa med gospodinjicami (27 %), upokojenci (27 %) in uslužbenci (26%).

Najbolj grob pokazatelj, vir dohodkov gospodinjstva, v katerem poslušalci žive, najbolj diferencira poslušalce obeh postaj. Radio Trst in Radio Gradec največ poslušajo tisti, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno kmetijstvo (Radio Gradec 30 %, Radio Trst 34 %), obe postaji manj poslušajo poslušalci, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je kmetijstvo in nekmetijska dejavnost (Radio Gradec 29 %, Trst 34 %); najmanj poslušalcev obeh postaj pa je med tistimi, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost (Radio Gradec 27 %, Radio Trst 26 %).

3. GLAS AMERIKE

Po vsebini je to politično-informativna oddaja, seveda s tuji-mi komentarji v slovenščini. Vse politično-informativne oddaje v programu Radia Ljubljana več poslušajo moški kot ženske. Za - to ni nič nenavadnega, da Glas Amerike posluša kar 23 % moških in le 15 % žensk.

Z višanjem starosti število poslušalcev oddaje pade. Verjetno mlajši poslušalci več poslušajo to oddajo z željo, da bi bili čimbolj vsestransko informirani o političnih dogajanjih. Po - stajo posluša 23 % 14-19 letnih, 22 % 20-27 letnih, 18 % 28-41 letnih, 17 % 42-55 letnih in le 16 % 56 in več starih radij - skih poslušalcev.

Medtem ko Celovec, Gradec in Trst poslušajo več poslušalci z nižjo formalno izobrazbo, pa Glas Amerike najbolj številno po - slušajo tisti, ki so končali srednjo ter višjo ali visoko šo - lo. Med poslušalci s končano srednjo šolo posluša Glas Amerike 20 %, med poslušalci s končano višjo ali visoko šolo pa 22 % poslušalcev radia.

Na poslušanje Glasu Amerike vpliva tudi poklic. Seveda gre pri tem poleg poklica samega še za vpliv starosti in formalno izobrazbe. Največ poslušalcev Glasu Amerike je med dijaki, vajenci in študenti (25 %), med kmeti (23 %), med upokojenci (17 %), kvalificiranimi delavci v industriji (17 %), slede uslužbenci (16 %), nekvalificirani delavci v industriji (15%), delavci v kmetijstvu (15 %) in gospodinje (13 %).

Čim bolj grob pokazatelj vzamemo, tem boljje diferencira poslušalce posameznih postaj. Tudi poslušalce Glasu Amerike najbolj diferencira vir dohodkov gospodinjstva, v katerem žive. Glas Amerike namreč posluša 23 % vseh poslušalcev iz gospodinjstev, katerih vir dohodkov je izključno kmetijstvo, 20 % poslušalcev iz gospodinjstev z virom dohodkov iz kmetijstva in nekmetijskih dejavnosti in samo 16 % poslušalcev, ki živijo v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno nekmetijska dejavnost.

4. RADIO DUNAJ IN RAI

Obe tuji postaji imata med Slovenci približno enako število poslušalcev, toda struktura poslušalcev obeh postaj ni enaka. RAI ima več poslušalcev med mlajšimi (14-19 let 14%) kot med najstarejšimi poslušalci. V najstarejši starostni skupini, 56 let in več, poslušata to postajo le 6 % radijskih poslušalcev. Starost pa slabše diferencira poslušalce Dunaja. V vseh starostnih skupinah je približno enako število poslušalcev te postaje. Izstopa le skupina 20-27 let, kjer je poslušalcev Dunaja največ (14 %).

Zaenkrat ne vemo, ali poslušalci poslušajo na obeh postajah predvsem glasbo ali predvsem govorni program. Poslušanje govornega programa zahteva znanje tujih jezikov bodisi italijanščine, bodisi nemščine. Govorni program poslušajo lahko zlasti poslušalci iz obmejnih predelov, ki jezik sosednjedržave običajno poznajo, in pa poslušalci z višjo formalno izobrazbo. Z višanjem formalne izobrazbe raste število poslušalcev obeh postaj.

Dunaj ima največ poslušalcev med dijaki, vajenci in študenti (14 %) ter kvalificiranimi delavci v industriji (14 %), najmanj pa med kmeti (9 %) in delavci v kmetijstvu (2 %). Tudi RAI največ poslušajo dijaki, vajenci in študenti (18 %); pridružijo pa se jim še uslužbenci (16 %). Najmanjši interes za to radijsko postajo pa kažejo delavci v kmetijstvu (4 %), upokojenci (5 %) in kmetje (6 %).

Poslušalce obeh postaj spet najbolj diferencira vir dohodkov gospodinjstva, v katerem žive. Radio Dunaj posluša 10%, RAI pa 6 % poslušalcev, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je izključno kmetijstvo; Dunaj posluša 9 % in RAI prav tako 9 % poslušalcev, ki žive v gospodinjstvih, katerih vir dohodkov je kmetijska in nekmetijska dejavnost, največ poslušalcev obeh postaj pa je med tistimi, katerih vir dohodkov je izključno^{no} kmetijska dejavnost (Dunaj 11 %, RAI 11 %).

5. RADIO MOSKVA IN BBC

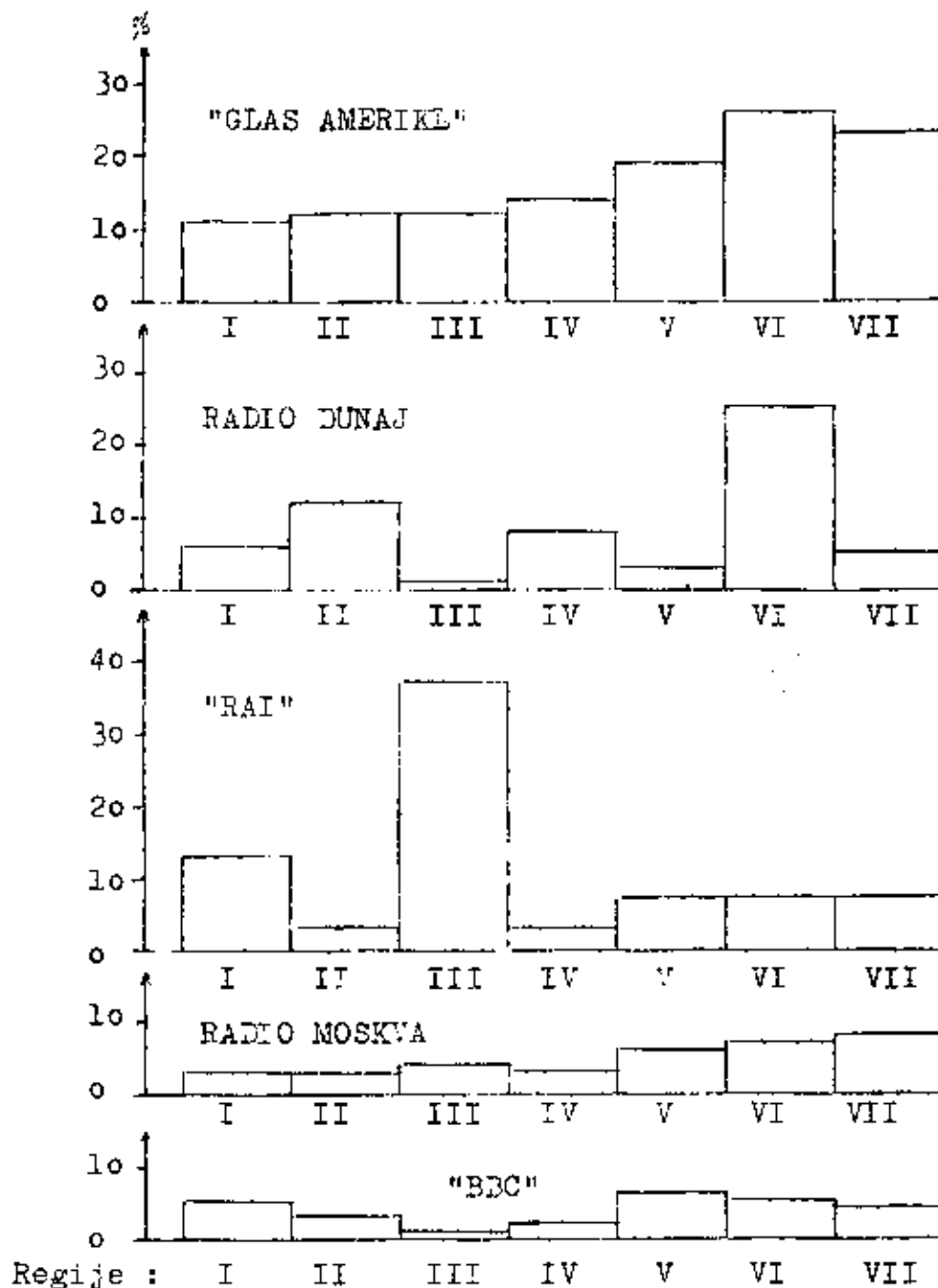
Obe postaji sta med slovenskimi radijskimi poslušalci, sodeč po številu poslušalcev obeh postaj, najmanj priljubljeni. Obe postaji posluša več moških kot žensk (Moskva M 7 %, Ž 4%; BBC M 6 %, Ž 3 %).

Starost ne diferencira poslušalcev Moskve, pač pa poslušalcev BBC. To postajo precej več poslušajo mlajši kot starejši poslušalci (14-19 let 7 %, 20-27 let 7 %, 28-31 let 2 %, 32-55 let 4 %, 56 let in več 3 %).

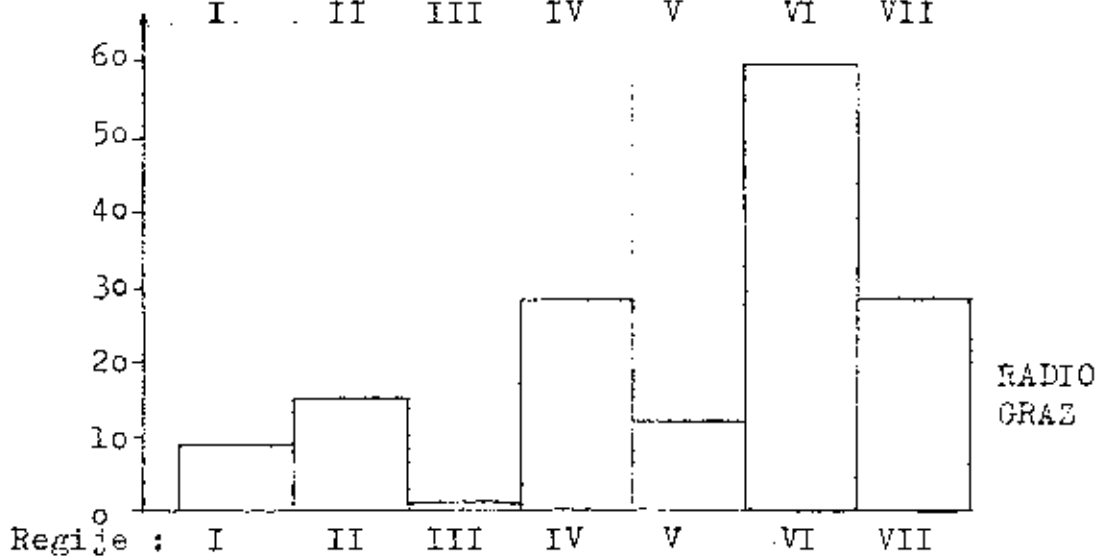
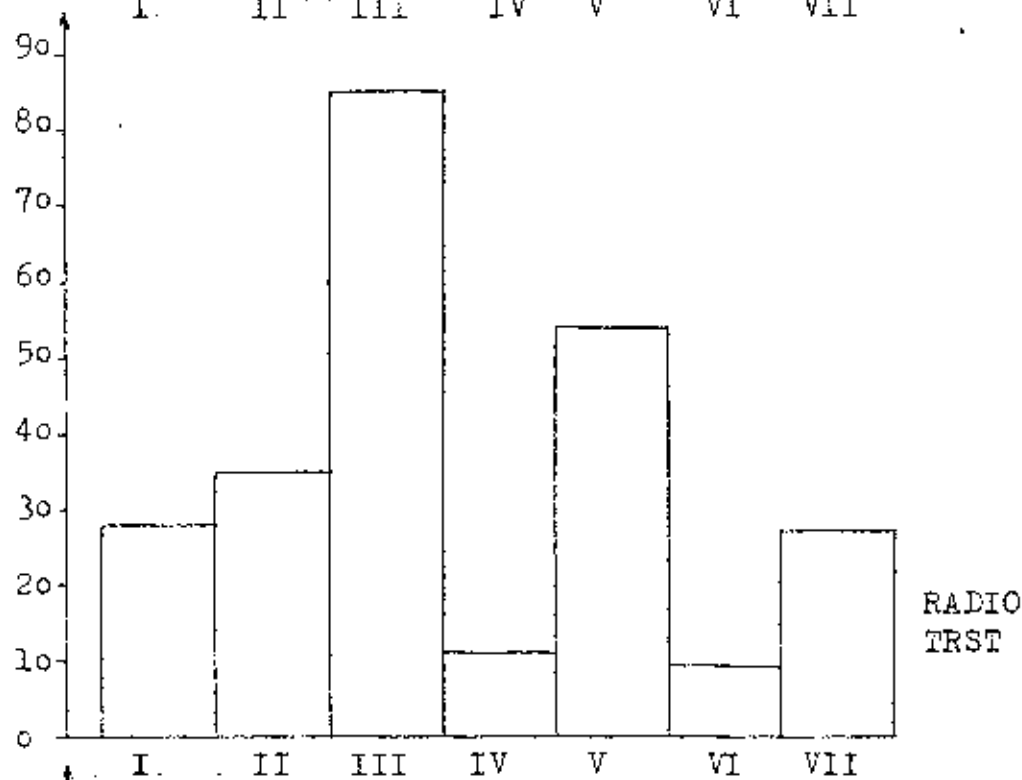
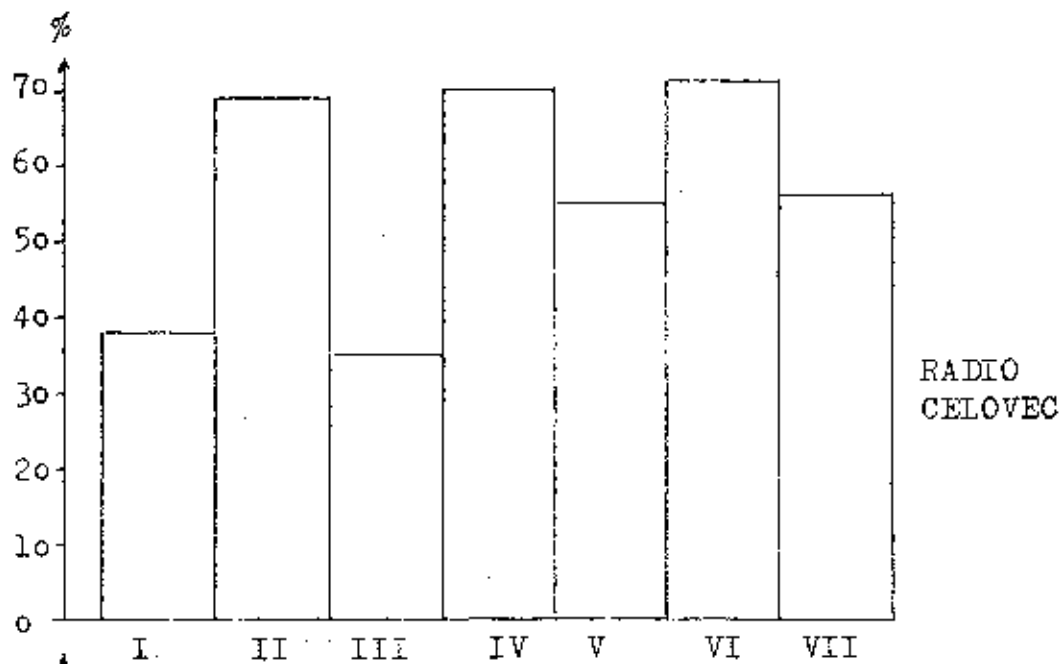
Izrazito diferencira poslušalce obeh postaj formalna izobrazba. Z višanjem formalne izobrazbe raste odstotek tistih, ki poslušajo ti dve postaji. Radio Moskva posluša 4 %, BBC pa 3 % poslušalcev z nedokončano ali končano osnovno šolo, med poslušalci, ki so končali višjo ali visoko šolo, pa posluša Radio Moskva 10 % in BBC 12 % poslušalcev.

Grafikon 24.: POSLUŠALCI TUJIH RADIJSKIH POSTAJ PO
REGIJAE

N = 2032

- Legenda :
- I = Ljubljana-mesto
  - II = Goronjska
  - III = Kopersko in goriško območje
  - IV = Spodnja Štajerska (celjsko območje)
  - V = Ljubljana-okolica
  - VI = Zgornja Štajerska, Frekmurje in Koroška
  - VII = Dolenjska in Zasavje

B KAJ POSLUŠALCI PREDVSEM POSLUŠAJO NA DRUGIH POSTAJAH

Po podatkih ankete Radio 63 posluša samo ljubljansko radijsko postajo 17 % vseh radijskih poslušalcev, 83 % poslušalcev pa poleg Radio Ljubljana posluša tudi program drugih radijskih postaj, domačih in tujih.

Samo na ljubljansko radijsko postajo je navezanih več starejših kot mlajših poslušalcev. Mlajši ljudje so bolj dinamični kot starejši in jih pritegne vse, kar je novo. Starejši pa rajši ostanejo pri tistem, kar poznajo. Največ poslušalcev drugih postaj je v skupini 19-27 letnih poslušalcev (87 %), najmanj pa v skupini poslušalcev, starih 56 let in več (78 %).

Pričakovali smo, da je med poslušalci z višjo formalno izobrazbo manj takih, ki poslušajo samo ljubljansko radijsko postajo, ker poznajo več tujih jezikov, so bolj izobraženi ipd. Podatki pa kažejo prav nasprotno, čim višjo formalno izobrazbo imajo poslušalci, tem več je med njimi takih, ki poslušajo samo Radio Ljubljana.

Tabela 6a: Poslušalci, ki poslušajo samo Radio Ljubljana, glede na formalno izobrazbo

Formalna izobrazba	poslušá samo Radio Ljublj.	struktura poslušalcev po izobrazbi
nedokončana ali končana osnovna šola	16	71,8
končana nižja strokovna šola ali nekdanja nižja gimnazija	17	17,6
končana srednja šola	19	7,5
končana višja ali visoka šola	23,5	2,1

N = 2032 (poslušalci radia)

99 %

Ali 83 % poslušalcev na drugih postajah poslušá predvsem govorni ali predvsem glasbeni program?

Vprašanje je bilo namenjeno le poslušalcem, ki so izjavili, da ne poslušajo samo Radia Ljubljana. Kar tri četrtine (77 %) poslušalcev drugih postaj je izjavilo, da na teh postajah poslušajo predvsem glasbeni program, 11 % poslušalcev poslušá predvsem govorni program; 12 % poslušalcev pa se ni moglo opredeliti oziroma so izjavili, da ne vedo, ali poslušajo na drugih postajah predvsem govorni ali predvsem glasbeni program. Domnevamo, da ljubitelji glasbe poiščeje táje postaje takrat, kadar je v programu ljubljanskega radia govorna oddaja, ki jih ne zanima. Še bolj verjetno pa je, da posamezne glasbene oddaje drugih postaj poznajo in jih poslušajo takrat, kadar se na sporedu.

Poslušalci ljubljanskega radia poslušajo vrsto tujih radijskih postaj. Zanimivo bi bilo vedeti, na katerih postajah poslušajo predvsem glasbeni in na katerih predvsem govorni program. Odgovor na to vprašanje bi dalo križanje podatkov o poslušalcih posameznih tujih postaj z njihovimi izjavami o tem, kakšen program na tujih postajah predvsem poslušajo. Seveda bi to terjalo dodatno obdelavo in dodatna finančna sredstva; ker pa le-tih nimamo, bomo ostali pri hipotezah.

Že pri poslušalcih ljubljanskega radia smo ugotovili, da glasbeni program posluša več žensk kot moških. Tudi podatki o tem, kakšen program poslušalci poslušajo na tujih postajah, kažejo, da je za glasbeni program teh postaj več zanimanja med ženskami kot med moškimi. Predvsem glasbeni program posluša na tujih postajah 82 % žensk in 71 % moških. Obratno velja za poslušalce, ki se izjavili, da na tujih postajah poslušajo predvsem govorni program. Le-tih je 16 % med moškimi in 7 % med ženskami, ki poslušajo tuje postaje.

Odnos moških in žensk do poslušanja glasbenega in govornega programa tujih postaj je nespremenjen v vseh starostnih skupinah.

V vseh starostnih skupinah mnogo več poslušalcev posluša na tujih postajah glasbeni kot govorni program. Kljub temu pa starost vsaj do določene meje vpliva na to, ali bodo poslušalci na tujih postajah predvsem poslušali govorni ali predvsem glasbeni program. Mlajši poslušalci namreč več poslušajo glasbeni program kot starejši, starejši pa več poslušajo govorni program kot mlajši.

Tabela 61: Kakšen program poslušajo poslušalci posameznih starostnih obdobj na tujih postajah

Starost	predvsem glasbeni program	predvsem govorni program	ne vedo, katerega več	starostna struktura poslušalcev radio
14 - 19 let	67	3	3	12
20 - 27 let	79	9	12	13
28 - 41 let	76	12	12	26
42 - 55 let	76	12	12	22
56 let in več	70	15	15	27

N = 1895 (poslušalci drugih postaj)

100 %

Med poslušalci z različno formalno izobrazbo ni velikih razlik v odstotkih tistih, ki poslušajo predvsem glasbeni program na tujih postajah. Pač pa z višje formalne izobrazbe nekoliko zra-
ste odstotek tistih, ki poslušajo predvsem govorni program, pada pa odstotek poslušalcev, ki ne vedo, ali poslušajo na tu-
jih postajah več govornega ali več glasbenega programa.

V večje razlike, kot med starostnimi skupinami in skupinami formalne izobrazbe, med tistimi, ki poslušajo bodisi predvsem govorni bodisi predvsem glasbeni program, so med poslušalci različnih poklicev.

Predvsem glasbeni program poslušajo na tujih postajah največ dijaki, vajenci in študentje (88 %), najmanj pa kmetje (69%) in upokojenci (69 %). Zato pa je med poslušalci, ki poslušajo na tujih postajah predvsem govorni program, najmanj dijakov, vajencev in študentov (6 %), največ pa upokojencev (16 %), kmetov (14 %) in kvalificiranih delavcev v industriji (14 %). Hkrati pa vemo, da je med kmeti (35 %) in kvalificiranimi delavci v industriji (31 %) največ radijskih poslušalcev izjavilo, da poslušajo poročila drugih, domačih in tujih postaj. Lahko torej rečemo, da poslušalci obeh poklicnih skupin na tujih postajah poslušajo predvsem politično-informativne oddaje.